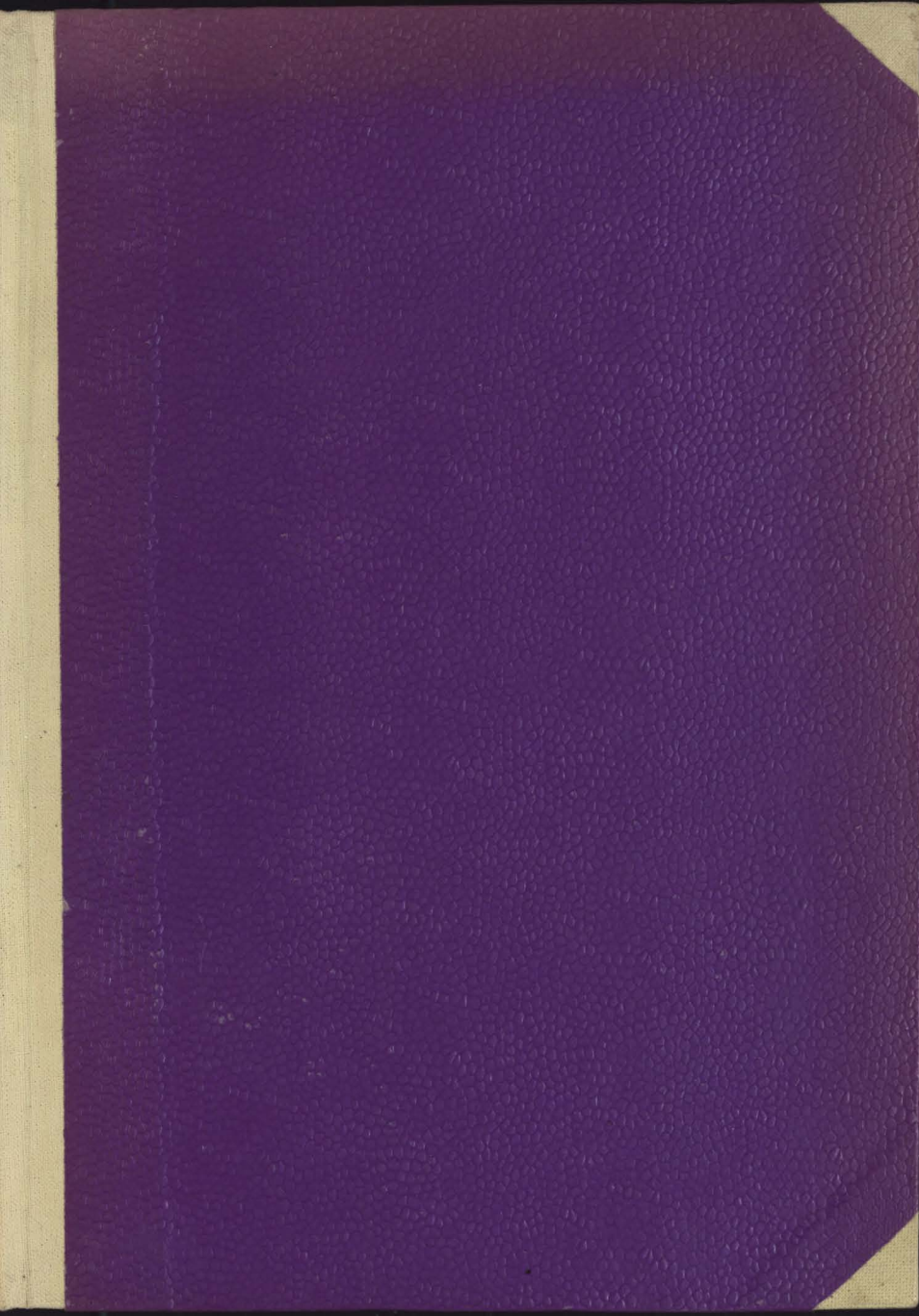

VII-e Sprawozdanie
Izby Przemysłowo-Handlowej
W LUBLINIE
za rok 1935.

LUBLIN — 1936.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie.

Żałobne Plenarne Zebranie
Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie
z dnia 22 maja 1935 r.

Obecni: zaproszeni: Wojewoda Lubelski Dr. J. Roźniecki, Dowódca O. K. II Generał M. Smorawiński i Naczelnik Wydziału Przemysłowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego Inżynier J. Bolcewicz,

członkowie Prezydium: Prezes Izby Michał Michniewski oraz Vice-Prezesi: Symcha Bromberg, Jan Michałowicz, Franciszek Papiewski i Samuel Pisiuk,

radcowie: Jakób Awerbuch, Szewel Brocki, Mieczysław Broniewski, Mosze Burko, Antoni Czapski, Stanisław Czerski, Jan Czerwiński, Łazarz Dal, Stanisław Danielewicz, Roman Dusza, Szulim Elbert, Jojna Frydman, Jan Fusiecki, Emil Gincburg, Zygmunt Godlewski, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Dawid Herszenhorn, Mendel Horowicz, Leon Hufnagel, Tadeusz Huskowski, Tadeusz Kielasiński, Edward Krause, Teofil Kujawski, Roman Łaskiewicz, Izaak Lederman, Izrael Lew, Stefan Madler, Kazimierz Maj, Józef Malowaniec, Leon Obsztejn, Władysław Ocetkiewicz, Józef Potocki, Walenty Radzyński, Lejb Rozenberg, Gustaw Scholtz, Mieczysław Krzywda-Siennicki, Salomon Silberschlag, Henryk Silbersztejn, Izaak Słobodkin, Leon Troniewski, Olgierd Wirpsza, Karol Wolff, Julian Wyszyński i Józef Zubrzycki,

korespondenci: Marcin Chmielnikowski i Wacław Wejers.

Nieobecni radcowie — usprawiedliwieni: Oskar Adler, Adolf Dauman, Aleksander Dobrzański, Stanisław Drozd, Witold Krzyżanowski, Czesław Pliszczyński, Stefan Poncet, Ignacy Puławski i Henryk Rüdiger.

Nieobecny korespondent—usprawiedliwiony—Antoni à Donau Szpindler.

Obecni z biura Izby: Dyrektor Izby Teodor Miller, I Zastępca Dyrektora Tadeusz Kryński, II Zastępca Dyrektora Karol Hollenberg, Radca Prawny Adolf Bier oraz wszyscy urzędnicy i urzędniczkI Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie.

O godzinie 11-ej Prezes Izby Michał Michniewski otwiera Nadzwyczajne Plenarne Zebranie, poświęcone uczczeniu pamięci ś. p. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, poczem wygłasza następujące przemówienie:

„Otwieram nadzwyczajne Plenarne Zebranie Izby. Jak grom uderzył w Polskę, w dusze i serca Polaków cios bolesny. Gdy Naród, okryty ciężką żałobą, prochy Wielkiego Polaka na wieczny spoczynek składał między króle, bo królom był równy, u wrót Wawelu, tej ostatniej drogi ziemskiej Marszałka do Panteonu Polski, doczesne szczątki Wodza Narodu tak żegnał Prezydent Najjaśniejszej Rzeczypospolitej:

„Cieniom królewskim przybył towarzysz wiecznego snu. Skroni jego nie okala korona, a dłoń nie dzierży berła. A królem był serc i władcą woli naszej. Półwiekowym trudem swego życia brał we władanie serce po sercu, duszę po duszy, aż po purpurę królestwa Swego ducha zagarnął niepodzielnie całą Polskę.

Śmiałością swej myśli, odwagą zamierzeń, potęgą czynów z niewolnych rąk kajdany zrzucił, bezbronnym miecz wykuł, granice nim wyrąbał, a sztandary naszych pułków sławą uwieńczył.

Skażonych niewolą nauczył honoru bronić, wiarę we własne siły wskrzeszać, dumne marzenia z orlich szlaków na ziemię sprowadzać i w twardą rzeczywistość zamieniać.

Dał Polsce Wolność, Granice, Moc i Szacunek.

Czynami swemi budził u wszystkich po wszystkie krańce Polski iskry tęsknot do wielkości.

A miliony tych iskieł z milionów serc wracały żarzone miłością do Tego, który je wskrzeszał, aż stał się On jasnością, spływającą na całą naszą ziemię, i płomieniem wytapiającym kruszec beczenny, który w skarbcu narodowym naszych wartości moralnych pozostanie odąd na wieki.

Wielkie dziedzictwo pozostawił w spadku po sobie ten potężny Władca Serc i Dusz Polskich.

Cześć, jaką otaczaliśmy Józefa Piłsudskiego za Jego życia, wzmagą się dziś i potęgnać będą w Polsce z godziny na godzinę coraz stokrotnie.

Niech hołdy dziś prochom Wielkiego Polaka składane zamieniają się w śluby dochowania wierności dla Jego myśli w daleką przyszłość przenikających. Niech przekują się w obowiązki strzeżenia Dumy i Honoru Narodu, niech wolę naszą do twardej Pracy i Walki z trudnościami zaprawią, a serca nasze wielką Jego dla Ojczyzny miłością rozpalą.

U bram domostw naszych postawmy warty, byśmy beczennego kruszcu cnót przez Niego pozostawionych nie uszczuplili, niczego z wielkiego po Nim dziedzictwa nie uronili i byśmy duchowi Jego, troską za życia o losy Polski umęczonemu, spokój w wieczności dali”.

Pochylmy czoła w milczącym skupieniu, w najgłębszej czci i hołdzie przed Cieniami Józefa Piłsudskiego”.

Po trzuminutowej ciszy Vice-Prezes Jan Michałowicz odczytuje uchwałę Prezydium Izby treści następującej:

„Prezydium Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie na posiedzeniu w dniu dzisiejszym uchwaliło:

- I. wziąć udział w poczynaniach Narodu, skierowanych ku widomemu uczczeniu pamięci PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, przeznacząc na ten cel w budżecie Izby odpowiednie kwoty;
- II. utworzyć wieczyste stypendja imienia MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO dla wychowanków średnich

szkół przemysłowych i handlowych w województwach
lubelskim i wołyńskim:

- a) dwa stypendja po 600 zł. rocznie, wypłacanych
z odsetek od funduszu, który Izba zbierze od
sfer gospodarczych swojego okręgu,
- b) dwa stypendja po 600 zł. rocznie, wypłacanych
z budżetów Izby”.

Poczem przemawia znów Prezes Izby Michał Michniewski:

„Wysoka Izbo! Rozumiem, że ta uchwała Prezydjum
jest zarazem jednomyślną uchwałą całej Izby.

Zamykam Nadzwyczajne Plenarne Zebranie Izby”.

VII-e Sprawozdanie
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
w LUBLINIE za 1935 r.

Część I.

VII-e Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie za 1935 r. składa się z 3 części:

1-a część zawiera charakterystykę ogólną i szczegółową stanu gospodarczego Okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie w 1935 r.

2-a część — sprawozdanie z działalności oraz protokoły Zebrań Plenarnych Izby z 1935 r.

3-a część — tabele statystyczne.

Część I.

SPRAWOZDANIE O STANIE GOSPODARCZYM OKRĘGU IZBY PRZEMYSŁOWO - HANDLOWEJ w LUBLINIE za 1935 r.

Ogólna ocena sytuacji gospodarczej w 1935 r.

Uwagi wstępne.

Osiągnięte w r. 1934 pewne uspokojenie światowych stosunków gospodarczych zostało naogół zachowane również w roku sprawozdawczym. Jednakże przebieg konjunktury w poszczególnych państwach wykazał dość znaczne różnice, zależne nie tylko od czynników kształtujących się samorzutnie, lecz także w poważnej mierze od środków, stosowanych w polityce gospodarczej (protekcjonizm, dewaluacja, roboty publiczne). System „nakręcania” konjunktury, zmierzający z natury rzeczy do izolacji, utrwalał trudności w rozwinięciu normalnych swobodnych stosunków międzynarodowych, potęgując dążności autarkiczne. Nie bez znaczenia dla ogólnej równowagi stosunków gospodarczych i politycznych oraz dla kwestji zaufania międzynarodowego był konflikt włosko-etiopski wraz z konsekwencjami, jakie pociągnął za sobą na gruncie Ligi Narodów.

Czynnikiem działającym na zwiększenie niepewności sytuacji były zaburzenia na rynku walutowym, powstałe na tle wewnętrznych komplikacji gospodarczych i politycznych niektórych państw. Na szczególną uwagę zasługuje wyłamanie się Belgji z „bloku złotego” i dewaluacja belgi oraz, co było w pewnym okresie nader ważne z punktu widzenia interesów polskich, — dewaluacja guldena gdańskiego. Mniejsze znaczenie, a dla polskich stosunków zupełnie znikome, miało wprowadzenie ograniczeń dewizowych w Litwie. W przeciwieństwie do tego dotkliwie odbiło się na polskich interesach zaostrzenie reglamentacji dewizowej w Niemczech. Nowe utrudnienia wniosły komplikacje we Włoszech i wzmocnienie rygorów dewizowych w Czechosłowacji. Stałe rozszerzanie się kręgu państw o walucie zdevaluowanej wywierało ze względów konkurencyjnych nacisk na państwa o walucie utrzymanej w kierunku albo wzmocnienia deflacji, albo ucieczki od zasady stałości waluty. Obawa przed wstąpieniem na drogę dewaluacji wywoływała niejednokrotnie panikę, połączoną z przesuwaniem się kapitałów z jednego państwa do drugiego, tezauryzacją i t. d. Na tem też tle występowała nie-

jednokrotnie obawa o losy franka szwajcarskiego i francuskiego oraz guldena holenderskiego. Silna postawa Francji, idącej po linii deflacyjnej, osłabiła nieco niepokój, a dalsze uspokojenie nastrojów wносиły stabilizacja dolara i zmniejszenie amplitudy wahań funta angielskiego.

Stosunki światowe w zakresie produkcji były wyrazem ożywienia, powstałego w znacznej mierze w związku z akcją zbrojeniową, a dalej — w związku z czysto lokalną polityką inwestycyjną (Niemcy). Wzrostowi produkcji, który szczególnie silnie uwydatnił się pod koniec roku, obejmując znaczną część krajów, nie towarzyszyły jednak objawy, związane z ogólnym ożywieniem koniunkturalnym, gdyż wzrost produkcji dotyczył niewielkiej naogół ilości towarów, głównie surowców.

Według danych Biuletynu statystycznego Ligi Narodów produkcja światowa podstawowych surowców przemysłowych, jak surówki, stali, cynku, węgla kamiennego oraz ropy naftowej wzrosła w stosunku do 1934 r. poważnie, a produkcja nafty przekroczyła poziom przedkryzysowy (wzrost dla produkcji surówki—17,2%, stali—29,2%, cynku—13,2%, węgla — 3,4%). Jakkolwiek zechce się oceniać ten wzrost produkcji, był on jednak dość znamienity, a fakt, że utrzymał się w ciągu całego roku (w niektórych krajach, jak np. w Anglii przy znamionach typowej dobrej konjunktury) świadczy, iż proces wyłamywania się z impasu postępuje naprzód, co potwierdzają jeszcze cyfry, dotyczące zwiększenia produkcji w poszczególnych państwach. Tak np. wzrost produkcji został zarejestrowany: w Rosji Sow. — o 20%, we Włoszech — o 19%, w Niemczech — o 18%, w Japonii — o 12%, w U. S. A. — o 11%, w krajach skandynawskich — o 3%, w Austrii — o 9%, w Anglii — o 7%, w Belgii — o 7% (spadek wykazała Francja i Holandia, bez zmian — produkcja w Czechosłowacji i Hiszpanii).

Ograniczenia, istniejące w zakresie międzynarodowej wymiany handlowej, a powstałe i nieustannie dostosowywane do zmieniającej się sytuacji w okresie najgłębszej depresji w latach 1932 — 34, nie uległy większym zmianom. Wprawdzie można było zaobserwować oderwane próby zliberalizowania systemu ograniczeń i utrudnień, jak np. osłabienie niektórych ograniczeń kontyngentowych we Francji i Belgii, w paru krajach Ameryki Łacińskiej, w Kanadzie, jednakże próby te, o charakterze ustępstw negocjacyjnych, zmierzały nietylko do rozszerzenia swobody w wymianie towarowej, ile raczej do możliwie korzystnego zdyskontowania istniejącego systemu. W każdym bądź razie, niezależnie nawet od dodatkowych utrudnień w dziedzinie walutowej, które powstały w roku sprawozdawczym, godny zanotowania jest fakt powstrzymania się polityki gospodarczej państw przed dalszą rozbudową niezwykle skomplikowanego, nie mającego przykładów w przeszłości, mechanizmu restrykcyjnego. Faktu tego nie zmienia okoliczność, iż liberalniejsze tendencje są narazie bardzo odosobnione i sporadyczne i że w całokształcie stosunków światowych nie odgrywają jeszcze większej roli, poza rolą

sympptomatów, zwiastujących chęć powrotu do swobody wymiany międzynarodowej.

W tych warunkach nie mogło nastąpić wydatniejsze ożywienie w handlu światowym, który w ciągu pierwszych trzech kwartałów okresu sprawozdawczego pozostawał mniej więcej na tym samym poziomie, co w analogicznym okresie roku poprzedniego. W takim stanie rzeczy znajduje potwierdzenie okoliczność, iż poprawa koniunkturalna, wyrażająca się we wzroście produkcji w większości krajów, miała charakter poprawy lokalnej, zamkniętej, poprawy nie promieniującej nazewnątrz, działającej głównie wskutek potrzeb wewnętrznych i w znacznej mierze pod naciskiem środków sztucznych, a nie występujących samorzutnie. Poprawie sytuacji w poszczególnych państwach, ograniczającej się przeważnie do działania wewnętrznego, bez przerzucenia przez obrót zagraniczny z jednego kraju do drugiego, towarzyszyły jeszcze skutki wtórne, jak osłabienie cyrkulacji kapitałów między państwami, a w konsekwencji — trudności płatnicze, wzmożenie tendencji do samowystarczalności, wypaczających normalny przebieg ożywienia.

Sytuacja na terenie Państwa.

Różnorodność środków działania, stosowanych w polityce gospodarczej państw i będących głównym motorem kształtowania się koniunktury — czyniła, iż rozwój sytuacji w poszczególnych państwach miał przebieg bardzo różnolity. Na tem tle sytuacja gospodarcza Polski układała się pod znakiem dość spokojnego rozwoju procesów gospodarczych, z pewnemi znamionami, cechującemi wzrost ożywienia koniunkturalnego, trwającego w różnem napięciu, poczynszy już od końca 1933 r. Wprawdzie tempo tego wzrostu nie jest zbyt intensywne, jednakże ustawiczność ruchu zwykowego w dziedzinach, decydujących lub przeważających w układaniu się koniunktury, znamionowała trwałość tego procesu.

W przystosowaniu produkcji przemysłowej do nowych warunków dokonano znacznych postępów jeszcze w latach poprzednich. W roku sprawozdawczym wysiłek przystosowawczy kontynuowany był w dal szym ciągu, jakkolwiek obiektywne warunki produkcji, likwidacja zapasów i wzrost, aczkolwiek niezbyt wielki, konsumpcji — tworzyły atmosferę, sprzyjającą zwiększeniu wytwórczości przemysłowej.

Ogłoszone przez I. B. K. G. C. wskaźniki produkcji przemysłowej świadczą o wzroście wytwórczości, która utrzymywała się w przeciągu całego roku na poziomie wyższym, aniżeli w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego—1934. Przeciętny roczny wskaźnik produkcji wyrażał się cyfrą 66,2 (przyjmując 1928 r. za 100), czyli wyższy był od wskaźnika z r. 1934 (62,8) o 5,4%. Szczególnie wydatny wzrost produkcji stwierdzono w dziedzinie dóbr wytwórczych, a mianowicie wskaźnik

z 54,5 w r. 1934 podniósł się do 60,9 w r. 1935, a więc o 11,7%. Zjawisko to należy przypisać ożywieniu działalności inwestycyjnej, podejmowanej głównie z funduszy publicznych. Słabszy natomiast wzrost zanotowano w zakresie dóbr spożycia, bowiem odpowiadający wskaźnik podniósł się z 68,8 w r. 1934 do 71,9 w r. 1935, czyli o 4,5%. Nie bez znaczenia dla takiego rozwoju sprawy było, nieznaczne wprawdzie i tylko okresowe, podniesienie konsumpcji wiejskiej, poza widoczną poprawą spożycia miejskiego, wypływającą ze wzrostu zatrudnienia, zwłaszcza na robotach publicznych, oraz ze stabilizacji zarobków, co hamowało spadek zdolności nabywczej, umożliwiając handlowi nie tylko zaprzestanie redukcji zapasów składowych, lecz nawet ich uzupełnienie.

Rozwój omawianych zjawisk w poszczególnych miesiącach w przekroju dwuletnim ilustruje porównawczo poniższe zestawienie, opracowane na podstawie materiałów I. B. K. G. C.:

WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ												
ROK	M I E S I Ę C Z N E											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1928 = 100												
O G Ó L N E												
1934	58,5	61,0	61,5	64,5	64,4	62,0	60,8	61,9	62,6	63,7	67,1	65,0
1935	59,6	62,4	64,7	66,5	65,0	67,7	65,5	66,9	69,0	68,5	69,8	68,8
DÓBR WYTWÓRCZYCH												
1934	46,2	47,1	49,0	54,5	56,9	56,9	55,8	56,1	55,6	58,3	59,5	57,9
1935	54,1	54,4	56,3	59,9	59,2	62,0	61,2	62,4	64,1	66,2	67,8	63,1
DÓBR SPOŻYCIA												
1934	66,0	71,5	72,9	73,0	70,3	66,2	62,8	65,4	66,7	67,7	73,8	69,7
1935	61,9	67,1	73,8	74,9	72,9	74,1	68,8	72,0	73,6	71,1	75,6	76,9

Działalność inwestycyjna w Państwie, stanowiąca w skali ogólnokrajowej kluczowy moment ożywienia gospodarczego, również przybrała nieco na sile. Dość znaczną rolę w tym względzie odegrał proces detezauryzacji, powoli wciągający w orbitę gospodarczą bierne kapitały oszczędnościowe.

Przegląd wskaźników inwestycyjnych, zarówno w dziale budownictwa, jak i inwestycji maszynowych, daje drugostronne zestawienie, opracowane na podstawie materiałów I. B. K. G. C.:

ROK	KWART.	Wskaźnik inwestycyjny ogólny	BUDOWNICTWO			Inwestycje kolejowe	INWEST. MASZYN.		
			Wskaźnik ogólny	Mieszka- niowe	Niemiesz- kaniowe		Wskaźnik ogólny	Maszyny przemysł.	Maszyny rolnicze
			1928 = 100						
1934	I	36,5	46,8	58,6	35,0	26,6	25,8	29,1	12,4
	II	37,5	47,6	52,3	43,0	27,1	27,4	31,7	10,1
	III	39,7	51,1	59,3	43,0	30,3	26,2	30,2	10,4
	IV	41,2	51,2	55,9	46,4	36,1	27,3	31,0	12,7
1935	I	42,9	51,5	51,4	51,9	36,3	30,1	34,9	10,7
	II	44,0	53,0	53,3	52,6	37,2	32,9	37,5	14,5
	III	46,5	58,9	67,2	50,5	36,9	31,5	34,9	17,7
	IV	46,7	56,0	—	—	—	—	—	—

Ogólny wskaźnik inwestycyjny, obejmujący budownictwo mieszkaniowe i niemieszkaniowe oraz inwestycje przemysłowe i w dziale maszyn rolniczych, wykazał w ciągu roku stały postęp, utrzymując się przez cały czas na poziomie wyższym, niż w r. 1934. Należy zwrócić uwagę na fakt, że jeśli w r. 1934 wyraźnie przodujące stanowisko w ruchu inwestycyjnym zajmował ruch budowlany, to w roku sprawozdawczym, obok inwestycji budowlanych, które nie utraciły swego czołowego charakteru, widocznie (o ca 20%) zwiększył się udział inwestycji przemysłowych, stanowiąc odpowiednik ogólnego ożywienia w przemyśle. W strukturze ruchu budowlanego zaszły również zmiany, niezależnie od globalnej linii rozwojowej. O ile w poprzednich okresach troska o zabezpieczenie drobniejszych przeważnie kapitałów oszczędnościowych skierowywała te kapitały do budownictwa drobnomieszkaniowego, o tyle w roku ostatnim zaznaczyła się większa skłonność do lokat w budownictwie czynszowym, wspomagana akcją kredytową Banku Gospodarstwa Krajowego. Także renowacja inwentarza maszynowego w gospodarstwach rolnych postąpiła o mały krok naprzód dzięki zwiększonej sile nabywczej ludności wiejskiej, powstałej na tle nienotowanej w ostatnim czasie wyżki cen żywa w środkowych i dalszych miesiącach roku oraz wskutek akcji odłożeniowej i ulg w sprawie należności skarbowych.

Działalność kredytowa Banku Gospodarstwa Krajowego pod względem rozmiarów utrzymała się na poziomie niewiele niższym, niż w r. 1934, gdyż ogólna kwota kredytów budowlanych, przyznanych przez B. G. K., wyniosła 50.176 tys. zł. wobec 52.293 tys. zł. w r. 1934. Ten fakt w zestawieniu z ogólnym wzrostem inwestycji budowlanych świadczyłby o silniejszej, niż do tej pory, mobilizacji kapitałów prywatnych, poszu-

kujących bezpiecznej lokaty. Przy ocenie dodatnich skutków tego zjawiska nie należy wszakże zapominać o objawach, które w ogólnym rachunku gospodarczym przedstawiają wartości mniej pocieszające, a m. niechęć do lokat o charakterze gospodarczo-czynnym w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych,—z uprzywilejowaniem lokat gospodarczo-biwnych (budownictwo).

Wzmoczenie działalności przemysłowej i inwestycyjnej szło w parze z odciążeniem rynku pracy we wszystkich niemal dziedzinach przemysłu. Ilość robotników zatrudnionych w przemyśle przetwórczym, jak to wynika z poniższego zestawienia, opracowanego na podstawie materiałów G. U. S., wzrastała nieprzerwanie w ciągu całego roku, aż do października, kiedy normalnie zaczyna działać sezonowe osłabienie produkcji, pociągając za sobą spadek zatrudnienia. Zanotowany w okresie sprawozdawczym wzrost zatrudnienia stanowił dalszy ciąg procesu, który wyraźnie zarysował się w r. 1934. Trzeba dodać, że stan zatrudnienia w poszczególnych miesiącach r. 1935 stale przewyższał stan zatrudnienia w odpowiednich miesiącach r. 1934.

w tys.

ROK	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1934	325	342	359	375	388	389	388	397	404	446	417	351
1935	340	353	380	397	414	417	422	432	441	480	452	392

Dla złagodzenia stosunków na rynku pracy doniosłe znaczenie miały podjęte na skalę szerszą, aniżeli w poprzednich latach, inwestycje z funduszy publicznych. Wyraziło się to w liczbie zatrudnionych na robotach publicznych, która w okresie letnim osiągnęła wysokość o wiele przewyższającą stan zatrudnienia na tym odcinku w roku ubiegłym i poprzednich. Dla porównania służy poniższe zestawienie, opracowane podług materiałów G. U. S.:

w tys.

ROK	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1934	28	28	39	64	84	96	106	103	98	87	64	39
1935	30	25	29	45	80	110	134	144	134	112	75	32

Trzeba dodać, iż wspomniane objawy ożywienia gospodarczego, traktowane w oderwaniu od całokształtu stosunków gospodarczo-społecznych w kraju, mogłyby stworzyć obraz zbyt optymistyczny, odzwierciedlający polską rzeczywistość dość jednostronnie. Zatrzymanie się wyłącznie na momencie produkcji przemysłowej i traktowanie interesu tej produkcji, jako punktu wyjściowego dla oceny ogólnej sytuacji, bez

uwzględniania zjawiska tak istotnego jak przyrost ludności, nie byłoby rozumowaniem całkowitem. Dopiero analiza wzrostu wytwórczości przemysłowej i zatrudnienia na tle rozwoju czynnika ludnościowego wytworzyć może właściwą korekturę oceny sytuacji w skali gospodarczo-społecznej, co jednak przekracza ramy niniejszego sprawozdania.

Zmiany, zaszły w obrębie produkcji przemysłowej, jakoteż wynikiłe na tle szerzej rozwiniętej akcji inwestycyjnej odcbiły się na kształtowaniu się cen artykułów przemysłowych, co przedstawia poniższa tabela, opracowana na podstawie materiałów I. B. K. G. C.:

WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH													
ROK	M I E S I Ę C Z N E												Roczny
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	1928 = 100												
SUROWCE I PÓŁFABRYKATY (OGÓLNE)													
1934	61,9	61,8	61,3	60,9	60,3	59,8	59,1	58,5	58,0	57,9	57,0	57,3	59,5
1935	57,1	57,8	56,7	56,7	56,7	56,6	56,5	56,6	56,9	57,3	57,7	56,1	56,8
SKARTELIZOWANE													
1934	91,0	91,0	91,1	90,9	90,5	90,6	89,6	87,6	87,6	87,6	83,1	83,2	88,6
1935	83,4	83,4	83,5	83,5	83,3	83,3	83,0	83,1	83,0	83,2	82,9	76,6	82,7
POZOSTAŁE													
1934	52,1	51,7	51,2	50,7	49,8	48,9	48,0	48,2	47,1	47,0	46,6	47,4	49,1
1935	47,3	47,3	47,0	46,8	46,6	46,5	46,6	46,8	47,6	48,3	49,0	48,0	47,3

Z zestawienia powyższego wynika, iż, jakkolwiek spadek cen w znaczeniu absolutnem nie został zatrzymany (czynnikami koniunkturalnemi), to jednak tempo tego spadku zostało poważnie ograniczone. Jeśli bowiem porównać wskaźniki cen końcowych miesięcy lat 1934 i 1935, wówczas okaże się, iż ogólny wskaźnik cen surowców i półfabrykatów w ciągu roku, t. zn. od stycznia do grudnia 1934 r., spadł o 7,4%, w odniesieniu zaś do r. 1935 spadek ten wyniósł już tylko 1,8%. Silniejsze zahamowanie tendencji spadkowej wykazały surowce i półfabrykaty skartelizowane: w r. 1934 — 8,5%, w r. 1935 (do listopada) — zaledwie 0,6%. Przytoczony rachunek nie uwzględnia zniżki cen szeregu artykułów skartelizowanych, dokonanej w grudniu, nie w trybie normalnego

biegu konjunktury, lecz w wyniku specjalnej akcji rządowej. Przy minimalnym udziale w obniżce cen artykułów skartelizowanych w roku sprawozdawczym wskaźnik cen pozostałych surowców i półfabrykatów przemysłowych wykazał przy zestawieniu końcowych miesięcy r. 1935 wzrost o 1,5%, podczas gdy w r. 1934 — spadek, wynoszący 9%.

Rozwój cen artykułów rolnych szedł po linii wzrastającej, w przeciwieństwie do sytuacji z r. 1934. Jeśli bowiem wskaźnik cen artykułów, sprzedawanych przez rolników, wynosił w styczniu 1934 r. — 40,9, a w grudniu 1934 r. — 35,6, w r. 1935 obserwujemy zjawisko odwrotne, gdyż wskaźnik styczniowy wynosił 35,5, grudniowy zaś — 38,2. Wprawdzie przeciętny wskaźnik roczny 35,7 był niższy od tegoż wskaźnika z r. 1934 — 37,2 o 4%, to jednak proces rozwojowy cen artykułów rolnych w ciągu ostatniego roku daje obraz pomyślniejszy, niż w roku poprzednim. Obraz ten występuje wyraziściej w zestawieniu z cenami artykułów nabywanych przez rolników, które, zachowując stałą tendencję spadkową, w skali rocznej obniżyły się o 5,5% (wskaźnik 70,7 i 66,8), a więc o 1,5% więcej, niż ceny artykułów sprzedawanych przez rolników.

Poniższe zestawienie, opracowane na podstawie materiałów I. B. K. G. C., służy za ilustrację powyższych zjawisk:

R O K	Wskaźniki cen hurtowych	m i e s i ę c z n e												Roczny	Wzrost (+) lub spadek (-) w %
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
		1 9 2 8 = 1 0 0													
1934	Artykułów sprzedawanych przez rolników (A)	40,9	41,3	39,6	36,4	34,5	34,9	36,0	38,4	37,3	36,6	35,3	35,6	37,2	—
1935		35,5	35,4	34,1	33,1	33,0	33,7	34,4	36,7	38,0	38,5	38,3	38,2	35,7	-4,0
1934	Artykułów nabywanych przez rolników (B)	72,3	72,7	72,5	72,0	71,7	71,4	70,6	69,8	69,1	69,0	68,5	68,6	70,7	—
1935		67,8	67,1	67,0	67,0	66,8	66,8	66,5	66,5	66,7	67,2	66,9	65,4	66,8	-5,5
1934	Stosunek A : B	0,56	0,57	0,55	0,51	0,48	0,49	0,51	0,55	0,54	0,53	0,51	0,52	0,53	—
1935		0,52	0,53	0,51	0,49	0,49	0,50	0,52	0,55	0,57	0,57	0,57	0,58	0,53	—

Jak widać z powyższych cyfr, siła nabywcza ludności wiejskiej, kształtująca się znikomo w ciągu pierwszego półrocza i na poziomie niższym, aniżeli w analogicznym okresie roku poprzedniego, poczęła, poczynawszy od czerwca, przybierać na sile i utrzymywała się stale na poziomie wyższym, niż w tym samym czasie w r. 1934.

Odpowiednio do zwiększonej siły nabywczej ludności wiejskiej zwiększyła się także konsumpcja wiejska, której przeciętny roczny wskaźnik podniósł się z 44,8 w r. 1934 do 52,0 w roku sprawozdawczym, czyli o 15%. Jest od kilku lat pierwszy wyłom w stale spadającym spożyciu wsi (wskaźnik w latach 1929—1933: 104,6—89,8—76,2—56,8—49,4).

Analogiczne zjawisko, jakkolwiek w zmniejszonych rozmiarach, zaobserwowano w dziedzinie spożycia miejskiego, którego dno przypadło na r. 1933. W okresie sprawozdawczym wskaźnik konsumpcji miejskiej wyniósł 92,8 wobec 91,9 w roku poprzednim. Jak więc widać wzrost spożycia miejskiego był o wiele słabszy, niż wzrost spożycia wiejskiego, co w pewnej mierze przypisać należy spadkowej tendencji realnych płac urzędniczych (spłata rat Pożyczki Inwestycyjnej od maja do końca roku) oraz wartości zarobków robotniczych, powstałej na tle wzrostu ceny artykułów rolniczych, przeznaczonych dla bezpośredniej konsumpcji, co znajduje potwierdzenie w zwykłej tendencji wskaźnika kosztów utrzymania rodzin robotniczych, szczególnie w zakresie wyżywienia, jakoteż (w słabszej mierze) kosztów utrzymania pracowników umysłowych.

Jednak mimo wskazanej wyżej zniżkowej tendencji w dziedzinie zdolności konsumpcyjnej ludności miejskiej przeciętna roczna siła spożycia była wyższa, niż w r. 1934, co ilustrują wskaźniki: 91,9 dla r. 1934 i 92,8 dla roku sprawozdawczego. Średnie wskaźniki roczne dla spożycia ogólnego wskazują jeszcze większe różnice na korzyść r. 1935, bowiem wskaźnik ogólny dla r. 1934 wyrażał się cyfrą 84,5 dla r. 1935 zaś — 86,3.

Utrzymanie zdolności konsumpcyjnej ogółu ludności, dość widoczne podniesienie siły kupna wsi, jednym słowem, pewną stabilizacja na wewnętrznym rynku zapotrzebowania, podtrzymywana zwiększonym stanem zatrudnienia — tworzyły dla obrotów handlowych warunki, umożliwiające bardziej prawidłowe rozplanowanie zamówień i trafniejsze obliczenie przewidywanych wpływów i wydatków. Wprawdzie suma obrotów w handlu wewnętrznym nie uległa większym odchyleniom od niedość wysokiego poziomu z r. 1934, jednakże samo uspokojenie atmosfery, dokonane przy pomocy wyżej wskazanych czynników wniosło pozytywne momenty do handlu. Taki stan rzeczy utrzymał się przez niespełna rok, gdyż pod koniec roku, prowadzona przez Rząd akcja zniżkowa w zakresie cen szeregu artykułów (skartelizowanych) wniosła zmianę atmosfery, wprowadzając napięcie psychiczne społeczeństwa, spodziewającego się skutków w zakresie tej akcji większych, aniżeli to praktycznie było możliwe i przez czynniki rządowe przewidziane. Nastrój wyczekiwania na dalsze, poza wydaniami, zarządzenia zniżkowe, nastrój niezwykle zaraźliwy i mający w dodatku podatny grunt do rozwoju w przeprowadzonych zniżkach uposażeń (podatek specjalny od grudnia i podwyżka skali podatku dochodowego od stycznia 1936 r.) odbił się nader ujemnie na interesach handlu i na rozmiarach obrotów. Na marginesie zniżki cen, dokonywanej w trybie zarządzeń administracyjnych, formowało się inne niebezpieczne zjawisko z punktu widzenia nietyle bezpośrednich interesów handlu, ile ze względu na ogólny społeczny interes zawodu kupieckiego, któremu nieorjentowane w procesach ekonomicznych spo-

leczeństwo gotowe byłoby przypisać zatrzymywanie dla siebie różnic, powstałych w związku z akcją zniżkową, na wypadek, gdyby zarządzone zniżki z przyczyn gospodarczo uzasadnionych nie mogły dojść do konsumenta. Zadziwiająca łatwość upraszczania skomplikowanych zagadnień gospodarczych, jaką wykazuje masa społeczna, kierowana odruchami, a nierzadko i wpływami o charakterze czysto demagogicznym, przysporzyła kupiectwu w końcu roku sporo trudności przekraczających zwykłą miarę konjunkturalną.

Obrót zagraniczny Polski (pod względem wartości) przedstawia poniższa tabela:

w milj. złotych.

ROK	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocz- nie
Przywóz													
1934	65,6	56,1	72,8	66,0	66,2	66,5	69,1	66,8	63,4	71,3	68,4	66,2	798,4
1935	62,0	63,8	69,7	73,9	70,1	76,9	73,2	71,9	63,8	79,2	77,0	78,0	859,5
Wywóz													
1934	80,7	68,9	87,6	76,2	78,0	81,2	81,9	75,0	84,4	91,4	87,8	82,5	975,6
1935	78,3	68,5	75,0	73,7	68,3	78,9	76,5	77,0	76,6	83,5	82,4	86,4	925,1
Saldo													
1934	+15,1	+12,8	+14,8	+10,2	+11,8	+14,7	+12,8	+8,2	+21,0	+20,1	+19,4	+16,3	+177,2
1935	+16,3	+4,7	+5,3	-0,2	-1,8	+2,0	+3,3	+5,1	+12,8	+4,3	+5,4	+8,4	+65,6

Wprawdzie rok sprawozdawczy zamknął się czynnem saldem bilansu handlowego, jednakże poza różnicą w wysokości salda dodatniego, które obniżyło się o 111,6 milj. zł., istotną różnicę stanowią elementy tego salda. Ogólny efekt obrotów zagranicznych, wyrażający się w cyfrze 1784,6 milj. zł., przewyższył, zgodnie zresztą z sytuacją, zaobserwowaną w szeregu innych państw, efekty handlu zagranicznego w r. 1934 (1774, o milj. zł.) o 10,6 milj. zł., zatem nieznacznie, bo tylko o 0,57%. Mimo tej poprawy ogólna wartość polskiego obrotu zagranicznego była niższą od obrotów w poszczególnych latach kryzysowych (1929 — 1933), a rozniary spadku obrotów, przewyższając w tej skali spadek obrotów ogólnosiwiatowych, zmniejszyły jeszcze i tak nieznaczny (ca 1%) udział Polski w handlu międzynarodowym.

Obniżenie się salda bilansu handlowego ze 177,2 milj. zł. w r. 1934 do 65,6 milj. zł. w roku sprawozdawczym przypisać należy nie tylko spadkowi wartości wywozu z 975,6 milj. zł. na 925,1 zł., a więc o 50 milj. zł. (5,2%), lecz, i to w przeważającej mierze, podniesieniu się war-

tości (i masy) przywozu z 798,4 milj. zł. w r. 1934 do 859,5 milj. zł. w r. 1935, czyli o 61 milj. zł. (7,6%).

Bardziej symptomatyczne zjawisko, niż spadek eksportu, przedstawia dość znaczny wzrost importu, wywołany zwiększeniem zapotrzebowania na cele produkcyjne dla przemysłu (surowce i półfabrykaty) — w związku z ogólną konjunkturą w zakresie produkcji przemysłowej, jak również maszyn — w związku z pracami inwestycyjnymi.

Pod względem ilościowym zaszły w obrocie zagranicznym analogiczne zmiany. W roku sprawozdawczym importowano do Polski ogółem 2.572 tys. tonn towarów, w r. 1934 zaś — 2.555 tys. tonn, wzrost zatem wyniósł 17 tys. tonn, czyli 0,7%. W dziedzinie eksportu: 1935 r. — 13.436 tys. tonn, 1934 r. — 14.565, spadek zatem wyniósł 1.129 tys. tonn, czyli 7,8%. Jak więc widać, zarówno w przywozie, jak i w wywozie wzrost wartości był wyższy od wzrostu ilościowego, co świadczy, iż wartość towarów, będących przedmiotem polskiego obrotu zagranicznego podniosła się i w czym uwidacznia się zahamowanie spadkowej tendencji cen na rynku światowym.

Ogólny wynik cyfrowy obrotu zagranicznego znalazł odzwierciedlenie w geograficznej strukturze eksportu i importu, o czym daje wyobrażenie poniższa tabelka (w ujęciu procentowym):

KONTYNET	P R Z Y W Ó Z					W Y W Ó Z				
	1931	1932	1933	1934	1935	1931	1932	1933	1934	1935
Europa . . .	76,3	72,7	68,9	63,9	65,6	94,1	93,9	92,2	87,1	84,6
Azja	4,4	4,9	5,2	6,8	7,2	2,3	2,2	2,2	3,4	4,4
Afryka . . .	2,0	2,7	3,4	4,3	3,9	0,7	1,0	1,1	1,5	1,9
Ameryka Płn.	10,6	12,1	13,3	15,2	14,5	0,7	1,0	1,7	3,8	5,2
„ Śr.	0,6	0,8	0,8	0,9	0,7	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2
„ Płd.	3,7	4,7	5,2	5,5	5,2	0,6	0,6	1,5	2,0	2,0
Oceanja . .	2,4	2,0	2,9	3,4	2,9	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1

W dziedzinie przywozu wzmocniła się pozycja Europy, głównie spowodu wzrostu udziału Niemiec, które zajęły w okresie sprawozdawczym pierwsze miejsce, przed Anglią, jakkolwiek ta ostatnia zwiększyła swój eksport do Polski prawie dwukrotnie, zawdzięczając taki stan rzeczy zawartemu traktatowi polsko-brytyjskiemu i szczególnie przychylnej atmosferze dla towarów pochodzenia brytyjskiego.

W ciągu ostatniego pięciolecia widocznie też zwiększył się udział w imporcie rynków azjatyckich—głównie Indyj Brytyjskich i Palestyny. Natomiast w dotychczasowej linii rozwojowej importu z Ameryki, zwłaszcza

cza Ameryki Północnej, rok sprawozdawczy uczynił wyłom, sprowadzając udział Ameryki Północnej, w imporcie polskim z 15,2% w r. 1934 do 14,5%, przede wszystkim ze względu na nieproporcjonalnie mniejszy w porównaniu z niektórymi krajami europejskimi wzrost przywozu ze Stanów Zjednoczonych Am. Płn.

Po stronie wywozu od szeregu lat obserwuje się zjawisko zmniejszania się roli Europy, której udział w odbiorze polskich towarów systematycznie z roku na rok spada, a w przeciwieństwie do tego wzrost znaczenia dla polskiego eksportu rynków azjatyckich, północno-amerykańskich i afrykańskich, w szczególności Stanów Zjednoczonych, Egiptu, Południowej Afryki, Palestyny. W dalszym ciągu jednak podstawowym terenem ekspansji eksportowej pozostawały kraje europejskie, które wchłonęły w ostatnim roku 84,6% polskiego wywozu.

Sytuacja na terenie Izby.

W dziedzinie przemysłu obserwuje się na terenie Izby od kilku lat stały wzrost liczby wykupywanych świadectw przemysłowych. Zjawisko to występuje silniej na terenie woj. lubelskiego, o wiele słabiej — na Wołyniu, gdzie od r. 1932 liczba świadectw przemysłowych na prowadzenie przemysłu utrzymuje się na poziomie niewiele zmienionym. Ten stan rzeczy obrazuje poniższe zestawienie:

ROK	WOJ. LUBELSKIE										WOJ. WOŁYŃSKIE									
	Kategorie świadectw przemysł.									Razem	Kategorie świadectw przemysł.									Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
1928	10	5	15	71	194	492	840	10329	11956	3	3	10	55	114	239	694	7620	8738		
1929	11	5	15	77	197	512	896	9061	10774	3	3	8	55	121	286	693	6835	8004		
1930	14	4	15	71	189	487	878	8194	9852	3	1	11	52	154	306	683	6287	7497		
1931	10	6	11	72	172	498	737	5627	7132	2	2	13	58	129	330	535	3538	4604		
1932	8	5	10	60	178	494	749	12292	13776	2	1	10	41	115	325	526	7414	9434		
1933	5	3	13	49	139	578	859	12958	14604	1	1	9	44	117	306	496	8709	9683		
1934	8	4	8	67	168	621	990	15069	16935	3	1	9	56	134	356	507	8570	9635		
1935	10	4	8	67	150	652	1052	15955	17899	3	2	14	57	103	354	535	8916	9984		

Powiększenie ogólnej liczby świadectw przemysłowych świadczyłoby na pierwszy rzut oka o dość wydatnem rozszerzeniu działalności przemysłowej, jednakże przy bliższej analizie okazuje się, iż wzrost ten w znacznej mierze jest pozorny, gdyż zwiększeniu liczby warsztatów produkcyjnych towarzyszy proces rozdrabniania warsztatów, przechodzenia z produkcji w szerszej skali na wytwórczość drobnoprzemysłową.

Proces ten ujawnił się ze szczególną wyrazistością w tych działach przemysłu, które z natury swej, jak np. przemysł metalowy, mogą w pewnym stopniu przekształcić formy wytwarzania,—w przeciwieństwie do innych kategorii przemysłu, z którymi związana jest pod względem technicznym pewna trwalsza forma produkcji (np. przemysł cukrowniczy).

Rok sprawozdawczy stanowił poniekąd przedłużenie linii rozwojowej, której początek tkwi w okresie najgłębszego przesilenia (1932 r.), jakkolwiek na niektórych, nielicznych zresztą, odcinkach produkcji przemysłowej zanotowano objawy powstrzymania procesu pauperyzacji i rozdrabniania warsztatów wytwórczych. Przy niskim naogół stanie uprzemysłowienia terenu Izby, zwłaszcza woj. wołyńskiego, zjawisko kurczenia się większych warsztatów oraz powstawania nowych, małych, samodzielnych jednostek osiągnęło prawdopodobnie swoje dno i z tego względu dalsze postępowanie tego zjawiska, należy sądzić, zostało powstrzymane, zwłaszcza wobec niektórych objawów ożywienia, które nie ominęło również terenu Izby.

Widoczne w tabeli przegrupowania w zakresie świadectw najwyższych kategorii przemysłowych były wynikiem przeklasowania niektórych cukrowni, w każdym bądź razie nie były one odpowiednikiem nowych warsztatów pracy. Znamienny zarówno dla struktury przemysłowej okręgu Izby, jak i dla warunków konunkturalnych, był fakt systematycznego rozszerzania się liczby przedsiębiorstw, wykupujących świadectwa VI-VIII kat. przem., a więc przedsiębiorstw o węższym zakresie działania nie mających większych kapitałów inwestycyjnych, środków obrotowych i połączonego z tem ryzyka. Wzrost liczby świadectw VIII kat. przem. przypisać należy w znacznej mierze legalizacji szeregu zakładów o charakterze rzemieślniczym, które dotychczas nie wykupywały świadectw przemysłowych.

Urządzenia przemysłowe przeważającej większości warsztatów należą do starego typu i znajdują się często w stanie niezadawalającym, co podnosi koszty produkcji i utrudnia prowadzenie walki konkurencyjnej nie tylko na rynkach zagranicznych, lecz także na rynku wewnętrznym z przedsiębiorstwami silniejszymi kapitałowo, przystosowanymi lepiej do nowoczesnych metod pracy. Import maszyn z zagranicy lub instalacja nowych krajowych urządzeń maszynowych należy do rzadkości. Szereg drobniejszych warsztatów, zwłaszcza w dziale metalowym, posługuje się inwentarzem, nabytym przy okazji likwidacji większych zakładów.

Prąd ożywienia w produkcji przemysłowej, który w skali ogólnokrajowej przeniknął szereg działów, szczególnie związanych z działalnością inwestycyjną, i który między innymi wyraził się w cyfrach zatrudnienia — znalazł odpowiedni wyraz i na terenie Izby. Poniższe zestawienie ilustruje stan zatrudnienia w ważniejszych grupach przemysłu

w okręgu Izby w poszczególnych miesiącach lat 1934 i 1935 (kursywą)
według materiałów G. U. S.:

PRZEMYSŁ	Woje- wództwo	M I E S I Ą C E:											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mineralny	Lublin	1004 <i>1421</i>	1089 <i>1257</i>	1018 <i>1232</i>	1614 <i>1493</i>	1719 <i>1047</i>	1912 <i>1286</i>	1622 <i>1415</i>	1724 <i>1624</i>	1645 <i>1369</i>	1844 <i>1552</i>	1719 <i>1670</i>	1597 <i>1611</i>
	Wołyń	466 <i>1884</i>	794 <i>1943</i>	1028 <i>2126</i>	1838 <i>2256</i>	2177 <i>3039</i>	2579 <i>2756</i>	2564 <i>2832</i>	2489 <i>3117</i>	2676 <i>3046</i>	2421 <i>3020</i>	2280 <i>2819</i>	2169 <i>2415</i>
Metalowy	Lublin	1269 <i>1534</i>	1329 <i>1464</i>	1336 <i>1491</i>	1303 <i>1507</i>	1361 <i>1528</i>	1371 <i>1582</i>	1417 <i>1628</i>	1481 <i>1705</i>	1551 <i>1798</i>	1561 <i>1823</i>	1612 <i>1865</i>	1608 <i>1293</i>
	Wołyń	23 <i>26</i>	23 <i>26</i>	23 <i>32</i>	24 <i>29</i>	24 <i>32</i>	25 <i>34</i>	25 <i>34</i>	26 <i>34</i>	26 <i>33</i>	26 <i>33</i>	27 <i>32</i>	26 <i>34</i>
Skórzany	Lublin	185 <i>217</i>	192 <i>217</i>	192 <i>217</i>	167 <i>188</i>	180 <i>187</i>	189 <i>186</i>	198 <i>185</i>	202 <i>182</i>	189 <i>188</i>	198 <i>192</i>	224 <i>193</i>	226 <i>187</i>
	Wołyń	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Drzewny	Lublin	1870 <i>1596</i>	1966 <i>1823</i>	1976 <i>1984</i>	2009 <i>2002</i>	2093 <i>2017</i>	1944 <i>1835</i>	1657 <i>1703</i>	1360 <i>1486</i>	1074 <i>1335</i>	987 <i>1092</i>	1148 <i>1135</i>	1019 <i>1147</i>
	Wołyń	2644 <i>2252</i>	2955 <i>2597</i>	3195 <i>2904</i>	3418 <i>2674</i>	3563 <i>2886</i>	3152 <i>3028</i>	2650 <i>2927</i>	2404 <i>2637</i>	2085 <i>2218</i>	1558 <i>2282</i>	1720 <i>2407</i>	1919 <i>2500</i>
Spożywczy	Lublin	1205 <i>1235</i>	1244 <i>1300</i>	1336 <i>1447</i>	1376 <i>1561</i>	1545 <i>1802</i>	1727 <i>1929</i>	1774 <i>1978</i>	1851 <i>2131</i>	2141 <i>2273</i>	8945 <i>7976</i>	4080 <i>6953</i>	1358 <i>1831</i>
	Wołyń	1254 <i>1082</i>	838 <i>850</i>	821 <i>779</i>	802 <i>733</i>	655 <i>916</i>	677 <i>777</i>	608 <i>788</i>	901 <i>807</i>	1315 <i>1796</i>	3710 <i>4238</i>	1613 <i>2683</i>	1200 <i>1369</i>

Ogólne cyfry zatrudnienia w przemyśle przetwórczym, stanowiącym na terenie Izby grupę najsilniej reprezentowaną, przedstawiały się w latach 1934 i 1935 (kursywą) następująco (według materiałów Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej):

OKRĘG	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w tysiącach robotników											
Lublin	5,6	5,9	6,0	6,6	7,0	7,3	6,9	6,8	6,8	13,7	8,9	5,9
	6,1	6,2	6,5	6,9	6,7	7,0	7,0	7,3	7,1	12,8	12,0	6,2
Wołyń	4,5	4,8	5,2	6,2	6,5	6,6	6,0	6,0	6,2	7,9	5,8	5,5
	5,4	5,6	6,0	5,8	7,0	6,7	6,7	6,8	7,3	9,8	8,1	6,5
Polska	324,9	342,5	358,6	375,1	387,6	389,2	388,2	397,5	403,6	446,0	417,1	351,3
	340,3	353,3	380,1	397,0	414,2	416,9	421,9	432,2	440,7	479,8	452,1	391,6

Jak widać z powyższych zestawień, liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle przetwórczym, wykazała w ciągu roku z nieznacznymi odchyleniami tendencję do wzrostu, aż do okresu zimowego, w którym nastąpił normalny sezonowy spadek zatrudnienia. Trzeba dodać, iż ilość zatrudnionych w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego była z nielicznymi tylko wyjątkami wyższa od ilości zatrudnionych w odpowiednich miesiącach roku poprzedniego. Szczególnie wyraźnie zaznaczyło się to na terenie woj. wołyńskiego, gdzie zaważyło na takim układzie sprawy zwiększenie zatrudnienia w przemyśle mineralnym (wydobywanie i obróbka bazaltu). Przy porównaniu średnich miesięcznych cyfr zatrudnienia okaże się, iż średnia zatrudnienia miesięcznego w Polsce podniosła się o 7,4%, w Lubelszczyźnie tylko o 4,9%, na Wołyniu zaś — o 14,8%. Oczywiście wzrost zatrudnienia na Wołyniu, odnoszący się do nielicznych ośrodków i skoncentrowany głównie w jednym dziale wytwórczości, nie miał na ukształtowanie się stosunków na rynku pracy wpływu takiego, jakby można było wywnioskować z mechanicznego porównania powyższych cyfr. Przy wyłączeniu przemysłu mineralnego, jako czynnika, ulegającego wyjątkowym wpływom (wzmoczony ruch inwestycyjny), wzrost zatrudnienia w innych działach wykazał o wiele mniejszą siłę, a ogólny wynik zbliża pod tym względem do siebie oba województwa, leżące w okręgu Izby, ustępując korzystniejszej ewolucji stosunków w przekroju ogólnopolskim.

W warunkach strukturalnych okręgu Izby, w których przemysł nie jest w stanie wchłonąć odpowiedniej części przyrostu naturalnego ludności, poważną rolę odegrały inwestycje, prowadzone z funduszków publicznych. Rozmiary tych inwestycji, odzwierciedlające się w liczbie zatrudnionych na robotach publicznych, przedstawia drugostronne zestawienie (według danych G. U. S. r. 1935 — kursywą):

Woje- wództwo	M I E S I Ą C E											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Lublin	389 164	242 179	218 239	2902 1920	3861 3612	4740 5183	4922 5320	3991 5405	3298 4602	2957 3383	1039 2114	369 564
Wołyń	1331 1568	1467 2094	1335 2712	916 3045	2938 5146	2749 6653	4931 8660	3872 9581	3971 6619	3277 6969	2110 11381	1746 3121

Podobnie jak w pozostałych dzielnicach kraju, na terenie Izby zatrudniono w roku sprawozdawczym przy robotach publicznych o wiele większą liczbę ludzi, aniżeli w poprzednich okresach. Szczególnie wydatny wzrost zatrudnienia miał miejsce w woj. wołyńskim, gdzie średnia miesięczna zatrudnienia podniosła się z 2.550 w r. 1934 do 5.630 w r. 1935. W okresie głównego sezonu robót publicznych (od maja do listopada) średnia miesięczna wynosiła 7.860, rekordowym zaś miesiącem pod względem liczby zatrudnionych był miesiąc listopad, w którym zajęcie znalazło na Wołyniu 11.381 ludzi. Na terenie woj. lubelskiego średnia miesięczna zatrudnienia była o połowę niższa i wynosiła 2.720 w r. 1935 wobec 2.400 w r. 1934. Niezależnie od stosunku przyrostu naturalnego, dość intensywnego w tych województwach, objawy te same w sobie, zmniejszając bodajby częściowo i czasowo rozmiary bezrobocia w cyfrach absolutnych, przyczyniły się do poprawy sytuacji.

Wśród szeregu robót publicznych, przeprowadzonych na terenie Izby w okresie sprawozdawczym, poważne miejsce zajmowały inwestycje drogowe, których rozmiary, w porównaniu z r. 1934, powiększyły się (zwłaszcza na Wołyniu) dość poważnie. Według danych Urzędów Wojewódzkich w Lublinie i Łucku — na terenie woj. lubelskiego wybudowano w r. 1935—69,9 klm. dróg państwowych i samorządowych o twardej nawierzchni, a więc tyle samo, co w r. 1934, dokonano gruntownej naprawy starych dróg—254,2 klm. wobec 210,1 klm. w r. 1934; w woj. wołyńskim wybudowano nowych dróg 88,4 klm. wobec 24,5 klm. w r. 1934, dokonano gruntownej naprawy (z częściowym ulepszeniem nawierzchni) 83,7 klm. wobec 37,4 klm. w r. 1934.

Wspomniane inwestycje oddziaływały dodatnio, poza rynkiem pracy, na ogólne stosunki ekonomiczne przez oddanie do użytku m. in. ważnych gospodarczo połączeń, jak Lublin — Nałęczów — Kazimierz oraz Łuck — Lublin.

W zakresie płac robotniczych nie nastąpiły godne uwagi zmiany. Stosunkowo rzadkie nieporozumienia między pracodawcami a robotnikami na tle wysokości wynagrodzeń, likwidowane były polubownie, przeważnie bez interwencji czynnika urzędowego. W oderwanych wy-

padkach miały miejsce strajki robotników spowodu zatargów o płace, likwidowane po dłuższej bezczynności fabryk ugodą, zmniejszającą nominalne płace robotnicze. Ogólnie przeważała jednak tendencja raczej do utrzymania zarobków robotniczych na poziomie niezmiennym. Natomiast sporo pozostawiała do życzenia terminowość wypłat, której przemysłowcy, pozbawieni kapitału obrotowego (w działach związanych z rolnictwem — zamrożonego wskutek ustawodawstwa oddłużeniowego) często nie mogli dotrzymać, zwłaszcza wobec takiego układu rzeczy, w którym surowce przemysłowe zakupuje się przeważnie za gotówkę, towar gotowy zaś wyłącznie sprzedaje się na kredyt.

Stwierdzone w przemyśle na terenie Izby rozdrabnianie się warsztatów, zanik większych przedsiębiorstw i rozrost małych zakładów zastępczych—z równą siłą występowało w dziedzinie handlu, co przedstawia poniższe zestawienie:

ROK	W O J. L U B E L S K I E						W O J. W O Ł Y Ń S K I E					
	Kategorie świadectw przem.					Razem	Kategorie świadectw przem.					Razem
	I	II	III	IV	V		I	II	III	IV	V	
1928	29	1645	16302	14837	360	33173	10	1377	11558	10062	823	23830
1929	26	1675	16612	13438	382	32133	8	1518	12649	8198	692	23065
1930	32	1663	16266	13026	291	31278	5	1519	13510	8161	525	22720
1931	31	1556	15823	12584	211	30205	5	1279	12389	8270	416	22359
1932	18	1278	13732	14065	154	29247	3	846	10708	9225	188	20970
1933	16	836	8906	19040	121	28919	4	631	6103	12967	153	19858
1934	12	731	6871	22188	71	29873	3	574	4648	14827	132	20184
1935	14	703	6122	23932	88	30849	2	574	4245	15947	161	20929

Jak wynika z powyższej tabelki ogólna ilość świadectw przemysłowych na prowadzenie handlu, wykupionych w r. 1935, niezbyt wiele różni się od ilości świadectw, wykupionych w okresie dobrej konjunktury w r. 1928, bowiem w woj. lubelskim ilość świadectw wszystkich kategorii handlowych, wykupionych na rok 1935, stanowi 93% ilości świadectw wykupionych na rok 1928, w woj. wołyńskim—87,7%. Przy tym nieznacznie naogół zmienionym stanie ogólnym, zasadnicze przeobrażenia zaszły w ilości wykupionych świadectw wedle poszczególnych kategorii handlowych. Liczba świadectw I kat. handl., reprezentujących duży hurt, skup zawodowy powyżej 500.000 zł. rocznie, wyniosła w roku sprawozdawczym na terenie woj. lubelskiego tylko 50% liczby z r. 1928, na Wołyniu zaś—zaledwie—20%. W odniesieniu do II kat. handl. (mały hurt, sprzedaż towarów wykwinnych, skup zawodowy powyżej 100.000 zł.) odpowiednie liczby wynoszą: dla woj. lubelskiego — 42,7%, dla woj. wo-

łyńskiego — 41,7%, w III kat. handl., miał miejsce najsilniejszy spadek, gdyż odnośne cyfry wyrażają się dla: woj. lubelskiego — w 37,5%, dla woj. wołyńskiego — w 36,7%. Przy tym ruchu wstecznym w zakresie pierwszych trzech kategorii handlowych symptomatyczne zjawisko przedstawia liczba wykupionych świadectw IV kat. handl., która w okresie sprawozdawczym wynosiła: w woj. lubelskim — 161,3% liczby świadectw z roku 1928, w woj. wołyńskim zaś — 158,5%. Jak więc widać obraz zmian strukturalnych w handlu na terenie obu województw jest bardzo zbliżony, a podobieństwo to daje świadectwo powszechności zjawiska rozpadania się handlu na małe komórki, potwierdzone jeszcze analogicznymi stosunkami w innych dzielnicach kraju. Dla ścisłości trzeba nadmienić, iż wskazane przegrupowania, jakkolwiek w głównej mierze powstały na tle kurczenia się większego handlu, to jednak w części przypisać je należy także różnorodnym ulgom generalnym w zakresie nabywania świadectw przemysłowych, przyznanym w ostatnim czasie przez Ministerstwo Skarbu.

Porównanie roku sprawozdawczego z rokiem poprzednim (1934), chociaż nie wykazuje zmian w kierunku zachodzących przekształceń, wskazuje wszelako na pewne, nieznaczne jeszcze, osłabienie tempa tych ujemnych przekształceń. Zdaje się to potwierdzać okoliczność, iż w niektórych kategoriach, jak np. w I kat. handl. w woj. lubelskim oraz w I i II kat. handl. w woj. wołyńskim — stan ilościowy w roku 1935 utrzymał się na poziomie z roku 1934, lub nawet nieznacznie się poprawił. Wprawdzie wypadki te są zupełnie sporadyczne, a wzrost ogólnej ilości świadectw przemysłowych należy zapisać wyłącznie na rachunek zwiększenia się liczby przedsiębiorstw IV kategorii handlowej, temniemniej wypadki te zasługują na uwagę.

W dzielnicach, w których przewaga ludności wiejskiej zaznacza się w sposób szczególnie dobitny, jak to ma miejsce w okręgu Izby, a przede wszystkim na Wołyniu, ogólne położenie ekonomiczne ośrodków miejskich, skupiających w sobie przeważającą część obrotów handlowych, — zależy od sytuacji wsi, od jej siły kupna. Poprzednio już stwierdzono, że w dziedzinie siły nabywczej ludności rolniczej nastąpiła pewna poprawa — szczególnie w drugim półroczu. Trzeba wszakże dodać, iż poprawa ta ujawniła się w nader różnej sile, zarówno pod względem czasu, jak i przestrzeni. Na terenie Izby cały szereg warunków stałych, jak układ sieci komunikacyjnej, odległość od ważniejszych rynków zbytu, stopień koncentracji handlu, nie mówiąc już o warunkach przyrodzonych, jak wydajność gleby i t. p., nadto rodzaj gospodarki — przewaga działalności hodowlanej nad kulturą zbożową lub odwrotnie, — decydował, iż ogólna dochodowość ludności rolniczej w poszczególnych powiatach i miejscowościach przedstawiała się różnolicie, przyczem rozpiętość sytuacji była dość znaczna. Do wytworzenia atmosfery, w której łatwo można byłoby ulec pewnej przesadzie w ocenie konjunk-

tury, przyczyniły się, poza czynnikami konjunkturalnymi, także ulgi przyznane rolnictwu w zakresie płatności podatków oraz ulgi, wynikające z ustawodawstwa oddłużeniowego.

Obroty handlowe wewnętrzno-krajowe w działach, których zasięg nie wykracza poza rynek lokalny, kształtowały się pod wpływem warunków geograficznie najbliższych, a decydujące znaczenie dla wysokości obrotów miała zdolność nabywcy w najbliższym promieniu zamieszkującej ludności. Przedsiębiorstwa, trudniące się eksportem, jakkolwiek oparte o surowiec rolniczy i zależne w swej kalkulacji od jego ceny, podlegały jednak w głównej mierze wahaniom konjunktury na zagranicznych rynkach odbiorczych i ich położenie, zależnie od branży, było dość niejednolite.

W tych warunkach przeciętna wysokość obrotów handlowych w roku sprawozdawczym w przeliczeniu na masę niewiele różniła się od obrotów, osiągniętych w r. 1934. Spotykane w niektórych branżach zwiększenie ruchu towarowego nie przybrało szerszych rozmiarów, a pod względem wartości w skali rocznej nie dało wyników zbyt odbiegających od niewielkich naogół obrotów r. 1934.

Na ogólny wynik obrotów handlowych, ocenianych podług wartości miało wpływ kształtowanie się cen, które pomimo powstrzymania tempa spadkowego, zachowały wszakże tendencję zniżkową, z wyjątkiem niektórych artykułów gospodarki rolnej (artykuły hodowlane), których ceny podniosły się w drugim półroczu. Zapowiedziana pod koniec roku i przeprowadzona przez czynniki rządowe w trybie administracyjnym zniżka cen szeregu artykułów znalazła w okresie sprawozdawczym tylko niewielkie odbicie w rzeczywistych stosunkach na rynku lubelsko-wołyńskim, wpłynęła natomiast na pobudzenie nerwowych nastrojów społeczeństwa, powstrzymującego się z dokonywaniem zakupów w oczekiwaniu na dalszą akcję, której rozmiary ogół odbiorców oceniał przesadnie i bezkrytycznie. Na ogólny stan atmosfery na rynku oddziaływały w niemniejszym stopniu nowe dekrety podatkowe, a m. o podatku specjalnym od uposażeń, pobieranych z funduszy publicznych oraz o podwyżce z dniem 1.I.1936 r. skali podatku dochodowego. Nowe dekrety podatkowe, dotyczące w pierwszym rzędzie zarobkujących pracowników umysłowych, poza obiektywnym zmniejszeniem siły kupna tej warstwy, wytworzyły, przynajmniej przejściowo, psychiczną postawę wręcz nieprzychylną dla wszelkiego rodzaju kupna, postawę niewątpliwie obiektywnie przesadzoną, lecz stanowiącą fakt, który ujemnie odbił się w końcu roku na obrotach handlowych szeregu przedsiębiorstw. Fakt ten był tem dotkliwszy, iż przypadł na okres sezonu świątecznego, z którym się wiązała zazwyczaj nadzieje na zwiększenie obrotów.

Sytuacja na rynku finansowo-kredytowym w okręgu Izby nie różniła się poważniej od sytuacji w roku poprzednim. Niedostateczna ilość zasobniejszych finansowo jednostek bankowych, zwłaszcza na

Wołyniu, gdzie niema ani jednego oddziału banku akcyjnego, czyniła, iż zaspokojenie potrzeb kredytowych sfer przemysłowo-handlowych natrafiało na trudności. Wprawdzie odbudowanie zaufania w stosunkach kredytowych posunęło się nieco naprzód, jednakże obecny stan rzeczy pod tym względem zmusza jeszcze instytucje bankowe do daleko posuniętej ostrożności i stąd też płynie powściągliwość w tworzeniu nowych filjalnych placówek kredytowych. Pewna poprawa zaufania w stosunkach handlowych pozwoliła bankom na nieznaczne rozszerzenie operacji kredytowych pod warunkiem gwarantowanych zabezpieczeń. Pomimo jednak zwiększenia aktywności banków korzystanie z kredytów przez przemysł i handel było w dalszym ciągu ograniczone, gdyż poważniejsze jednostki gospodarcze, trzeźwo oceniając położenie, niezbyt kwapiły się do angażowania w nowe zobowiązania finansowe. W roku sprawozdawczym jedna z instytucyj bankowych podjęła próbę rozprowadzenia kredytu zasługującym na zaufanie drobniejszym firmom handlowym. Próba została podjęta narazie w skromnym rozmiarze i nie wpłynęła widoczniej na złagodzenie głodu kredytowego, na który od dłuższego czasu uskarża się handel detaliczny.

Wyplacalność kredytobiorców wobec dużej oględności i ostrożności w kwalifikowaniu klienteli przez banki była naogół dobra. Banki, współpracujące z klientelą ziemiańską, wskazywały, iż ta sfera przy likwidacji zaciągniętych zobowiązań objawiała widoczną opieszałość, pomimo obiektywnych w wielu wypadkach możliwości wywiązania się z zobowiązań. Nad tym stanem zaciążyło niewątpliwie psychiczne nastawienie do spłaty zaciągniętych należności, wytworzone systemem akcji oddłużeniowej, pozwalającym przypuszczać, iż przyznane ulgi w spłatach nie są ostateczne.

W dziale wekslowym nie zanotowano większych odchyień od stanu z r. 1934. Dyskonto weksli utrzymało się mniej więcej na poziomie z roku ubiegłego. Liczba i wartość weksli zaprotestowanych powoli, lecz systematycznie spadała, co ilustruje poniższe zestawienie:

O K R E G	Liczba weksli zaprotestowanych w tys. sztuk					Wartość weksli zaprotest. w milj. zł.				
	1931	1932	1933	1934	1935	1931	1932	1933	1934	1935
Woj. Lubelskie	367,6	223,0	89,6	63,6	62,9	79,5	46,1	15,5	10,6	8,3
„ Wołyńskie	238,9	129,1	68,4	49,5	45,1	50,3	27,0	12,9	8,7	6,4
Rz. Polska	5114,8	3583,8	1949,7	1494,5	1485,6	1328,3	838,2	407,5	280,4	230,6

W dziedzinie wkładów bankowych panował w okresie sprawozdawczym ruch niejednorodny, z przewagą tendencji zwyżkowej. Charakter wkładów (poza wkładami typowo oszczędnościowymi w instytucjach

państwowych)—przeważnie krótkoterminowy, ruchliwy, zdradzający niechęć do wiązania się w dłuższych lokatach.

Dla stosunków podatkowych rok sprawozdawczy miał bardzo poważne znaczenie z dwu przyczyn: przede wszystkim dlatego, że w tym roku po raz pierwszy wymiary dokonane były na zasadzie nowej Ordynacji Podatkowej (a więc bez komisji szacunkowych), powtórze z tego względu, że w roku tym wprowadzone zostały wydátne ulgi w spłacie zaległości w podatkach bezpośrednich.

Co do kwestji wymiarów należy stwierdzić, że pierwszy wymiar podatków bezpośrednich na zasadzie nowej Ordynacji Podatkowej zasadniczo nie usposabia pesymistycznie. Przeważna część kierowników urzędów skarbowych w obu województwach t. j. na terenie Izby Skarbowej Lubelskiej i Wołyńskiej zastosowała przepisy nowej Ordynacji Podatkowej w należyty sposób i obeszła się naogół dobrze bez pomocy komisji szacunkowych.

Trzeba jednakże zaznaczyć, że przy wymiarze podatków przemysłowego i dochodowego, dokonanym w roku sprawozdawczym istniała w dalszym ciągu pochopność do uznawania ksiąg za nieprawidłowe, zwłaszcza tam, gdzie ulgi podatkowe przywiązane były do prowadzenia ksiąg (eksport, hurt, młyny, transakcje giełdowe). Pochopność ta objawiła się w r. 1935 silniej na terenie wołyńskim, podczas gdy na terenie lubelskim ilość skarg podnoszonych w latach dawniejszych, wyraźnie zmalała.

Przy wymiarze podatku przemysłowego wedle ksiąg handlowych ciągle jeszcze uderzała kwestja niedostatecznej orjentacji urzędów skarbowych w sprawach buchalteryjnych, jakoteż pewien brak krytycyzmu w stosunku do protokołów, sporządzanych przez biegłych rewidentów, powstały na tle traktowania buchalterów-rewidentów za reprezentantów polityki podatkowej Izby Skarbowych, a ich uwagi — za wskazówki ku uznawaniu ksiąg za nieprawidłowe.

Zauważono, że buchalterzy skarbowi są zanadto przeciążeni, wskutek czego śpieszą się i często nie mogą rozpatrywać obrony płatników przed zarzutami buchalteryjnymi. Po wyjeździe buchalterów urzędy częstokroć nie rozumieją buchalteryjnej obrony płatnika i na wszelki wypadek odrzucają księgi w przekonaniu, że Komisja Odwoławcza i tak sprawę ostatecznie załatwi. Metody tego rodzaju są oczywiście błędne, gdyż narażają płatnika na koszty odwołań, przykrości egzekucji i t. p.

Pewne urzędy posługiwały się jeszcze informatorami, jako czynnikami wymiarowemi, wbrew instrukcji podatkowej. Praktyka ta, ze stanowiska wymiarowego błędna i niebezpieczna, została pod koniec roku 1935 wyraźnie przez Ministerstwo Skarbu zakazana i należy się spodziewać, że do niej się już nie powróci.

Specjalnie w odniesieniu do podatku przemysłowego zauważono, że

w niektórych powiatach wyłączenie przedsiębiorstw z ryczałtu na zasadzie bardzo luźnych motywów zdarzało się jeszcze ciągle.

Na szczególną uwagę zasługuje kwestja wymiaru podatku dochodowego w okręgu Izby Skarbowej w Lublinie. Idzie głównie o to, że przy wymiarze tym stosowano niewspółmiernie wysokie normy zyskowności. Tabela zyskowności z r. 1935 opracowana została przez Izbę Skarbową w Lublinie jednostronnie, t. j. wprowadzie po wysłuchaniu, lecz bez uwzględnienia wniosków Izby Przemysłowo-Handlowej. W rezultacie takiego postępowania tabela zawiera w głównych pozycjach stawki dochodowe o 30 — 50 % wyższe, niż w sąsiednich okręgach. Izba Przemysłowo-Handlowa w Lublinie wniosła w tej kwestji zażalenie w specjalnym memorjale i oczekuje, że przy rozpatrywaniu odwołań od wymiaru podatku dochodowego słuszne postulaty sfer gospodarczych woj. lubelskiego będą uwzględnione. Należy podkreślić, że Izba Skarbowa Wołyńska uzgodniła w zupełności swoje stanowisko w sprawie tabeli zyskowności z Izbą Przemysłowo-Handlową w Lublinie.

O ile idzie o podatek od nieruchomości i od lokali w kwestjach, mających znaczenie dla przemysłu i handlu, należy podkreślić, że tak ustawy jak i okólniki były w okręgu Izby jaknajlojalniej wykonywane.

Ściąganie podatków było wprowadzie w obydwu okręgach Izby energiczne, jednakowoż raty udzielane bywały dość często i odpowiednio. Wychodząc z założenia, że rozkładanie podatków bieżących na długie raty prowadzi do zbyt wielkiego zadłużenia, wywołującego konieczność szeroko zakrojonych akcyj ulgowych, nie można było użalać się na stanowisko Izb Skarbowych w tym względzie. Należy podkreślić ze szczególnym naciskiem, że polityka egzekucyjna obydwu Izb Skarbowych była z końcem r. 1935 oględna i indywidualnie rozważana.

Istnieją jeszcze na terenach obydwu Izb naleciałości, dotyczące stosunku, zwłaszcza niższego personelu, do płatników. Pod tym względem zaszły w r. 1935 korzystne zmiany. W miejsce stosunków arbitralnych wchodzi rozważania indywidualnej sytuacji płatnika. Wiele jest jeszcze pod tym względem do zrobienia, jednakowoż sytuacja się oczywiście poprawiła.

Co do stosowania ulg niema zasadniczo zażeń na wykonanie rozporządzeń. Usterki w praktyce załatwiają obydwie Izby Skarbowe zgodnie z intencjami władz centralnych. Należałoby jednak koniecznie zrewidować listy niesumiennych płatników, które na terenie Izby, zwłaszcza Lubelskiej, są stanowczo przesadne. Rewizja tej listy pozwoliłaby na uruchomienie niektórych warsztatów pracy, a równocześnie upłynniłaby gotówkę dla Skarbu Państwa. Rozumie się bowiem, że płatnik odsunięty od wszelkich ulg nic nie zapłaci w tym okresie, gdy inni płatnicy korzystają ze znacznych ulg.

Wpływy z podatków i innych świadczeń na rzecz Skarbu Państwa uwidacznia poniższa tabela, z której wynika, iż ogólny wpływ gotów-

kowy do kas skarbowych z tytułu podatków bezpośrednich, zwyczajnych, nadzwyczajnych oraz opłat stemplowych w roku sprawozdawczym obniżył się z 45,330 tys. zł. w r. 1934 do 41,715 tys. zł. czyli o ca 8%, przy-
czem prawie cały spadek wpływów odnosi się do woj. lubelskiego, gdyż
wpływy w woj. wołyńskim obniżyły się zaledwie o 0,9%.

W poszczególnych pozycjach spadek wykazały wszystkie rodzaje
wpływów z wyjątkiem wpłat z tytułu podatku dochodowego (w woj. wo-
łyńskim), podatku od nieruchomości oraz opłat stemplowych. Dość wi-
docznie skurczyły się wpłaty z tytułu odsetek, należności egzekucyjnych
i grzywien, gdyż spadek na całym terenie Izby łącznie wyniósł 34,7%
wpływów z r. 1934, co by świadczyło o energiczniejszej akcji władz
skarbowych w ściąganiu należności skarbowych, niedopuszczającej do
powstawania poważniejszych zaległości w podatkach bieżących.

w tysiącach złotych

RODZAJ PODATKÓW	W O K R Ę G U					
	Izby Skarb. w Lublinie		Izby Skarb. w Łucku		Izby P. H. w Lublinie	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Podatek gruntowy	5.300	4.680	3.672	3.627	8.972	8.307
" dochod. i od tantjem	5.224	5.172	2.929	3.320	8.153	8.492
" wojskowy	9	6	15	7	24	13
" od kapitał. i rent	10	3	13	13	23	16
" od nieruchomości	1.587	1.819	803	1.040	2.390	2.859
" przemysłowy	6.972	6.306	4.274	4.256	11.246	10.562
<i>Razem podat. bezpośr. zwyczajne</i>	<i>19.102</i>	<i>17.986</i>	<i>11.706</i>	<i>12.262</i>	<i>30.808</i>	<i>30.248</i>
Podatek majątkowy	1.111	87	207	616	1.318	703
Nadzw. 10% dod. do danin publ.	1.910	1.305	1.125	884	3.035	2.189
<i>Razem podat. bezpośr. nadzw.</i>	<i>3.021</i>	<i>1.392</i>	<i>1.331</i>	<i>1.500</i>	<i>4.354</i>	<i>2.892</i>
<i>Odsetki należn. egzekucyjne i grzywiny</i>	<i>2.903</i>	<i>1.898</i>	<i>2.103</i>	<i>1.378</i>	<i>5.006</i>	<i>3.276</i>
OGÓŁEM PODAT. BEZPOŚREDNIE	25.026	21.276	15.140	15.140	40.166	36.416
OPLATY STEMPOWE	3.002	3 207	2.162	2.092	5.164	5.299
 OGÓŁEM	 28.028	 24.483	 17.302	 17.232	 43.330	 41.715

Ocena sytuacji w poszczególnych gałęziach przemysłu i handlu.

Przemysł metalowy.

FABRYKI
MASZYN I NA-
RZĘDZI ROLNI-
CZYCH.

Sytuacja przemysłu metalowego, reprezentowanego na terenie Izby głównie przez fabryki maszyn i narzędzi rolniczych, nie uległa wydatniejszej zmianie na lepsze. Wprawdzie jeszcze w 1934 r. dało się zauważyć w niektórych miesiącach niewielkie wzmoczenie produkcji, świadczące o przetrwaniu długotrwałego okresu zastoju i depresji, jednakże objawy te zasadniczo nie zmieniły ciężkiego położenia fabryk, gdyż w łączności ze wzrostem produkcji szło obniżenie cen towarów gotowych, obniżenie silniejsze, niż spadek kosztów wytwarzania na jednostkę produkcyjną. Pierwsza połowa okresu sprawozdawczego nie wniosła do sytuacji poważniejszych zmian. Produkcja utrzymała się naogół na poziomie z roku poprzedniego, a sam początek cechował zastój w większości warsztatów, wywołany zmniejszeniem, sezonowem, zapotrzebowaniem na maszyny i w pewnym stopniu ciążeniem zapasów, wytworzonych w jesiennym sezonie r. 1934, w przesadnej nadziei na zbyt w rozmiarze szerszym, niż na to mogła pozwolić zdolność nabywcy wsi. Począwszy od II kwartału dał się zauważyć w fabrykacji maszyn nieznaczny ruch zwykłowy. Intensywniejsze objawy tego ruchu ukazały się dopiero w początku II półroczu, wywołane z jednej strony normalnym w tej porze sezonem, z drugiej zaś, co jest ważniejsze — zwiększoną zdolnością nabywcą rolników. Wygłodzenie wsi w zakresie inwentarza maszynowego, jakkolwiek odczuwało się oddawna i w stopniu nader silnym (w niektórych miejscowościach stwierdzono cofnięcie techniki w uprawie roli), nie mogło być jednak zaspokojone wskutek niepomysłnego kształtowania się cen płodów gospodarki rolnej, tak artykułów hodowlanych, jak i zbożowo-nasiennych. O rozmiarach wyniszczenia inwentarza maszynowego i faktycznego popytu na maszyny świadczy fakt natychmiastowej nieomal reakcji sfer rolniczych (gospodarstw włościańskich szczególnie) na rynek

maszynowy w momencie, gdy konjunktura rolnicza zaledwie zdążyła powstrzymać spadkową tendencję cen artykułów rolnych. Należy wskazać, iż oprócz bezpośredniego zainteresowania maszynami ze strony wsi, odczuło się zwiększone zapotrzebowanie ze strony składów rolniczych, nawet znajdujących się w innych okręgach.

Wzrostowi produkcji i sprzedaży nie towarzyszyło jednak zwiększenie dochodowości warsztatów z uwagi na niewielkie stosunkowo w cyfrach absolutnych rozmiary wzrostu i z tego względu nieznaczne tylko obniżenie kosztów stałych w przeliczeniu na jednostkę, jakoteż z uwagi na to, że inne ważne elementy kosztów produkcji (surówka, węgiel, koks) nie uległy obniżeniu. Gdy pod koniec roku wiadome stały się zamierzenia czynników rządowych odnośnie obniżki cen niektórych artykułów skartelizowanych, przewidywano, iż akcja ta może dodatnio zaznaczyć się w przemyśle maszyn rolniczych i w przemyśle metalowym przerobczym w ogólności. Rzeczywistość jednak wykazała, że pokładane nadzieje były przesadne. Jeszcze przed wejściem w życie zarządzeń zniżkowych wytworzyły się podniecone nastroje, pogłębiane nieznaną zakresem i głębokością anonsowanych zniżek. Jako pierwszy wynik tych nastrojów dał się zauważyć na rynku brak surowców produkcyjnych, gdyż hurtownicy żelaza wobec nieokreślonej sytuacji woleli powstrzymać się od zakupów w hutach w oczekiwaniu na nowe cenniki. Z drugiej strony psychiczna passa zniżkowa, jaka ogarnęła całe niemal społeczeństwo, uczyniła, iż odbiorcy maszyn rolniczych wywierali nacisk na przemysłowców w kierunku obniżenia ceny towarów gotowych w stosunku nieproporcjonalnym do możliwego spadku kosztów produkcji.

Niektóre przedsiębiorstwa wskazały, iż uzyskana zniżka cen podstawowych surowców (żelazo, węgiel) nie jest mimo wszystko wystarczająca dla wywarcia wpływu na koszty produkcji maszyn w stopniu, umożliwiającym nabywanie maszyn przez rolników w szerszym rozmiarze. To też pomimo zniżki cen wskazanych surowców produkcja pod koniec roku osłabła, w wyniku działania okresu pozasezonowego, jakoteż wobec postawy składników, wyczekujących na ostateczne skryształizowanie się sytuacji cennikowej.

ODLEWNIE METALI.

Przemysł odlewniczy w okręgu Izby składa się z mniejszych warsztatów, obsługujących przeważnie najbliższy rynek, zaopatrujących go w części żeliwne do maszyn, i z tego powodu zależy głównie od przebiegu stosunków lokalnych, które kształtują się dość różnolicie, często poza nawiasem konjunktury ogólnej.

Podobnie jak w dziale maszyn rolniczych, w odlewniach żelaznych zanotowano pewien wzrost zamówień. Odlewnictwo brązowe nie wykazało poważniejszych zmian w stosunku do roku poprzedniego.

Uwagi, odnoszące się do kwestji cen żelaza i węgla, dotyczą w równym stopniu odlewnictwa.

**FABRYKI
MASZYN MŁYŃ-
SKICH.**

Przemysł maszyn młyńskich znajdował się w sytuacji równie niepomysłnej, jak w roku poprzednim. W drugim półroczu stan zatrudnienia nieco się zwiększył w stosunku do analogicznego okresu r. 1934, produkcja nie uległa jednak spodziewanemu rozszerzeniu. Wprawdzie popyt na narzędzia i maszyny młyńskie objawiał się dość żywo, po długim okresie głębokiego zastoju, jednakże proponowane ceny (wytwór ogólnego nastawienia rynkowego) przeważnie nie były możliwe do przyjęcia. Zamówienia miały naogół charakter sporadyczny, przypadkowy, stojący poza nawiasem ogólnego ożywienia konjunkturalnego.

FABRYKI WAG.

Ogólny bilans produkcji wagarskiej w okresie sprawozdawczym nie ujawnił większych zmian pod względem wartości produkcji w stosunku do roku poprzedniego. Po wycofaniu się z rynku największej fabryki wag „W. Hess” w Lublinie, której budynki użytkują różne drobniejsze przedsiębiorstwa, a urządzenia maszynowe i inwentarz narzędziowy zostały w części rozprzedane małym warsztatom metalowym, — produkcja wag w okręgu Izby poważnie spadła, gdyż powstały na miejscu nieczynnej fabryki niewielki warsztat zastępczy nie kompensuje ubytku.

Konjunktura w wagarstwie, zależna wyłącznie od ogólnego ożywienia gospodarczego, napotykała w dalszym ciągu na przeszkody w postaci pauperyzacji stanu kupieckiego, który, w wielu wypadkach, zadawał się wagami używanymi, pochodzącymi z warsztatów reperacyjnych. Inwestycje wagarские w przedsiębiorstwach przemysłowych były ograniczone, pomimo, iż potrzeby pod tym względem dają się silnie odczuwać. W produkcji wag, poza wytwarzaniem towaru nowego, poważne miejsce zajmowały remonty, jako kalkulujące się taniej z punktu widzenia odbiorców. Zamówienia z funduszy publicznych pozostały nadal bardzo nieznaczne.

Rozłożenie zamówień w ciągu roku przedstawiało się normalnie, z uwzględnieniem zwykłych okresów sezonowych. Stan zatrudnienia nie podlegał większym wahaniom i był zbliżony do stanu z r. 1934.

Produkcja wag uchylnych na terenie Izby rozwija się naogół bez przeszkód. Pewną tamę dla sprzedaży i rozszerzenia produkcji stanowi jeszcze zbyt wysoka cena rynkowa tych wag.

Poza 3 właściwymi wytwórniami wag, czynne były na terenie Izby małe reperacyjne i monterskie zakłady, podejmujące się remontów. Poziom tych warsztatów — niewysoki, a dochodowość — słaba.

**FABRYKI
GWOŹDZI.**

Sytuacja w produkcji gwoździ uległa poprawie, którą w znacznej mierze, jak stwierdzają zainteresowani, przypisać należy działalności Biura Sprzedaży, utworzonego na początku 1935 r. Ceny gwoździ po skartelizowaniu większości fabryk w Polsce (18 na ogólną ilość 25) podniosły się przeciętnie o 15%, a ogólny roczny zbyt podniósł się o ca 12%, — pomimo, że bezpośrednio po zawarciu porozumienia sprzedaży rozmiary produkcji poważnie się skurczyły, gdyż składy w przewidywaniu wyższości cen zaopatrzyły się w większe ilości towaru przed dojściem porozumienia do skutku, — i pomimo, że ruch budowlany na terenie Izby naogół nie przerósł miary zeszłorocznej. Wprowadzona w końcu roku 10%-wa zniżka cen gwoździ i drutu nie spowodowała kalkulacji poniżej poziomu rentowności. Porozumienie zostało nadal utrzymane w nadziei, jak twierdzą zrzeszeni, na zwiększenie obrotów na rynku wewnętrznym i z przeznaczeniem na eksport, co się wiąże ze zmniejszeniem kosztów ogólnych przedsiębiorstw zrzeszonych.

Przemysł spożywczy.

**PRZEMYSŁ
CUKROWNICZY.**

Przebieg dwu ostatnich kampanij cukrowniczych na terenie woj. lubelskiego i wołyńskiego ilustruje poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wojew. Lubelskie		Wojew. Wołyńskie	
	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36
Ilość cukrowni czynnych	10	8	4	4
Plantacje buraków cukrowych w ha	12.186	13.559	5.596	5.713
Ilość buraków dostarczonych w q	2.263.377	2.478.310	1.027.953	1.127.678
Ilość buraków przerobionych w q	2.261.998	2.470.294	1.018.840	1.120.966
Przeciętny plon z 1 ha w q	186,3	182,9	183,7	197,4
Procent cukru w burakach	17,2—18,8	17,27—19,96	17,2—20,07	19,27—20,9
Produkcja w q:				
cukru (w równoważności cukru białego)	356.035	410.062	164.784	194.283
wysłodków . . . ca	1.482.260	1.663.326	832.166	886.595
melasy	66.545	77.459	31.680	34.916

W ostatniej kampanji zostały unieruchomione na terenie woj. lubelskiego 2 cukrownie „Milejów” i „Zakrzówek” tak, że z ogólnej ilości 12 cukrowni w tem województwie czynnych pozostało 8. Mimo wycofania się z produkcji dwu obiektów, obszar plantacji cukrowych uległ zwiększeniu (w obu województwach), jakkolwiek zwiększenie to w porównaniu z kampanją poprzednią nie było tak znaczne, jak w zestawieniu kampanij z lat 1933/34 i 1934/35. Stosownie do zwiększonej powierzchni uprawy podniosła się ilość buraków dostarczonych cukrowniom, jak również ilość buraków przerobionych, przyczem stosunek wzrostu obszaru plantacji do wzrostu ilości buraków dostarczonych był na terenie woj. lubelskiego mniej korzystny, wobec spadku plonu z 1 ha z 186,3 w kamp. 1934/35 do 182,9 w ostatniej kampanji, niż w woj. wołyńskim, gdzie plon podniósł się dość wydatnie, gdyż z 183,7 w kamp. 1934/35 do 197,4 w kamp. 1935/36. Na uwagę zasługuje zwiększenie procentowe cukru w burakach, stwierdzone w obu województwach.

W łączności z powyższemi zjawiskami nastąpiło wydatne powiększenie produkcji cukru, bowiem o ca 84 tys. q., a więc o ca 16% w stosunku do ubiegłej kampanji. Odpowiednio do rozmiarów przerobu zwiększyła się także ilość wyprodukowanych wytlóków i melasy.

Ostatnia kampanja została zakończona przez poszczególne cukrownie w okresie od 13.XI. do 31.XII. W czasie kampanji cukrownie lubelskie zatrudniły ok. 7.800 robotników sezonowych, wołyńskie — około 2.800 robotników.

Pod koniec roku, w ramach ogólnej akcji rządowej w kierunku obniżki cen, została także zniżona fabryczna cena cukru do zł. 51,50 za 100 kg. Jakkolwiek obniżenie ceny cukru dyktowane było względami natury polityczno-społecznej, zbiegając się z faktycznem zmniejszeniem uposażeń pracowniczych przez nowe dekrety podatkowe, tem niemniej przemysł cukrowniczy wskazuje na pewien brak proporcji między ofiarami, ponoszonymi przez sam przemysł, a ofiarami innych uczestników całego procesu produkcyjnego (plantatorów). Przemysł cukrowniczy wskazuje nadto, iż obniżenie ceny cukru nie miało wpływu na podniesienie konsumcji wewnętrznej, a publiczna zapowiedź obniżki wydatnie zmniejszyła — w okresie poprzedzającym — zakup i spożycie cukru.

PRZEMYSŁ SPIRYTUSOWY.

Rok sprawozdawczy upłynął w przemyśle gorzelniczym pod znakiem dalszej wyżsiki produkcji, zaznaczonej bardzo wyraźnie już w kampanji 1933/34. Wysokość produkcji oraz ilość gorznelni w ostatnich dwu kampanjach przedstawia drugostronne zestawienie (wg. danych P. M. S.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. Lubelskie		Woj. Wołyńskie		Rzplita Polska	
	1933/34	1934/35	1933/34	1934/35	1933/34	1934/35
Ilość gorzelni czynnych:	93	94	11	11	1.324	1.338
w tej liczbie:						
rolniczych	90	91	11	11	1.302	1.317
przemysł. melasow. .	2	2	—	—	5	6
„ drożdż. . . .	1	1	—	—	7	7
owocowych	—	—	—	—	10	8
Produkcja spirytusu						
w hl. 100 ^o						
ogółem	54.551	76.666	2.181	3.242	450.238	598.163
gorz. rolniczych . .	29.563	36.565	2.181	3.242	405.943	509.343
„ melasowych . .	24.840	39.896	—	—	41.018	85.855
„ drożdż.	148	205	—	—	2.878	2.461
„ owocowych . .	—	—	—	—	399	504

Jak wynika z powyższych cyfr, ilość gorzelni czynnych w okręgu Izby pozostała prawie niezmienniona (dodatkowe uruchomienie 1 gorzelni rolniczej). Tendencja nie tylko do utrzymania w ruchu dotychczas czynnych gorzelni, lecz do uruchomienia gorzelni nieczynnych do tej pory — ujawniła się również w całej Polsce.

Wzrost produkcji spirytusu, wytwarzanego przez wszystkie rodzaje gorzelni, wyniósł w Polsce 24,6% w stosunku do poprzedniej kampanji, w woj. lubelskim — 28,7%, w woj. wołyńskim (same gorzelnie rolnicze) — 33%. W odniesieniu tylko do gorzelni rolniczych zwiększenie wyniosło dla Polski — 20%, dla woj. lubelskiego — 16,6%, dla woj. wołyńskiego 33%. Jeszcze w poważniejszym stopniu podniosła się produkcja gorzelni melasowych, gdyż wzrost w skali ogólnopolskiej wyrażał się w 52%, w woj. lubelskim — w 39% przy niezmienionej ilości gorzelni tego typu.

Wzrost produkcji gorzelni rolniczych był tem znamiennejszy, że zarówno kontyngent odpędu, jak i kontyngent zakupu prawie wcale nie uległy zmianie, tak, że cała nadwyżka produkcji przypadła na spirytus pozakontyngentowy (dla celów technicznych).

Łącznie ze wzrostem produkcji surówki powiększyło się zużycie surowców w gorzelniach, co przedstawia drugostronne zestawienie (według danych P. M. S.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. Lubelskie		Woj. Wołyńskie		Rzplita Polska	
	1933/34	1934/35	1933/34	1934/35	1933/34	1934/35
Gorzelnie rolnicze						
Ziemniaki . . .	221.252	316.065	18.263	27.246	2.867.162	4.621.555
Inne płody . . .	9.508	40	—	—	275.774	4.277
Jęczmień (na słód) .	6.110	7.452	481	724	90.794	196.457
Gorzelnie przem. drożdż.						
Melasa	7.330	8.195	—	—	80.637	70.850
Gorzelnie przem. melas.						
Melasa	88.127	138.308	—	—	144.405	296.157

PRZEMYSŁ BROWARNIANY.

Sytuacja w przemyśle browarnianym w skali ogólnokrajowej przedstawiała się w roku sprawozdawczym mniej korzystnie, aniżeli w roku poprzednim. Nieznaczny, bo wynoszący 6,28% wzrost sprzedaży, zanotowany w r. 1934, w stosunku do r. 1933 (stojącego najniżej w konjunkturze browarnianej w ostatnich latach) — był, jak się okazało, symptomem chwilowej poprawy, gdyż w r. 1935 nastąpił ponowny spadek spożycia, wyrażający się cyfrą 4,6% w porównaniu z r. 1934. Sprzedaż piwa obniżyła się z 1.117 tys. hl. w r. 1934 do 1.065 tys. hl. w r. 1935, a więc do cyfry niewiele wyższej, niż najniższa roczna sprzedaż (1933 r.), wynosząca 1.027 hl. Ogólne obniżenie spożycia wyraziło się w spadku konsumpcji na głowę ludności, która wyniosła 3,18 l. wobec 3,45 l. w roku poprzednim.

Położenie browarnictwa w dwu województwach okręgu Izby było niejednolite. Pod względem rozmiarów produkcji sytuację tę ilustruje poniższe zestawienie:

w tys. hl.

R O K	P R O D U K C J A		S P R Z E D A Ź	
	Woj. Lubelskie	Woj. Wołyńskie	Woj. Lubelskie	Woj. Wołyńskie
1934	38,6	28,7	37,3	28,1
1935	34,6	26,3	32,3	25,7

Produkcja i sprzedaż piwa przez browary z okręgu Izby zmniejszyła się w stopniu silniejszym, aniżeli to miało miejsce w skali ogólnokrajowej, podczas gdy bowiem spożycie piwa w całej Polsce obniżyło się o 4,6%, sprzedaż przez browary lubelskie spadła o 13,4% w stosunku do roku poprzedniego, przez wołyńskie — o 8,5%, co daje świadectwo

niekorzystnemu kształtowaniu się koniunktury browarniczej w okręgu Izby.

Na ogólną ilość 161 czynnych w Polsce browarów przypadło na woj. lubelskie 13, na woj. wołyńskie — 11 browarów. czyli, że ilość czynnych browarów na terenie Izby wynosiła ca 15% ogółu browarów w Polsce. W porównaniu z rozmiarami sprzedaży, z której na browary z okręgu Izby przypadło tylko ca 6%, okaże się, że siła gospodarcza tych browarów w stosunku do konkurujących z innymi okręgów jest niewielka i, że z tego powodu trudności współzawodnictwa są znacznie wyższe.

W okresie sprawozdawczym unieruchomiono w Polsce 6 browarów, w tej liczbie 1 mały prowizorycznie urządzony browar w okręgu Izby.

Stopień wykorzystania zdolności produkcyjnej przez poszczególne browary był bardzo różnolity i wahał się w granicach 10 — 60%, co świadczy o nierówności warunków, w jakich znajdują się poszczególne przedsiębiorstwa w okręgu Izby.

KROCHMALNIE.

Czynne na terenie Izby 4 krochmalnie wyprodukowały w r. 1935 — 8.691 q. mączki kartoflanej. W przeciwstawieniu do wzrostu produkcji bardzo poważnie zmalały rozmiary sprzedaży, która z 8.831 q. w r. 1934 obniżyła się do 5.489 q. w r. 1935, czyli o 37,8%. Pod względem wartości sprzedaż obniżyła się z 206,1 tys. zł. w r. 1934 do 162,5 tys. zł. w r. 1935 czyli o 21%, t. zn. że przeciętna roczna cena krochmalu podniosła się z 23 zł. w r. 1934 do 29 zł. w r. 1935.

Zapasy, z jakimi krochmalnie przeszły do nowego roku wynosiły 5870 q., a więc więcej, niż wyniosła całoroczna sprzedaż.

KWASZARNIE KAPUSTY I OGÓRKÓW.

Liczba zakładów, zajmujących się kwaszeniem ogórków i kapusty nie uległa zmianie i wynosiła ogółem 17 przedsiębiorstw, z czego 10 wykupiło świadectwa przemysłowe VIII kat., pozostałe zaś — IV — VII kat. przem. W sytuacji tych przedsiębiorstw nie zaszły poważniejsze zmiany. W zakresie kapusty kwaszonej zarówno produkcja, jak i sprzedaż (sprzedaż znacznie) zmalały w porównaniu z rokiem poprzednim, wynosiły bowiem: produkcja w r. 1934 — 7820 q., w r. 1935 — 7122 q., sprzedaż w r. 1934 — 10767 q., w r. 1935 — 6379 q.—W dziale ogórków kwaszonych (zyskujących coraz więcej miejsca tak na rynku krajowym, jak i zagranicą) produkcja obniżyła się z 12526 q. w r. 1934 do 11238 q. w r. 1935, podniosła się natomiast sprzedaż z 9558 q. w r. 1934 do 11048 q. w okresie sprawozdawczym.

Powyższe cyfry dotyczą produkcji i sprzedaży tylko 7 zakładów wykupujących świadectwa kategorii wyższych, niż VIII.

PRZEMYSŁ OLEJARSKI.

W sytuacji przemysłu olejarskiego nie zaszły wydatniejsze zmiany. Drobnoprzemysłowy charakter olejarni w okręgu Izby czynił, iż wielkość produkcji uzależniona była wyłącznie od lokalnych stosunków, od rozmiarów konsumpcji miejscowej przeważnie uboższej ludności. Cena masła, naogół utrzymująca się, a w niektórych miesiącach przekraczająca poziom z r. 1934, wpłynęła na nieznaczne zwiększenie konsumpcji oleju.

Spośród ogólnej liczby 684 olejarni 673 wykupiły świadectwa przemysłowe VIII kat. przemysł.; 10 — VII kat. przemysł.; 1 tylko — najpoważniejsza — w Kowlu V kat. przemysł. Już same te cyfry wskazują na strukturę produkcji olejarskiej na terenie Izby.

W umowie, zawartej między Związkiem Olejarni i Centralą Obrotu Nasionami Oleistemi, brała udział tylko jedna firma z okręgu Izby, uzyskując prawo przywozu nasion oleistych z zagranicy.

Ceny oleju rzepakowego wykazały nieznaczną tendencję zwyżkową, natomiast ceny oleju lnianego kształtowały się zniżkowo.

PRZEMYSŁ BEKONOWY.

Ogólnopolski kontyngent na wywóz bekonów do Anglii został ponownie ograniczony — z 508.395 cwts w r. 1934 do 433.546 cwts w roku 1935, czyli o 74.850 cwts, t. j. 38.000 q. Ponieważ wykonanie kontyngentu bekonowego odbywa się w formie wywozu czystego bekonu, oraz peklowanych przetworów mięsnych i szynek w puszkach, przeto na rachunek powyższego kontyngentu wywieziono 202.156 q. bekonów oraz 40.837 q. pozostałych produktów, łącznie 242.993 q., czyli 478,3 tys. cwts bekonu, a więc po odliczeniu pewnej ilości na ubytek wagi w czasie transportu (osuszką) i na reeksport, mniej więcej tyle, ile wynosiła kwota kontyngentowa.

Na ogólną ilość 202.156 q. wywozu bekonów z Polski na teren Izby przypadło 10.986 q. czyli ca 5%, wartości niespełna 2 milj. zł.

Ceny bekonów polskich w Londynie ulegały w ciągu roku znacznym wahaniom. Najkorzystniej kształtowała się konjunktura w dwu środkowych kwartałach roku, kiedy ceny bekonu polskiego doszły do 90 sh za 1 cwt. Pod koniec roku tendencja na rynku brytyjskim osłabła, głównie spowodu wzmożonej podaży towaru miejscowego oraz irlandzkiego i posledniejszego kanadyjskiego. Przeciętna cena roczna wynosiła w przybliżeniu 78 sh. za 1 cwt, a więc prawie tyle samo co w r. 1934.

PRZEMYSŁ MŁYNARSKI.

Niewłaściwa gospodarczo struktura przemysłu młynarskiego w okręgu Izby, wyrażająca się w przeroście ilościowym młynów, utrzymała się w dalszym ciągu. Ilość świadectw przemysłowych na prowadzenie młynów, wykupiona na r. 1935 była niewiele mniejsza od ilości świadectw z r. 1934, gdyż z 1636 obniżyła się do 1619, nie biorąc w rachubę wiatraków. Zasadniczy obraz strukturalny młynarstwa pozostał zatem niezmienny. Ilościowo przeważały

małe młyny, pracujące na podstawie świadectw VII i VIII kat. przem., których łączna liczba wynosiła 1013, stanowiąc 62,5% ogólnej ilości młynów. Młyny średnie (świad. V i VI kat. przem.) w ilości 549 stanowiły — 33,9%, a ilość dużych młynów (III i IV kat. przem.) w ilości 57 przedstawiała tylko 3,6% ogółu młynów. Wzajemny stosunek przemysłu młynarskiego w obu województwach wskazywał na przewagę woj. lubelskiego pod względem ilości młynów średnich, woj. wołyńskiego zaś — nieznacznie pod względem ilości młynów dużych i poważnie w zakresie młynów najniższej (VIII) kategorii, — przy ogólnej przewadze woj. lubelskiego, gdzie czynnych było razem 836 młynów wobec 783 w woj. wołyńskim.

Pod względem rodzaju siły popędowej najsilniej były reprezentowane młyny wodne — 747 przedsiębiorstw, czyli 46,1%, dalej — młyny motorowe — 714 przedsiębiorstw, czyli 54,1%, resztę — 158 młynów, czyli 9,8% stanowiły młyny parowe.

Konjunktura w przemyśle młynarskim naogół nie uległa poprawie. Trzeba wszakże od razu wskazać na znaczne różnice w sytuacji większych młynów handlowych, przemielających własne zboże i narażonych na ryzyko wahań cen rynkowych, oraz mniejszych młynów gospodarczych, pracujących zasadniczo na cudzy rachunek, pobierających tylko wynagrodzenie za sam przemiał.

Młyny handlowe Wołynia, zwłaszcza leżące w pobliżu Styru, jako podstawowej arterji wodnej, łączącej Wołyń z Polesiem, a dalej — systemem kanałów — z Wileńszczyzną, znajdowały się w zakresie sprzedaży produktów przemiału w sytuacji korzystniejszej od reszty młynów wołyńskich, których ekspansja na północ była utrudniona z racji wyższych kosztów przewozu. Młyny Lubelszczyzny, już oddawna i skutecznie podważane w swych pozycjach na rynkach Zagłębia, Śląska, Kielecczyny, zostały nietylko wyrugowane prawie całkowicie z tych rynków przez konkurencyjne młyny poznańskie, pomorskie i kaliskie, lecz spotkały się z konkurencyjnym produktem na miejscowym rynku, który oddawna stanowił wyłączną domenę lokalnych młynów.

Sytuacja młynarstwa pod względem zaopatrzenia w zboże nie była również korzystna. Na początku pierwszego półroczia tendencja była naogół spokojna, ceny głównych zbóż przemiałowych — żyta i pszenicy — ulegały stosunkowo nieznacznym wahaniom, pozwalając na zmobilizowanie zapasów magazynowych w rozmiarze odpowiednim. Nagłe załamanie się cen pszenicy (w ślaskim stopniu żyta) pod koniec półroczia, wytrąciło z równowagi szereg młynów handlowych, które były zaopatrzone w zapasy w składach. Ożywienie, jakie ogarnęło przemysł młynarski z rozpoczęciem nowego sezonu, miało złą stronę w fakcie, iż niska cena zbóż nowego zbioru, umożliwiającą zwiększenie przemiału, doprowadziła do dużej konkurencji na rynku przemiałowym i ogólnego zmniejszenia zysków.

Obrót produktami przemiału na Giełdach Zbożowych i Towarowych w Lublinie i w Równem ilustruje poniższe zestawienie:

N A Z W A T O W A R U	Giełda w Lublinie				Giełda w Równem			
	Tonnaż w tonnach		Wartość w tys. zł.		Tonnaż w tonnach		Wartość w tys. zł.	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
mąka żytnia . .	9.925	14.340	2.040,1	2.777,9	5.293	4.102	965,3	718,0
mąka pszenna .	14.097	18.216	3.707,5	4.277,2	48.960	61.103	12.633,0	14.582,9
otręby	19.876	25.130	1.913,4	2.471,3	32.382	33.942	2.944,0	2.897,2

Z tabeli widoczny jest znaczny wzrost tonnażu w obrotach Giełdy Lubelskiej w odniesieniu do mąki i otrąb, w obrotach zaś Giełdy Rówieńskiej znaczny wzrost obrotów mąką pszenną, spadek obrotów mąką żytnią i niewielką zmianę w obrotach otrębami. Średnie ceny roczne kształtowały się w okresie sprawozdawczym naogół poniżej poziomu z r. 1934. I tak w obrotach Giełdy Lubelskiej przeciętna (statystyczna) cena mąki żytniej wynosiła w r. 1934—zł. 20.55 za 100 kg., w r. 1935—zł. 19,37, mąki pszennej—zł. 26,30 i zł. 23,27, otrąb—zł. 9,63 i zł. 9,83 (wzrost). W obrotach Giełdy Rówieńskiej uderzająco nisko kształtowała się cena mąki żytniej, która wynosiła zł. 16,35 w r. 1934 i zł. 17,43 w r. 1935. Cena mąki pszennej zbliżona była do ceny na Giełdzie Lubelskiej—zł. 25.80 i zł. 23,86. Również niewielkie różnice wykazały ceny otrąb (średnio dla wszystkich gatunków) zł. 9,09 i zł. 8,54. Zniżkowe kształtowanie się cen produktów przemiału było refleksem stosunków na rynkach zbożowych.

Przemysł artykułów zwierzęcych.

PRZEMYSŁ SZCZECINIAR- SKI.

Po roku niepomyślnej konjunktury, za jaki uważa się w szczeciniarstwie r. 1934, w którym wywóz szczeciny przerobionej po raz pierwszy od momentu wprowadzenia standaryzacji załamał się, nastąpiło w okresie sprawozdawczym widoczne polepszenie sytuacji z punktu widzenia rozmiarów wywozu. Eksport szczeciny z terenu Izby w ostatnim pięcioleciu przedstawiał się w sposób następujący:

1931 —	212.380 kg. brutto
1932 —	257.663 „ „
1933 —	264.418 „ „
1934 —	222.503 „ „
1935 —	282.866 „ „

Jak wynika z powyższych cyfr, rok sprawozdawczy nie tylko przewyższył pod względem wielkości wywozu rok poprzedni, lecz przedsta-

wiał się najkorzystniej spomiędzy całego pięciolecia, w którym wywóz szczeciny odbywał się wedle norm standaryzacyjnych. Osiągnięty efekt ogólny jest tembardziej wartościowy, że jeden z najpoważniejszych rynków zbytu—Niemcy, który w swoim czasie odbierał więcej niż połowę wywozu szczeciny z okręgu Izby (również z całej Polski), nie tracąc swej ważności, przestał jednakże odgrywać rolę dominującą.

Zasadnicze przeobrażenia, jakie zaszły w kierunkach eksportu szczecińskiego, ilustruje poniższe zestawienie:

w kg. brutto

KRAJ ODBIORU	1931	1932	1933	1934	1935
Anglja . . .	26.684	46.579	55.414	61.548	109.152
Argentyna . . .	107	70	21	8	—
Austrja . . .	3.366	3.187	4.013	6.048	10.464
Belgja . . .	94	1.549	4.330	6.278	8.742
Brazylja . . .	261	414	351	650	158
Czechosłowacja . . .	21.821	21.835	14.653	15.910	17.757
Danja . . .	8.641	1.702	3.134	1.030	671
Egipt . . .	—	20	—	569	—
Finlandja . . .	1.065	331	276	870	3.233
Francja . . .	8.994	1.828	6.923	10.463	17.515
Grecja . . .	100	43	45	20	42
Hiszpanja . . .	98	1.857	34	26	—
Holandja . . .	466	290	135	310	1.237
Japonja . . .	—	—	—	10	—
Jugosławja . . .	275	85	10	—	36
Luxemburg . . .	50	—	9	—	—
Niemcy . . .	128.118	163.919	158.159	83.151	46.167
Norwegja . . .	372	375	230	45	1.565
Palestyna . . .	—	30	29	29	—
Portugalja . . .	99	—	—	30	—
Rumunja . . .	218	20	73	—	—
Syrja . . .	—	65	—	—	10
Szwajcaria . . .	1.001	1.079	466	1.217	1.095
Szwecja . . .	3.185	1.541	460	595	911
U. S. A. . .	5.876	6.816	13.705	32.541	63.506
Węgry . . .	360	1.203	1.029	69	111
Włochy . . .	1.129	825	919	1.086	474

Już na pierwszy rzut oka widoczny jest bardzo znaczny wzrost wywozu do Anglii, która w odbiorze szczeciny przerobionej zajęła pierwsze miejsce (38,5%) przed Niemcami i Stanami Zjednoczonymi Am. Płn. Okoliczność, że do Anglii szły przedewszystkiem wyższe, a więc i droższe

gatunki szczeciny (bielonej), podnosi jeszcze wartość rezultatu wagowego. Nie przesądzając sprawy na przyszłość, można jednak stwierdzić, iż zdobyte osiągnięcie na rynku brytyjskim nie są przypadkowe, przeciwnie — dostatecznie trwałe, co wynika z systematycznego, występującego w każdym roku wzrostu tonnażu eksportowego. Równie uderzające jest zwiększenie wywozu do Stanów Zjedn., następujące z roku na rok, jak dotychczas, w stosunku geometrycznym. Jest wielce prawdopodobne, iż pojemność rynku amerykańskiego nie skurczy się w najbliższym czasie, a osiągnięty już efekt, który wysunął St. Zjedn. na drugie miejsce (22,5%) w odbiorze szczeciny, uważać trzeba jako zadawalający. Rynek amerykański, traktowany przed niedawnem raczej jako rynek zastępczy z racji ograniczenia wywozu do Niemiec, przeistoczył się w jeden z najpoważniejszych, podstawowych rynków odbiorczych. Analogiczną ewolucję wykazuje od kilku lat Francja, która dorównała w odbiorze szczeciny Czechosłowacji. Wśród innych rynków zbytu należy zwrócić uwagę na stale rosnące znaczenie Austrii, Belgii i krajów skandynawskich, do których eksport z roku na rok wzrasta. Ujemną pozycję w ogólnym ruchu zwykłym przedstawiały Niemcy, których udział w eksporcie z ca 60% w r. 1931 obniżył się do ca 16% w roku sprawozdawczym. Mimo to wywóz do Niemiec w cyfrach absolutnych reprezentuje jeszcze kwotę poważną i tem więcej zasługującą na uwagę, że Niemcy są odbiorcami w znacznej części gorszych gatunków szczeciny, która trudniej znajduje zbył zagranicą.

Ceny poszczególnych gatunków szczeciny przerobionej kształtowały się w roku sprawozdawczym następująco (w dolarach, według parytetu 1 S = zł 8,88 — za 1 kg.):

GATUNEK	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Gekochte Stock 70 m/m	0,40	0,38	0,38	0,38	0,38	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36
„ 0 — I . . .	0,96	0,94	0,92	0,92	0,90	0,84	0,84	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
„ II — III . . .	2,30	2,30	2,30	2,30	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,75	2,75
„ gezupfte . . .	0,96	0,96	0,96	0,96	0,96	0,90	0,90	0,82	0,82	0,84	0,85	0,85
Weisse gekochte . . .	1,60	1,65	1,65	1,60	1,60	1,60	1,60	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
Kurzer Leek I . . .	1,60	1,40	1,40	1,40	1,40	1,30	1,24	1,24	1,24	1,20	1,20	1,20
„ „ II . . .	1,10	1,00	1,00	1,00	1,00	—	—	—	—	—	—	—
Langer „ I . . .	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,20	3,20	3,20
Extra kurzer Leek . . .	2,50	2,30	2,30	1,90	1,90	1,80	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75
„ langer „ . . .	5,60	5,40	5,40	5,40	5,40	5,25	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Silberweisse kurze . . .	2,90	2,60	2,60	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40	2,40
„ lange . . .	6,00	6,00	6,00	6,00	5,75	5,75	5,75	5,75	5,75	5,75	5,75	5,75
Surowiec	1,10	1,05	1,05	1,10	1,10	1,10	—	—	—	1,10	1,00	1,00

Jak widać, mimo dającej się zauważyć ogólnej tendencji zniżkowej, różnice w cenach, notowanych w końcowych miesiącach roku, nie były tak znaczne, aby mogły wpłynąć wydatniej na pomniejszenie ostatecznych efektów wywozu. Skala spadku cen poszczególnych gatunków była różnorodna, przeważnie jednak silniejszy spadek zaznaczył się w gorszych gatunkach, słabszy stosunkowo — w lepszych.

PRZEMYSŁ GARBARSKI.

Rozwój konjunktury w garbarstwie stał pod znakiem fluktuacyj cen skór surowych, tak krajowych, jak i zagranicznych, oraz ograniczeń w zakresie przywozu podstawowych środków chemicznych, używanych w garbarstwie (ekstrakty i tłuszcze), ograniczeń, które wprowadziły do produkcji szkodliwy moment przypadkowości, związany ściśle z systemem reglamentacji.

Szczególnie zmiennym objawem były silne wahania cen surowca na rynkach międzynarodowych. Do sierpnia ceny skór surowych ulegały wahaniom, wprowadzając nieznaczny, lecz stały przy mocnej tendencji. Dopiero w tym miesiącu nastąpiła silna zwyżka, trwająca nieprzerwanie w różnym napięciu do połowy listopada, kiedy zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na rynku krajowym, zanotowano spadek cen, sięgający 20—30% (a więc prawie do poziomu przed zwyżką) na wszystkie niemal gatunki skór, zwłaszcza ssaki (cielęce), na które popyt znacznie zmalał.

Łącznie ze zwyżką cen surowca występowało podrożenie cen ekstraktów garbarskich (quebrachowych), wywołane ostreymi ograniczeniami importu.

Ograniczenia w zakresie przywozu surowca zagranicznego oraz chemikaliów pozbawiły przemysł garbarski możliwości zaopatrzenia się w towar w odpowiednim czasie i należytego wyzyskania konjunktury.

Haussa na rynku skór surowych i ekstraktów musiała skolei wpłynąć na podniesienie cen towaru gotowego, aczkolwiek w stopniu niewspółmiernym do zwyżki cen surowca i z opóźnieniem w czasie. Wykazując słabe tempo wzrostu w okresie haussy, — w okresie spadku cen, który nastąpił we wrześniu, skóry wyprawione wykazały mniejszą oporność i spadły szybciej, niż to miało miejsce w odniesieniu do surowca.

W takim stanie rzeczy nie mogło nastąpić wykorzystanie przez przemysł garbarski zwyżkowej konjunktury, tem więcej jeszcze, że zwykłe zapotrzebowanie rynkowe (do bezpośredniej konsumpcji i dla fabryk obuwia) nie wykazało większego ożywienia, a krótkotrwałe okresy zwiększonego popytu wywołane były raczej czynnikami specjalnymi (skup w oczekiwaniu na dalszą zwyżkę).

Produkcja zakładów garbarskich w okręgu Izby (z własnego i powierzonego surowca) przedstawiała się następująco (według obliczeń surowych):

R O D Z A J S K Ó R		1934	1935
podeszwowe	w t. . .	591,9	482,4
krupony pas.	w t. . .	4,4	3,2
blanki pas.	w t. . .	101,8	65,9
faledry i juchty	w t. . .	135,8	104,1
szpalty dębowe	w t. . .	5,0	2,9
bukaty	w tys. m. ² . .	18,2	13,4
skóry cielęce	w tys. m. ² .	1,5	8,1

Powyższa statystyka obejmuje zakłady przemysłowe, wykupujące świadectwa przemysłowe do VII kat. włącznie, a m.:

R O K	IV		V		VI		VII		Razem	
	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.
1934	4	—	2	—	1	2	1	1	8	3
1935	3	—	2	—	2	1	—	1	7	2

W stosunku do produkcji ogólnopolskiej (zakładów I — IV kat. przem.) rozmiary produkcji w okręgu Izby przedstawiały się dość nikło, gdyż w skórach podeszwowych i kruponach pasowych wyniosły niespełna 3%, w bukatach i skórach cielęcych — ca 1,5%. Garbarnie pracujące na zamówienia wojskowe, rynkiem prywatnym interesowały się stosunkowo niewiele, zwłaszcza w II półroczu okresu sprawozdawczego.

Stopień wyzyskania zdolności produkcyjnej miejscowych garbarń wahał się w granicach 50 — 60%.

Przemysł mineralny.

CEGIELNIE.

W przeciwieństwie do sytuacji ogólnokrajowej ruch budowlany w okręgu Izby nie wykazał w okresie sprawozdawczym intensywniejszego wzrostu, czemu daje wyraz drugostronne zestawienie, opracowane na podstawie ankiety, skierowanej do szeregu zarządów miejskich w obu województwach:

W rozwoju ruchu budowlanego widoczne są różnice między woj. lubelskim i wołyńskim. O ile bowiem w woj. lubelskim we wszystkich kategoriach budownictwa zaznaczył się pewien wzrost (niezbyt zresztą znaczny w stosunku do słabego ruchu budowlanego w r. 1934), o tyle w woj. wołyńskim sytuacja przedstawiała się wprost odwrotnie, zarówno pod względem ilości wzniesionych i rozpoczętych budowli, jak i ich kubatury.

Powyższy stan rzeczy stanowi naogół odpowiednik sytuacji w cegielnictwie. Trzeba jeszcze dodać, iż ze względu na wysokie opłaty kolejowe, nie pozwalające na dalszy transport, rozmiary produkcji i zbytu w poszczególnych cegielniach kształtowały się pod wpływem intensywności ruchu budowlanego w najbliższej okolicy. Stąd też różnice pomiędzy poszczególnymi cegielniami były poważne, co wyrażało się w stopniu wyzyskania zdolności produkcyjnej, który wahał się w granicach 30 — 100%.

Ilość czynnych cegielni nie uległa większym zmianom. Żywszy ruch budowlany w woj. lubelskim wpłynął na uruchomienie 25 cegielni ponad ilość czynnych w r. 1934 (183). W woj. wołyńskim ilość czynnych cegielni wynosiła 193 wobec 194 w r. 1934.

Ceny cegły wobec silnej konkurencji nieco spadły.

CEMENTOWNIE.

Czynne na terenie Izby 2 cementownie pracowały z długimi przerwami w produkcji. Jedna z nich uruchomiona została dopiero w drugim półroczu, druga zaś w ciągu pierwszego półrocza pracowała tylko 6 tygodni. W drugim półroczu jedna cementownia zawiesiła produkcję już w m-cu października i do końca roku pozostawała nieczynna, druga — w m-cu grudniu, wstrzymując produkcję na okres zimowy.

Pomimo krótkowości okresu produkcyjnego łączna wysokość produkcji cementu podniosła się w stosunku do bardzo niskiego stanu z r. 1934 o ca 40%, sprzedaż — o ca 22%, przy zwiększonych zapasach, z jakimi cementownie przeszły do nowego okresu.

KAFLARNIE.

Liczba czynnych kaflarni z 21 w r. 1934 wzrosła do 34 w roku sprawozdawczym, z czego na woj. lubelskie przypadło 28 (1934 — 20), na woj. wołyńskie — 6 (1934 — 1). Jakkolwiek zwiększenie ilości czynnych warsztatów kaflarskich świadczyło o żywszem zapotrzebowaniu kaflí, to jednak ożywienie to nie odbiło się, jakby można było sądzić, na interesach kaflarni, które zgodnie uskarżały się na zbyt wysoką cenę polewy do kaflí, dyktowaną przez zrzeszone fabryki polewy, nadto na konkurencję drobnych, sezonowych częstokroć, zakładów, pracujących w zupełnie odmiennych warunkach, aniżeli przemysł stały.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu zostało rozwiązane z dniem 1.I.1936 r. Centralne Biuro Sprzedaży Białej Polewy do Kaflí,

reprezentujące cztery fabryki polewy. W ten sposób uczyniono zadość oddawna wysuwany postulatowi kaflarzy, którzy domagali się obniżki ceny polewy w celu dostosowania kosztów produkcji do możliwości nabywczych rynku. Skutki zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu na tym odcinku dadzą się zaobserwować dopiero w nadchodzącym sezonie.

HUTY SZKLANE. Ilość czynnych w okręgu Izby hut szklanych obrazuje poniższe zestawienie, ułożone według kategorii wykupionych świadectw przemysłowych:

ROK	II		III		IV		V.		VI		VII		VIII		Razem	
	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.
1932	—	—	2	—	5	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7	2
1933	—	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4	2
1934	—	—	2	—	3	1	—	1	—	1	—	—	—	—	5	3
1935	1	—	1	1	3	—	1	—	—	—	—	1	—	1	6	3

Ze wskazanej ilości 1 tylko huta wyrabiała szkło taflowe, zresztą z przerwami, uzależnionymi od rozwoju konjunktury na rynku krajowym, — 3 huty, poza produkcją butelek monopolowych, wytwarzały również szkło stołowe-galanteryjne, inne huty nastawione były na produkcję butelek aptecznych i butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego. Jedna z hut wykupiła świadectwo przemysłowe bez zamiaru podjęcia produkcji, lecz z uwagi na przeprowadzaną likwidację zapasów.

Ogólny nastrój na rynku szklanym był raczej ujemny. Wzajemna konkurencja między hutami doprowadziła do dalszej zniżki cen wyrobów szklanych przy stałej tendencji spadkowej, co, poza bezpośrednim wpływem na kalkulację produkcyjną, odbijało się na rozmiarach zamówień przez kupców, którzy, wobec nieustabilizowanej sytuacji cennikowej i perspektyw dalszej obniżki cen, powstrzymywali się czynieniem większych zamówień na zapas, ograniczając się do zaspakajania potrzeb najbardziej aktualnych. W zakresie szkła taflowego zniżka cen wyniosła w przekroju rocznym w przybliżeniu 18%, w zakresie szkła stołowo-galanteryjnego—10% i w butelkach—14% — w porównaniu z r. 1934.

Wielkość produkcji i zbytu przemysłu szklanego w Polsce w dziale szkła szybowego i galanterji uległa w okresie sprawozdawczy redukcji, wzrosła natomiast produkcja szkła butelkowego, z której ca 60% przypada na butelki monopolowe. Stosunki w okręgu Izby kształtowały się pod tym względem analogicznie. Według nieskorygowanych jeszcze materiałów statystycznych produkcja i sprzedaż hut szklanych na terenie Izby przedstawiała się w sposób następujący:

RODZAJ SZKŁA	PRODUKCJA		SPRZEDAŻ	
	1934	1935	1935	1934
butelkowe . .	2944	3907	2856	3509
lampowe . .	284	180	167	190
szybowe . .	3853	2565	3529	2412
stołowo-galanter.	2404	619	2275	773

Wyjątkowo znaczny spadek produkcji szkła stołowo-galanteryjnego przypisać należy okoliczności, iż w jednej z większych hut w okręgu Izby od maja do końca listopada trwał nieprzerwanie strajk robotników na tle zatargów o płace. Strajk został zlikwidowany ugodą, na mocy której płace robotników akordowych i dniówkowych zostały obniżone.

Spadek ilościowy produkcji oraz spadek cen sprawiły, iż ogólna wartość sprzedaży, dokonanej przez huty z okręgu Izby, obniżyła się z ca 5 milj. zł. w r. 1934 do ca 3 milj. zł. w roku sprawozdawczym.

Zdolność produkcyjna hut szklanych wyzyskana była bardzo niejednolicie i wahała się w granicach 25 — 100 %

Przemysł i handel drzewny.

Przybliżoną orientację w zakresie stosunków, panujących w przemyśle drzewnym w roku sprawozdawczym, dają cyfry zatrudnienia robotników, które w dwu ostatnich latach przedstawiały się w sposób następujący:

Woje- wództwo	ROK	M I E S I Ą C E											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Lubelskie	1934	1870	1966	1976	2009	2093	1944	1657	1360	1074	987	1148	1019
	1935	1596	1823	1984	2002	2017	1835	1703	1486	1335	1092	1135	1147
Wołyńskie	1934	2644	2955	3195	3418	3563	3152	2650	2404	2085	1558	1720	1919
	1935	2252	2597	2904	2674	2886	3028	2927	2637	2218	2282	2407	2500

Porównanie tych cyfr uwidacznia różnice, zachodzące między dwoma półrociami okresu sprawozdawczego, wyrażające się w niższym poziomie zatrudnienia w I półroczu w zestawieniu z analogicznym okresem roku

poprzedniego i w odwrotnym stosunku w II półroczu. Szczególnie wydatnie różnice te zaznaczyły się na terenie woj. wołyńskiego, gdzie średnia miesięczna zatrudnienia w II półroczu podniosła się o ca 18% w stosunku do analogicznego okresu w r. 1934. Sytuacja w okręgu Izby stanowiła w tym względzie rezonans stosunków ogólnopolskich, gdzie wzrost zatrudnienia przypadł głównie na II półrocze i wyniósł ca 18%. W porównaniu z ogółem zatrudnionych w przemyśle drzewnym w kraju stan zatrudnienia na obszarze Izby uległ pewnemu zmniejszeniu, zatrzymując się na 10,9% (1934 r. — ca 12%).

Wzmoczenie ruchu w przemyśle drzewnym znajduje potwierdzenie w liczbie czynnych tartaków, która z ogólnej ilości 274 w r. 1934 podniosła się do 288 w r. 1935, z czego na woj. lubelskie przypadło 192 zakłady (1934 — 176), na woj. wołyńskie — 94 (1934 — 98). Zjawisko wzrostu ilości tartaków w woj. lubelskim i spadku (wprawdzie nieznaczego) w woj. wołyńskim stanowi poniekąd paradoks na tle rozwoju cyfr zatrudnienia w przemyśle drzewnym, paradoks znajdujący jednak rozwiązanie w przeobrażeniach pod względem kategorii wykupionych świadectw przemysłowych, jak również w fakcie, że liczby zatrudnienia dotyczą nie tylko produkcji tartacznej, lecz całego przemysłu drzewnego.

Rozmiary produkcji drzewnej pozostawały w zależności od zdolności absorbencyjnych zagranicznych rynków i od stopnia zapotrzebowania ze strony rynku wewnętrznego. Sytuacja na międzynarodowym rynku drzewnym kształtowała się raczej niekorzystnie pod wpływem szeregu czynników, z których najważniejszy i decydujący dla ogólnego bilansu obrotu drzewem stanowiła niezwykle ostra walka konkurencyjna między krajami eksportującymi, osiągająca najwyższe napięcie w okresie sezonowego ożywienia konsumcyjnego, które przypada na miesiące letnie. Bezpośrednim i od razu odczuwalnym wynikiem tej walki był spadek cen, które doszły do poziomu z najgorszego dla drzewnictwa okresu 1931/32 r. Utrzymanie głównej roli w eksporcie drzewnym przez tak poważnych partnerów, jak Z.S.S.R. i Finlandja, działających co prawda przy pomocy różnych środków i pod naciskiem różnych konieczności, wytworzyło sytuację, w której inni dostawcy musieli podporządkować się warunkom, wytworzonym przez te czołowe w eksporcie drzewnym kraje. Na warunki te składały się: silna podaż drzewa rosyjskiego i tanie oferty fińskie, sprowadzające ceny rynkowe do swego poziomu. Całkowitemu załamaniu się nastrojów przeciwstawiało się powściągliwe stanowisko Kanady i Szwecji, które odciążały rynek europejski, znajdując, każda w swoim zakresie, rozwiązanie własnego problemu drzewnego na innej płaszczyźnie.

W tej naogół nieprzyjaznej dla eksportu drzewnego atmosferze zapotrzebowanie głównych importerów nie wykazało zbyt wielkiego zmniejszenia. W najważniejszym dziale wywozowym, jaki reprezentują tarte materiały iglaste, spadek przywozu europejskiego obniżył się

tylko o 6%. Spośród wszystkich dostawców tartych materiałów iglastych Polska wykazała najwyższy spadek eksportu w porównaniu z r. 1934, wyrażający się w 18%, podczas gdy Z.S.S.R. i Austria wzmocniły swoje pozycje.

Na tle spadku wywozu materiałów drzewnych z całej Polski szczególnie rażąco przejawiał się spadek wywozu z okręgu Izby. Według danych Lubelsko-Wołyńskiego Związku Przemysłowców i Kupców Drzewnych z terenu Sekcji Eksportowej w Lublinie wywieziono w latach 1934 i 1935 następujące ilości materiałów tartych i ciosanych:

w tonnach

R O K	materiały tarte (igl.)	materiały ciosane
1934	41.220	84.747
1935	9.355	31.227

Wprawdzie podane cyfry nie obejmują wszystkich stacyj nadawczych, leżących na terenie woj. lubelskiego i wołyńskiego, gdyż część stacyj znajduje się w sferze działania innych sekcji eksportowych, nadto wprawdzie cyfry te nie obejmują całości wywozu drzewnego, dotyczą bowiem części zreglamentowanej i tylko wywozu przez firmy prywatne — niemniej jednak dają aż nadto wymowne świadectwo obniżenia się eksportu z okręgu Izby.

Ten tak znaczny spadek wywozu drewna z terenu Izby drzewnicy tłumaczą przestawieniem konsumpcji na rynkach odbiorczych głównie na drewno białe (świerk i jodła), podczas gdy w bogactwach leśnych w okręgu Izby przeważa sosna i dąb.

Cyfry absolutne, ilustrujące rozmiary wywozu z terenu Izby zagranicę i do portów polskich, przedstawiają się w r. 1935 wedle wyliczeń surowych na podstawie materiałów Ministerstwa Komunikacji w sposób następujący:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Tonny
drzewo opałowe	1354,1
„ nieobr. liściaste	42143,5
„ „ iglaste	10286,2
kopalniaki	795,8
słupy telegraficzne	1271,1
celuloza	3041,4
drzewo zapalczane	4068,3
„ obr. liściaste	39138,4
„ „ iglaste	46169,0
olcha	133,2
klepki	4717,4
podkłady kolejowe	36347,6

Pomiędzy odbiorcami w dalszym ciągu na pierwszym miejscu stała Anglja, gdzie intensywny ruch budowlany nie tylko że nie osłabł, lecz w roku sprawozdawczym przybrał jeszcze na sile. Pomimo znacznego zapotrzebowania rozmiary importu brytyjskiego uległy zmniejszeniu, gdyż aktualne potrzeby budownictwa zaspakajane były początkowo z zapasów nagromadzonych w r. 1934. Uderzające zjawisko przedstawiał ustawiczny spadek cen, notowany, mimo wielkiego ożywienia w ruchu budowlanym i korzystnych pod tem względem perspektyw na przyszłość.

Eksport z Polski do Niemiec rozwijał się w warunkach szczególnie niekorzystnych z uwagi na brak porozumienia, normującego wzajemne rozrachunki między obu krajami, w przeciwieństwie do innych kontrahentów, którzy porozumienia tego rodzaju pozawierali. Układ gospodarczy polsko-niemiecki z dnia 4. XI. 1935 r. faktycznie wszedł w życie pod koniec roku i nie wywarł większego wpływu na kształtowanie się obrotów w okresie sprawozdawczym. Ożywiony ruch inwestycyjny, prowadzony, w odróżnieniu od W. Brytanji, głównie z funduszków publicznych wytwarzał wysoką konjunkturę lokalną, której wykorzystanie było utrudnione przez działanie mechanizmu reglamentacyjnego. W wywozie do tego kraju z terenu Izby przeważała tarcica nad materiałem ciosanym.

Sytuacja na rynku belgijskim, po przeprowadzonej dewaluacji belga, układała się pod znakiem zwykłego kursu w gospodarce, który przez polski eksport drzewny wykorzystany był o tyle, iż datująca się od dłuższego czasu spadkowa tendencja w wywozie tarcicy iglastej została powstrzymana.

Rynek francuski nie odgrywał większej roli w eksporcie drzewnym z uwagi na komplikacje, powstałe na tle rygorów celno-kontyngentowych oraz w obliczu przywilejów, przyznanych innym kontrahentom (Austria). Z terenu Izby wywieziono do Francji niewielkie ilości tarcicy iglastej, ogólny zaś wywóz drewna z Polski obniżył się o $\frac{2}{3}$ w porównaniu ze skromnym również rokiem 1934.

Podobnie niekorzystnie kształtowały się warunki wywozu do Holandji i Szwajcarii, gdzie, wobec słabego napięcia ruchu inwestycyjnego, popyt na drewno był niewielki. Z okręgu Izby oprócz nieznaczących ilości tarcicy iglastej wywożono materiały ciosane.

Na uwagę zasługuje wzrastające znaczenie rynku palestyńskiego, gdzie potrzeby szybkiego rozwoju gospodarczego stwarzają dogodne warunki penetracji dla tarcicy i materiałów skrzynkowych.

Wewnętrzny rynek konsumcyjny wobec stale poszerzających się objawów ożywienia w budownictwie skompensował w pewnym stopniu ubytek powstały powodu ograniczenia wywozu, co potwierdza okoliczność, iż, mimo wzrostu produkcji, zapasy, z jakimi przeszło drzewnictwo do nowego roku, były naogół nieznaczne.

Ceny drewna w obrocie wewnętrznym według notowań Komisji Cennikowej przy Izbie wyobraża drugostronne zestawienie, obejmujące kilka asortymentów typowych dla stosunków rynkowych Izby:

MIESIĄCE	D E B I N A				S O S N A							
	B l o k i od 3 m. dług. II kl. 40 — 49 cm.		Boulsy w blokach od 3 m. dług. I kl. 30 — 39 cm.		Bloki okrągłe krajowe I kl. od 25 — 35 cm. w czubie		Kopalniaki nor- malne w dłuży- cach odziomko- wych od 10 cm. w czubie, od 7 m. dług.		S l e e p r y 10/10 redukeyjne za sztukę:		Stolarka I i II kl. deski i bale w blo- kach odziomko- we, nieobryzane 3 — 6 m. dług.	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Sytczeń . . .	78—83	70—75	85—100	75—80	26—30	25—30	12—13	12—14	5,60—5,80	5,70—6,00	48—52	50—60
Luty . . .	80—85	70—75	90—100	75—80	30—35	25—30	12—13	12—14	5,60—5,80	5,70—6,00	55—60	50—60
Marzec . . .	80—85	75—80	90—100	80—85	30—35	25—30	13—14	11—13	5,80—6,00	5,70—6,00	65—75	50—60
Kwiecień . .	80—85	75—80	90—100	85—90	25—30	25—30	13—14	11—13	6,00—6,50	5,70—6,00	65—75	50—60
Maj . . .	70—73	75—80	80—85	85—90	25—30	25—30	12—13	11—13	6,50—7,00	5,70—6,00	65—75	50—60
Czerwiec . .	70—73	75—80	80—85	95—100	25—30	25—30	10—11	11—13	6,50—7,00	5,70—6,00	65—75	50—60
Lipiec . . .	70—73	75—80	80—85	95—100	25—30	23—28	10—11	11—13	6,50—7,00	5,70—6,00	65—75	50—60
Sierpień . . .	65—70	75—80	80—85	95—100	25—30	23—28	10—11	11—13	6,50—7,00	5,70—6,00	65—75	50—60
Wrzesień . .	65—70	75—80	80—85	95—100	25—30	23—28	10—11	11—13	6,50—7,00	6,00—6,20	65—75	50—60
Październik .	65—70	80—90	80—85	100—110	25—30	28—32	10—11	11—13	6,50—7,00	6,50—6,75	55—65	55—65
Listopad . .	65—70	80—90	75—80	100—110	25—30	32—36	12—14	11—13	6,20—6,60	6,50—6,75	50—60	55—65
Grudzień . .	65—70	80—90	75—80	100—110	25—30	32—36	12—14	11—13	5,70—6,00	6,50—6,75	50—60	55—65
Maksymalne wahania cen .	65—85	70—90	75—100	75—110	25—35	23—36	10—14	11—14	5,70—7,00	6,70—6,75	48—75	50—65

W przemyśle *dyktowym* rok sprawozdawczy przyniósł dalsze rozszerzenie produkcji, dokumentując tem, iż możliwości rozwojowe tego działu przemysłu przeróbczego mają przed sobą rozległe pole działania.

Na terenie Izby wzrost znaczenia przemysłu dyktowego wyraził się zarówno w zwiększeniu produkcji, która z 11.047 m³ w r. 1934 podniosła się do 13.650 m³ w roku sprawozdawczym, jakoteż we wzroście sprzedaży, która wyniosła w r. 1934 — 10.027 m³, w r. 1935 zaś — 12.978 m³. Równolegle do zwiększenia wytwórczości i sprzedaży szło obniżanie się ceny, gdyż, przy porównaniu ostatnich dwu lat, sprzedaż podniosła się o ca 22%, wartość zaś sprzedanego materiału tylko o ca 11,5% — z 2099 tys. zł. w r. 1934 do 2362 tys. zł. w r. 1935. Redukcja ceny dykty stanowiła z jednej strony wynik ostrego współzawodnictwa na rynkach odbiorczych, z drugiej zaś przypisać ją należy okoliczności, iż podjęta została w szerszym, niż poprzednio, zakresie produkcja dykt gatunkowo tańszych — stosownie do zapotrzebowania odbiorców zagranicznych.

Wywóz dykt zagranicę stanowi podstawową część obrotu tym artykułem, jakkolwiek znaczenie dykty dla rynku krajowego stale wzrasta przez stosowanie dykty w coraz szerszym rozmiarze, jako materiału konstrukcyjnego. Najpoważniejszym rynkiem zbytu dla polskiej dykty była w dalszym ciągu Anglia, która wchłonęła ok. 31% ogólnego polskiego wywozu, a dla stosunków terenowych Izby miała również znaczenie pierwszoplanowe. Dalsze miejsca zajmowały Holandia, Argentyna, Belgia, Palestyna i Indie Brytyjskie. Do tych krajów łącznie z Anglią wywieziono ogółem ca 75% ogólnej wartości eksportu dykty, co w przybliżeniu odpowiada kierunkowemu nastawieniu eksportu z okręgu Izby. Zasięg eksportu dyktowego jest bardzo rozległy, gdyż obejmuje 50 krajów (w tej liczbie 21 krajów europejskich i 29 pozaeuropejskich). Z terenu Izby wywożono dyktę do kilkunastu krajów w Europie i zamorskich.

Pozycja rynków pozaeuropejskich w eksporcie dykty stale wzrasta, jakkolwiek dotychczas jeszcze przewaga pod względem absolutnych cyfr wywozu istnieje po stronie rynków europejskich, których udział wszakże (z wyj. Anglii) w odbiorze polskiej dykty z roku na rok słabnie. Główne przeszkody, stojące na drodze ekspansji przemysłu dyktowego, stanowią konkurencja głównych dostawców — Z.S.S.R., Finlandji i Łotwy, rozbudowywanie przemysłu rodzimego państw, będących dotychczas importarami, ku czemu nie mało przyczynił się wywóz z Polski surowca olszowego, nadto ogólne warunki reglamentacyjne, stosowane przez większość państw odbiorczych.

W fabrykach *mebli giętych*, których na terenie Izby było ogółem 9, z czego 4 wykupywały świadectwa przemysłowe IV kat., 1 — V kat., 2 — VI kat. i 2 — VII kat., podobnie, jak w przemyśle dyktowym, miało miejsce w okresie sprawozdawczym zwiększenie produkcji i proporcjonalnie do tego zwiększenie zbytu. Eksport mebli

giętych z terenu Izby nastawiony był głównie na Anglię, podczas gdy w wywozie ogólnopolskim pierwsze miejsce zajmowały Stany Zjedn. Am Płn., potem dopiero szła Anglja, Palestyna, Egipt, Indie Bryt., Holandja i Irlandja. Wywóz do wszystkich tych krajów wykazał wzrost, z wyjątkiem Holandji, gdzie na drodze eksportu stały ograniczone kontyngenty i do Egiptu, który hamował przywóz wysokim cłem. W eksporcie z terenu Izby, poza Anglią, wysuwały się Palestyna i Sudan Angielski.

Przeciętna cena jednego krzesła giętego w transakcjach wywozowych wynosiła zł. 4.—, na rynku krajowym, gdzie zbyt nieco się ożywił, średnia cena roczna była o ca 20% wyższa.

Na terenie Izby czynna była jedna wytwórnia *artystycznych wyrobów* drzewnych, których eksport kierował się głównie do Holandji, w małej części do Palestyny. Ogólna wartość wywozu nie przekroczyła w roku sprawozdawczym 8 tys. zł.

Handel artykułami produkcji roślinnej.

ZBOŻE.

Pszenica, będąca w obrocie międzynarodowym jednym z podstawowych ziarn zbożowych, na krajowym rynku zbożowym odgrywała mniejszą rolę, gdyż na tle ogólnej produkcji zbóż twardych zajmowała tylko 16,2% tonażu. W okręgu Izby stosunek ten w r. 1935 był dla pszenicy korzystniejszy, jakkolwiek mniej korzystny, niż w r. 1934, albowiem w woj. lubelskim z 20% obniżył się do 19%, w woj. wołyńskim—z 27% na 23,5%. Mimo tych przesunięć okręg Izby pozostawał w dalszym ciągu terenem z aktywnym saldem w produkcji pszenicy. W cyfrach absolutnych powierzchnia, zajęta pod uprawę pszenicy (ozimej i jarej łącznie), zbiory i plon z 1 ha obrazuje poniższe zestawienie:

O K R Ę G	Powierzchnia uprawy w ha		Zbiory w q		Plon z 1 ha w q*)	
	1934	1935	1934	1934	1934	1935
Woj. Lubelskie	209.983	210.918	2.722.386	2.577.983	13,0	12,3
Woj. Wołyńskie	246.547	241.532	2.858.951	2.612.813	11,7	10,7
Rzplita Polska	1.746.153	1.754.137	20.803.929	20.108.094	12,1	11,6

Jako ujemne zjawisko zanotować należy obniżenie się plonu z 1 ha zarówno w Lubelszczyźnie (z 13,0 q na 12,3 q), jak i na Wołyniu (z 11,7 q na 10,7 q), co zresztą odpowiadało stosunkom ogólnokrajowym.

Konjunktura w zakresie pszenicy rozwijała się w znacznej mierze pod wpływem skomplikowanych wydarzeń na rynku międzynarodowym,

*) Pszenica ozima.

jakkolwiek specyficzne warunki polskie i — węższe — terenowe wyciskały dobitnie swe znamię na kształtowanie się miejscowej konjunktury.

Początek roku sprawozdawczego cechowała tendencja do likwidacji starych zapasów zboża, co wpływało na niżkowe kształtowanie się cen, podtrzymywane przez wielkie zagraniczne koncerny młynarskie. Tendencję tę utrwały zwiększone dowozy pszenicy argentyńskiej, zdeprecjonowanej wskutek zwilgotnienia. Odciażenia rynku europejskiego przez dokonanie większych transakcyj do Australji i Azji nie zdołano powstrzymać fali nastrojów depresyjnych, pogłębianych wzrostem nieufności w stosunku do kontrahentów, ku czemu przyczyniło się załamanie finansowe szeregu firm zbożowych zachodnioeuropejskich. Na zrównoważenie atmosfery wpływały poniekąd wiadomości o niedoborze produkcyjnym Stanów Zjednoczonych Am. Płn., jak również osłabienie w tym czasie podaży pszenicy francuskiej, której zapasy gromadzone w ciągu 3 lat, ciążyły na rynku i które były wpuszczone do obrotu międzynarodowego z premją ca 80 fr. od 100 kg.

Rynek miejscowy reagował dość żywo na fluktuację cen pszenicy zagranicą. Po okresie względnej stabilizacji cen w styczniu nastąpiły silniejsze wahania w lutym, związane z nieregularną podażą towaru i pozostające w zależności od natężenia francuskiego dumpingu wywozowego. Wahania cen trwały do końca I kwartału, zachowując tendencję spadkową, w przeciwieństwie do nastrojów międzynarodowych, w których przejściowo zaczęły przeważać nastroje optymistyczne. Na sytuację lokalną wywarło nacisk dość silne geograficznie oderwane wzmocnienie podaży.

W II kwartale przejściowe wzmocnienie tendencji na rynkach zagranicznych zostało zachwiane zapowiedzią dobrych zbiorów w krajach eksportujących Europy i zwiększeniem obszaru zasiewów w krajach importujących. Reakcja rynków europejskich na silny spadek cen w Ameryce znalazła refleksy na rynku miejscowym, szczególnie pod koniec kwartału, kiedy w ciągu jednego miesiąca czerwca ceny na giełdzie obniżyły się o zł. 1, — 1,75 na 100 kg.

Koniec starej kampanji zbożowej (1934/5), przypadający na początek III kwartału upłynął pod znakiem wyczekiwania na skryształizowanie się sytuacji na światowych rynkach zbożowych. Szczególnie mocno odczuwało się ten stan w obrotach pszenicą. Umacnianie się prognozyków co do złego stanu nowych zbiorów w Ameryce Półn. (St. Zjedn. i Kanada) i w Ameryce Płdn. (Argentyna) działało na rynek ożywiająco, tem więcej jeszcze, że sytuacja w zakresie zbiorów w krajach importujących (Niemcy), wbrew pierwotnym przypuszczeniom, nie przedstawiała się zbyt korzystnie. Tendencję tę podtrzymywało prawdopodobieństwo, iż szkodliwy wpływ na rynek zbożowy dumpingowej pszenicy francuskiej albo ustanie zupełnie, albo bardzo osłabnie. Dalszy rozwój wypadków

upewnił rynek, iż sytuacja co do pszenicy kształtuje się deficytowo, co odrazu odbiło się na cenach tego ziarna, które podskoczyły o ca 50%.

Na początku nowej kampanji miejscowy rynek zbożowy, odwrotnie niż to miało miejsce zagranicą, wszedł w fazę depresji. Ceny pszenicy u wstępu III kwartału, mimo okresu przednówkowego, wykazały nieznaczny ruch wsteczny. Notowania giełdowe nowych zbiorów, rozpoczęte w drugiej dekadzie sierpnia, wykazały nienotowaną dotąd zniżkę cen, które na Giełdzie Zbożowej i Towarowej w Lublinie wynosiły zł. 13,50—14,—, na Wołyniu—zł. 14.— — 14,50 za 100 kg. Już jednak w drugiej połowie tego miesiąca zaznaczyła się zwyżka, wywołana ograniczeniem podaży ze strony rolników, którym przyszyły na pomoc wstrzymanie egzekucji zaległości podatkowych oraz w części kredyt zaliczkowy i pod rejestrowy zastaw. Tendencja zwyżkowa utrzymała się prawie do końca III kwartału, kiedy potrzeba uzyskania gotówki na zapłacenie raty odłożeniowej i zbliżanie się końca ulgowego terminu dla egzekucyj podatkowych — zmusiły rolników do rzucenia na rynek pewnej części zapasów.

W ostatnim kwartale konjunktura ulegała dość częstotliwym wahaniom z przewagą passy zwyżkowej. Występujące fragmentarycznie osłabienia konjunktury, już z racji swej krótkotrwałości, nie wywierały większego wpływu na układ sytuacji, która wyraźnie odprężyła się pod wpływem ustalonych już wiadomości o słabych wynikach zbioru pszenicy, który był jednym ze słabszych od 10 lat. Na uwagę zasługuje okoliczność, iż blok państw, eksportujących pszenicę, znalazł się wobec faktu niedostatecznych zbiorów, grupa zaś państw importujących stwierdziła zbiory raczej zadawalające.

Lokalny rynek reagował dość silnie na objawy mocnej tendencji zagranicą. Można nawet stwierdzić, iż przejściowe osłabienie konjunktury ogólnej odbijały się na miejscowym rynku stosunkowo mniej widocznie z uwagi na wyrównawcze działanie miejscowego popytu, zwłaszcza ze strony intendenty, która poszukiwała wysokowartościowej pszenicy na suchary. Ponieważ zakupy przeciągały się w różnem natężeniu do końca roku sprawozdawczego, przeto ich wpływ na położenie miejscowego rynku zbożowego był dość szeroki i widoczny. Oczywiście rynek lokalny nie uchronił się całkowicie od wahań zniżkowych, nie przybrały one jednak większych rozmiarów, co zapisać należy także na rachunek ogólnego zmniejszenia zbiorów pszenicy.

W przeciwieństwie do pszenicy zbiory *żyta* wykazały w roku sprawozdawczym wzrost, co ilustruje drugostronne zestawienie:

O K R Ę G	Powierzchnia uprawy w ha		Zbiory w q		Plon z 1 ha w q*)	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Woj. Lubelskie	515.795	517.250	6.229.253	6.265.375	12,1	12,1
Woj. Wołyńskie	386.658	389.711	4.127.100	4.399.146	10,7	11,3
Rzplita Polska	5.638.889	5.783.940	64.639.598	66.170.265	11,5	11,5

Uwzględniając nawet różnicę cen między pszenicą i żytem, ogólna pozycja żyta na polskim rynku zbożowym przedstawiała się poważniej niż pozycja pszenicy, żyto bowiem stanowiło w roku sprawozdawczym 53% produkcji zbóż twardych. W okręgu Izby ta jednostronność wytwórczości zbożowej zaznaczyła się mniej jaskrawo, gdyż w Lubelszczyźnie żyto zajmowało 46,3% ogólnego zbioru zbóż, na Wołyniu jeszcze mniej, bo — 39%. Przy zwiększonej powierzchni uprawy zbiory wykazały wzrost proporcjonalny, co należy zawdzięczać utrzymanemu plonowi z 1 ha.

W ramach starej kampanji zbożowej, na początku roku sprawozdawczego prognostyki co do przyszłych zbiorów w krajach, produkujących żyto, wypadały mniej korzystnie, a przewidywanie deficytu nastrojało rynek bardziej powściągliwie, czemu też należy przypisać słabsze stosunkowo, aniżeli przy pszenicy, wahania konjunktury.

Stosunki na rynku miejscowym układały się raczej poza sferą działania czynników międzynarodowych, a głównie pod wpływem rozmiarów akcji interwencyjnej Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych, jakoteż pod wpływem zakupów, czynionych przez intendenty wojskowe. Trudne warunki przy dostawach wojskowych, wyłączające z zakupu żyto o ciężarze gatunkowym bodajby o kilka tylko gramów niższych od ustalonego — działały deprymująco na ceny i na wysokość obrotów.

Do końca I półroczu sytuacja miejscowa na rynku żytnim była odbiciem niekorzystnej konjunktury w pszenicy.

Początek nowej kampanji żytniej, w przeciwieństwie do sytuacji na rynku pszenicy, układał się niepomyślnie z uwagi na ograniczone możliwości zbytu w krajach importujących (Belgia, Holandia, Danja), w których ciążyły niesprzedane dawne zapasy obcego pochodzenia. Ogólny stan rynku pogarszał się jeszcze przez likwidację starych remanentów, tudzież nadwyżek nowych zbiorów przez kraje bałtyckie oraz Szwecję i Niemcy. Z Polski wywieziono również na początku nowego sezonu ok. 50 tys. tonn żyta. Stworzony w ten sposób nadmiar podaży nie mógł być w odpowiednim czasie wchłonięty przez kraje importujące.

* żyto ozime.

Dopiero koniec III kwartału przyniósł zmianę nastrojów przez wzrost zapotrzebowania w Danji i Francji.

Depresja zagranicą udzieliła się także rynkowi miejscowemu. Przełamanie niżkowej passy nastąpiło dopiero pod koniec sierpnia przez ograniczenie podaży ze strony producentów, którzy z racji ulgowych warunków, omówionych już przy pszenicy, mogli swobodniej wyczekiwać na rozpoczęcie zakupów przez intendenty wojskowe. Ta rezerwa, której przyszedł z pomocą wzrost zapotrzebowania ze strony młynów, wpłynęła na wyższą notowań we wrześniu, osłabioną pod koniec tego miesiąca.

W ostatnim kwartale roku sprawozdawczego ustaliły się już opinie odnośnie dobrych światowych zbiorów żyta, mające wpływ na przebieg konjunktury w ostatnich miesiącach. Znaczny wzrost produkcji północno-amerykańskiej wpłynął na zupełnie inne kształtowanie się światowych cen żyta, niż pszenicy. Zniżkowa konjunktura na żyto była wynikiem nie tylko zwiększenia się zapasów, lecz również spadkiem zapotrzebowania na to zboże. Upośledzenie rynkowe żyta potęgowało się przez fakt ograniczeń przywozowych (kontyngenty, dodatkowe opłaty, dewizy) w krajach, gdzie normalnie znajdowało zbyt. Skurczenie rynku żytniego dokonało się w znacznej mierze w sposób sztuczny, wpływający na nie-normalne w gruncie rzeczy kształtowanie się cen.

Spadek cen żyta, obserwowany w przekroju rocznym na rynkach światowych, znalazł odbicie również i na terenie Izby.

Zlikwidowanie w marcu działalności interwencyjnej Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych przyczyniło się w pewnej mierze do zmniejszenia amplitudy wahań cen, w zależności od miejsca i czasu. Podaż żyta na rynku miejscowym, wbrew przewidywaniom, nie była przesadzona, przeciwnie—rozłożona bardziej równomiernie i temu zawdzięczać należy, iż prądy dekonjunkturalne nie przybrały rozmiarów takich, jakich można się spodziewać w związku z konjunkturą międzynarodową.

Powierzchnia uprawy *jęczmienia*, zbiory i plon z 1 ha przedstawia poniższe zestawienie:

O K R E G	Powierzchnia uprawy w ha		Zbiory w q		Plon z 1 ha w q *)	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Woj. Lubelskie	116.864	119.948	1.587.301	1.594.582	13,6	13,3
Woj. Wołyńskie	124.519	137.544	1.612.509	1.723.979	13,0	12,5
Rzplita Polska	1.177.227	1.218.705	14.526.120	14.683.548	12,3	12,0

* jęczmień jary.

Zwiększeniu ogólnej powierzchni, zajętej pod uprawę jęczmienia, towarzyszyło zwiększenie zbioru, jednakże w stopniu mniejszym — ze względu na obniżenie plonu z 1 ha, który obniżył się w całym kraju i na terenie Izby. W produkcji zbożowej jęczmień zajmuje drugorzędne miejsce, gdyż w skali ogólnokrajowej reprezentuje tylko 10,7% zbioru zbóż twardych, w Lubelszczyźnie—11,7%, na Wołyniu—stosunkowo dużo, bo 15,5%.

Konjunktura w zakresie jęczmienia, nie będącego właściwie przedmiotem obrotu międzynarodowego w takim znaczeniu, jak np. pszenica, układała się w poważnej mierze pod naciskiem okoliczności wewnętrznych, jakkolwiek stosunki międzynarodowe w tym względzie zachowały swoje znaczenie. Temu też właśnie przypisać należy, iż w starej kampanji zbożowej współzależność rynku jęczmiennego od polityki zbożowej francuskiej, operującej premjowaną pszenicą po cenach dumpingowych, utrzymała się, chociaż w stopniu słabszym, niż to miało miejsce wśród kampanji 1934/35, — co wyraziło się w zniżkowej tendencji cen. Rynek miejscowy, wspierany ograniczeniem podaży i zwiększonym zainteresowaniem młynów jęczmieniem kaszany, zdołał oderwać się nieco od nurtu międzynarodowego i, w oparciu o przytoczone lokalne czynniki, przedstawiał się na tle ogólnej sytuacji zbożowej stosunkowo najpomyślniej. Dla umocnienia tendencji przyczyniły się niemało zakupy jęczmienia przez Komitety Powodziowe w Małopolsce.

Po nowych zbiorach decydującym partnerem stał się Z. S. S. R., który rzucił na rynek w pierwszych miesiącach nowego sezonu więcej, aniżeli połowę całorocznego kontygentu wywozowego. Tej okoliczności przypisać należy spadek cen jęczmienia na rynku światowym w ostatnich miesiącach roku.

W odróżnieniu od przeciętnej tendencji krajowej, którą cechowała w nowej kampanji równowaga, wyrażająca się w niezmienionym naogół poziomie cen, na rynku lokalnym przeważała tendencja zniżkowa, aczkolwiek pozbawiona silniejszych wstrząsów. W tym czasie ceny jęczmienia, podobnie jak i ceny żyta, wykazały dość znaczny spadek; notowania giełdowe były niższe, niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Obszar, zajęty pod uprawę *owsa*, wysokość zbiorów i plon z 1 ha obrazuje poniższe zestawienie:

O K R Ę G	Powierzchnia uprawy w ha		Zbiory w q		Plon z 1 ha w q	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Woj. Lubelskie	216.945	221.456	3.015.794	3.098.856	13,9	14,0
Woj. Wołyńskie	197.092	202.109	2.259.910	2.463.227	11,5	12,2
Rzplita Polska	2.190.018	2.234.213	25.507.294	25.979.267	11,6	11,6

Ogólna produkcja owsa uległa nieznacznemu zwiększeniu, idącemu w parze ze zwiększeniem powierzchni uprawy. Wydajność ziarna na ogół nie poprawiła się, wyjąwszy woj. wołyńskie, gdzie plon z 11,5 q z 1 ha podniósł się do 12,2 w r. 1935. Spośród czterech zbóż twardych owies zajmuje w zbiorach trzecie skolei miejsce, reprezentując w całym kraju 20% zbioru zbóż twardych, na Wołyniu — 22%, w Lubelszczyźnie — 23% (więcej niż pszenica—19%).

Konjunktura na rynku owsa w pierwszym półroczu, a więc w okresie starej kampanji zbożowej układała się na terenie Izby pod znakiem mocnej tendencji, wywołanej brakiem towaru o wysokiej jakości oraz zwiększonym zapotrzebowaniem ziarna siewnego dla okolic nawiedzonych powodzią w r. 1934. Zwyżkowy kurs notowań owsa, przewyższający notowania żyta, utrzymał się z pewnemi wahaniami do końca kampanji 1934/35, kiedy ograniczenie zakupów dla potrzeb popowodziowych osłabiło utrzymującą się od dłuższego czasu mocną tendencję. Kształtowanie się rynku w zakresie owsa w głównym stopniu zależało zatem do czynników lokalnych, których atrakcyjność i siła zdołały oderwać rynek od fluktuacyj międzynarodowych. Na rynkach zagranicznych szczególnie wyraźnie wystąpił spadek cen owsa w Ameryce, reakcja rynków europejskich była na ogół słaba. Na początku nowej kampanji żywsze zainteresowanie owsem wywołał konflikt włosko-etjopski.

W nowej kampanji ogólnościatowe zbiory owsa, podobnie jak zbiory żyta, wypadły lepiej, aniżeli w r. 1934, pomimo że zbiory europejskie przedstawiały się bardzo niekorzystnie i były niższe od przeciętnej z lat 1929—32. Ogólny wynik zapisać należy na rachunek pomyślnych zbiorów w Ameryce Północnej, dwukrotnie przerastających niskie zbiory z r. 1934. To też na rynku amerykańskim ceny tego ziarna z nowych zbiorów spadły o połowę w porównaniu z cenami w roku poprzednim. Przeciwnie rzecz miała się na rynkach europejskich, gdzie deficytowe zbiory nie tylko nie wpłynęły zniżkowo na notowania, lecz utrzymały je na poziomie przeciętnie wyższym od notowań z analogicznego okresu r. 1934.

Odbicie wskazanego wyżej przebiegu konjunktury w zakresie czterech najgłówniejszych zbóż dają notowania cen giełdowych, co w odniesieniu do okręgu Izby przedstawia drugostronne zestawienie, ujęte w odstępach dekadowych i oparte na oficjalnych cedułach Giełd Zbożowych i Towarowych w Lublinie i Równem (Ceny rzeczywiste płacone producentowi odbiegały wdół od notowań giełdowych, a wielkość różnicy kształtowała się pod wpływem lokalnych warunków — drogi, odległość od stacji i t. d.):

Miesiąc	Data	Parytet	Pszenica dworska	Żyto dworskie	Jęczmień kaszany	Owies jednolity
STYCZEŃ	2	Lublin	18,50—18,75	13,75—14	13,75—14	13,25—13,50
	10		18,50—18,75	13,50—13,75	13,50—14	13,75
	21		18,25—18,50	13,50	13,75—14	13,50—13,75
	2	Równe	16,25—16,75	12,50—12,75	13,50—13,75	12—12,25
	10		15,50—16	12,50—12,75	13,75—14	11,75—12
	21		16—16,25	12,50—12,75	13,75—14	12—12,25
LUTY	1	Lublin	18,75—19	13,50	14,50	13,75—14
	11		18,75—19,25	13,50	14,75—15	14,50
	20		19,25—19,75	13,50	14,75—15	15
	1	Równe	16,75—17	13—13,25	14,25—14,50	11,75—12
	11		17—17,25	13,15—13,40	14,50—14,75	12,50—13
	20		17,75—18	14—14,25	13,50—13,75	14,25—14,75
MARZEC	1	Lublin	—	13,50	14,50—14,75	15,50—15,75
	11		19,50	13,75—14	15	15,50—15,75
	20		18,50—19	13,50	14—14,25	15—15,25
	1	Równe	17,25—17,75	13,75—14	13,50—13,75	15,25—15,50
	11		17,25—17,50	13,25—13,50	13,50—13,75	14,75—15
	20		16,75—17	13—13,25	12,50—12,75	14,25—14,50
KWIECIEŃ	1	Lublin	17,75—18*	12,75—12,90	13,50	14—14,25
	10		18,50—18,75*	13,50—13,75	13,50	13,75—14
	18		18,75—19*	13,75—14,25	14—14,25	13,75—14
	1	Równe	16,75—17	12,75—13	12,50—12,75	13,75—14,25
	10		17,50—17,75	13,75—14	12,75—13	13,75—14,25
	18		—	—	—	—
MAJ	1	Lublin	18,75—19*	14—14,25	14,25—14,50	14,50—14,75
	10		18,25—18,50*	14	14,50—15	15,25—15,50
	20		19*	15	15	16,50—17
	1	Równe	17,50—18*	13,75—14	13,50—13,75	14,50—15
	10		17—17,50*	14,25—14,50	13,50—13,75	14,50—15
	20		18—18,50*	15—15,25	13,50—13,75	16—17
CZERWIEC	3	Lublin	18,50*	14	15	16,50
	11		18,50—18,75*	13,75—14	14,75—15	16,50—16,75
	21		17,75—18*	13,50	15	16,25—16,50
	3	Równe	17,50—17,75*	15—15,25	14,25—14,50	16,50—17,50
	11		17—17,25*	14—14,50	13,50—13,75	—
	21		16,50—16,75*	13,75—14,25	14—14,50	—

* notowania zbóż zbiórkowych.

(d. c. na str. 64)

Miesiąc	Data	Paritet	Pszenica dworska	Żyto dworskie	Jęczmień kaszany	Owies jednolity
L I P I E C	1	Lublin	16,75—17*	12,65	14—14,25	15,75
	10		17,27*	13—13,25	13,75—14	15,50
	19		16,75*	12	13	15
	1	Równe	16—16,25	13,25—13,50	13—13,25	—
	10		14,75—15	12,50—12,75	—	—
	19		15,25—15,50	12,50—12,75	—	—
S I E R P I E Ń	1	Lublin	—	9—9,50*	—	—
	9		13,50—14*	8,75*	—	—
	20		14,25—14,50*	8,75—9*	—	9
	1	Równe	—	—	—	11—11,50
	9		14—14,50*	9—9,50*	—	9,75—10,25
	20		13,25—13,50*	8,50—8,75*	—	9,25—10,50
W R Z E Ś I Ą	2	Lublin	17*	11,25	11—11,25	11,50
	10		16,75*	11,25—11,50	11,25—11,50	12,25—12,75
	20		17—17,25*	12—12,25	13—13,50	14,25—14,50
	2	Równe	15,25—15,50*	10—10,50	—	10,75—11,25
	10		16—16,25*	11—11,25	—	11,75—12,25
	20		—	11—11,50	—	12—12,50
P A Ź D Z I E R N I K	1	Lublin	18,25—18,75	11,80—12	12,50—12,75	13,50—14
	8		18,25—18,75	12,25	12,50—13	14—14,50
	21		18,50—19	12—12,25	12,25—12,50	15
	1	Równe	—	10,50—11	—	12—13
	8		—	10,75—11	12—12,50	12,50—13,25
	21		16,50—17	10,75—11	—	—
L I S T O P A D	4	Lublin	19—19,25	13—13,25	12—12,25	14,75—15
	12		19—19,25	13—13,25	12	14,50—15
	20		18,70—18,85	12,75—13	11,75—12	14,25—14,50
	4	Równe	16,25—16,75	11—11,25	10,75—11	—
	12		16—16,25	11,15—11,40	10,50—10,75	—
	20		16—16,25	11—11,25	10,25—10,60	—
G R U D Z I E Ń	2	Lublin	18,75—19	12,75—13,25	11,80—12	14,75—15
	11		18,25—18,50	12,25—12,50	11	13,50—13,75
	20		18—18,50	12,25—12,50	11	13,50—13,75
	2	Równe	16,75—19	11,25—11,50	10,50—10,75	—
	11		16,50—16,75	11—11,25	10,50—10,75	—
	20		16,25—16,50	10,25—10,50	10,50—10,75	—

Obroty zbożem, zarejestrowane na Giełdach Zbożowych i Towarowych w Lublinie i Równem ilustruje drugostronne zestawienie:

MIESIĄC	Obroty na wszystkich Giełdach Zbo- żowych i To- warowych w Rz. P.		OBROTY NA GIEŁDACH Z. i T. W. LUBLINIE I W RÓWNEM																			
			O g ó ł e m						Z o g ó l n e g o o b r o t u p r z y p a d a n a													
			P s z e n i cę			Ż y t o			Jęczmień			O w i e s										
			Lublin	Równe		Lublin	Równe		Lublin	Równe		Lublin	Równe									
1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	
T R A N Z A K C J E																						
Styczeń	14551	18621	604	798	925	1152	70	95	129	113	130	96	27	39	9	67	48	75	27	67	13	11
Luty	13013	17438	480	731	874	1001	64	79	124	123	112	80	34	21	16	57	27	31	64	41	11	12
Marzec	15543	18019	524	707	925	1078	56	81	168	124	112	62	26	16	97	17	19	12	17	41	9	11
Kwiecień	12919	15151	441	630	542	886	49	76	94	105	104	53	27	23	20	24	20	7	55	38	8	8
Maj	12520	17114	431	655	617	859	36	67	96	140	82	83	16	27	16	17	12	8	45	44	4	5
Czerwiec	11671	11606	444	400	852	651	68	57	193	93	43	39	29	29	17	9	21	7	28	7	7	1
Lipiec	13918	14586	475	283	479	561	58	48	91	67	59	10	16	17	9	3	17	1	32	5	7	3
Sierpień	20238	19235	831	499	1306	983	128	61	290	139	185	36	49	19	76	17	155	76	72	11	4	12
Wrzesień	19058	23424	665	851	1104	1603	131	150	196	265	113	71	31	67	68	30	103	116	40	69	12	49
Październik	18449	25192	834	846	1498	1807	133	101	235	253	141	86	37	51	52	29	85	105	102	91	37	128
Listopad	15624	21211	654	780	1120	1564	102	127	148	183	72	85	16	34	52	26	85	94	57	83	28	86
Grudzień	14630	17913	661	562	1063	1144	107	94	179	110	58	83	33	27	59	11	86	110	32	61	13	46
Ogółem	182134	219510	7044	7742	11305	13289	1002	1036	1943	1715	1211	784	341	370	411	307	678	642	523	558	153	372
T O N Y																						
Styczeń	271023	398327	9681	14004	9922	14879	901	1483	1458	1402	3173	2295	289	609	315	2220	690	1485	657	2136	171	236
Luty	232448	284216	7254	10225	9055	12008	808	1210	1395	1703	2568	1712	360	267	212	1076	349	556	935	920	134	235
Marzec	274512	297281	8894	15093	9308	12048	640	1191	1580	1731	2863	1215	173	174	222	121	175	420	1263	93	125	
Kwiecień	274115	205659	12437	11063	5883	9050	505	2624	866	1371	3968	917	502	221	459	425	276	75	1672	573	113	118
Maj	180285	262591	8385	12255	6084	9247	387	949	886	1750	2757	1436	143	349	306	210	167	43	1205	654	61	104
Czerwiec	172922	150658	6050	5472	8363	6936	894	1104	1621	929	627	653	231	1051	384	97	218	81	645	89	183	15
Lipiec	202878	180283	6861	2671	7579	5382	674	574	865	774	1296	87	261	182	204	5	351	30	614	55	82	45
Sierpień	505542	316502	16287	6902	18064	11427	1709	783	3213	1897	5250	575	1090	638	2149	349	4243	1518	2636	360	50	196
Wrzesień	433690	386439	16096	13662	14527	20208	2400	1985	3157	3865	5033	1517	503	625	1830	587	2065	2160	1618	265	760	
Październik	409867	507539	17715	17859	18435	22429	2234	1953	2811	3532	4604	2982	442	649	1339	723	1364	1705	2455	768	2154	
Listopad	250156	345154	11689	13745	15103	19162	1456	2063	1835	2685	2615	2410	151	321	1242	451	1654	1575	1997	2284	470	1674
Grudzień	261167	273424	11288	12933	13668	14247	1559	1310	2046	1397	1684	3048	395	371	1185	235	1557	1727	1680	3034	431	797
Ogółem	3468605	3608073	1326161	135884	153721	157025	14167	17229	21739	23037	36437	13848	4573	4934	9798	6603	13067	11122	18970	15442	2871	6459

Ogólnie dał się zauważyć wzrost tonnażu w obrotach na giełdach zbożowych w kraju, który wyniósł ca 4 % w stosunku do zarejestrowanego tonnażu w r. 1934. Przy takim stanie ogólnym tonnaż na Giełdzie Lubelskiej podniósł się o 2,3%, w Równem — o 2,1%, co by świadczyło o pewnem zahamowaniu obrotów handlowych na Kresach Wschodnich i w Lubelszczyźnie na korzyść innych dzielnic. Cyfry te niedają oczywiście idealnego odbicia stosunków regionalnych, gdyż pewna ilość obrotów z tych, czy innych względów może być i jest zarejestrowana na innych giełdach, osłabiając nominalnie giełd miejscowych.

W odróżnieniu od stosunkowo słabego wzrostu tonnażu, dość wydatnie podniosła się ilość transakcyj giełdowych, będąca miarą częstotliwości stosunków zawieranych na giełdzie. Wprawdzie i pod tym względem giełdy lokalne ustępują sytuacji, wytworzonej łącznie na wszystkich giełdach w kraju (na wszystkich giełdach wzrost ilości transakcyj o 17%, w Lublinie — o 9%, w Równem — o 14%) tem niemniej uzyskany obraz jest osiągnięciem pozytywnem, zwłaszcza na Wołyniu, gdzie warunki i stosunki w handlu zbożowym pozostawały w swoim czasie bardzo wiele do życzenia i gdzie dopiero giełda wniosła pewne zrationalizowanie i unormowanie obrotów zbożowych.

Ogólna wartość obrotów, dokonanych na giełdach w Lublinie i w Równem stale wzrasta, przyczem widoczna jest w tym względzie przewaga Giełdy Rówieńskiej nad Giełdą Lubelską, która w roku sprawozdawczym wykazała nawet nieznaczne cofnięcie się wysokości obrotów (wywołane spadkiem cen). Obroty giełd w Lublinie i Równem w ostatnim trzyleciu kształtowały się w sposób następujący:

w tys. zł.

ROK	Lublin	Równem
1933	17.756	21.107
1934	21.219	26.870
1935	21.001	28.526

Nadanie zbóż ze stacji, leżących w okręgu Izby, zagranicę i do portów polskich przedstawiają poniższe cyfry:

w tonnach.

Pszenica . .	30,7
Żyto . . .	14.866,7
Jęczmień . .	25.505,7
Owies . . .	38.289,4

Przeważająca część ładunków została nadana do portów.

Struktura handlu zbożowego w okręgu Izby daje obraz daleko posuniętego rozproszkowania handlu. Znaczną większość reprezentują przedsiębiorstwa handlowe, słabe kapitałowo, nie będące w stanie oddziaływać na rynek w sposób, zapewniający względną równowagę podaży i popytu. Firm I kat. handl., ani w handlu zbożem, ani w skupie zboża w okręgu Izby nie było, a stosunkowo poważniejsze przedsiębiorstwa II kat. handl. stanowiły w skupie zawodowym zaledwie 3% ogólnej ilości firm tej grupy, w handlu — 5%. Ten stan rzeczy ilustruje poniższa tabelka.

R O K		II		III		IV		Razem	
		L.	W.	L.	W.	L.	W.	L.	W.
1934	skup	27	38	149	204	736	897	912	1139
1935		23	38	144	190	780	885	947	1113
1934	handel	7	6	45	87	58	104	110	197
1935		8	6	42	80	54	90	104	176

LEN I PAKUŁY. Pomyślna konjunktura, cechująca rynek lniarski w r. 1934, a dająca się fragmentarycznie odczuwać już w r. 1933, skierowała rolnictwo na drogę zwiększenia uprawy lnu, jako bardziej rentownej od upraw zbożowych. To też pierwsze prognozyki ożywienia konjunkturalnego uwidoczniły się w rozszerzeniu powierzchni, zajętej pod len w r. 1934, rok sprawozdawczy zaś stanowił przedłużenie wysiłków rolnictwa w kierunku przestawienia w jeszcze szerszym zakresie produkcji roślinnej na lniarstwo. W cyfrach absolutnych wyniki tej akcji przedstawiały się następująco:

O K R Ę G	Powierzchnia uprawy w ha			Zbiory włókna w q		
	1933	1934	1935	1933	1934	1935
Woj. Lubelskie	8.352	9.380	10.664	30.423	34.664	43.220
„ Wołyńskie	6.893	7.894	7.935	21.545	22.876	24.213
Rzplita Polska	95.047	105.931	123.365	266.193	308.188	398.302

Na podkreślenie zasługuje fakt, że nadwyżka urodzaju we włóknie przerasta procentowo wzrost powierzchni zajętej pod uprawę lnu.

W całym kraju obszar uprawy lnu powiększył się w r. 1935 w zestawieniu z r. 1934 o 16,7%, zbiory zaś — o 29%; w woj. lubelskim — obszar — o 13,7%, zbiory — o 24,7%; stosunkowo najsłabiej na dobrą konjunkturę lniarską zareagowało woj. wołyńskie, gdzie obszar wzrósł zaledwie o 0,6% przy 6%-wym wzroście zbioru włókna.

Zapotrzebowanie surowca lniarskiego dla potrzeb przemysłu włókienniczego, zarówno ze strony rynku krajowego, jak i zagranicy, przewyższało zapotrzebowanie z r. 1934, co w odniesieniu do eksportu (z Polski) wyjaśniają następujące cyfry:

NAZWA TOWARU	Ilość w q		Wartość w tys. zł.	
	1934	1935	1934	1935
Len międlony	6.722	30.883	797	3.978
„ trzepany	8.323	13.233	1.075	2.028
„ czesany	172	5.794	24	1.229
Pakuły lniane	44.207	71.407	3.042	7.564

Z terenu Izby wywożono len trzepany i czesany, a ogólna ilość wywiezionego z r. 1935 lnu obu gatunków wyniosła 5.828,5 q., co stanowi ca 30% ogólnokrajowego wywozu włókna tego typu. W parze ze zwiększeniem zapotrzebowania ze strony zagranicy (w II półroczu dodatkowo na tę okoliczność wpłynął konflikt włosko-etjopski i ograniczenie przez Włochy wywozu konopi) szła zwyżka cen. Przeciętna roczna cena (w eksporcie) lnu trzewanego wyniosła zł. 129.— za 1 q., w r. 1935 — zł. 153, wzrost zatem wyniósł ca 19%. Jeszcze silniej wzrosła cena lnu czesane — ze zł. 140.— do zł. 212.— (+ 51%) i pakuł ze zł. 67.— do zł. 106.— za 1 q. (+ 56%).

Ceny płacone na rynku miejscowym wykazywały w ciągu roku wahania w zależności od rozmiarów podaży i zapotrzebowania przez przedsiębiorstwa krajowe i na eksport. W kształtowaniu się cen przeważała mimo pomyślnej konjunktury tendencja zniżkowa. W odniesieniu do pakuł sfery zainteresowane tłumaczą to zjawisko cofnięciem w połowie marca zwrotu cła przy wywozie. W porównaniu z rokiem ubiegłym ceny płacone na rynku krajowym różniły się naogół niewiele, co wobec niższego w ogólnej skali poziomu notowań zbóż, dodatkowo wyróżniało uprawę lniarską. Ceny w poszczególnych miesiącach na rynku miejscowym (w złotych za 100 kg. loco stacja załadownicza) ilustruje poniższe zestawienie:

Mie- siąc	Len czesany			Pakuły lniane		
	0/I	I B	II	0/I	I B	II
I	210	180	150	110	95	80
II	210	180	150	110	95	80
III	202	172	—	110	92	74
IV	200	170	—	104	86	68
V	195—200	165—170	135—140	104—110	86—92	68—74
VI	200—205	170—175	—	120	102	84
VII	195	165	—	120	100—102	80—84
VIII	195	165	135	103—120	83—100	63—80
IX	180	150	120	105	85	65
X	180	150	120	100—107	80—87	60—67
XI	185—203	158—176	131—149	110—122	90	70—82
XII	188—203	158—173	128—143	110—120	90—100	70—80

CHMIEL.

Zbiór chmielu w Polsce w r. 1935 według oficjalnych danych G. U. S. wyniósł 16,9 tys. q. z 3100 ha plantacji. Cyfry produkcji, jakimi dysponują kupcy chmielowi, przeważnie dobrze zorganizowani w wielkości zbioru, odbiegają od wyników urzędowych, zazwyczaj w sensie zwiększającym globalną wysokość zbioru. Wedle tych nieoficjalnych wyliczeń, opartych na znajomości poszczególnych plantacji, zbiór chmielu w ostatnim roku wyniósł ca 42 tys. ctn. pojedynczych, czyli 21 tys. q., z czego na podstawowy okręg uprawy — Wołyń — przypadło ca 25,5 tys. ctn., na woj. centralne (obszar b. Kongresówki) — ca 12 tys. ctn., na Małopolskę — ca 3,5 tys. ctn. i na okręg zachodniopolski — ca 1 tys. ctn. Ocena wysokości zbiorów na Wołyniu, dokonana przez Wołyńską Izbę Rolniczą, identyfikuje się niemal z oceną sfer kupieckich — 25 tys. ctn. W porównaniu z rokiem poprzednim ogólny zbiór chmielu był wyższy o ca 15%.

Jak wynika z powyższych cyfr, przeważająca część produkcji chmielarskiej w Polsce przypada na okręg Izby, gdyż Wołyń wyobraża ca 60% ogólnej produkcji, Lubelszczyzna zaś (łącznie z woj. kieleckiem i warszawskim) — ca 28%. Znamienne są różnice strukturalne w zakresie uprawy chmielu na Wołyniu i Lubelszczyźnie. Podczas, gdy bowiem mniejsza własność rolna reprezentuje na Wołyniu ca 83% ogólnej produkcji, w Lubelszczyźnie — tylko niewiele ponad 7% (wedle opinii sfer kupieckich — ca 4%).

Jakościowo ze względu na bardziej sprzyjające warunki wegetacyjne, jak też i ze względu na większą (aczkolwiek jeszcze niedostateczną) troskliwość przy uprawie (nawożenie, walka z chorobami, opryskiwanie) — chmiel ostatniego zbioru przedstawiał się korzystniej, aniżeli w ubiegłym sezonie, szczególnie pod względem koloru, — gorzej jednak, i to w dość znacznym stopniu, aniżeli w roku sprawozdawczym na głównych rynkach zagranicznych, gdzie technika uprawy, dbałość o wysoką jakość gatunkową robi stałe postępy.

W handlu chmielem, w części okresu sprawozdawczego, poprzedzającej nowy zbiór, nie zanotowano szczególniejszych oznak konjunkturalnych, gdyż 2/3 ilości chmielu, przeznaczonego zagranicę, w sezonie 1934/35 zdołano wyeksportować w miesiącach wrzesień — grudzień 1934 r. Po zaspokojeniu potrzeb browarów krajowych, które w cyfrach bezwzględnych w ogólności nie są wielkie (ca 6.000 etn. = 3.000 q. rocznie), a wobec spadku konsumpcji piwa w r. 1935 — były jeszcze mniejsze, pozostała część chmielu w ilości 13.000 etn. została wywieziona partjami w dalszych miesiącach sezonu 1934/35, t. j. styczeń — sierpień 1935 r. Natężenie eksportu w poszczególnych miesiącach było nierównomierne, zależało bowiem od różnic w kształtującej się sytuacji na rynkach odbiorczych.

Paromiesięczny okres, poprzedzający zrealizowanie nowego zbioru, cechowała atmosfera wyczekiwania na skryształowanie pierwszych cen nowego chmielu. Nastroj co do losów najbliższej konjunktury był niepewny, zarówno u producentów jak i kupców, tem więcej, że wiadomości nadchodzące z zagranicy nie wróżyły pomyślnego rozwoju wypadków. Żywione obawy ziściły się w stopniu silniejszym, niż przewidywano. Zainteresowanie zagranicy polskim towarem było o wiele słabsze, niż w latach poprzednich, a zapotrzebowanie browarów krajowych, wobec braku korzystniejszych perspektyw na rozszerzenie produkcji i zbyt piwa, nie przekroczyło zwykłej rocznej niskiej normy.

To nieprzyjazne nastawienie zagranicy do polskiego chmielu, wywołane częściowo przez gorszą jakość chmielu w latach 1933 i 1934, odbiło się bardzo wyraźnie na cenach, o ile bowiem w starym sezonie (wrzesień 1934 r. — sierpień 1935 r.) średnia cena statystyczna chmielu

wynosiła zł. 180 za 1 ctn., w nowym sezonie (wrzesień 1935 r. — marzec 1936 r.) średnia cena za ten okres wyniosła zł. 109 — za 1 ctn. Obliczenia, jakie będą dokonane po zakończeniu sezonu 1935/36, niewątpliwie wpłyną jeszcze na obniżkę przeciętnej ceny sezonowej w eksporcie. W granicach roku sprawozdawczego w ciągu czterech miesięcy nowego sezonu (wrzesień, — grudzień 1935 r.) wywieziono 21 tys. ctn. chmielu, a więc około $\frac{2}{3}$ kwoty, przewidzianej do wywozu (po odliczeniu zapotrzebowania krajowego, a włączywszy chmiel starego pochodzenia). Ceny uzyskane w tym pierwszym okresie wywozowym były nieco wyższe, niż obliczone w skali: wrzesień 1935 r. — marzec 1936 r. i wynosiły ca zł. 123 za 1 ctn., w każdym bądź razie jeszcze były niższe od średnich cen sezonu 1934/35. Trzeba wszakże podkreślić, iż ceny chmielu polskiego, w zestawieniu z cenami chmielu innego pochodzenia, wykazały w roku sprawozdawczym spadek stosunkowo mniejszy od spadku cen konkurencyjnego towaru.

Według danych G. U. S. pierwsze miejsce w imporcie chmielu polskiego zajmowały Niemcy, jak to wynika z podanego dalej zestawienia. Wedle opinii sfer fachowych wskazana cyfra eksportu do Niemiec nie odpowiada rzeczywistości, gdyż jako eksport do tego kraju G. U. S. zalicza transporty, nadane wprawdzie do portów niemieckich (Hamburg) lub miast, mających strefę wolnocłową (Norymberga), lecz skierowane następnie bez dokonywania przeróbki w drodze bezpośrednich dyspozycji do krajów właściwego, ostatecznego przeznaczenia. Eksporterzy chmielu wskazują na trudności wywozowe do Niemiec, powstałe na tle obowiązującej w tym kraju ustawy, zabraniającej zaopatrywania się browarów niemieckich w chmiel obcego pochodzenia (Hopfenverwendungszwangsgesetz) z wyjątkiem, uczynionym dla chmielu czeskiego, który w pewnej proporcji może być używany łącznie z chmielem niemieckim. Już sam fakt, że tego rodzaju przepis istnieje i działa, nie mógłby dopuścić do faktycznego wwozu w granice celne Niemiec ilości chmielu wskazanej w cyfrach urzędowych.

Na dalszem skolei miejscu, wedle statystyki urzędowej, stoi w eksporcie polskiego chmielu Belgja, za Belgją—Anglją oraz Irlandja. Potem następują Stany Zjednoczone Am. Płn. Wywóz do tych krajów, wedle relacji kupców, był o wiele wyższy, niż wskazują oficjalne cyfry, gdyż wzbogaca się on cyfrą wywozu, zarejestrowanego jako eksport do Niemiec. Do Brazylii i Łotwy wywożono chmiel starszych roczników, przyczem likwidacja starych zapasów w rozmiarach swych nie przekroczyła 4% ogólnego wywozu w roku kalendarzowym 1935. Na uwagę zasługują pionierskie właściwie próby eksportu do Japonji, z którą stare firmy eksportowe utrzymywały stosunki przed Wielką Wojną.

Według Rocznika Handlu Zagranicznego (G. U. S.) wywóz chmielu z Polski przedstawiał się w roku sprawozdawczym w sposób następujący:

K R A J E ODBIORCZE	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII		RAZEM	
	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.	q	1000 zł.
Niemcy . .	456	172	565	247	249	99	107	34	78	21	240	102	144	26	6	1	268	59	933	218	3123	843	110	34	6279	1856
Belgia . .	119	37	163	54	295	90	100	24	211	37	104	20	129	23	52	6	443	91	825	189	1645	347	186	25	4272	943
Irlandja . .	—	—	8	3	478	88	—	—	—	—	—	—	427	37	—	—	—	—	—	—	—	—	77	9	990	137
Anglia . .	—	—	—	—	267	87	76	43	29	6	—	—	138	12	—	—	—	—	86	19	256	60	88	13	940	240
Czechosłowacja	2	2	49	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	12	360	82	358	58	0,2	0,1	804	181
St. Zjednoczo- ne Am. Półn.	—	—	140	34	—	—	—	—	—	—	200	52	—	—	—	—	—	—	—	—	102	14	60	15	502	115
Rumunia . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	75	58	23	34	21	22	8	280	136	499	263
Holandja . .	9	1	1	1	1	1	—	—	70	16	54	19	6	2	—	—	—	—	1	0,1	148	30	195	33	485	103
Francja . .	115	55	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	13	151	44	50	6	48	13	422	133
Łotwa . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209	34	—	—	194	33	—	—	—	—	—	—	403	67
Brazylja . .	—	—	—	—	242	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	242	23
Danja . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	13	—	—	124	50	156	63
Japonja . .	51	38	—	—	—	—	—	—	54	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	76
Argentyna . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	35	—	—	—	—	—	—	51	35
Szwajcaria . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	11	—	—	—	—	43	11
Ogółem . .	778	316	1006	404	1659	409	319	107	564	131	721	209	1058	136	178	84	1125	272	2501	607	5727	1373	1209	339	16845	4387

Handel artykułami produkcji zwierzęcej.

TRZODA. Naogół niezbyt korzystna konjunktura w gospodarce hodowlanej, cechująca r. 1934, co uwydatniło się w niskich przeciętnie cenach żywca, stanowiła prawdopodobny hamulec rozwoju produkcji hodowlanej w zakresie trzody chlewnej. Pogłowie trzody po roku silnego wzrostu (z 1933 na 1934 r.), wynoszącego w kraju ca 22%, cofnęło się ilościowo w roku sprawozdawczym o 4,6% w porównaniu ze stanem z r. 1934. W okręgu Izby oba województwa znalazły się sytuacji zasadniczo przeciwstawnej, albowiem woj. lubelskie, zgodnie z tendencją ogólnokrajową, wykazało spadek pogłowia — o ca 1,3%, woj. wołyńskie zaś wzrost, i to dość poważny, — o ca 11,5%. Ten stan rzeczy zwiększył udział terenu Izby w inwentarzu krajowym z 19,2% w r. 1934 do 21,1% w 1935. Poniższa tabelka przedstawia rozwój ilościowy pogłowia w ostatnim siedmioletniu (według spisów na dzień 30.VI. każdego roku):

ROK	Woj. Lubelskie	Woj. Wołyńskie	Okręg I. P. H.	Polska	Okręg I. P. H. w %
	w sztukach				
1929	445.962	371.784*)	817.746	4.828.600	16,9
1930	631.851	423.736	1.055.587	6.047.000	17,5
1931	783.580	595.527	1.379.107	7.320.800	18,8
1932	583.215	466.844	1.050.059	5.843.600	18,0
1933	590.215	417.668	1.007.883	5.752.800	17,5
1934	818.122	537.377	1.355.499	7.052.900	19,2
1935	807.990	608.717	1.416.707	6.723.090	21,7

Sytuacja w dziedzinie eksportu trzody chlewnej z punktu widzenia rozmiarów wywozu nie uległa w roku sprawozdawczym większym odchyleniom w stosunku do r. 1934, czemu daje wyraz poniższe zestawienie:

w sztukach

K R A J E ODBIORCZE	Polska *)	Okręg Izby **)	Polska *)	Okręg Izby **)
	1 9 3 4		1 9 3 5	
Austria . .	112.843	25.801	126.807	31.460
Czechosłowacja	10.015	3.794	10.210	4.879
Francja . .	6.155	840	—	—
Włochy . .	1.460	155	—	—
Grecja . . .	653	—	3.382	210
Niemcy . .	19.658	—	10.380	1.094
Ogółem .	154.620	30.590	150.779	37.643

*) bez powiatu sarneńskiego, przyłączonego do wojew. wołyńskiego w dniu 1.I.1931 r.

*) według G. U. S.

**) według Państwowego Instytutu Eksportowego.

Jak widać z tego zestawienia, na tle ogólnego (statystycznego) spadku eksportu trzody z Polski, wywóz z okręgu Izby podniósł się ilościowo o więcej niż 20%, przesuwając wyżej teren Izby w hierarchii okręgów eksportowych. Zwiększenie ilościowe wywozu przez firmy z terenu Izby było z jednej strony wyrazem mocnej konjunktury zagranicą, wywołanej ograniczeniem dowozu trzody miejscowego pochodzenia, jak również dowodem sprężystości eksporterów, którzy w okresie najsilniejszego wzrostu cen na rynku krajowym (III kwartał) nie osłabili działalności eksportowej.

Pośród rynków odbiorczych w dalszym ciągu na pierwszym miejscu stała Austria, która wchłonęła ca 84% wywozu trzody z całego kraju i ca 82% wwozu z okręgu Izby. Wywóz do Austrii odbywał się w ramach kontyngentu umownego, wynoszącego na każdy tydzień 2063 sztuk mięsnych i 300 sztuk świń tłuszczowych oraz w ramach przydziałów ponadkontyngentowych, zaliczanych przez Austrię na likwidację transakcyjnych kompensacyjnych z r. 1932, które to przydziały zostały uruchomione dopiero w II półroczu. Wywóz trzody do Czechosłowacji odbywał się normalnie w ramach ustalonego kontyngentu umownego, wynoszącego 10.000 sztuk żywych świń rocznie. Pewną trudność w realizowaniu eksportu do Czechosłowacji stanowił, według informacji eksporterów, niezbyt solidny stosunek niektórych komisjonerów czeskich.

Znaczny wzrost wywozu, przypadający na ostatni kwartał 1935 r., powstał w związku z uruchomieniem po kilkuletniej przerwie dostaw świń do Niemiec na podstawie umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z 4.XI.1935 r. (W świetle rzeczywistych stosunków wątpliwą się wydaje przeto wskazana przez G. U. S. cyfra wywozu do Niemiec w r. 1934 — 19.658 sztuk, — bardziej prawdopodobne jest natomiast obliczenie Państwowego Instytutu Eksportowego, z którego wynika, że do Niemiec w r. 1934 wogóle trzody z Polski nie wywożono. Przy uwzględnieniu tej korektury okaże się, że ogólna cyfra wywozu trzody chlewnej w r. 1935 była wyższa, niż w r. 1934.) Poza Austrią, Czechosłowacją, Niemcami wywożono jeszcze trzodę do Grecji; w okresie sprawozdawczym ubyłły rynki: włoski i Zagłębia Saary.

Ceny trzody na głównych rynkach odbiorczych kształtowały się naogół korzystnie dla polskiego eksportu, zwłaszcza począwszy od kwietnia, jakkolwiek wzrost cen na targach zagranicznych nie nadążył za wzrostem cen krajowych w okresie największego napięcia. Ceny uzyskiwane zagranicą w poszczególnych miesiącach (co pozwala uchwycić ich linię rozwojową) przedstawia poniższe zestawienie (za 1 kg. żywej wagi loco targowisko):

A U S T R J A				CZECHOSŁOWACJA			
I	1,02—1,10	VII	1,32—1,60	I	—	VII	1,29—1,30
II	1,04—1,12	VIII	1,28—1,65	II	0,12	VIII	1,36—1,70
III	1,08—1,20	IX	1,20—1,66	III	0,24	IX	1,38—1,67
IV	1,12—1,32	X	1,20—1,66	IV	1,32—1,41	X	1,31—1,75
V	1,20—1,35	XI	1,20—1,66	V	132 — 141	XI	1,51—1,73
VI	1,25—1,70	XII	1,40—1,60	VI	1,35—1,41	XII	1,47—1,64

Na rynku krajowym konjunktura da się wyraźnie rozdzielić na dwa etapy. W pierwszym półroczu ceny przy słabej tendencji utrzymywały się na niewysokim poziomie, w drugim zaś półroczu nastąpił gwałtowny skok cen, które w m-cach sierpniu i wrześniu były dwukrotnie wyższe od cen, płaconych w I-em półroczu. Pod koniec roku przyszło pewne ochłodzenie nastrojów, powstrzymując dalszy wzrost cen. Na rynku lubelskim ceny kształtowały się następująco:

w grossach za 1 kg. żywej wagi.

Mie- siąc	W a g a ż y w a s z t u k i w k g.				
	80—120 (mięsne)	do 130 (tłuste)	do 150 (mięsne)	do 150 (tłuste)	ponad 150
I	38—45	45—50	48—53	55—60	65—70
II	40—50	50—58	54—59	56—65	65—75
III	45—52	55—62	55—64	65—75	70—75
IV	45—54	55—60	55—62	60—70	65—72
V	45—54	55—60	55—62	60—70	65—72
VI	48—55	58—62	55—65	62—72	65—75
VII	60—70	75—95	55—65	95—110	105—115
VIII	80—85	90—105	95—100	100—120	125—145
IX	65—72	90—100	80—90	90—100	110—130
X	62—70	90—100	75—90	90—100	110—125
XI	60—65	85—95	75—90	—	100—120
XII	60—65	80—95	75—90	—	100—120

Trzeba dodać, iż oprócz rozpiętości cen w czasie zależnie do przebiegu konjunktury, występowała w okręgu Izby bardzo wyraźnie rozpiętość cen w przestrzeni, wywołana niewątpliwie pewnymi brakami natury strukturalnej. Różnice notowań w różnych powiatach były niejednokrotnie bardzo znaczne i wyrażały się nie tylko w poziomie cen, ale nawet w kierunku rozwojowym. Jako przykład służyć mogą podane niżej notowania z pow. włodzimierskiego w II półroczu, a więc w okresie wysokiej konjunktury na żywiec:

w groszach za 1 kg. żywej wagi.

Waga żywa sztuki w kg.	VII	VIII	IX	X	XI	XII
80—110 . .	60	58—60	45—50	50—60	55—60	55—60
110—140 . .	65—75	65—70	50—60	60—70	60—70	60—75
powyżej 165 . .	80—90	75—85	60—75	70—85	70—85	75—80

Na kształtowanie się cen żywca, poza konjunkturą eksportową, miało niewątpliwie wpływ zwiększenie konsumpcji krajowej, co wyraża się w przedstawionych niżej porównawczych cyfrach uboju trzody:

ROK	Woj. Lubelskie	Woj. Wołyńskie	Rzplita Polska
1934	240.192	189.629	4.455.255
1935	254.167	194.541	4.698.220

BYDŁO.

W drugiej połowie r. 1935 podjęte zostały na terenie Izby próby bezpośredniego eksportu bydła, które kierowano do Grecji i Palestyny. Rozpoczęte próby miały w pewnym sensie charakter pionierski, gdyż dotychczas wprawdzie bydło rogate z okręgu Izby było wywożone — lecz za pośrednictwem firm, mających siedzibę poza terenem Izby. Pod względem rentowności wywozu próby te nie dopisały, gdyż eksporterzy, wobec trudnych warunków stawianych przez odbiorców, liczyli się tylko z wycofaniem własnych kosztów. Okoliczność ta przeszkadzała w rozwinięciu eksportu bydła na szerszą skalę.

DRÓB.

Wywóz drobiu bitego uległ w roku sprawozdawczym dość silnemu ograniczeniu, gdyż z 14.609 q. w wartości 3.233 tys. zł. w r. 1934 obniżył się do 10.108 q. wartości 2.115 tys. zł. w r. 1935. Ten tak znaczny spadek eksportu został wywołany skurczeniem eksportu kurcząt (z 13.007 q. do 7.131 q.), bowiem eksport innego bitego ptactwa domowego powiększył się z 1.602 q. w r. 1934

do 2.977 q. w. r. 1935. Z terenu Izby wywożono wyłącznie kurczęta bite, a sumaryczny roczny wywóz osiągnął kwotę 650,2 q., a więc zaledwie 6,5% ogólnokrajowego wywozu drobiu bitego (kurcząt i innych). Główna część eksportu z okręgu przypadła na ostatni kwartał, gdyż do tego czasu (z wyj. m-ca stycznia) wobec braku towaru na rynku miejscowym wywozu nie było. Ceny uzyskiwane na rynku angielskim, dokąd wyłącznie kierował się wywóz, wahały się w granicach 10 — 11 sh za 11 lbs.

J A J A

Jakkolwiek r. 1935 nie uczynił w sytuacji eksportu jajczarskiego szczególnie jaskrawego przełomu, nie przyniósł wybitniejszej poprawy konjunktury, temniemniej jednak dodatnio wyróżnił się w szeregu ostatnich lat przez powstrzymanie stale spadającej cyfry wywozu. Po raz pierwszy od pięciu lat ogólna suma wywozu jaj z Polski, a łącznie z tem wywóz z okręgu Izby, przekroczyły miarę roku poprzedniego, jak to wynika z następujących cyfr (według G. U. S.):

w q.

R O K	W y w ó z
1930	551.113
1931	480.954
1932	374.121
1933	235.053
1934	212.289
1935	229.524

Fakt ten jest tem znamiennejszy, iż właśnie w roku sprawozdawczym zamknięte zostały tak ważne w swoim czasie rynki zbytu, jak Niemcy i Włochy, które jeszcze w r. 1934 wchłonęły razem ca 14% polskiego eksportu jaj. To też osiągnięty efekt mógł być zdobyty tylko przez skoncentrowanie wysiłku eksportowego na inne kraje odbiorcze, przyczem główny nacisk położono na stare rynki importowe, gdyż próby pionierskiego eksportu rezultatów w spodziewanym rozmiarze nie dały. Skompensowanie ubytku, powstałego przez wycofanie rynku niemieckiego i włoskiego, nadto stworzenie nadwyżek wywozowych przypadło w udziale dwu krajom: Anglii i Hiszpanji.

Rynek angielski, najpoważniejszy dotychczas odbiorca polskiego towaru, utrzymał nadal swą dominującą pozycję w eksporcie jaj z całego kraju, wchłaniając 54% tego eksportu, a jeszcze większą rolę odegrał

w wywozie jaj z okręgu Izby, ponieważ przyjął 71 % wywozu terenowego. Liberalna polityka kontyngentowa Anglii, stosowana na tle rygorystycznej w zakresie importu polityki innych państw, czyniła rynek ten przedmiotem silnych starć konkurencyjnych wszystkich niemal państw produkujących jaja na eksport. Poza momentem międzynarodowej walki konkurencyjnej wchodziły jeszcze w grę inne czynniki, utrudniające eksport do tego kraju, a m. usilna i ciesząca się powodzeniem propaganda własnej wytwórczości jajczarskiej, zagrażającej towarowi importowanemu, a nadto preferencje, przyznawane przywózowi surowców z dominjów brytyjskich. Pomimo jednak tylu przeciwności, wytwarzających atmosferę niżkową, eksport jaj z Polski do W. Brytanii podniósł się ilościowo o ca 19 %, z okręgu Izby — o 38 %. Przeciętny poziom cen, płaconych w Anglii, nierzadko był niższy, albo niewiele przewyższał poziom cen jaj nieprzerobionych, płaconych w kraju (a więc bez uwzględnienia kosztów przeróbki i transportu). W tych warunkach osiągnięte rezultaty eksportowe możliwe były przez powiązanie w ramach wewnętrznego systemu kontyngentowego mało rentownego wywozu angielskiego z rentownym wywozem do Hiszpanji.

Drugim skolei pod względem wielkości eksportu był rynek hiszpański, który przyjął ca 25 % eksportu polskiego i ca 16 % eksportu jaj z terenu Izby. Znaczenie Hiszpanji, jako importera jaj, wzrosło w roku sprawozdawczym nader dobitnie, gdyż w porównaniu z rokiem poprzednim ogólnokrajowy wywóz jaj do tego kraju zwiększył się o ca 217 %, z terenu Izby — ca 130 %. Wprawdzie z uwagi na wysokość cen rynek hiszpański przedstawiał wartość atrakcyjną, krył w sobie jednak olbrzymie ryzyko zamrożenia należności, ryzyko, które niezawsze można było podjąć z uwagi na słabość finansową firm eksportowych w okręgu Izby.

Wywóz jaj do Austrii, oparty na umownym kontyngencie niskocelnym, nie wykazał poważniejszych zmian. Rentowność wywozu do Austrii została utrzymana.

W stosunku do rynku czechosłowackiego firmy z okręgu Izby wykazały zwiększoną aktywność, co wyraziło się w wyższych cyfrach wywozu, aniżeli w poprzednich dwu latach. Ogólny eksport do Czechosłowacji uległ redukcji.

Inne rynki, jak Francja i Szwajcaria, nie odgrywały z punktu widzenia interesów jajczarskich okręgu Izby żadnej roli.

Cyfry absolutne wywozu w ostatnich czterech latach obrazuje poniższe zestawienie:

KRAJ ODBIORU	1932		1933		1934		1935	
	Polska	Okręg Izby	Polska	Okręg Izby	Polska	Okręg Izby	Polska*)	Okręg**)
Anglja .	105.829	27.929	100.219	22.686	104.846	17.996	124.464	24.838
Austria .	39.623	6.087	9.324	969	11.214	1.773	11.598	1.221
Czechosł.	86.606	9.385	10.841	837	21.288	432	17.292	2.525
Francja .	9.752	1.432	6.152	332	5.012	68	4.084	205
Hiszpanja	9.103	684	31.946	5.354	18.470	2.650	57.258	5.996
Niemcy .	44.649	3.600	41.174	3.060	1.277	—	59	—
Szwajcar.	22.929	2.033	7.543	215	9.125	561	9.565	161
Włochy .	52.803	6.442	25.510	2.054	27.996	1.029	3.266	—
Inne . .	2.727	—	7.656	106	13.061	313	1.938	—
Razem .	374.021	57.591	235.053	35.613	212.289	24.822	229.524	34.946

Poza osiągnięciami w zakresie ilościowym uzyskano w roku sprawozdawczym pewną poprawę jakościową towaru eksportowego. Wprawdzie osiągnięcia te nie są jeszcze zbyt znaczne, gdyż w przeważającej części zależą od jakości produkcji jaj, a uszlachetnienie produkcji postępuje w tempie dość powolnym. Powszechna zmiana systemu skupu jaj—ze skupu na sztuki na skup na wagę—najskuteczniej mogłaby się przyczynić do selekcji z ogólnej produkcji jajczarskiej doborowego towaru eksportowego.

Poniższe zestawienie, opracowane na podstawie relacji eksporterów (bez firm, zrzeszonych w Polskim Związku Eksporterów Bekonów i Artykułów Zwierzęcych), czynionych bezpośrednio po dokonaniu wysyłki, przedstawia udział w eksporcie poszczególnych standardów:

w skrzyniach.

KRAJE ODBIORU	S T A N D A R T				Małe	Brudne	Se- cunda	Razem
	53/54	51/52	49/50	47/48				
Anglja .	9.674,0	7.454,5	1.058,5	9,5	3.265,5	223,5	31,5	21.717,0
Hiszpanja	2.324,5	1.626,0	212,5	2,5	604,0	—	—	4.769,5
Austria .	783,5	174,5	—	—	54,0	31,0	70,0	1.113,0
Czechosł.	1.481,0	405,0	—	—	93,0	54,0	153,0	2.186,0
Francja .	200,0	—	—	—	—	—	—	200,0
Razem .	14.463,0	9.660,0	1.271,0	12,0	4.016,5	308,5	254,5	29.985,5

*) według G. U. S.

**) według danych Izby.

Jak więc widać, na ogólną ilość wywiezionych w r. 1935 jaj, na standart 53/54, zaliczający się już do grupy wyższej, przypadło 14.463 skrzynie, czyli $\text{ca } 48\%$ ogółu wywozu, za dalszy standart 51/52 — 9.660 skrzyń, czyli $\text{ca } 32\%$, łącznie za tem na te dwa stosunkowo wysokie jak na terenowe warunki produkcyjne standarty przypadło $\text{ca } 80\%$ całego wywozu z okręgu Izby.

Ceny płacone na rynku krajowym były naogół wyższe od cen z roku poprzedniego i, zależnie od konjunktury na rynkach odbiorczych i od rozmiarów podaży, kształtowały się w poszczególnych miesiącach w sposób następujący:

w złotych za 1 skrzynię (1440 jaj).

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
110-130	80-100	56-60	56-60	52-62	62-76	80	80-88	75-84	100-108	108-114	114-130

SKÓRY SUROWE.

W handlu skórami surowymi dadzą się w roku sprawozdawczym wyróżnić dwa okresy. W pierwszym, trwającym do m-ca sierpnia, przeważała na rynku miejscowym tendencja dość zrównoważona, bez silniejszych wahań, przy poziomie cen, zbliżonym do poziomu z końcowych miesięcy roku poprzedniego. Dopiero poczynawszy od sierpnia, z uwagi na znaczny wzrost zapotrzebowania przez krajowy przemysł garbarski, wchodzący w okres jesienno-zimowego sezonu, i ze względu na ograniczenia kontyngentów importowych na skóry ciężkie — tendencja wydatnie wzmocniła się, wpływając na ceny. Pomimo wykazanej w dalszym ciągu powściągliwości ze strony garbarń w zakupie surowca, powstałej w związku z niedostateczną reakcją rynku skór gotowych — mocny nastrój utrzymał się przez dłuższy czas, zwolna tylko ustępując naporowi depresji. Trzeba dodać, iż odwrócenie wysokiej konjunktury nastąpiło tylko w stosunku do skór bydlęcych i końskich, tych ostatnich szczególnie — wobec małego popytu, nie odnosiło się natomiast do skór cielęcych, których ceny pod koniec roku znowu zaczęły zdradzać skłonność do zwyżki.

Rozmiary uboju bydła i cieląt, mające wpływ na sytuację na rynku skórzanym, poza innemi czynnikami konjunkturalnemi (zapotrzebowanie na towar gotowy, zależne od siły kupna ludności, eksport i reglamentacja importu), — niewiele przekroczyły, rzecz biorąc w skali krajowej, niskie rozmiary uboju z r. 1934, co przedstawia poniższe zestawienie:

w tys. sztuk.

Wyszczególnienie	Rzplita Polska		Woj. Lubelskie		Woj. Wołyńskie	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
bydło . . .	1.108,4	1.168,7	73,2	72,3	64,6	65,2
cielęta . . .	2.077,1	2.173,9	179,2	168,2	150,3	134,9

Na tle wzrostu uboju, zarówno bydła dorosłego, jak i cieląt, w całym kraju uderza wyraźny spadek uboju w okręgu Izby, a szczególnie dotyczy to uboju cieląt, który w woj. lubelskim obniżył się w porównaniu z rokiem ubiegłym o więcej niż 6%, w woj. wołyńskim zaś — o przeszło 10%.

Dobra konjunktura w zakresie skór cielęcych występowała również w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na potrzeby eksportu, który w roku sprawozdawczym wzrósł prawie dwukrotnie w stosunku do r. 1934, wyniósł bowiem 33.721 q wartości 6.251 tys. zł., podczas gdy wywóz w r. 1934 zamknął się w cyfrze 17.440 q wartości 3.500 tys. zł. Ze stacji, leżących w okręgu Izby, według surowych danych Ministerstwa Komunikacji, wywieziono w roku sprawozdawczym zagranicę i do portów polskich 3.159 q skór surowych (wyłącznie cielęcych).

Wyżej wskazane współczynniki konjunkturalne wywarły wpływ na ukształtowanie się cen na rynku miejscowym, które przedstawiały się następująco:

w złotych.

RODZAJ SUROWCA	MIARA	ROK	K W A R T A Ł			
			I	II	III	IV
skóry bydlęce z Rzeźni Miejskiej w Lublinie	1 kg. solonej wagi	1934	1,25—1,30	1,25—1,30	1,30—1,40	1—1,05
		1935	1—1,05	1—1,10	1,10—1,35	1—1,25
skóry bydlęce z prowincji	"	1934	—	1,05—1,10	1,05—1,15	0,80—0,90
		1935	0,80—0,90	0,85—1	1—1,25	0,85—1,20
skóry cielęce wagi ca 3½ kg. sztuka	sztuka	1934	6—6,50	4,75—5	5—5,50	4,50
		1935	4,50	4,50—4,75	4,50—8	6—7,50
skóry cielęce wagi ca 3 kg. sztuka . .	"	1934	5,50—5,75	4—4,25	4,50—5	3,75—4
		1935	3,75—4	3,75—4,30	4,15—6	5,50—6
skóry końskie	"	1934	20	15—17	15—17	13,50
		1935	13,50	11—12	11—15,50	12,50—14,50

Handel detaliczny.

W handlu detalicznym sytuacja poszczególnych przedsiębiorstw, nawet należących do tej samej branży, a więc poddanych działaniu analogicznych mniej więcej czynników specjalnych (poza wpływem konjunktury ogólnej, wyciskającej piętno na wszystkich bez wyjątku działach obrotu towarowego) — układała się w okręgu Izby nader niejednolicie. O różnorodności położenia decydowały nie tylko indywidualne warunki poszczególnych firm handlowych, a więc ich zasób kapitałowy, zdolność kredytowa, zaopatrzenie w towar, stopień zaufania w stosunkach z dostawcami i kupującymi, — lecz także warunki bardziej ogólne, jak siedziba, zdolność nabywczą ludności, zamieszkującej w najbliższym promieniu, odległość od większych skupień ludzkich i t. d. Przeprowadzenie jakiegokolwiek bądź granicy między temi warunkami, posegregowanie ich z punktu widzenia oddziaływania na bieg interesów byłoby przedsięwzięciem ryzykownem, gdyż niejednokrotnie miały miejsce wypadki, nie tylko w roku sprawozdawczym, lecz i w latach poprzednich, że w ramach tych samych w przybliżeniu warunków ogólniejszych o pomysłowości przedsiębiorstwa decydowały właśnie jego najbardziej indywidualne cechy.

Przy rozproszkowaniu handlu detalicznego, które to zjawisko w okręgu Izby posunęło się bardzo daleko, przekraczając niejednokrotnie zdrową i dopuszczalną gospodarczo miarę, rozpiętość w sytuacji pojedynczych firm była dość poważna i dlatego też sformułowanie syntetycznego poglądu, któryby bez reszty obrazował stan całej branży, w wielu wypadkach dawałoby obraz nieco fałszywy. W granicach tego zastrzeżenia można jednak ująć pewne, częściej powtarzające się zjawiska, charakteryzujące przebieg konjunktury branżowej.

W dziale *manufakturowym* dało się zauważyć w ogólnym przekroju nieznaczną poprawę sytuacji, wyrażającą się we wzroście obrotów, szczególnie w zakresie wyrobów przeznaczonych dla wsi, która zaniechała w pewnym stopniu używania samodziału, wobec poprawy konjunktury na len i możliwości sprzedaży surowca po cenie opłacalnej. Do zwiększenia zainteresowania wsi wyrobami bławatnemi przyczyniła się jeszcze zwiększona zdolność nabywczą rolników, widoczna w II półroczu, jak również fakt, iż w ciągu wielu lat wieś, wobec braku gotówki na najpilniejsze nawet potrzeby gospodarcze, stroniła od zakupów artykułów przemysłowych, które dały się poniekąd zastąpić produktami własnej gospodarki i wskutek czego odzież w znacznej mierze uległa wyniszczeniu.

Zapotrzebowanie na droższe gatunki towarów — wełny, jedwabie — przedewszystkiem ze strony miasta — nie ujawniło się w stopniu wyższym, niż w roku poprzednim. Biorąc rzecz w najszerszym przekroju, obroty w handlu manufakturą zwiększyły się w stosunku do r. 1934 przeciętnie o 10%.

Odpadnięcie z rynku znacznej ilości firm słabszych finansowo i mających mniejszy kredyt zaufania uzdrowiło w pewnej mierze stosunki między fabrykantami i hurtownikami a detalistami. Kredyt 6-miesięczny dla detalisty do wysokości 75% nie należał do rzadkości. Ze swej strony detaliści udzielali kredytu swoim odbiorcom do 3 miesięcy i do wysokości 50 — 75% wartości zakupu. Stosunki kredytowe kształtowały się jednak zupełnie indywidualnie, w każdym bądź razie w atmosferze większego zaufania, niż w roku ubiegłym. Rolnikom udzielano kredytu w wyjątkowych wypadkach.

Handel *galanteryjny*, więcej może niż inne branże, cierpi na przestrost ilościowy. Ta okoliczność wpływa na nadmierny wzrost konkurencji, doprowadzający do spadku cen, często poniżej poziomu opłacalności i do ograniczenia obrotów w poszczególnych przedsiębiorstwach. Firmy racjonalniej prowadzone utrzymały obroty na poziomie z r. 1934, większość jednak sklepów dotknięta została zniżką obrotów, wynoszącą ca 15% — mimo zwiększenia zainteresowania galanterią ze strony wsi. Kupcy galanteryjni w większych skupieniach ludności wskazują na zmniejszenie popytu na artykuły galanteryjne ze strony warstwy urzędniczej. Sprzedaż na kredyt (w miastach) praktykowana była dość często. Niektóre przedsiębiorstwa galanteryjne (również w innych branżach) znajdują się w stałych stosunkach z pracownikami poszczególnych instytucyj, udzielając kredytu otwartego, zagwarantowanego powagą organizacji i zrzeszeń zawodowych.

W dziale *futrzarskim* — osłabło zainteresowanie futrami szlachetnymi, gdyż ludność miejska, będąca wyłącznym konsumentem futer luksusowych, zadawała się dobrami imitacjami, znacznie tańszymi od futer oryginalnych. W przeciwieństwie do popytu miejskiego zwiększyło się zapotrzebowanie na futra „ludowe” — kozuchy-dublony, kozuszk i t. p. W okręgu Izby wśród zamożniejszych sfer panuje dość rozpowszechniony zwyczaj zaopatrywania się w futra w firmach z poza okręgu Izby, przeważnie w Warszawie lub Krakowie, ostatnio w Wilnie. Ogólny bilans handlu futrzarskiego, z uwagi na zmniejszony popyt i spadek cen wykazał w roku sprawozdawczym obniżenie obrotów.

W branży *obuwianej*, jak we wszystkich branżach odzieżowych, zanotowano ożywienie w zakresie towaru „ludowego”, oraz zwiększoną pościągliwość ze strony konsumentów miejskich. Mimo wzrostu cen skór gotowych ceny obuwia naogół nie uległy zmianie, a w oderwanych wypadkach przejawiała się nawet tendencja zniżkowa, wywołana prawdopodobnie zbyt silnym naciskiem konkurencji. W branży obuwianej dało się zauważyć dość powszechne zjawisko, polegające na wzroście zainteresowania wyrobami solidniejszymi i droższymi. Tylko ludność prawdziwie niezamożna zaopatrywała się w dalszym ciągu w towar pośledni i tani. Wspomniany objaw przeniknął również do wsi, która wskutek obciążenia finansowego poczęła grawitować ku towarom lepszego gatunku.

Handel detaliczny.

W handlu detalicznym sytuacja poszczególnych przedsiębiorstw, nawet należących do tej samej branży, a więc poddanych działaniu analogicznych mniej więcej czynników specjalnych (poza wpływem konjunktury ogólnej, wyciskającej piętno na wszystkich bez wyjątku działach obrotu towarowego) — układała się w okręgu Izby nader niejednolicie. O różnorodności położenia decydowały nie tylko indywidualne warunki poszczególnych firm handlowych, a więc ich zasób kapitałowy, zdolność kredytowa, zaopatrzenie w towar, stopień zaufania w stosunkach z dostawcami i kupującymi, — lecz także warunki bardziej ogólne, jak siedziba, zdolność nabywca ludności, zamieszkującej w najbliższym promieniu, odległość od większych skupień ludzkich i t. d. Przeprowadzenie jakiegokolwiek bądź granicy między temi warunkami, posegregowanie ich z punktu widzenia oddziaływania na bieg interesów byłoby przedsięwzięciem ryzykownym, gdyż niejednokrotnie miały miejsce wypadki, nie tylko w roku sprawozdawczym, lecz i w latach poprzednich, że w ramach tych samych w przybliżeniu warunków ogólniejszych o pomyslności przedsiębiorstwa decydowały właśnie jego najbardziej indywidualne cechy.

Przy rozproszkowaniu handlu detalicznego, które to zjawisko w okręgu Izby posunęło się bardzo daleko, przekraczając niejednokrotnie zdrową i dopuszczalną gospodarczo miarę, rozpiętość w sytuacji pojedynczych firm była dość poważna i dlatego też sformułowanie syntetycznego poglądu, któryby bez reszty obrazował stan całej branży, w wielu wypadkach dawałoby obraz nieco fałszywy. W granicach tego zastrzeżenia można jednak ująć pewne, częściej powtarzające się zjawiska, charakteryzujące przebieg konjunktury branżowej.

W dziale *manufakturowym* dało się zauważyć w ogólnym przekroju nieznaczną poprawę sytuacji, wyrażającą się we wzroście obrotów, szczególnie w zakresie wyrobów przeznaczonych dla wsi, która zaniechała w pewnym stopniu używania samodziału, wobec poprawy konjunktury na len i możliwości sprzedaży surowca po cenie opłacalnej. Do zwiększenia zainteresowania wsi wyrobami bławatnymi przyczyniła się jeszcze zwiększona zdolność nabywca rolników, widoczna w II półroczu, jak również fakt, iż w ciągu wielu lat wieś, wobec braku gotówki na najpilniejsze nawet potrzeby gospodarcze, stroniła od zakupów artykułów przemysłowych, które dały się poniekąd zastąpić produktami własnej gospodarki i wskutek czego odzież w znacznej mierze uległa wyniszczeniu.

Zapotrzebowanie na droższe gatunki towarów — wełny, jedwabie — przede wszystkim ze strony miasta — nie ujawniło się w stopniu wyższym, niż w roku poprzednim. Biorąc rzecz w najszerszym przekroju, obroty w handlu manufakturą zwiększyły się w stosunku do r. 1934 przeciętnie o 10%.

Odpadnięcie z rynku znacznej ilości firm słabszych finansowo i mających mniejszy kredyt zaufania uzdrowiło w pewnej mierze stosunki między fabrykantami i hurtownikami a detalistami. Kredyt 6-miesięczny dla detalisty do wysokości 75% nie należał do rzadkości. Ze swej strony detaliści udzielali kredytu swoim odbiorcom do 3 miesięcy i do wysokości 50 — 75% wartości zakupu. Stosunki kredytowe kształtowały się jednak zupełnie indywidualnie, w każdym bądź razie w atmosferze większego zaufania, niż w roku ubiegłym. Rolnikom udzielano kredytu w wyjątkowych wypadkach.

Handel *galanteryjny*, więcej może niż inne branże, cierpi na wzrost ilościowy. Ta okoliczność wpływa na nadmierny wzrost konkurencji, doprowadzający do spadku cen, często poniżej poziomu opłacalności i do ograniczenia obrotów w poszczególnych przedsiębiorstwach. Firmy racjonalniej prowadzone utrzymały obroty na poziomie z r. 1934, większość jednak sklepów dotknięta została zniżką obrotów, wynoszącą 15%, — mimo zwiększenia zainteresowania galanterją ze strony wsi. Kupcy galanteryjni w większych skupieniach ludności wskazują na zmniejszenie popytu na artykuły galanteryjne ze strony warstwy urzędniczej. Sprzedaż na kredyt (w miastach) praktykowana była dość często. Niektóre przedsiębiorstwa galanteryjne (również w innych branżach) znajdują się w stałych stosunkach z pracownikami poszczególnych instytucji, udzielając kredytu otwartego, zagwarantowanego powagą organizacji i zrzeszeń zawodowych.

W dziale *futrarskim* — osłabło zainteresowanie futrami szlachetnymi, gdyż ludność miejska, będąca wyłącznym konsumentem futer luksusowych, zadawała się dobrymi imitacjami, znacznie tańszymi od futer oryginalnych. W przeciwieństwie do popytu miejskiego zwiększyło się zapotrzebowanie na futra „ludowe” — kozuchy-dublony, kozuszki i t. p. W okręgu Izby wśród zamożniejszych sfer panuje dość rozpowszechniony zwyczaj zaopatrywania się w futra w firmach z poza okręgu Izby, przeważnie w Warszawie lub Krakowie, ostatnio w Wilnie. Ogólny bilans handlu futrzarskiego, z uwagi na zmniejszony popyt i spadek cen wykazał w roku sprawozdawczym obniżenie obrotów.

W branży *obuwianej*, jak we wszystkich branżach odzieżowych, zanotowano ożywienie w zakresie towaru „ludowego”, oraz zwiększoną pościągliwość ze strony konsumentów miejskich. Mimo wzrostu cen skór gotowych ceny obuwia naogół nie uległy zmianie, a w oderwanych wypadkach przejawiała się nawet tendencja zniżkowa, wywołana prawdopodobnie zbyt silnym naciskiem konkurencji. W branży obuwianej dało się zauważyć dość powszechne zjawisko, polegające na wzroście zainteresowania wyrobami solidniejszymi i droższymi. Tylko ludność prawdziwie niezamożna zaopatrywała się w dalszym ciągu w towar pośledni i tani. Wspomniany objaw przeniknął również do wsi, która wskutek odciążenia finansowego poczęła grawitować ku towarom lepszego gatunku.

Obroty w prywatnym handlu *spożywczym* pozostały naogół niewiele zmniejszone. Według zdania kupców panowała jednak tendencja zniżkowa ze względu na spadek cen niektórych artykułów spożywczych, a w licznych miejscowościach ze względu na silną konkurencję ze strony spółdzielni spożywczych, jak i wzajemną konkurencję między prywatnymi sklepami spożywczymi, których liczba prawdopodobnie przerasta normalne potrzeby rynkowe.

W handlu *kolonialno-spożywczym* zanotowano nieznaczny wzrost obrotów, wynikał jednak nietylko z rozszerzenia obrotu towarowego, ale ze wzrostu cen na importowane artykuły kolonialne, która została wywołana zaostrożną reglamentacją importu. O ile w ciągu całego roku wahania w rozmiarach obrotów nie przekraczały granic zwykłych wahań sezonowych, o tyle w ostatnich miesiącach już same pogłoski o obniżce uposażeń urzędniczych odbiły się ujemnie na handlu spożywczym i winno-kolonialnym w postaci nagłego zmniejszenia zakupów, pomimo przypadającego na ten okres sezonu świątecznego. Zniżka ceny cukru do 1 zł. za 1 kg. w detalu potrafiła wstrzymać spadek konsumpcji tego artykułu przez ludność miejską, który mógłby wynikać z racji redukcji uposażeń urzędniczych,—nie zdołała jednak podnieść konsumpcji wiejskiej. Spożycie wsi pozostało niezmienione, zwłaszcza w odniesieniu do sfery drobnych rolników, małorolnych, służby i t. d.

Znaczna część detalicznych sklepów spożywczych i spożywczo-kolonialnych zwracała uwagę na brak bilonu na rynku, co utrudniało obrót, szczególnie przy zakupach mniejszych. Nierzadko zdarzająca się trudność wydania reszty w monetach jedno i dwugroszowych wywołuje wrażenie zamaskowanej chęci podwyższenia ceny, co odbija się na interesach poszczególnych sklepów.

Mimo znacznych trudności finansowych, w jakich znajduje się drobne zwłaszcza kupiectwo spożywcze, zasada sprzedaży na kredyt na „książeczkę” utrzymywała się w dalszym ciągu, jako jeden z najważniejszych czynników konkurencyjnych. Wyplącalność odbiorców jeszcze nasuwała zastrzeżenia.

Handel *księgarski* od dłuższego czasu przechodzi kryzys o charakterze pozakonjunkturalnym. Ogólne zainteresowanie społeczeństwa książką, jako artykułem pierwszej potrzeby, przestało właściwie istnieć. Zwyczaj obdarowywania się książkami, w swoim czasie dość powszechny, zanikł niemal zupełnie. Niewątpliwie oprócz przyczyn, tkwiących w ogólnych przemianach kulturalnych i wychowawczych, na ten stan rzeczy oddziaływało także zubożenie tej przedewszystkiem części społeczeństwa, która stanowiła normalny rynek odbiorczy dla książek, t. j. inteligencji miejskiej i warstwy ziemiańskiej. Organizowane przez większość wydawnictw „tanie miesiące” książki zdołały nieco pobudzić zainteresowanie książką. Przy okazji tych tanich sprzedaży można było przekonać

się, iż mimo wielu zasadniczych zmian w stosunku społeczeństwa do książki — faktyczne zainteresowanie książką (zwłaszcza wartościową) jeszcze istnieje, stłumione drożyzną książki.

W handlu artykułami *papierniczymi i piśmiennymi* sytuacja nie uległa większym zmianom w porównaniu z rokiem poprzednim. Szereg przedsiębiorstw uskarża się na szkodliwą konkurencję sklepików szkolnych, działających w atmosferze szeregu przywilejów.

Kupcy z branży *żelaznej* wskazywali na wzrost zapotrzebowania na żelazo, użytkowane w gospodarstwach wiejskich i na stabilizację obrotów w dziale żelaza budowlanego.

W branży *elektrotechnicznej i radjowej*, zazwyczaj bardzo czulej na wszelkie zmiany w dochodowości społeczeństwa, nie stwierdzono istotniejszych różnic w zestawieniu z rokiem poprzednim.

Handel *naczyniami, szkłem i fajansami* wykazał niewielki spadek obrotów, powstały spowodu obniżki cen szkła stołowego i fajansu.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEGO
W LUBLINIE ZA 1933 R.

Część II.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ w LUBLINIE za 1935 r.

Sprawozdanie z działalności Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie za r. 1935.

I. Działalność Prezydjum.

A. W zakresie swych kompetencji, przewidzianych w punkcie 1 § 6 części II Statutu, Prezydjum Izby wydało szereg opinii w sprawie projektów ustaw i rozporządzeń, nadsyłanych Izbie do wyrażenia opinii, — wyszczególnionych w odpowiednich działach sprawozdania.

B. W zakresie swych kompetencji finansowych, przewidzianych w pp. 2, 3 i 4 § 6 części II Statutu, Prezydjum:

- a) zaakceptowało sprawozdanie rachunkowe za r. 1934 i projekt preliminarza budżetowego na r. 1936, przyjęło do wiadomości dokonane przez Prezesa, w myśl p. 21 § 8 części II Statutu, przeniesienia w budżecie na r. 1934,
- b) omawiało sprawę oszczędności w dziale wydatków Izby,
- c) uchwaliło projekt preliminarza budżetowego na r. 1936 z uwzględnieniem wskazówek Min. Przemysłu i Handlu,
- d) zajmowało się konkursem na najlepiej prowadzone sklepy drobnej sprzedaży art. spożywczych w Lublinie,
- e) uchwaliło, wzorem lat ubiegłych, zorganizować w Lublinie Targi Chmielowe w r. 1935,
- f) zatwierdziło rozrachunki z Funduszem Emerytalnym Pracowników Izby,
- g) zajmowało się sprawą udziału Izby w VI Targach Wołyńskich w Równem w r. 1935.

C. W zakresie swych kompetencji, przewidzianych w pp. 7, 10 i 11 § 6 części II Statutu, Prezydjum ustaliło treść okresowych sprawozdań z działalności Izby, składanych Plenarnemu Zebraniu, oraz treść rocznego sprawozdania Izby za rok 1934.

D. W zakresie swych kompetencji, przewidzianych w p. 5 § 31 części II Statutu, Prezydjum dokonało zmian w budżecie na rok 1935.

E. W sprawach, należących statutowo do kompetencji Prezesa Izby, przewidzianych w § 7 części II Statutu, Prezydium na Jego wniosek:

- a) ustaliło porządek obrad 3 Plenarnych Zebrań Izby,
- b) zwołało 2 Nadzwyczajne Plenarne Zebrania Radców Izby:
 - 1) w dniu 22 maja 1935 r. dla uczczenia pamięci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego.
 - 2) w dniu 29 lipca 1935 r. w sprawie ustalenia kandydatur na delegatów do okręgowych zgromadzeń wyborczych,
- c) składało Ministerstwu Przemysłu i Handlu sprawozdania o sytuacji gospodarczej okręgu Izby w poszczególnych kwartałach 1935 r.,
- d) zwołało szereg posiedzeń Komisji i Konferencji.

Prezydium odbyło w 1935 r. 6 posiedzeń oraz brało udział w konferencjach i Zjazdach Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

Pozatem Prezydium brało udział w konferencjach i objazdach na terenie obu województw.

II. Działalność i prace Izby.

A. SPRAWY PRZEMYSŁOWE.

1. W sprawach z zakresu prawa przemysłowego Izba wydała:
 - a) w sprawie uprawnień przemysłowych — 82 wnioski,
 - b) w sprawie urządzania targów gminnych i regulaminów targowych — 10 wniosków,
 - c) w sprawie taryf maksymalnych — 21 wniosków,
 - d) w sprawie statutów i regulaminów korporacji przem. — 33 opinie.
2. W sprawie ochrony znaków towarowych, wynalazków i wzorów Izba wydała 26 opinii.
3. W sprawie zakresu ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi — Izba wydała 63 opinie.
4. Na żądanie władz i instytucji Izba wydała w sprawie poszczególnych firm — 19 opinii.
5. W sprawach z zakresu administracji stosunków gospodarczych Izba wydała opinie w kwestii:
 - a) godzin handlu w powiecie chełmskim,
 - b) przesyłania do opinii Izb P.-H. podań o koncesje elektryczne i wodociągowe we wszystkich wypadkach,
 - c) nauki w przemyśle,
 - d) projektu norm dla superfosfatu,
 - e) koncesji na wykonywanie czynności celnych,
 - f) zniżki opłat pocztowych dla próbek towarów,
 - g) strajków okupacyjnych,
 - h) związku przymusowego agentów i komiwojażerów,
 - i) opłat P.K.O. przy obrocie czekowym,

- j) handlu prowadzonego przez kolejarzy,
- k) nazwy regionalne „Piwo lwowskie”,
- l) produkcji kwasu węglowego systemem producentów,
- ł) ustalenia pojęcia „przemysł fabryczny”,
- m) kapslowania butelek Państwowego Monopolu Spirytusowego,
- n) zaświadczeń wywozowych,
- o) oceny, czy sklepy starego ubrania są przedsiębiorstwem koncesjonowanym,
- p) obniżenia opłat paszportowych,
- r) używania syropu ziemniaczanego do wyrobów cukierniczych,
- s) detalicznej sprzedaży lakieru w opakowaniu fabrycznym.

6. Zaświadczenia:

Wydano:

- a) 69 zaświadczeń na uzyskanie ulgowych paszportów zagranicznych i jedną kartę legitymacyjną dla agenta handlowego,
- b) 160 zaświadczeń o pochodzeniu towarów i 3 poświadczenia faktur dla towarów eksportowych,
- c) 50 zaświadczeń różnych.

B. SPRAWY HANDLOWE.

1. W dziedzinie międzynarodowej polityki handlowej Izba brała udział w opracowaniu ofenzywnych i defenzywnych postulatów sfer gospodarczych w związku z przeprowadzonymi rokowaniami handlowymi, w szczególności Izba opracowała postulaty terenowe w związku z rokowaniami handlowymi z Austrią, Holandją, Rumunją, Belgią, U. S. A., Francją, Estonją, Węgrami, Unją Połudn. A. P., Niemcami i Szwajcarią.

2. W dziedzinie polityki eksportowej Izba:

- a) wydała opinię w sprawie zasad, dotyczących podziału kontyngentów wywozowych na jaja,
- b) przedstawiła wnioski odnośnie reorganizacji kontroli jajcarskiej,
- c) ustaliła normy opłat przy próbobraniu słoju, przeznaczonego na eksport,
- d) przeprowadziła prace kontrolne w związku z premjowanym wywozem z jej terenu dykt, mebli giętych i t. d.,
- e) przeprowadzała interwencję w sprawie realizacji wniosków o wypłatę pomocy z rachunku wywozowego,
- f) współdziałała w nawiązaniu kontaktu w zakresie wywozu grochu i soczewicy do Hiszpanii,
- g) przedstawiła opinię w sprawie pomocy przy wywozie mebli giętych,
- h) wydała opinię w sprawie zniesienia zwrotu cła przy wywozie pakulnianych,
- i) przeprowadziła ankietę i ustaliła wysokość należności firm miejscowych w Niemczech w związku z reglamentacją dewizową w tym kraju,

E. W sprawach, należących statutowo do kompetencji Prezesa Izby, przewidzianych w § 7 części II Statutu, Prezydium na Jego wniosek:

- a) ustaliło porządek obrad 3 Plenarnych Zebrań Izby,
- b) zwołało 2 Nadzwyczajne Plenarne Zebrania Radców Izby:
 - 1) w dniu 22 maja 1935 r. dla uczczenia pamięci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego.
 - 2) w dniu 29 lipca 1935 r. w sprawie ustalenia kandydatur na delegatów do okręgowych zgromadzeń wyborczych,
- c) składało Ministerstwu Przemysłu i Handlu sprawozdania o sytuacji gospodarczej okręgu Izby w poszczególnych kwartałach 1935 r.,
- d) zwołało szereg posiedzeń Komisji i Konferencji.

Prezydium odbyło w 1935 r. 6 posiedzeń oraz brało udział w konferencjach i Zjazdach Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

Pozatem Prezydium brało udział w konferencjach i objazdach na terenie obu województw.

II. Działalność i prace Izby.

A. SPRAWY PRZMYSŁOWE.

1. W sprawach z zakresu prawa przemysłowego Izba wydała:
 - a) w sprawie uprawnień przemysłowych — 82 wnioski,
 - b) w sprawie urządzania targów gminnych i regulaminów targowych — 10 wniosków,
 - c) w sprawie taryf maksymalnych — 21 wniosków,
 - d) w sprawie statutów i regulaminów korporacji przem. — 33 opinie.
2. W sprawie ochrony znaków towarowych, wynalazków i wzorów Izba wydała 26 opinii.
3. W sprawie zakresu ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi — Izba wydała 63 opinie.
4. Na żądanie władz i instytucji Izba wydała w sprawie poszczególnych firm — 19 opinii.
5. W sprawach z zakresu administracji stosunków gospodarczych Izba wydała opinie w kwestji:
 - a) godzin handlu w powiecie chełmskim,
 - b) przesyłania do opinii Izb P.-H. podań o koncesje elektryczne i wodociągowe we wszystkich wypadkach,
 - c) nauki w przemyśle,
 - d) projektu norm dla superfosfatu,
 - e) koncesji na wykonywanie czynności celnych,
 - f) zniżki opłat pocztowych dla próbek towarów,
 - g) strajków okupacyjnych,
 - h) związku przymusowego agentów i komiwojażerów,
 - i) opłat P.K.O. przy obrocie czekowym,

- j) handlu prowadzonego przez kolejarzy,
- k) nazwy regionalne „Piwo lwowskie”,
- l) produkcji kwasu węglowego systemem producentów,
- ł) ustalenia pojęcia „przemysł fabryczny”,
- m) kapslowania butelek Państwowego Monopolu Spirytusowego,
- n) zaświadczeń wywozowych,
- o) oceny, czy sklepy starego ubrania są przedsiębiorstwem koncesjonowanym,
- p) obniżenia opłat paszportowych,
- r) używania syropu ziemniaczanego do wyrobów cukierniczych,
- s) detalicznej sprzedaży lakieru w opakowaniu fabrycznym.

6. Zaświadczenia:

Wydano:

- a) 69 zaświadczeń na uzyskanie ulgowych paszportów zagranicznych i jedną kartę legitymacyjną dla agenta handlowego,
- b) 160 zaświadczeń o pochodzeniu towarów i 3 poświadczenia faktur dla towarów eksportowych,
- c) 50 zaświadczeń różnych.

B. SPRAWY HANDLOWE.

1. W dziedzinie międzynarodowej polityki handlowej Izba brała udział w opracowaniu ofensywnych i defensywnych postulatów sfer gospodarczych w związku z przeprowadzonymi rokowaniami handlowymi, w szczególności Izba opracowała postulaty terenowe w związku z rokowaniami handlowymi z Austrią, Holandją, Rumunią, Belgią, U. S. A., Francją, Estonią, Węgrami, Unją Połudn. A. P., Niemcami i Szwajcarią.

2. W dziedzinie polityki eksportowej Izba:

- a) wydała opinię w sprawie zasad, dotyczących podziału kontyngentów wywozowych na jaja,
- b) przedstawiła wnioski odnośnie reorganizacji kontroli jajczarskiej,
- c) ustaliła normy opłat przy próbobraniu słodu, przeznaczonego na eksport,
- d) przeprowadziła prace kontrolne w związku z premjowanym wywozem z jej terenu dykt, mebli giętych i t. d.,
- e) przeprowadzała interwencję w sprawie realizacji wniosków o wypłatę pomocy z rachunku wywozowego,
- f) współdziałała w nawiązaniu kontaktu w zakresie wywozu grochu i soczewicy do Hiszpanji,
- g) przedstawiła opinię w sprawie pomocy przy wywozie mebli giętych,
- h) wydała opinię w sprawie zniesienia zwrotu cła przy wywozie paków lnianych,
- i) przeprowadziła ankietę i ustaliła wysokość należności firm miejscowych w Niemczech w związku z reglamentacją dewizową w tym kraju,

- j) przeprowadziła badania w sprawie praktyki wywozu polskich towarów przez Szczecin — zamiast przez Gdynię,
- k) wypowiedziała się w sprawie rozszerzenia taryfy bezpośredniej polsko-węgierskiej na koleje jugosłowiańskie,
- l) współdziałała w akcji interwencyjnej Związku Izb na rynku zaświadczeń kompensacyjnych,
- m) wystąpiła o wciągnięcie firmy z jej terenu do rejestru eksporterów trzody,
- n) opracowała regulamin dla inspektorów kontroli wywozu szczeciny,
- o) wydała opinię w sprawie standaryzacji szczeciny,
- p) wydała szereg opinii o firmach eksportowych swego terenu,
- r) przeprowadzała badania i wyraziła opinię w kwestii, czy wywóz fasoli, grochu i kaszy hreczanej wymaga pomocy finansowej,
- s) przeprowadziła szereg prac przygotowawczych w związku z organizowanym przez Izbę pawilonem eksportowym na Targach Wołyńskich w Równem,
- t) współdziałała przy organizowaniu w Holandji przez Państwowy Instytut Eksportowy pokazu wyrobów drzewnych,
- u) opracowała opinię w sprawie konkurencyjności Gdyni i Gdańska,
- w) ułatwiła nawiązanie kontaktu jednej z firm jej terenu z odbiorcami rzepiku w Anglii i Czechosłowacji,
- y) przeprowadziła ankietę w sprawie zamrożonych należności firm jej terenu w Gdańsku,
- z) przeprowadziła badania nad możliwością wywozu beczek do Argentyny,
- aa) przeprowadziła badania nad możliwością wywozu do U.S.A. mączki mleczej,
- bb) opracowała opinię w sprawie wywozu towarów polskich przez Gdańsk,
- cc) opracowała opinię odnośnie gwarancji celnych w związku z obrotem uszlachetniającym czynnym,
- dd) wystąpiła w sprawie zbyt wysokich eksportowych taryf pocztowych,
- ee) ułatwiła nawiązanie kontaktu fabryce wag na jej terenie z odbiorcami tego artykułu w Palestynie,
- ff) nawiązała kontakt z Polskiem Towarzystwem Handlu Kompensacyjnego w sprawie wywozu ziół leczniczych do Francji,
- gg) współdziałała z Polskiem Towarzystwem Handlu Kompensacyjnego przy organizowaniu wystawy wyrobów polskich w Cleveland,
- hh) zebrała materiały odnośnie możliwości eksportu ziół leczniczych do Anglii,
- ii) opracowała projekt warunków opakowania przy wywozie chmielu,

- jj) wystąpiła przeciwko projektowanemu zakazowi wywozu konopi,
- kk) wystąpiła z szeregiem wniosków w związku z realizowaniem umowy gospodarczej z Niemcami,
- ll) zebrała materiały odnośnie wwozu alabastru do Francji,
- łł) wystąpiła przeciwko wznowieniu w okresie zimowym granicznej kontroli wywozu jaj,
- mm) wystąpiła o przyznanie jednej z firm jej terenu słałego kontyngentu na wywóz trzody chlewnej,
- nn) przeprowadziła badania nad możliwością zbytu w Anglii sadzonek osikowych,
- oo) zebrała materiały co do możliwości wywozu do Czechosłowacji roślin strączkowych,
- pp) rozpoczęła badania nad możliwością wywozu proszku mlecznego do Francji,
- rr) opracowała uwagi odnośnie wysyłania agentów handlowych zagranicę,
- ss) wystąpiła o przyznanie jednej z firm terenu Izby pomocy przy wywozie beczek do U.S.A.,
- tt) przeprowadziła badania i wystąpiła z szeregiem wniosków o przyznanie pomocy wywozowej.

Nadto Izba udzieliła poszczególnym firmom krajowym i zagranicznym szeregu informacyj w zakresie spraw eksportowych.

Pozatem Izba:

dokonała w okresie sprawozdawczym szeregu inspekcji firm, eksportujących szczecinę, włosie i len. W szczególności w czasie 127 wyjazdów do Międzyrzecza (52), Równego (8), Hrubieszowa (9), Łucka (6), Siedlec (20), Rożyszcza (5), Mokwina (6), Zwierzyńca (5), Łowicza (3), Kowla (1), Koniuchowa (1), oraz inspekcji w Lublinie (11) dokonano kontroli 280,616 $\frac{1}{2}$ kg. szczeciny, 10,682 kg. włosia końskiego, 6395 kg. sierści bydłowej, 293,810 kg. lnu trzpanego, 289,041 kg. lnu czesanego oraz 257,860 kg. pakul lnianych.

Jednostek opakunkowych skontrolowano (szczecina): 1044—beczek, 792 — skrzynie, 79 — paczek, 489 — skrzynki, 49 — beczki i 2 — worki.

Izba skontrolowała 11 składów przerobczych jaj położonych w woj. lubelskim i wołyńskim. Inspekcji odbyło 12;

Pozatem w okresie sprawozdawczym Izba zarejestrowała 5 składów przerobczych jaj w miejscowościach: Krzemieniec, Tomaszów Lubelski, Zamość, Łuck i Włodzimierz Wołyński.

3. W dziale polityki importowej Izba:

- a) wydała szereg opinii dla Centralnej Komisji Przywozowej w sprawie podziału i przydziału kontyngentów,
- b) wydała opinię dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie dopuszczenia jednej z firm jej terenu do ulgowego przywozu surowej bawełny,
- c) wydała szereg opinii w sprawie dopuszczenia poszczególnych firm do importu towarów kolonialnych,

- d) wystąpiła o zezwolenie jednej z firm jej terenu na przywóz ziarn kakaowych,
- e) wydała szereg opinii w sprawie wprowadzenia zakazu przywozu na poszczególne towary,
- f) opracowała uwagi odnośnie zliberalizowania systemu przywozu surowców,
- g) opracowała uwagi w sprawie zliberalizowania przywozu win do Polski,
- h) wystąpiła z wnioskiem o dopuszczenie pewnej ilości kos do obrotu reparacyjnego biernego,
- i) opracowała uwagi w sprawie reorganizacji Centralnej Komisji Przywozowej,
- j) opracowała zestawienie, ilustrujące zapotrzebowanie firm importowych jej terenu na surowce w r. 1936,
- k) wypowiedziała się w sprawie projektu przedstawiania przez importerów zaświadczeń urzędów skarbowych, stwierdzających, czy firma uczyniła zadość swoim obowiązkom w stosunku do Skarbu Państwa,
- l) wydała opinię w sprawie 334 podań do Centralnej Komisji Przywozowej o przydział kontyngentu na skóry surowe, tłuszcze dla produkcji mydła, masło kakaowe, nasiona oleiste, owoce południowe, korzenie, wino gronowe, kosy i t. d.
- ł) ustaliła zapotrzebowanie olejarni jej terenu na importowane nasiona oleiste,
- m) wystąpiła o zezwolenie 2 firmom jej terenu na przywóz kawy, herbaty i kakao,
- n) opracowała opinię w sprawie zorganizowania w Gdyni arbitrażu przywożonych skór surowych,
- o) opracowała uwagi odnośnie ograniczeń przy odprawach celnych przywozowych.

4. W dziedzinie racjonalizacji handlu Izba opracowała :

- a) opinię w sprawie opłat targowych w związku z rozporządzeniem o uregulowaniu obrotu zwierzętami gospodarskimi, drobiem i mięsem,
- b) opinię w sprawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi,
- c) uwagi do projektu standaryzacji grzybów suszonych,
- d) uwagi w sprawie zakładania sklepów fabrycznych przez przedsiębiorstwa przemysłowe,
- e) opinię w sprawie sądów giełdowych rozjemczych.

Nadto Izba :

- f) przeprowadzała akcję w kierunku unormowania sytuacji na rynku pomarańczowym, zwłaszcza w zakresie cen na poszczególne gatunki, nadto opracowała szereg sprawozdań, obrazujących rozwój stosunków na tym rynku,

- g) opracowała opinię w sprawie oznaczania towarów, produkowanych na terenie W. M. Gdańska,
- h) opracowała materiały, dotyczące cen cementu na jej terenie,
- i) powołała Komisję Porozumiewawczą dla spraw polityki targowej,
- j) wydała opinię w sprawie utworzenia placówki handlu skórami surowymi w Gdyni,
- k) wydała opinię w sprawie ustalenia godzin handlu na terenie powiatów lubelskiego i horochowskiego,
- l) wydała opinię w sprawie wprowadzenia ustawy, zakazującej stosowania w handlu dodatków do towarów,
- ł) opracowała uwagi odnośnie projektu przepisów standaryzacyjnych w handlu szprotami i śledziami wędzonymi.
- m) wystąpiła z interwencją w sprawie omijania przez instytucje rządowe przy zakupach węgla handlu detalicznego,
- n) wystąpiła z interwencją w sprawie nieodpowiedniej działalności sklepików szkolnych,
- o) przedstawiła uwagi w związku z zapowiedzianą akcją odłożenia urzędników,
- p) przedstawiła uwagi w sprawie możliwości pokrycia w kraju zapotrzebowania łożu dla celów przemysłowych,
- r) wypowiedziała się w sprawie projektu monopolizacji obrotu wełną krajową,
- s) przeprowadziła ankietę w sprawie projektu rozbudowy przez Bank Cukrownictwa sieci własnych składów cukru,
- t) interwenjowała w sprawie ustalonych cen cukru na terenie pow. siedleckiego,
- u) nawiązała kontakt z Polskim Towarzystwem Handlu Kompensacyjnego w sprawie podniesienia hodowli królików,
- w) wydała opinię w sprawie uskuteczniania zakupów przez ubezpieczalnie społeczne,
- y) przeprowadziła ankietę w sprawie wprowadzenia cenzusu w handlu.

5. Zaświadczenia.

Izba wydała:

- a) 492 zaświadczenia na bezcłowy wywóz 399,5 wag. jaj,
 - b) 1427 zaświadczeń na bezcłowy wywóz szczeciny i włosia,
 - c) 85 zaświadczeń na wywóz lnu i pakuł lnianych,
 - d) 12 poświadczeń faktur na chmiel wywieziony do Brazylii,
 - e) 26 wniosków o wypłatę pomocy z rachunku wywozowego przy eksporcie mebli giętych, dykt i t. d.
 - f) 1 zaświadczenie na bezcłowy przywóz szmat jednobarwnych,
 - g) 9 zaświadczeń o kompensacyjnym wywozie według poniższego zestawienia:
deski sosnowe . . .	4 szt. na	9.000,37 zł. do Palestyny,
meble gięte . . .	1 „ „	173,— „ „ Sudanu,

Siedzenia do krze-
seł 1 szt. na 835,— zł. do Indyj Bryt.,
siedzenia i oparcia
do krzeseł 3 „ „ 23,253,— „ „ Palestyny.

6. Pośrednictwo handlowe.

Udzielono szeregu informacji handlowych firmom miejscowym, zamiejscowym i zagranicznym oraz podano do wiadomości firm z Okręgu Izby szereg ofert firm miejscowych i zagranicznych.

7. Targi.

Izba zorganizowała VII Targi Chmielowe w Lublinie.

8. Konferencje i Zjazdy.

Izba brała udział w posiedzeniach i konferencjach w Państwowym Instytucie Eksportowym, Centralnej Komisji Przywózowej, Wywózowej Komisji Rozdzielczej przy P.I.E., Związku Izb Przemysłowo-Handlowych i międzyizbowych organach kolegialnych dla spraw obrotu towarowego z zagranicą, polityki socjalnej, spraw skarbowych i t. d., Radzie Polityki Kompensacyjnej, Giełdzie Zbożowej i Towarowej w Lublinie, Komisji Porozumiewawczej dla spraw polityki targowej.

Nadto Izba zorganizowała cały szereg lokalnych konferencji w aktualnych sprawach.

9. Różne.

Izba:

- a) opracowała miesięczne wykazy cen trzody chlewnej na terenie poszczególnych powiatów,
- b) opracowała dla G. U. S. miesięczne wykazy cen hurtowych na terenie m. Lublina.

Nadto Izba udzieliła szeregu informacji w sprawach:

- a) reglamentacji dewizowej i towarowej w różnych państwach,
- b) adresów polskich i zagranicznych eksporterów i importerów,
- c) wysokości cen różnych artykułów dla użytku władz skarbowych, administracyjnych oraz osób i firm prywatnych,
- d) przedstawicielstwa i pośrednictwa handlowego.

C. SPRAWY CELNE.

Izba udzieliła szeregu informacji z zakresu polskich i zagranicznych taryf celnych.

D. SPRAWY SKARBOWE.

W sprawach skarbowych Izba działała częściowo z inicjatywy własnej, częściowo wspólnie ze wszystkimi izbami przem.-handl. Działalność Izby odnosiła się do wszystkich rodzajów podatków i opłat, w zakresie terytorjalnym i ogólnym. Ponadto Izba brała udział w konferencjach gospodarczych i podatkowych Izb Skarbowych w Lublinie i Łucku, oraz podejmowała się interwencji w sprawach ogólnych.

1. Podatki bezpośrednie.

1. Podatek przemysłowy.

Izba wydała opinie w sprawach:

- a) scalenia podatku przemysłowego od artykułów papierniczo-piśmiennych i szklano-porcelanowych (zasady ogólne),
- b) pytania, czy na prowadzenie kolektury loteryjnej potrzebne jest świadectwo przemysł.,
- c) zryczałtowania podatku przemysłowego na lata następne,
- d) ulg dla świadectw przemysłowych na r. 1936,
- e) traktowania zespołów gospodarczych ze stanowiska taryfy do ustawy o podatku przemysłowym (na życzenie Urz. Woj. w Lublinie),
- f) zwolnienia eksportowych transakcyj „dyczyną” od podatku przemysłowego,
- g) ustalenia pojęcia „partji” dla całego szeregu artykułów (zboże, mąka, pasza, otręby, rzepak, rzepik, damskie pończochy jedwabne, adamaszki, brokaty, śledzie, złom żelazny i t. d.),
- h) określenia, czy dana czynność jest przygotowawczą handlową, czy też przeróbczą przemysłową (farbowanie wełny, przędzy, przepakowywanie kolorowych nitek przędzy, traktowanie bielidła i ultramaryny i t. d.),
- i) świadectw przemysłowych (co do potrzeby i kategorii),
- j) rozróżnienia fabrykatów i półfabrykatów oraz surowców ze stanowiska podatkowego (słodzina),
- k) opodatkowania pośrednictwa handlowego,
- l) norm obrotu,
- ł) księgowania utargów przez komitentów w stosunku do komisantów, reprezentantów i t. p.,
- m) scalenia podatku przemysłowego od cementu,
- n) świadectw przemysłowych na składy zboża przy młynach,
- o) „partji” zboża i przetworów mącznych,
- p) rozróżnienia fabrykatów, półfabrykatów i surowców celem ustalenia ulg przy eksporcie,
- r) podatku scalonego od obrotu piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami,
- s) podatku scalonego od towarów kolonialnych,
- t) progresywnego opodatkowania przedsiębiorstw o większej ilości punktów sprzedaży,
- u) sposobu traktowania remanentu napojów alkoholowych ze stanowiska scalonego podatku przemysłowego,
- w) reformy taryfy świadectw przemysłowych (ankieta),
- y) pojęcia „delikatesów” celem ustalenia kategorii świadectwa przemysłowego,

- aa) stawki podatkowej od butelek, sprzedawanych krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym,
- bb) ulg w stawce podatkowej dla przedsiębiorstw gastronomicznych,
- cc) ulg w stawkach podatkowych przy wywozie do Gdańska,
- dd) scalenia podatku od obrotu zwierzętami rzeźnemi, mięsem i t. p.,
- ee) poboru scalonego podatku od obrotu mąką i przetworami młynarskimi,
- ff) nowego rozporządzenia, dotyczącego ryczałtu w podatku przemysłowym,
- gg) ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych przez przedsiębiorstwa, eksportujące jaja.

Ponadto Izba przeprowadziła korespondencję i interwenjowała w sprawach związanych z:

- a) systemem wymiaru podatku przemysłowego,
- b) niektórymi szczególnymi problemami w sprawie ksiąg, dowodów eksportowych i t. p.

Izba opracowała memoriał dotyczący:

- a) podatku scalonego od towarów kolonj. (główny refer. w Zw. Izb P. H.),
- b) pojęcia „partji” towarów (główny referat w Zw. Izb P. H.).

Pozatem Izba udzielała różnych informacji i wyjaśnień na zapytania związków, oraz poszczególnych kupców i przemysłowców z dziedziny podatku przemysłowego i wykupu świadectw przemysłowych.

2. Podatek dochodowy.

Izba przeprowadziła szereg interwencji w sprawie tabeli średniej zyskowności przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych za rok 1935 (obrotowy za rok 1934), udzieliła całego szeregu wyjaśnień w kwestjach amortyzacji, tabeli amortyzacyjnej i t. p.

W szczególności Izba opracowała opinie w sprawie:

- a) norm zyskowności przy sprzedaży skór zajęczych, króliczych i t. p.,
- b) norm zyskowności przy hurcie cukrem,
- c) skasowania tabeli amortyzacyjnej,
- d) rozróżnienia inwestycji od wydatków bieżących,
- e) różnych zagadnień amortyzacyjnych,
- f) dotyczącej ogólnych zasad przy układaniu norm zyskowności,
- g) zmiany ustawy o podatku dochodowym.

Ponadto Izba opracowała:

- h) memoriał do Ministerstwa Skarbu w sprawie konieczności obniżenia norm średniej zyskowności, opracowanych przez Izbę Skarbową w Lublinie na rok 1936,
- i) memoriał w sprawie pokrzywdzenia przedsiębiorstw autobusowych przy wymiarze podatku dochodowego na rok 1935.

3. Podatek od niezabudowanych placów.

Izba wydała opinię w sprawie zwolnienia sadów i ogrodów od podatku od niezabudowanych placów.

4. Podatek od nieruchomości i podatek od lokali.

Izba współpracowała nad ułożeniem projektu rozporządzenia wykonawczego do dekretnów o podatku od nieruchomości i lokali, oraz opracowała opinię w sprawie podatku od lokali dla przedsiębiorstw przemysłowych.

5. Ordynacja podatkowa.

W zakresie ordynacji podatkowej Izba interwenjowała w sprawie:

- a) przestrzegania art. 108 Ordynacji Podatkowej w Izbie Skarowej w Łucku,
- b) dopuszczania sekretarzy związków zawodowych do interwencji podatkowych.

Na życzenie Izb Skarbowych rozesłała do wszystkich związków pouczenia dotyczące nabywania świadectw przemysłowych na rok 1936.

Izba opracowała opinie w sprawie:

- a) § 54 ust. 2 Rozporządzenia Wykonawczego do Ordynacji Podatkowej, dotyczącego ujawniania nazwisk dostawców i odbiorców w księgach handlowych,
- b) przesłuchiwanie świadków i biegłych w sprawach podatkowych,
- c) uproszczonych ksiąg handlowych,
- d) obowiązku dostarczania informacji władzom skarbowym,
- e) księgowości przedsiębiorstw spedycyjnych,
- f) zagadnień, dotyczących organizacji i działalności komisji odwoławczych,
- g) rachunków spedytorskich,
- h) wyjaśnienia różnic między informatorami i biegłymi.

Pozatem Izba przeprowadziła akcję mającą na celu uchylenie instytucji informatorów podatkowych, brała udział w specjalnej konferencji zwołanej przez Min. Skarbu w sprawie nowelizacji szeregu przepisów Ordynacji Podatkowej.

Ponadto Izba w związku z nową Ordynacją Podatkową przeprowadziła korespondencję celem ułożenia listy kandydatów na biegłych podatków i przeprowadziła szereg interwencji w Izbie Skarbowej w Lublinie w kwestji dopuszczania władz i organów związków gospodarczych do zastępowania członków organizacji przed władzami skarbowymi.

II. Podatki pośrednie.

Izba przeprowadziła w tej dziedzinie łącznie z innymi Izbami akcję przeciw specjalnemu podatkowi od herbaty.

Pozatem opracowała opinie w sprawie:

- a) opodatkowania tłuszczów,

- b) możliwości skażenia cukru skrobiowego, zwolnionego od podatku,
- c) zakazu tłoczenia piwa z beczek w sposób inny, jak przy pomocy kwasu węglowego,
- d) obniżki stówek podatku spożywczego od wina.

III. Podatki komunalne.

W związku z zatwierdzeniem statutów miejskich przez Urzędy Wojewódzkie Izba opracowała i wydała opinie w sprawie:

- a) opodatkowania reklam i szyldów na terenie miast: Łucka i Tomaszowa Lub.
- b) przywrócenia opłat targowych,
- c) uchylecia względnie zniżenia podatku od plakatów i szyldów.

IV. Opłaty stemplowe.

Izba udzielała wyjaśnień w sprawach wątpliwych, dotyczących opłat stemplowych. W szczególności Izba wydała opinie w sprawie:

- a) reformy ustawy o opłatach stemplowych,
- b) umorzenia zaległych podwyżek stemplowych,
- c) traktowania opłat kominiarskich ze stanowiska ustawodawstwa stemplowego,
- d) ulg w opłatach stemplowych dla weksli, związanych z eksportem,
- e) uiszczania opłat stemplowych na rachunkach (spowodu zmiany praktyki przez N. T. A.).

Pozatem Izba przeprowadziła szereg konferencji z władzami skarbowymi swego terenu w sprawach opłat stemplowych oraz na specjalnych konferencjach w Ministerstwie Skarbu popierała postulaty Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, domagającego się reformy ustawy o opłatach stemplowych.

V. Prawo akcyzowe.

Izba wydała opinie w sprawie:

- a) zagadnienia sprzedaży piwa i zmiany przepisów o Monopolu Spirytusowym co do kwasu octowego i drożdży,
- b) nadpłat za świadectwa akcyzowe.

VI. Fundusze i świadczenia.

Izba wydała opinię w sprawie systemu pobierania opłat od widowisk kinematograficznych na rzecz Czerwonego Krzyża i Funduszu Pracy.

VII. Egzekucja i ulgi podatkowe.

Izba wydała opinie w sprawie:

- 1) a) upoważnienia kierowników urzędów skarbowych do ograniczenia egzekucji,
- b) konieczności przedłużenia terminu uiszczania wpłat na podatki bieżące celem uzyskania ulg podatkowych,
- c) zniżenia opłat za upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym,

2) przeprowadziła kilka konferencji z Izbami Skarbowymi jej terytorium, a to w sprawie sytuacji gospodarczej, norm zyskowności i t. p.

Prócz tego Izba wystosowała do płatników kilkadziesiąt odpowiedzi i wyjaśnień, dotyczących wykładni ustawodawstwa podatkowego, prowadzenia ksiąg handlowych, obecnego stanu orzecznictwa Sądu Najwyższego i N. T. A. w sprawach podatkowych, przeprowadziła kilkanaście konferencji w sprawach zasadniczych podatkowych (co do pojęcia „partii”, norm zyskowności, stawek podatkowych, rozróżnienia surowców od fabrykatów, czynności przeróbczych i t. p.).

Wreszcie na życzenie osób zainteresowanych Izba wystosowała cały szereg wyjaśnień w kwestiach podatkowych, przeprowadziła kilka konferencji w sprawach ustawodawczych i praktycznych i udzieliła wyjaśnień w sprawach podatkowych.

Przyjętym już zwyczajem przesyłała Izba Związkowi gospodarczemu ważniejsze okólniki i wyjaśnienia Ministerstwa Sbarbu, jakoteż brała udział w ważniejszych posiedzeniach Międzyizbowej Komisji Skarbowej celem uzgadniania poglądów w aktualnych kwestiach.

E. SPRAWY PRAWNO-GOSPODARZE.

Izba wydała opinie w sprawie:

- a) przedstawiania sądom rejestrowym inwentarza i bilansu,
- b) obniżenia opłat od wpisów rejestrowych,
- c) projektu ustawy o emitowaniu obligacji,
- d) przepisów, dotyczących rejestru handlowego,
- e) składania sądom i badania bilansów spółek akcyjnych,
- f) biegłych rewidentów,
- g) zwyczajów handlowych (z różnych zakresów),
- h) jednolitego projektu regulaminu sądów polubownych przy izbach przemysłowo-handlowych,
- i) przesunięcia terminu składania bilansów przez apteki,
- j) wniosku, dotyczącego reformy pojęcia przedsiębiorstwa o większym rozmiarze,
- k) pojęcia „cen fabrycznych”,
- l) zmiany sposobu inkasowania weksli przez pocztę,
- ł) trudności stawianych przy wydawaniu paszportów emigracyjnych przy istnieniu zaległości podatkowych,
- m) dalszego moratorium dla wierzytelności hipotecznych,
- n) domów składowych,
- o) statutu Związku Izb,
- p) zaliczenia do rzemiosł:
 - 1) robót żelbetonowych,
 - 2) odlewnictwa,
- r) ustawy mleczarskiej,
- s) rejestracji uczniów o naukę,
- t) ustalenia nazwy „Piwo Lwowskie”,
- u) koncesjonowania przedsiębiorstw, wyrabiających syntetyczne barwniki,

- w) wyrobu pudełek,
- x) projektu rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej o żłobkach w przemyśle,
- y) koncesjonowania wyrobu czteroetylku ołowiu,
- z) wykazu zakładów szkodliwych dla otoczenia,
- ż) zmniejszenia opłat telefonicznych i kosztów zakładania prywatnych centrali,
- aa) projektu opłat i kaucyj składanych przez biura podróży,
- bb) projektu konces. fachu przewodnika,
- cc) projektu rozp. o zmianie listy rzemiosł,
- dd) interpretacji prawa przemysłowego,
- ee) projektu konces. przeds. samochodowych,
- ff) projektu opłat za badania wytw. acet.,
- gg) projektu rozp. o sprzedaży na wagę i osuszaniu skór miękkich,
- hh) projektu rozp. o umiejętności zawod. przedsiębior. koncesjonowan.,
- ii) projektu rozp. o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych,
- jj) projektu konces. przedsiębiorstw tłuszczowych,
- kk) wydawania koncesji na wykonywanie formalności celnych,
- ll) utrudnień w sprzedaży materiałów farbiarskich,
- ł) konkurencji elektrowni z prywatnymi koncesjonariuszami sprzedaży akcesorii i prowadzenia robót,
- mm) projektu rozporządzenia o statystyce cen,
- nn) utrudnień przy przesyłaniu pocztą druków,
- oo) projektu ustawy o środkach leczniczych i truciznach,
- pp) projektu ustawy mleczarskiej,
- rr) dopuszczenia paczek z podaną wartością w obrocie międzynarodowym,
- ss) normalizacji plomb,
- tt) projektu rozporządzenia o maklerach przysięgłych,
- uu) skreślenia z listy rzemiosł zawodu fotograficznego,
- ww) skreślenia z listy rzemiosł sprzedaży mięsa,
- xx) zaliczenia rafinowania metali szlachetnych do rzemiosła,
- yy) nowelizacji przepisów o akcji odłużenia rolnictwa,
- zz) nowelizacji prawa budowlanego,
- żż) nowelizacji rozporządzenia o oznaczaniu niektórych towarów krajowych w wewnętrznym handlu detalicznym,
- aaa) projektu rozporządzenia Rady Ministrów o oznaczaniu w wewnętrznym handlu detalicznym pochodzenia i miary skór miękkich,
- bbb) projektu ustawy o upoważnieniu Ministra Opieki Społecznej do wydawania przepisów o środkach leczniczych i truciznach,
- ccc) zarządzeń, dotyczących nauki zawodowej w zakresie robót wzbronionych młodocianym,

- ddd) rozporządzenia o zmianach w liście rzemiosł,
- eee) nowelizacji przepisów o obowiązku ogłaszania spółek akcyjnych w „Polsce Gospodarczej”,
- fff) zaliczenia do przemysłu wolnego zbierania i sprzedaży ziół leczniczych,
- ggg) zmiany prawa przemysłowego w dziale wydawania koncesji na przedsiębiorstwa kominarskie (memoriał Związku Straży Pożarnych),
- hhh) projektu ustawy o układach zbiorowych pracy,
 - iii) regulaminów sądów polubownych przy Izbach Przem.-Handl.,
 - jjj) stosowania przepisów Kodeksu Handlowego o przedstawianiu sądom inwentarzy i bilansów,
- kkk) uprawnień przedsiębiorstw zagranicznych do ubezpieczeń rzeczowych,
 - lll) projektu ustawy o zakazie dodatków do towarów,
 - lll) projektu wystąpienia w sprawie nazwy firm kupców rejestrowych i nierejestrowych,
- mmm) właściwości sądu giełdowego,
 - nnn) wniosków, dotyczących zakazu przyjmowania premij od agentów przez personel handlowy,
 - ooo) prowadzenia księgowości handlowej elektrowni,
 - ppp) projektu, dotyczącego określenia przedsiębiorstw o większym rozmiarze.

Ponadto Izba na żądanie Sądów i stron wyznaczała kuratorów, sekwestratorów, biegłych, wydawała opinię co do zwyczajów handlowych, co do cesji Pożyczki Narodowej, uczestniczyła w posiedzeniach Międzyizbowej Komisji Prawnej celem uzgodnienia stanowiska w kwestjach, związanych z prawem gospodarczym. Delegaci Izby brali udział w szeregu posiedzeń i konferencji w Ministerstwach, Urzędach Wojewódzkich, Starostwach i Zarządach Miejskich.

F. SPRAWY MANDATOWE.

Izba zgłosiła:

- a) na żądanie Sądu Apelacyjnego w Lublinie biegłych:
 - 1) z branży ciesielsko-stolarskiej — 3,
 - 2) „ „ drzewnej . . — 1,
 - 3) „ „ konfekcyjnej . . — 6,
 - 4) „ „ chmielarskiej . . — 3,
 oraz 5) biegłych inżynierów w zakresie naprawy młynów,
- b) na żądanie Sądu Okręgowego w Lublinie biegłych:
 - 1) z branży skórzaney . . — 1,
 - 2) „ „ kinematograficznej — 3,
 - 3) „ „ drzewnej . . — 1,
 - 4) „ „ młynarskiej . . — 9,

- 5) z branży fabrykacji wag
- 6) „ „ eksploatacji leśnej
- 7) „ „ maszyn rolniczych
- 8) „ „ bankowej
- 9) „ „ cegielnianej
- 10) „ „ budowlanej.

Pozatem biegłych w sprawach:

- 11) pośrednictwa przy parcelach,
 - 12) ustalenia strat za niedostarczenie towaru,
- oraz kandydatów na sędziów polubownych w sprawie chmielu;
- c) na żądanie Sądu Okręgowego w Równem — syndyka upadłości, oraz biegłych z branży obuwianej, mleczarskiej i żelaznej;
 - d) na żądanie Sądu Grodzkiego w Lublinie biegłych:
 - 1) z branży elektrycznej . . — 1,
 - 2) „ „ gazowej . . — 1,
 - 3) „ „ gorzelniczej . . — 1,
 - 4) „ „ art. budowlanych . — 1,
 - 5) „ „ żelaznej . . — 3,
 - 6) „ „ wodociągowej . . — 2,
 - 7) „ „ murarskiej . . — 1.
 - 8) „ „ remontu samochodów — 1,
 oraz 9) w sprawie cen lokali handlowych.
 - e) na żądanie wojskowego Sądu Okręgowego w Lublinie rzeczoznawców z branży bławatnej,
 - f) na żądanie Sądu Pracy w Lublinie—3-ch biegłych z branży browarnianej,
 - g) na żądanie Min. Przemysłu i Handlu — kandydatów na biegłych-rewidentów,
 - h) na żądanie Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego — kandydatów na członków Rady Wojewódzkiej Funduszu Pracy tudzież członków i zastępców do Wojewódzkiej Rady Wodnej,
 - i) na żądanie Woł. Urzędu Woj. — trzech członków Komisji Szacunkowej dla masy upadłości pozostałej po b. okupantach,
 - j) na żądanie Starostwa Grodzkiego w Lublinie — delegatów do Komisji Badania i Ustalania Cen,
 - k) na żądanie Prezesa Związku Izb P.-H. — kandydata na przewodniczącego do Centralnej Komisji Przywozowej,
 - l) na żądanie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych:
 - 1) kandydata do Komisji Rewizyjnej Z. U. S.,
 - 2) „ „ Państwowej Rady Samorządowej,
 - 3) rzeczoznawcę do Komisji uproszczenia techniki ubezpieczeń społecznych,
 - 4) kandydatów na delegatów i zastępców do Państwowej Rady Drzewnej,

- l) na żądanie II-go Urzędu Skarbowego w Lublinie — 3-ch rzeczoznawców z handlu częściami rowerowymi, oraz biegłych obznajmionych z produkcją kamieni młyńskich,
- m) dla wszystkich Urzędów Skarbowych na terenie Izby — biegłych w sprawach podatkowych (art. 76 § 3 Ordynacji Podatkowej,
- n) na żądanie osób prywatnych—2-ch rzeczoznawców z branży tartacznej.

G. PRACE SPECJALNE.

Referat prasowy i sprawozdawczy.

1. W dziale prasowym Izba, jak każdego roku, utrzymywała kontakt zarówno z miejscową, jak i zamiejscową prasą codzienną i gospodarczą, prowadząc działalność informacyjną w dziedzinie różnorodnych zagadnień gospodarczych, tak ogólnych, jak i specjalnie terenowych, w drodze komunikatów, kierowanych do prasy całego okręgu. Prócz tego Izba opracowała szereg specjalnych artykułów do prasy, poruszających żywotne i aktualne problemy gospodarcze.

2. W dziale sprawozdawczym opracowano roczne sprawozdanie o sytuacji gospodarczej okręgu Izby w r. 1934 i z działalności Izby w tym okresie. W odpowiednim czasie opracowano kwartalne sprawozdania o sytuacji gospodarczej ważniejszych działów przemysłu i handlu, nadto zaś sporadyczne sprawozdania z działalności Izby, przedstawiane Plenarnym Zebraniom. W tymże dziale Izba przedstawiła obszerne sprawozdanie o sytuacji konunkturalnej na terenie woj. wołyńskiego dla potrzeb Wołyńskiej Izby Skarbowej, nadto sprawozdanie z działalności rocznej na tym terenie, które zostało pomieszczone w sprawozdaniu Wojewody Wołyńskiego z działalności administracji ogólnej i samorządu.

3. W zakresie, obejmującym zagadnienia targów i wystaw, Izba stale informowała sfery gospodarcze swego okręgu za pomocą komunikatów i okólników o urządzanych wystawach, pokazach lub targach, krajowych i zagranicznych. Odnośnie targów krajowych Izba prowadziła akcję propagandową na rzecz udziału w tych targach.

Nadto Izba wypowiedziała się w sprawie:

- a) celowości gospodarczej Wystawy Ruchomej,
- b) celowości uruchomienia Pociągu - Wystawy pod egidą Centr. Tow. Popierania Wytw. Krajowej,
- c) stosunku sfer gospodarczych do Targów Wschodnich na podstawie przeprowadzonej ankiety,
- d) specjalizacji Targów Wschodnich i Poznańskich,
- e) celowości Wystawy Drogowej,
- f) inicjatywy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa odnośnie organizacji wystawy „Las Polski i Ochrona Przyrody”, nadto w sprawie propozycji Izby Lwowskiej odnośnie urządzenia tej wystawy we Lwowie w łączności z Targami Wschodn.,
- g) celowości gospodarczej Wystawy Higienicznej w Lublinie,

- h) ograniczenia wydawania pozwoleń na nowe targi i wystawy, oświadczając się za ograniczeniem w przyszłości w stosunku do imprez o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym,
- i) ramowych regulaminów dla targów i wystaw,
- j) projektowanej Ogólnopolskiej Wystawy Reklamy,

Wreszcie w tym dziale Izba podjęła i przeprowadziła organizację własnego pawilonu na tegorocznych Targach Wołyńskich*). Pawilon Izby miał za zadanie zilustrować poglądowo bogactwa i możliwości eksportowe Wołynia we wszystkich działach gospodarki. Pokaz, poza celem informacyjnym, miał głównie na widoku momenty dydaktyczne, mające wskazać na potrzebę racjonalizacji w poszczególnych działach produkcji i obrotu.

W ramach akcji propagandowej, w związku z udziałem w Targach Wołyńskich, Izba:

- a) opracowała i wydała dwie broszury propagandowe, a mianowicie: 1) „Rolnicy, zbierajcie szczecinę i końskie włosie” i 2) „Tylko duże, czyste, świeże jaja”, mające na celu praktyczne wskazanie ludności wiejskiej na korzyści, płynące z racjonalnego podejścia do zbiórki szczeciny i produkcji doborowych jaj eksportowych. Nadto Izba opracowała 2 ulotki, wskazujące poglądowo na rentowność zbiórki i uprawy ziół leczniczych,
- b) zorganizowała w Równem w czasie trwania Targów Wołyńskich (22.IX r. b.) cykl prelekcji propagandowo-dydaktycznych, które wygłosili prelegenci z Warszawy i Wilna.

Izba znajduje się w toku prac nad organizacją stałej instytucji pokazowej (muzeum gospodarczego), mającej na celu zobrazowanie i propagandę wytwórczości Wołynia.

4. W dziedzinie propagandy turystyki Izba, kontynuując poprzednio rozpoczętą pracę, zgromadzała materiał dla studjów nad formą propagandy turystyki.

Nadto w zakresie propagandy turystyki biernej Izba podjęła inicjatywę utworzenia Wojewódzkiego Związku Propagandy Turystycznej Lubelszczyzny. Izba opracowała projekt statutu i zwróciła się do Lubelskiej Wojewódzkiej Komisji Turystycznej o podjęcie prac organizacyjno-przygotowawczych. W dziale turystyki czynnej Izba popierała wszelkiego rodzaju ruch wycieczkowy w drodze komunikatów i ogłoszeń. Izba brała udział przez swego delegata w pracach sądu konkursowego na afisz propagandowy miasta Lublina.

5. W dziale prac specjalnych Izba:

- a) przeprowadziła odpowiednią akcję w sprawie uczczenia pamięci MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO,
- b) w związku z uchwałą Nadzwyczajnego Plenarnego Zebrania Izby rozpoczęła i prowadzi w dalszym ciągu akcję na rzecz utworzenia Funduszu Stypendjalnego im. MARSZAŁKA

*) Szczegółowe sprawozdanie, dotyczące udziału Izby w VI Targach Wołyńskich, zostało zamieszczone w dalszym ciągu niniejszego sprawozdania.

JOZEFA PIŁSUDSKIEGO dla absolwentów szkół handlowych i przemysłowych okręgu Izby.

- c) przeprowadziła na terenie m. Równego prace związane z konkursem na czystość i higienę w sklepach spożywczych. Prace na terenie m. Łucka zostały odłożone spowodu dokonywanych w tem mieście robót ziemnych, utrudniających przeprowadzenie akcji konkursowej,
- d) przeprowadziła na terenie m. Lublina konkurs na najlepiej prowadzone sklepy spożywcze. W wyniku konkursu nagrodzone zostały 4 sklepy (1-sza nagroda nie została przyznana), nadto zaś przyznano 8 pieniężnych nagród pocieszenia*),
- e) na zaproszenie Stowarzyszenia Kupców Polskich w Lublinie delegat Izby wygłosił 2 referaty n. t. „Cele i zadania izb przemysłowo-handlowych w życiu gospodarczem Państwa” oraz „Konkurs na czystość i higienę w sklepach spożywczych“,
- f) na zaproszenie Uniwersytetu Powszechnego im. St. Żeromskiego w Lublinie delegat Izby wygłosił odczyt p. t. „Rola izb przemysłowo-handlowych w Polsce“,
- g) przygotowała materiały i stronę techniczną dla obrad Komisji Międzyministerjalnej Współpracy z Samorządem Gospodarczym (Martinowskiej),
- h) opracowała materiały, odnoszące się do gospodarki Wołynia, dla referatu Izby Poznańskiej, przeznaczonego dla organizacji i sfer gospodarczych Polski Zachodniej w związku z akcją zbliżenia gospodarczego Kresów Wschodnich i Zachodnich,
- i) wydała opinię w sprawie kształcania zawodowego ogółu społeczeństwa gospodarczego, wypowiadając się za utworzeniem Międzyizbowej Komisji Oświaty Pozaszkolnej,
- j) rozpoczęła studia i prace badawcze nad strukturą handlu detalicznego w jej okręgu i nad formą oraz zakresem racjonalizacji tego handlu,
- k) wydała 85 firmom dyplomy, stwierdzające wzięcie udziału w Pożyczce Inwestycyjnej w rozmiarze przewidzianym w odnośnych uchwałach organizacji gospodarczych.

6. W dziale bibliotecznym na dzień 1.I.36 r. Izba posiadała w dziale ogólnym przeprowadzonych przez katalogi 1.606 dzieł, w dziale sprawozdań — 128, w dziale czasopism — 115.

W okresie sprawozdawczym Izba abonowała 8 wydawnictw urzędowych, 31 czasopism gospodarczych i wydawnictw specjalnych fachowych z różnych dziedzin oraz 9 pism codziennych.

Izba otrzymywała ponadto gratis 37 wydawnictw w języku polskim i 5 w językach obcych.

*) Specjalne sprawozdanie z konkursu zakończonego w r. 1936 zostanie pomieszczone w następnem rocznym sprawozdaniu.

Referat szkolnictwa zawodowego.

Izba :

1. w celu dokładniejszego zaznajomienia się z wymaganiami sfer kupieckich, stawianymi absolwentom szkół handlowych (gimnazjum kupieckiego), zapoznała się z wewnętrzną organizacją szeregu przedsiębiorstw kupieckich. Referent szkolnictwa zawodowego odbył praktykę w paru przedsiębiorstwach handlowych I i II kategorii, zaznajamiając się z organizacją przedsiębiorstwa, spełniając i obserwując czynności kupca i sprzedawcy. Praktyka trwała 1 miesiąc,

2. brała udział w konferencji dyrektorów i nauczycieli szkół handlowych O. S. Lubelskiego i Wołyńskiego, która miała miejsce w Lublinie. Dało to możność zapoznania się z aktualnym stanem szkolnictwa handlowego, z zagadnieniem kontaktu szkół handlowych ze sferami gospodarczymi, z metodą prowadzenia lekcji z kilku przedmiotów handlowych (towaroznawstwo, urządzenie wystaw) oraz z najnowszym sformułowaniem programu szkół handlowych,

3. zapoznała się z wytycznymi dla autorów programów szkół przysposobienia kupieckiego, (obu stopni) formułując swą opinię dla Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

4. brała udział w reorganizacji szkolnictwa zawodowego handlowego na terenie Lublina,

5. ogłosiła w prasie z terenu Izby szereg artykułów, propagujących szkolnictwo zawodowe,

6. zajmowała się sprawą praktyk dla uczniów szkół zawodowych i ich obsadzaniem,

7. dokonała dwukrotnie podziału subwencji izbowych, przeznaczonych specjalnie dla szkolnictwa zawodowego, pomiędzy uczniów szkół zawodowych, zgłaszających się do Izby o pomoc w opłacie za naukę,

8. zobrazowała stan szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 1935/6 na swym terenie, opracowując materiały otrzymane z Kuratorjum Lubelskiego i Łuckiego, oparte na opracowanej przez Izbę ankiecie.

Referat statystyczny i kartoteka.

Kataster firmowy i branżowy, prowadzony na podstawie wtórników deklaracji na wykupione świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne w kasach Urzędów Skarbowych na terenie Izb Skarbowych w Lublinie i Łucku, odpisów zgłoszeń, koncesyj i licencji, wydawanych przez Starostwa województwa lubelskiego i wołyńskiego, — skompletowany był w roku sprawozdawczym dwukrotnie: wg. całości 1934 roku i powtórnie wg. 1935 roku.

Kataster branżowy uległ przytem pewnym zmianom przez wprowadzenie szeregu uzupełnień i wprowadzenie nowych klasyfikacji branżowych.

Kartoteka eksportowa i importowa uzupełniana była i aktualizowana wg. kwestionariuszy i informacji, otrzymywanych od poszczególnych firm. Na jej zasadzie sporządzony został imienny wykaz eksporterów i importerów Izby.

Kataster Izby, stanowiąc podstawę dla opracowań statystycznych oraz będąc jedynym źródłem informacji o przemyśle i handlu okręgu Izby, poza licznymi informacjami ustnymi, udzielił 677 informacji (w formie wykazów przedsiębiorstw) firmom krajowym i zagranicznym oraz innym referatom Izby.

Dane katastru zostały opracowane dla potrzeb wydawnictw ksiąg informacyjnych: „Rocznik Polskiego Przemysłu i Handlu” wydawanego staraniem Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Rz. P. oraz Księgi Adresowej Kelly'ego w Londynie, pozatem wyzyskane zostały jako zasadniczy materiał przy sporządzaniu wykazów:

- 1) spółek akcyjnych, działających na terenie Izby,
- 2) przedsiębiorstw handlowych branży włókienniczej,
- 3) przedsiębiorstw handlowych br. spożywczej,
- 4) mleczarni prywatnych i spółdzielczych,
- 5) przedsiębiorstw handlowych, których właścicielami są rzemieślnicy,
- 6) ważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych okręgu Izby,

oraz zestawień statystycznych:

przedsiębiorstw przemysłowych, i rzemieślniczych okręgu Izby wg. branż, powiatów i kategorii świadectw przemysłowych.

Pozatem opracowane statystycznie zostały:

- 1) materiały wyborcze G. K. W. do Izby Przemysłowo-Handlowej wg. powiatów, grup i kategorii wyborczych,
- 2) transporty nadane do portów i zagranicę w 1935 r. ze stacyj P. K. P. leżących w okręgu Izby,
- 3) dane do sprawozdania rocznego Izby za 1934 rok,
- 4) dane, dotyczące się handlu i przemysłu Wołynia o ujęte w szereg diagramów dla VI Targów Wołyńskich w Równem,
- 5) dane przeprowadzonej ankiety o produkcji i zatrudnieniu w przemyśle cukrowniczym w kampanji 1934/35 i 1935/36,
- 6) dochody i rozchody Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. w 1933 i 1934 r.

Oprócz tego prowadzono rejestrację uczniów przemysłowych oraz rejestr organizacji gospodarczych okręgu Izby.

Biuro Kolejowe.

Biuro Kolejowe Izby:

- a) dokonało sprawdzenia 2550 listów przewozowych,
- b) załatwiło 328 reklamacyj listów przewozowych na sumę 5628 zł.,
- c) wystąpiono do Ministerstwa Komunikacji w sprawie:
 - 1) włączenia stacji Krzemieniec do obszaru ważności taryfy towarowej przy przewozie kredy surowej,
 - 2) 25% zniżki taryfy przy przewozie chmielu,
 - 3) Huty „Rokitno” — o obniżenie opłaty przewozowej na szkło okienne — o 45%,

- 4) obniżenia taryfy przewozowej na drzewo, zwożone kolejką wąskotorową do huty „Rokitno” — o 60%,
- 5) obniżenia taryfy przewozowej na mączkę marmurową, tłuczki i sól glauberską do huty „Rokitno” — o 60%,
- 6) obniżki węgla, przewożonego dla Cementowni „Firley” w Rejowcu do wyrobu cementu przeznaczonego na eksport,
- 7) zmiany § 19 p. 3 Regulaminu Przewozu Towarów, dotyczącego zaliczeń kolejowych, wypłacanych z opóźnieniem,
- d) wydało opinię dla Ministerstwa Komunikacji w sprawie nowej taryfy eksportowej na słońce do portów,
- e) złożyło memoriał do Związku Izb w sprawach taryfowo-przewozowych, dotyczących Wołynia i Lubelszczyzny, w związku z projektowaną nową taryfą przewozową, która weszła w życie z dniem 1.I.1936 r.,
- f) zaopiniowało szereg spraw, związanych z przewozami kolejowymi,
- g) udzieliło sferom przemysłowym i handlowym szeregu informacji ustnych, pisemnych i telefonicznych w sprawach przewozowych.

H. PRACE POSZCZEGÓLNYCH ORGANÓW IZBY.

W okresie sprawozdawczym odbyły się: 3 Zwyczajne Plenarne Zebrania Izby, oraz 2 Nadzwyczajne, 1 posiedzenie Sekcji Przemysłowej, 1 posiedzenie Sekcji Handlowej, oraz posiedzenia Komisji: Eksportowej — 5, Polityki Przemysłowo-Handlowej — 4, Podatkowej — 4, Mandatowej — 2, Finansowo-Kredytowej — 1, Drobnego Handlu — 3, Regulaminowo-Prawnej — 4, Szkolnictwa Zawodowego — 2, Rewizyjnej — 2. Ponadto 4 posiedzenia Komisji Porozumiewawczej dla spraw polityki targowej, 11 posiedzeń Komisji Cennikowej Drzewnej, 3 posiedzenia Komitetu Targów Chmielowych. Nadto odbyło się 6 posiedzeń Prezydium, 2 Rady Opiekuńczej Pracowni Psychotechnicznej oraz 3 posiedzenia Sądu Konkursowego na najlepiej prowadzone sklepy spożywcze w Lublinie.

I. RUCH KORESPONDENCJI.

Otrzymano 19.804 pism, wystosowano 18.055 i 12.305 druków.

Sprawozdanie

z udziału Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie w VI Targach Wołyńskich w Równem Woł.

Utrzymanie równowagi gospodarczej, opartej na ustabilizowanej walucie, stanowi, jak wiadomo, niewzruszalną podstawę polskiej polityki gospodarczej ostatnich lat. Wszelkie wysiłki, mogące służyć sprawie zachowania parytetu złotego, otaczane są szczególniejszą opieką, będąc niejakiemu ośrodkiem usiłowań Rządu i odpowiedzialnych sfer gospodarczych.

Czynne saldo bilansu handlowego, które, wśród innych ogniw płatniczego bilansu Polski, zajmuje naczelne miejsce, pozostaje zawsze troską czynników gospodarczych. I dlatego rozmiar i rodzaj eksportu, jako wyraz dynamiki gospodarczej pewnego terenu, stanowią o jego ważności z punktu widzenia potrzeb równowagi walutowej.

Jakkolwiek Wołyń ze swoim 35 milionowym eksportem (1934 r.) nie zajmuje czołowego miejsca wśród innych okręgów, to jednak jako rezerwuuar przyszłych możliwości wywozowych przedstawia się poważnie i interesująco.

Jeszcze wprawdzie zainteresowanie społeczne nie objęło w dostatecznym stopniu zagadnienia Kresów Wschodnich, niemniej jednak odzywający się tu i ówdzie głos daje dowód, iż w psychice ogólnej przełamuje się forma myślenia, pozostawiająca te Kresy nieco na ubożu od głównych nurtów myśli i pracy. Problem Kresów Wschodnich zaczyna być czynnym ośrodkiem zainteresowania społecznego.

Przystępując do organizacji Pawilonu Eksportowego w ramach VI Targów Wołyńskich, Izba miała na celu przedstawić te dziedziny gospodarstwa wołyńskiego, które albo już stanowią wołyński dorobek eksportowy, albo które w swoim charakterze zawierają zadatek dla rozwinięcia eksportu przez należyte ujęcie jego strony organizacyjnej i przez właściwe przygotowanie towaru do skomplikowanych częstokroć wymagań zagranicznych rynków.

Technicznie pokaz został ujęty w 3 grupy wystawowe, obejmujące działy: 1) produkcji roślinnej, 2) produkcji zwierzęcej i 3) mineralny.

I. Grupa produkcji roślinnej.

A. 1. Zboże, nasiona i przetwory zbożowe.

Stoisko Giełdy Zbożowej i Towarowej w Równem.

60 słoików z próbkami nasion i zbóż wg. gatunków i standartów, nadto worki z mąką pszenną różnych typów oraz worki z otrębami pszennymi i żytniami. Stoisko było ilustrowane wykresami, obrazującymi ilość i wartość transakcyj giełdowych ogółem, wielkość transakcyj i rozpiętość cen czterech głównych zbóż i zawierającymi szereg innych danych za czas od 1.I.1933 — 1.VIII.1935 r.

2. Zioła lecznicze.

Stoisko firmy „S. Lichtson“ w Kazimierzu Dolnym.

20 słoików z próbkami handlowymi ziół leczniczych, gabłota z 52 próbkami ziół pod szklanymi pokrywkami, gabłota z wzorami ziół leczniczych suszonych (po zbiorze), dziewanna w opakowaniu eksportowym, korzeń paproci luzem, „sklerosyrop” — preparat z rosiczki (wzory i literatura).

Stoisko M. Jełowickiej z Równego.

60 preparatów zielnikowych roślin leczniczych oraz próbki ziół leczniczych suszonych.

Przy stoisku ziół leczniczych rozpowszechniane były ulotki, ujmujące popularnie i obrazowo dochodowość zbioru i uprawy ziół, nadto broszura J. Marjańskiego i W. Kozłowskiego p. t. „Zbiór i przygotowanie dla handlu najrentowniejszych ziół leczniczych dzikorosnących i uprawianych”.

3. Len i konopie.

Stoisko firmy „E. Krasucki — Tkalnia Włókno“ w Lublinie.

Ujęte w pęczki wzory lnu czesanego—O, I, II, trzepanego, pakuł—O, I, Ia i II, konopi surowych, pakuł konopnych, dalej len czesany i pakuły lniane — w miniaturowych belach (wzór opakowania eksportowego gabłota z próbkami lnu i pakuł i wreszcie przędza lniana, zgrzebna i konopna.

Przy stoisku rozpowszechniana była broszura inż. P. Suchodolskiego p. t. „Uprawiajmy len i konopie”.

4. Powroźnictwo.

Stoisko firmy „Włókno Wołyńskie” we Włodzimierzu Woł.

Hamak, model siatki tenisowej, siatka do ping-ponga, popręgi oraz próbki taśm popręgowych, pasów pędnych, lin, powrozów, sznurków i t. p.

5. Włókiennictwo.

Stoisko Bazaru Przemysłu Ludowego w Łucku.

Płótno czesankowe różnej szerokości oraz obrusy, serwety, szervenki, laufry, ręczniki, poduszki z płótna samodzielnego ozdobionego haftami regionalnymi, nadto kilimy wyszogrodzkie i pasiaki Krzemienieckie.

6. *Owoce i warzywa.*

Stoisko Spółdzielni Ogrodniczej w Gródku oraz pryw. osadników wojskowych.

Jabłka w standartowych skrzyniach i opakowaniu, pomidory w łubiankach, cebula luzem i nasiona najwcześniejszych pomidorów.

7. *Owoce i jagody suszone.*

Stoisko Spółdzielni Owocarskiej „Postęp” w Dermaniu.

Wzory suszonych jabłek, gruszek, wiśni, śliwek w opakowaniu eksportowym oraz czarne jagody suszone.

8. *Miód i wosk.*

Stoisko Spółdzielni Pszczelarskiej w Łucku — Wosk w kręgach i miód w próbkach.

9. *Grzyby.*

Grzyby suszone w wiankach, krajane oraz wzór opakowania eksportowego.

Przy tem stoisku rozpowszechniane były broszury i ulotki, a m.: inż. H. Orłosia „Jak należy zbierać grzyby”, tegoż — „Suszenie grzybów” oraz „Grzyby — zapoznany produkt, niewyzyskany dochód”, broszura opracowana przez Inspektorat Standaryzacyjny Związku Iz Przemysłowo-Handlowych „Grzyby suszone” i broszura inż. H. Orłosia „Grzyby — zapoznane źródło dochodu”.

10. *Chmiel.*

Stoisko firmy „K. Bernstein i Syn” w Równem.

Bela chmielu i 2 baloty chmielu (opakowanie eksportowe) oraz próbki chmielu różnych gatunków.

Specjalny wykres przedstawiał obszar plantacji, zbiory i eksport chmielu na Wołyniu i w Polsce.

W czasie pokazu ilustrowano praktycznie sposób sortowania chmielu na poszczególne gatunki.

Rozpowszechniano broszurę St. Łukomskiego „Jak otrzymać dobry chmiel”.

11. *Słód.*

Stoisko firmy „Bergszlos” S. A. w Równem i Związku Właścicieli Browarów na Wołyniu.

Worki jęczmienia browarnianego, słodu i kielków słodowych oraz próbki słodu różnego pochodzenia.

12. *Drożdże.*

Stoisko firmy „Bergszlos” S. A. Równem.

Wzory opakowania (skrzynki 5 i 10 kg.), próbki drożdży w opakowaniu handlowem.

Wystawiono schemat produkcji drożdży i spirytusu, uzupełniony fotografiami wnętr fabrycznych.

13. Makuchy.

Wzory makuchów konopnych, rzepakowych i lnianych – w kręgach.

B. 14. Drzewo.

Stoisko firmy „Róblas” (Zarząd Warszawa).

Podkłady kolejowe sosnowe różnych typów i sleepy sosnowe.

Stoisko firmy „Ejdelstejn i Jachniuk” w Kostopolu.

Dykty olszowe grub. od 4 do 30 mm.

Stoisko Zakładów Orzewskich Towarzystwa Przemysłu Leśnego w Warszawie.

Dykty mokroklejone (brzost, brzoza, olcha), dykty suchoklejone (brzost, jesion, olcha, sosna), dykty suchoklejone, polerowane (wiąz, jesion, sosna, brzoza, olcha), tablica wzorów płyt posadzkowych, model namiotu z dykty oraz fotografie obiektów fabrycznych i wykres, ilustrujący rynki zbytu produktów Zakładów Orzewskich.

Stoisko Zakładów Przemysłu Drzewnego w Smydze — Liceum Krzemienieckie.

Kłocę dębowe, grabowe, osikowe, czereśniowe w wyrzynkach, klepka, oksefty, tonny I, II, III klasa, ton-body, bindra 3-ch wymiarów, stolarka sosnowa, deski jaworowe i klonowe, boulsy dębowe, fryzy dębowe, krótkie i długie, deski paryskie różnej wielkości, deszczułki posadzkowe, dębowe i jaworowe oraz tablica wzorów listew przyściennych.

Stoisko Zakładów Przemysłu Drzewnego w Cumaniu — Ordynacja Ołycka.

Dębina: bloki, dykta, materiał paryski (pełny sortyment), kantle i fryzy w różnych wymiarach oraz kostka brukowa. Sosna: bloki, stolarka obrzynana, galanterja drzewna płaska i trójkątna, galanterja drzewna, wiązana drutem, tablice modelowe, ilustrujące sposoby użycia galanterji przy tynkowaniu, obsady do szczotek i mazaków, skrzynki na masło, jaja, drożdże i t. p., kostka brukowa. Parkiety: deszczułki zbite, luzem, w paczkach, listwy przyścienne i cokoły luzem i na tablicy, posadzka I, II i III klasy, deszczułki różnej wielkości, ułożone na tablicy, oraz fotografie obiektów fabrycznych.

Stoiska drzewne były uzupełnione wykresami zalesienia Wołynia, rozmieszczenia tartaków, eksportu drzewa wg. gatunków za sześćościecie (1928 — 1933).

II. Grupa produkcji zwierzęcej.

1. Jaja.

Stoisko firmy „Kolber” w Równem.

Skrzynia płaska jaj — opakowanie eksportowe, wzór skrzyni z wkładkami tekturowymi, poszczególne standarty jaj.

Prócz pokazu czynna była prześwietlarnia, wyposażona w odpowiednie lampy do prześwietlania, wagę specjalną do jaj oraz w towar, obrazujący wszystkie stopnie świeżości jaj.

Wykres ilustrował eksport jaj z Wołynia w latach 1929 — 1934.

Rozpowszechniano broszurę, wydaną przez Izbę p. t. „Tylko, duże, świeże, czyste jaja”.

2. Szczecina, włosie i sierść.

Stoisko firmy „Szczecinorób” w Równem.

Gabloty z próbkami szczeciny, beczka, jako wzór opakowania eksportowego, 34 wiązki szczeciny — wzory handlowe oraz próbki surowca „kresowego” i „kongresowego”, próbki włosia końskiego (surowiec i fabrykaty), próbki sierści surowej, oczyszczonej i farbowanej.

Rozpowszechniano broszurę, wydaną przez Izbę p. t. „Rolnicy, zbierajcie szczecinę i końskie włosie”.

3. Pierze i puch.

Stoisko firmy „I. Daches”.

Gęsie pierze niesortowane, sortowane, darte, puch gęsi biały i szary oraz puch kaczki.

4. Kożuchy.

Stoisko Bazaru Przemysłu Ludowego w Łucku i Cechu Kożuszniczego w Horochowie.

Kożuchy dublony długie i krótkie oraz serdaki, baranice i dywaniki.

5. Raki.

Stoisko firmy „C. Mendelson” w Turzysku.

Akwarjum z żywymi rakami (raki szlachetne i dzikie), wzory opakowania eksportowego (łubianki).

III. Grupa mineralna.

Stoisko Bazaru Przemysłu Ludowego w Łucku.

Wzory ceramiki ludowej, dzbany, misy, garnki, talerze i t. p.

Stoisko firmy „Kaoliny Koreckie” w Korcu.

Kaolin (surowiec, oczyszczony w płytach, blokach i rozproszkowany), próbki zanieczyszczeń kaolinu, wzory papierów, do których produkcji zużytkowany został kaolin korecki.

Stoisko firmy „Kamieniołomy i Kamieniarstwo” Sp. z o. o. w Horyszówce.

Wzory granitów wołyńskich obrobionych, kostka granitowa drogowa w różnych wymiarach, tłuczeń granitowy.

Stoisko Kamieniólomów Państwowych w Janowej Dolinie.

Wzory kostki regularnej, nieregularnej, brukowca obrobionego, kamienia łamanego, tłucznia oraz grysów granulowanych i nieodsianych wszystkich wymiarów.

Stoisko Cementowni „Wołyń” S. A. w Zdobunowie.

Gablota z 10 próbkami surowców, półfabrykatów i fabrykatów, popielniczek cementowych oraz wzory opakowania cementu: worki papierowe, jutowe i beczki.

Stoisko ilustrowane było wykresem produkcji cementu, schematem produkcji, nadto wykresem wytrzymałości cementu oraz ulotkami i broszurami.

Pokaz towarów w pawilonie eksportowym Izby, poza celem ściśle informacyjnym, który wypływał z natury rzeczy, miał na widoku w poważnym stopniu, t. zn. gdzie to było konieczne i ze względów technicznych możliwe, także stronę dydaktyczną. Wyrażało się to w zestawieniu obok siebie dwu form tego samego towaru — jednej nie nadającej się do obrotu rynkowego wogóle, do eksportu w szczególności, drugiej — odpowiadającej aktualnym wymaganiom rynku, tak w zakresie samego towaru, jak jego opakowania i t. p.

Typowy w tym względzie przykład stanowiły grzyby suszone, pokazane w najbardziej na naszym rynku popularnej postaci wianka, nieodpowiednie w kolorze, źle wysuszone, a obok tej postaci wzór opakowania, używanego przez największego eksportera światowego grzybów suszonych — Włochy, łącznie z zawartością i wewnętrznym opakowaniem.

W dziedzinie eksportu jaj Izba zorganizowała stały pokaz pracy eksportera przy prześwietlaniu jaj. W specjalnie zbudowanej ciemni zainstalowane zostały lampy do prześwietleń, gdzie praktycznie w sposób najbardziej przekonujący, bo naocznie, wskazywano na różnicę w towarze doborowym i poślednim. Izba zgromadziła wszystkie typy jaj nie nadających się do eksportu (secunda, zbuki, spalone, brudne i t. p.) obok jaj prawdziwie eksportowych.

Odminną nieco formę dydaktyki wyobrażały zestawienia poszczególnych faz produkcyjnych w zakresie niektórych towarów. Tak np. szczecina została pokazana w całym przebiegu produkcyjnym — od surowca (różnego gatunku) poprzez surowiec uszlachetniony (schuster) aż do najwyższych gatunków towaru przerobionego (gotowane, bielone i t. p.).

W niektórych wypadkach (np. ziola) Izba starała się zwrócić uwagę na rozpiętość rodzajową towaru nadającego się do eksportu, a niewyżyskanego pod tym względem, nadto na szczegóły, dotyczące opakowania (celofan). Sprawa opakowania w ogólności w pokazie Izby zajmowała jedno z pierwszych miejsc.

Ujmując zagadnienie pokazu, różnie w różnym zakresie, jednak pod wskazanym wyżej kątem widzenia, Izba wychodziła z założenia, opartego na obserwacji realnych stosunków, że usiłowania eksportowe niezawsze dają właściwy rezultat, gdyż albo szwankuje strona organizacyjna przedsięwzięcia eksportowego, albo też, co się częściej zdarza, towar przygotowany do eksportu daleki jest od norm, uznanych na rynkach zagranicznych za odpowiednie,

Wprawdzie informacyjna strona pokazu zajmowała wiele miejsca w organizowanej przez Izbę imprezie, spełniała bowiem rolę przewodnika wśród bogactw i możliwości eksportowych Wołynia, moment dydaktyczny jednak był nutą dominującą.

W tym też kierunku oddziaływały i inne poczynania Izby, przedsięwzięte w ramach Targów Wołyńskich lub z ich okazji. Do poczynania tych należy akcja uświadamiania, prowadzona przy pomocy ulotek i broszur. W zakresie tak ważnego zagadnienia, jak eksport jajczarski, Izba opracowała i wydała broszurę p. t. „Tylko duże, świeże, czyste jaja”, propagującą w sposób popularny i uzasadniającą gospodarczą wszechstronną korzyść dawania na rynek tylko jaj właśnie dużych, świeżych i czystych. W dziale szczeciniarskim Izba również opracowała i wydała popularną broszurkę, zaznajamiającą ludność wiejską z techniką zbiórki szczeciny oraz końskiego włosia i wskazującą na potrzebę interesowania się temi produktami. W innych działach pokazu (zioła, grzyby, len i konopie, chmiel) Izba także posługiwała się odpowiednimi publikacjami — broszurami i ulotkami.

Dalszym wyrazem akcji dydaktycznej i propagandowej był zorganizowany przez Izbę cykl popularnych prelekcji, obejmujących zagadnienia ziół leczniczych, grzybów i skórek króliczych. Izba porozumiała się w tym względzie z Izłą Przemysłowo-Handlową w Wilnie oraz z Polskim Towarzystwem Handlu Kompensacyjnego w Warszawie, za pośrednictwem których to instytucji Izba miała możność wejść w kontakt z fachowcami w odnośnych dziedzinach. W wyniku osiągniętego porozumienia wygłoszone zostały w dniu 22 września 1935 r. w Równem w sali Giełdy Zbożowej i Towarowej (ul. 3-go Maja 89) następujące prelekcje:

inż. J. Marjański (Warszawa)	— Zioła z punktu widzenia handlowego,
prof. dr. W. Strażewicz (Wilno)	— Hodowla, zbiór i właściwości lecznicze ziół,
W. Kozłowski (Wilno)	— Przerób i handel grzybami,
inż. H. Orłoś (Warszawa)	— Hodowla i zbiór grzybów,
K. Jaczewski (Warszawa)	— Hodowla królików i handel skórkami króliczemi.

Na odczytach frekwencja była zadawalająca, zwłaszcza w sensie jakościowym. Przeciętna liczba słuchaczy wahała się w granicach 40—50 osób, składających się z nauczycielstwa, pracowników Dyrekcji Lasów Państwowych w Łucku, działaczy gminnych i innych osób interesujących się problemem zielarstwa i grzyboznawstwa. Przebieg odczytów zdawał się świadczyć o zainteresowaniu słuchaczy, którzy żądali od prelegentów dodatkowych wyjaśnień i informacji.

Do tej formy akcji propagandowej Izba przypisuje przede wszystkim znaczenie pobudzające w zakresie poruszonych tematów. Akcja taka, jakkolwiek zapewne nie wywołuje skutków bezpośrednich, posiada jednak pewną siłę fermentacyjną, działającą na przyszłość. O ile pogląd Izby na rolę tego rodzaju akcji był uzasadniony świadczą zapytania, nadchodzące z terenu pod adresem Izby, a dotyczące kwestyj poruszonych w czasie odczytów.

Jak można było przewidzieć, zainteresowanie zwiedzających pawilon Izby w stosunku do poszczególnych obiektów wystawowych było różnorodne. Prowadzone przez Izbę obserwacje doprowadziły do pewnych wniosków, które dałyby się ująć następująco:

Zainteresowanie ludności rolniczej wywodziło się z dwu momentów: produkcyjnego i konsumcyjnego; zainteresowanie pierwszego rodzaju dotyczyło szczególnie ziół leczniczych. Zwłaszcza dało się to zaobserwować po wygłoszeniu odczytu o ziołach. Spośród ludności wiejskiej szczególniejsze zainteresowanie dla tego działu wykazywali osadnicy wojskowi i element rolniczy bardziej uświadomiony, co daje nadzieję, iż sprawa popularyzacji zbiórki i uprawy ziół leczniczych będzie mogła posuwać się naprzód. Zaciekawienie wywoływały również stoiska z grzybami oraz pierzem i puchem. Ze stanowiska konsumcyjnego wieś interesowała się artykułami, związanymi z budownictwem mieszkaniowym, jak dykta, posadzka i galanterja drzewna, służąca do tynkowania, nadto artykułami odzieżowymi. Ogólną ciekawość wzbudzały wykresy, ilustrujące ruch cen zbóż, co wywoływało wnioski o korzyściach, wynikających z istnienia Giełdy Zbożowej i Towarowej.

Zainteresowanie ludności miejskiej odnosiło się przeważnie do artykułów spożywczych.

Przyjezdni kupcy (zwłaszcza z Wielkopolski) okazywali realne zainteresowanie grzybami suszonymi, co wyraziło się w dokonaniu większych zakupów w terenie (Kostopol).

Firmy zagraniczne (francuskie i austriackie) interesowały się ziołami przemysłowymi i leczniczymi.

Naturalnie, że powyższe spostrzeżenia nie wyczerpują ani kierunku, ani stopnia zainteresowania poszczególnych grup zwiedzających, wskazują jedynie orientacyjnie na przybliżone stosunki w tym zakresie.

Według informacji Dyrekcji Targów Wołyńskich, w roku bieżącym odwiedziło Targi ogółem 81.831 osób, podczas gdy w roku 1934 odwiedziło 77.311 osób, a w roku 1933 — 49.166 osób.

We wskazanej wyżej liczbie 81 tys. osób mieszczą się wycieczki zbiorowe, a m.:

szkolne miejscowe	— 33 = 1.822 osób
„ zamiejscowe	— 154 = 7.270 „
wycieczka „Orbisu” z Łucka—pociąg popularny —	1 = 693 „
młodzieży wiejskiej	— 41 = 899 „
kółka rolnicze	— 162 = 3.279 „
straży pożarnej	— 13 = 256 „
żołnierskie	— 6 = 481 „

Ogółem wycieczek . — 410 = 14.700 osób

Problem zbliżenia w dziedzinie stosunków gospodarczych zachodnich i centralnych połaci kraju do Kresów Wschodnich był jednym z podstawowych zamierzeń nietylko Izby Przemysłowo-Handlowej, jako uczestniczki Targów, lecz również kierownictwa Targów Wołyńskich.

Szło bowiem o pokazanie wartości gospodarczych Wołynia, które szerokiemu ogółowi gospodarczemu są albo mało znane, albo też których waga gospodarcza nie znalazła dotychczas należytego zrozumienia. W tej płaszczyźnie na podkreślenie zasługującą okolicznością był przyjazd na Targi Wołyńskie delegatów Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu w osobach pp. wiceprezesa St. Szulca i kierownika wydziału J. Pantoflińskiego, którzy zaznajamiali się z kwestją możliwości obustronnego przenikania dóbr gospodarczych i materiału ludzkiego.

Reasumując powyższy pogląd, Izba dochodzi do wniosku, iż jej udział w VI Targach Wołyńskich w Równem, jakkolwiek pociągnął za sobą dość znaczne koszty, wniósł jednak pozytywne momenty do życia gospodarczego Wołynia, gdyż:

- a) rozbudził zainteresowanie części społeczeństwa gospodarczego dla niektórych artykułów, mogących pomnożyć dochód społeczny i uruchomić potencjalne możliwości eksportowe Wołynia,
 - b) ożywił zainteresowanie miejscowego społeczeństwa gospodarczego dla własnej wytwórczości, wskazując na możliwości dalszego rozwoju,
 - c) przyczynił się w pewnej mierze do zbliżenia Kresów Wschodnich do centralnych i zachodnich części kraju,
 - d) wpłynął doraźnie na ożywienie obrotów w niektórych działach gospodarki.
-

Sprawozdanie z działalności Pracowni Psychotechnicznej przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Lublinie.

Działalność Pracowni Psychotechnicznej przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Lublinie, wzorem lat ubiegłych, rozwijała się na terenie szkół ogólnokształcących i zawodowych. Metody badań, stale ulepszane, zasadniczo nie uległy zmianie. Obok badań ogólnego rozwoju umysłowego i uzdolnień zawodowych specjalnych uwzględniane są szeroko badania charakterologiczne — jako podbudowa. Wyniki podlegają, obok opracowania statystycznego, opracowaniu jakościowemu z punktu widzenia psychologicznego, które pozwala na ich „scalenie”, na uzyskanie wglądu w całą psychikę badanego. Dopiero na tej podstawie opiera się porada zawodowa, w której uwzględnia się pozatem wymagania stawiane przez zawód oraz stan rynku pracy. Badania przeprowadzane są zbiorowo i indywidualnie, za pomocą testów, kwestionariuszy, przyrządów, rozmów, wykorzystuje się również obserwacje poczynione przez badających podczas badań zbiorowych i indywidualnych oraz dane dostarczane przez szkołę.

I. Badania psychotechniczne i porady zawodowe.

1. *Badania selekcyjne.*

A. Selekcja do szkół zawodowych objęła:

Szkoly Handlowe:

Państw. Gimnazjum Kupieckie w Lublinie (dziew- cząt 79, chłopców 14)	93	
Szkoła Przemysł.-Handl. w Zamościu (dz. handl.: dziewcząt 25, chłopców 27)	52	145

Szkoły Przemysłowe:

grupa metalowa:

(Prywatne Gimn. Mechaniczne w Lublinie męskie) 77

grupa odzieżowa:

Państw. Gimn. Krawieckie w Lublinie (żeńskie) . 71

Szkoła Przemysł.-Handl. w Zamościu (dział krawiecki dla dziewcząt) 24 172

B. Selekcja do 3 gimnazjów państwowych ogólnokształcących w Lublinie objęta (209 dziewcząt, 343 chłopców) 552

Ogółem poddano badaniom selekcyjnym (408 dziewcząt, 461 chłopców) osób 869

W stosunku do wszystkich badań z roku sprawozdawczego badania selekcyjne stanowią 56,8%. Na szkoły zawodowe przypada 20,7% badań, co w stosunku do badań selekcyjnych stanowi 36,4%.

Przedstawiciele Pracowni brali udział w komisjach kwalifikacyjnych szkół, w których przeprowadzono badania.

2. Poradnictwo zawodowe.

Poradnictwo zawodowe obejmowało w latach ubiegłych uczniów VII klas szkół powszechnych i VIII klas gimnazjów ogólnokształcących w Lublinie. W roku sprawozdawczym porady w szkołach powszechnych, ograniczały się tylko do wskazań związanych z przydatnością młodzieży do kształcenia w szkole średniej, ze względu na wykazany rozwój umysłowy, gdyż opierały się jedynie na badaniach zbiorowych, przeprowadzonych w r. 1934 (dane liczbowe w sprawozdaniu za r. 1934). W porównaniu z działalnością Pracowni na terenie szkół powszechnych w latach ubiegłych, tegoroczne prace stanowią tylko mały ułamek. Fakt ten tłumaczą trudności materialne Pracowni, która musiała skierować wszystkie wysiłki w kierunku zwiększenia dochodów, a ma zbyt mały personel, aby utrzymać ten sam zakres działalności. Młodzież z kl. VIII-ych gimnazjów ogólnokształcących w Lublinie została poddana, wzorem lat ubiegłych, 3-dniowym badaniom zbiorowym oraz badaniom indywidualnym. Ogółem zbadano 599 osób (320 dziewcząt i 279 chłopców). W tem zbadano całkowicie 268 jednostek, zaś 331 jednostek tylko zbiorowo; badania indywidualne łącznie z poradą zawodową odbędą się dla tych ostatnich w 1936 roku.

Pozatem poddano badaniom i udzielono porad zawodowych 12 jednostkom (3 dziewcz., 9 chłop.), które zgłosiły się indywidualnie.

Poradnictwo zawodowe objęło więc ogółem 611 osób.

3. Badania psychotechniczne dla celów szkolnych.

Zostały one przeprowadzone na życzenie Szkoły Ćwiczeń przy Seminarjum Nauczycielskiem Żeńskim i Męskim w Chełmie. Zbadano młodzież VI i VII kl. w liczbie 48 osób, w tem 38 dziewcz. i 10 chłopców.

4. Zestawienie ilości zbadanych w r. 1935.

Badania zbiorowe:

Szkoły zawodowe	317
Szkoły średnie ogólnokształcące	
a) klasy I	552
b) klasy VIII	331
Szkoła Ćwiczeń	48
Ogółem	1248

Badania zbiorowe i indywidualne:

Szkoły średnie, kl. VIII	268
Indywidualne zgłoszenia	12
Ogółem	1528
(dziewcząt 769, chłopców 759)	

II. Sprawdzanie wyników Pracowni.

Sprawdzania wyników Pracowni dokonywano przez zestawienie ocen Pracowni z ocenami nauczycielstwa gimnazjów ogólnokształcących i zawodowych, po upływie co najmniej 1 roku, na specjalnych konferencjach pedagogicznych (II kl. gimn. „Unji Lubelskiej”—1,3% rozbieżności).

III. Propaganda zawodów.

Pracownia brała czynny udział w organizowaniu pogadanek o zawodach dla uczniów kl. VIII szkół średnich ogólnokształcących oraz sprowadziła film o zawodach dla młodzieży szkół powszechnych, przy którego wyświetlaniu było obecnych 700 osób.

IV. Propaganda Pracowni.

Przez kierownika i psychologa Pracowni zostało wygłoszonych 5 odczytów z zakresu poradnictwa zawodowego, psychotechniki i jej metod, połączonych z pokazami i zwiedzaniem Pracowni.

V. Współpraca ze szkolnictwem.

Kontakt ze szkołami na terenie i poza terenem m. Lublina polegał na udzielaniu informacji w sprawach arkuszy pedagogicznych, wskazówek do pogadanek o zawodach, wskazówek w sprawie metod badania młodzieży.

Pozatem Pracownia brała udział w konferencji dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących z terenu Kuratorium Lubelskiego.

VI. Współpraca z placówkami psychologiczno-pedagogicznymi.

Nawiązano kontakt z utworzonym w zeszłym roku, dzięki inicjatywie Kuratorium, Kołem Psychologów. Pracownia współpracuje z Po-

radnią Wychowawczą Związku Nauczycielstwa Polskiego, utworzoną dzięki staraniom Pracowni w r. 1934.

Kontakt z innymi ośrodkami psychotechnicznymi, głównie z warszawskimi, ograniczał się zasadniczo do kontaktu korespondencyjnego spowodu trudności finansowych Pracowni.

Plan działalności Pracowni Psychotechnicznej na rok 1936.

1) *Szkoły zawodowe.*

Selekcja młodzieży do szkół zawodowych na terenie Lublina i częściowo w innych miastach.

2) *Szkoły średnie ogólnokształcące.*

Badania i rozmowy indywidualne, wydanie orzeczeń o przydatności zawodowej młodzieży kl. VIII-ych, badanej zbiorowo w końcu ub. roku (około 300 jednostek).

Badanie kl. VIII-ych w Chełmie (około 50 jednostek).

Badania zbiorowe młodzieży kl. VIII-ych z r. szk. 1936/37, przygotowanie serii testów, organizacja i przeprowadzenie badań.

Badanie zbiorowe młodzieży kl. IV (VI starego typu) z roku szkolnego 1936/37. Przygotowanie serii testów.

3) *Szkoły powszechne.*

Przeprowadzenie, wspólnie z Poradnią Wychowawczą, badania uzdolnień umysłowych młodzieży kl. VI-VII szkół powszechnych. W tym celu: przygotowanie odpowiednich metod, zastąpienie dawniej używanych, organizacja badań, ocena wyników (około 1200 jednostek).

4) *Propaganda zawodów.*

Pogadanki zawodowe dla maturzystów.

Film zawodowy i pogadanki zawodowe dla młodzieży szkół powszechnych i ich rodziców.

Wydanie drukiem obszernego sprawozdania Pracowni Psychotechnicznej z poradnictwa zawodowego na terenie szkół średnich ogólnokształcących.

5) *Próby zorganizowania pośrednictwa pracy dla młodzieży.*

Protokół Pierwszego Plenarnego Zebrania Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie

w II kadencji

(XIX kolejne Zebranie Plenarne)

z dnia 26 marca 1935 r.

wyznaczonego na podstawie zaproszeń z dnia 16-go marca 1935 r.
(Sala Konferencyjna Izby, godzina 18).

Obecni: Przedstawiciel Rządu Inżynier Jan Bolcewicz — Naczelnik Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego Lubelskiego.

Radcowie: Oskar Adler, Jakób Awerbuch, Szewel Brocki, Symcha Bromberg, Moszė Burko, Antoni Czapski, Stanisław Czerski, Jan Czerwiński, Łazarz Dal, Stanisław Danielewicz, Adolf Dautman, Aleksander Dobrzański, Stanisław Drozd, Roman Dusza, Szulim Elbert, Jan Fusiecki, Emil Gincburg, Zygmunt Godlewski, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Dawid Herszenhorn, Mendel Horowicz, Leon Hufnagel, Tadeusz Huskowski, Tadeusz Kielasiński, Edward Krausse, Witold Krzyżanowski, Teofil Kujawski, Roman Łaskiewicz, Izaak Lederman, Izrael Lew, Stefan Madler, Kazimierz Maj, Józef Malowaniec, Jan Michałowicz, Michał Michniewski, Leon Obsztejn, Władysław Ocetkiewicz, Franciszek Papiewski, Samuel Pisiuk, Czesław Pliszczyński, Stefan Poncet, Józef Potocki, Ignacy Puławski, Walenty Radzyński, Lejb Rozenberg, Henryk Rüdiger, Gustaw Scholtz, Mieczysław Krzywda-Sienicki, Henryk Silberstein, Salomon Silberszlag, Izaak Słobodkin, Olgierd Wirpsza, Karol Wolff, Julian Wyszyński i Józef Zubrzycki.

Nieobecni radcowie: usprawiedliwieni: Mieczysław Broniewski i Jojna Frydman,

nieusprawiedliwiony: Leon Troniewski.

Obecne Biuro Izby: Dyrektor Izby Teodor Miller, Zastępca Dyrektora Tadeusz Kryński i Radca Prawny Adolf Bier.

Protokół prowadzi Sekretarz Izby Czesław Bielski.
Stenografują: M. Gronkiewiczówna i J. Tymowska.

Porządek obrad:

1. Otwarcie Zebrania przez Przedstawiciela Rządu.
2. Wybory Prezesa Izby.
3. Wybory Vice-Prezesów Izby.
4. Wybory Komisyj Izbowych.
5. Wybory Komisji Rewizyjnej.
6. Wybory Korespondentów.

Otwarcie Zebrania.

O godzinie 18-ej min. 55 Przedstawiciel Rządu, Naczelnik Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego Lubelskiego, Inżynier Jan Bolciewicz, w myśl § 44 Regulaminu Wyborczego, otwiera I Plenarne Zebranie Izby w II kadencji i powołuje na przewodniczącego Zebrania najstarszego wiekiem radcę Gustawa Scholtza.

Wybór Prezesa Izby.

Przewodniczący radca Gustaw Scholtz, przystępując do wykonania 2-go punktu porządku obrad, zarządza wybór Prezesa Izby za pomocą głosowania kartkami i zaprasza do skrutynium pp. radców: Józefa Potockiego, Juljana Wyszynskiego i Izaaka Słobodkina.

Po złożeniu przez radców w alfabetycznym porządku głosów do urny i obliczeniu ich przez skrutynium, Przewodniczący radca Scholtz ogłasza wynik głosowania, według którego na 56 złożonych głosów

na p. Michała Michniewskiego padło . . 44 głosy,

„ „ Jana Czerwińskiego „ . . 2 głosy,

„ „ Franciszka Papiewskiego „ . . 1 głos,

a pozatem złożono 9 białych kartek.

Przewodniczący radca Scholtz stwierdza, że na Prezesa Izby wybrany został p. Michał Michniewski.

Wybory Vice-Prezesów Izby.

Przewodniczący radca Scholtz zarządza wybory 2-ch Vice-Prezesów Izby Sekcji Przemysłowej i ogłasza 15-minutową przerwę dla wypełnienia kartek.

Po przerwie radcowie Sekcji Przemysłowej składają w alfabetycznym porządku kartki do urny.

Po obliczeniu głosów przez skrutynium Przewodniczący ogłasza, że na 27 głosujących

na p. Franciszka Papiewskiego padło 26 głosów,

„ „ Łazarza Dała „ 22 głosy,

„ „ Joję Frydmana „ 2 „

„ „ Ludwika Hafnera „ 1 głos,

a zatem na Vice-Prezesów Sekcji Przemysłowej wybrani zostali pp. Franciszek Papiewski i Łazarz Dal.

Zabiera głos pan Naczelnik Inż. Bolcewicz, jako Komisarz Wyborczy, i przytacza § 44, ust. 2, zdanie ostatnie, regulaminu wyborczego, który brzmi: „Wybory viceprezesów odbywają się w ten sposób, że radcowie Izby, należący do sekcji przemysłowej, jako też radcowie Izby, należący do sekcji handlowej, wybierają z pomiędzy siebie po dwóch viceprezesów.” Inż. Bolcewicz wyjaśnia, że Sekcja Przemysłowa i Sekcja Handlowa wybierają po 2-ch Vice-Prezesów z pośród siebie, to jest z grona radców swojej Sekcji. Ponieważ p. Ł. Dal należy do Sekcji Handlowej — nie może więc być wybranym jako Vice-Prezes z Sekcji Przemysłowej i przestrzega, że niezachowanie § 44 regulaminu wyborczego może pociągnąć za sobą unieważnienie wyborów.

Przewodniczący radca Scholtz zarządza wybory 2-ch Vice-Prezesów Sekcji Handlowej.

Radcowie Sekcji Handlowej w alfabetycznym porządku składają kartki do urny, przyczem radca Dal wstrzymuje się od głosowania.

Po obliczeniu głosów przez skrutynium Przewodniczący ogłasza, że na 28 złożonych głosów otrzymali:

p. Jan Michałowicz	— 23 głosy,
p. Symcha Bromberg	— 26 głosów,
p. Kazimierz Maj	— 1 głos,
p. Emil Gincburg	— 1 głos.

Przewodniczący stwierdza, że na Vice-Prezesów Sekcji Handlowej wybrani zostali:

pp. Jan Michałowicz
i Symcha Bromberg.

Przewodniczący udziela głosu radcy Ł. Dalowi, który oświadcza, że na skutek wyjaśnienia p. Komisarza Wyborczego Inż. Bolcewicza, w związku z § 44 regulaminu wyborczego, nie przyjmuje mandatu Vice-Prezesa Izby. Takież oświadczenie składa również radca Franciszek Papiewski.

Wobec nieprzyjęcia mandatów przez obydwu Vice-Prezesów Sekcji Przemysłowej — Przewodniczący zarządza powtórne wybory Vice-Prezesów Sekcji Przemysłowej.

Radcowie tej Sekcji składają w alfabetycznym porządku kartki do urny.

Po obliczeniu głosów przez skrutynium Przewodniczący podaje do wiadomości wynik obliczeń, a mianowicie 27 głosujących otrzymali:

p. Franciszek Papiewski	— 26 głosów,
p. Samuel Pisiuk	— 24 głosy,
p. Ludwik Hafner	— 1 głos,
biała karta	— 1 głos.

Przewodniczący stwierdza, że na Vice-Prezesów Izby w Sekcji Przemysłowej wybrani zostali:

pp. Franciszek Papiewski
i Samuel Pisiuk.

Wobec załatwienia pierwszych trzech punktów porządku obrad, a w tem wyboru Prezesa Izby i 4-ch Vice-Prezesów, — Przewodniczący radca Scholtz oddaje przewodnictwo Plenarnego Zebrania w ręce Prezesa Izby M. Michniewskiego.

Prezes M. Michniewski zaprasza do Stołu Prezydjalnego pp. Vice-Prezesów i zwraca się do Izby z następującem przemówieniem:

„Proszę Wysokiej Izby! W imieniu mojem, jakoteż i całego Prezydjum, składam Izbie podziękowanie za zaszczyt, jakim nas obdarzyła przez powierzenie urzędu w nowej kadencji. Jednocześnie witam Wysoką Izbę w nowym składzie. Składam jednocześnie podziękowanie p. Inż. Bolcewiczowi, jako Przedstawicielowi Rządu, za otwarcie dzisiejszego naszego Plenarnego Zebrania oraz za trudy Jego, jako Komisarza Wyborczego, związane z przeprowadzeniem wyborów do Izby II kadencji.

Serdecznie dziękuję w imieniu Izby p. radcy Gustawowi Scholtzowi za przewodniczenie Zebraniu.

Chciałbym Panów zapewnić, że ja i współtowarzysze moi w Prezydjum Izby nie będziemy szczydzić trudu, aby posuwać naprzód rozwój działalności Izby, co powinno być dla nas tem łatwiejszem zadaniem, że będziemy mogli utrzymywać ciągłość pracy z poprzednią kadencją. W danej chwili zwracam się do Wysokiej Izby z prośbą, aby zechciała wraz z nami najwydatniej się do tego przyczynić, a to w celu podniesienia stanu gospodarczego naszego kraju i naszego terenu, a tem samem wzmocnienia potęgi naszej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, która niech żyje!” (Radcowie wstają — oklaski).

Wybory Komisji Izbowych.

Na temat obsady Komisji wywiązuje się dyskusja, w której zabierają głos pp.: Vice-Prezes Bromberg, adw. Bier, radcowie: Gineburg, Puławski, Czerwiński, Poncet, Lederman i Danielewicz.

Adw. Bier prosi Zebranie, aby Komisja Regulaminowo-Prawna uzupełnioną została, poza radcą Adw. Pliszczyńskim, przez rr.: Burko, Czerwińskiego, Czerskiego, Kujawskiego, Kraussego, Puławskiego, Ponceta i Silberszlaga, na co Zebrani wyrażają zgodę.

Co do pozostałych Komisji Zebranie przyjmuje wniosek Prezesa Michniewskiego, aby zlecić Prezydjum przeprowadzenie w zgłoszeniach pewnych przesunień i przesłać projekt obsady Komisji wszystkim radcom do zaakceptowania. Ostateczne ustalenie składu Komisji miałyby miejsce na następnem Plenarnem Zebraniu.

Wybory Komisji Rewizyjnej.

Przewodniczący przechodzi do punktu V porządku dziennego. Radcowie Kielasiński i Dauman zgłaszają listę kandydatów na członków Komisji Rewizyjnej w osobach radców: Stanisława Czerskiego, Edwarda Kraussego, Salomona Silberszlaga, Józefa Zubrzyckiego i Moszė Burko z wnioskiem o przyjęcie przez aklamację. Innych kandydatur nie zgłoszono. Wobec żądania radcy Pliszczyńskiego, aby głosowanie odbyło się tajnie, Prezes Michniewski zarządza głosowanie kartkami, zapraszając do skrutynium radców: Wyszyńskiego, Potockiego i Słobodkina. Następuje głosowanie przez składanie przez radców w alfabetycznym porządku kartek do urny.

Wybory korespondentów.

Przewodniczący Michniewski proponuje, aby w czasie, kiedy skrutynium obliczać będzie głosy, Zebrani załatwili ostatni punkt porządku dziennego i stawia wniosek wyboru na korespondentów pp.:

Marcina Chmielnikowskiego, dyr. Lub. Oddz. Banku Polskiego,
Antoniego à Donau Szpindlera, dyr. Lub. Oddz. Banku Rol-
nego, Wacława Wejersa, dyr. Lub. Oddz. Banku Gospodarstwa
Krajowego,

co Zebrani przez aklamację przyjmują. Wobec zgłaszania dalszych kan-
dydatów Prezes Michniewski oświadcza, że sprawa mianowania korespon-
dentów będzie postawiona na jednym z najbliższych Plenarnych Zebrań
i prosi pp. radców o składanie odnośnych wniosków do Prezydium.

Wybory Komisji Rewizyjnej.

Wobec ukończenia przez skrutynium obliczenia głosów Prezes Mi-
chniewski ogłasza wynik wyborów do Komisji Rewizyjnej:

pp. Krausse	otrzymał	48 głosów
Zubrzycki	„	48 „
Silberszlag	„	49 „
Czerski	„	47 „
Burko	„	43 głosy
Słobodkin	„	4 „
Herszenhorn	„	1 głos
Hufnagel	„	1 „

wobec czego do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali radcowie: Edward
Krausse, Józef Zubrzycki, Salomon Silberszlag, Stanisław Czerski i Mo-
sze Burko.

Prezes Michniewski stawia wniosek, aby z racji ukonstytuowania
się Izby Przemysłowo-Handlowej w drugiej kadencji złożyć telegraficznie
hołd Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz Panu Marszałkowi Pił-
sudskiemu, pozatem wysłać depesze z zapewnieniem dalszej usilnej
współpracy do Pana Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Przemysłu
i Handlu, co Zebrani przyjmują oklaskami.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący zamyka Ze-
branie o godz. 21 min. 50.

**Protokół Drugiego Plenarnego Zebrania
Izby Przemysłowo-Handlowej
w Lublinie**

w II kadencji (XX kolejne Zebranie Plenarne)

z dnia 22 maja 1935 r.

wyznaczonego na podstawie zaproszeń z dnia 11 maja 1935 r.

(Sala Konferencyjna Izby, godzina 12).

Obecni: Członkowie Prezydjum: Prezes Izby Michał Michniewski, oraz
Vice-Prezesi: Symcha Bromberg, Jan Michałowicz, Franciszek
Papiewski i Samuel Pisiuk,

Radcowie: Jakób Awerbuch, Szewel Brocki, Mieczysław Broniewski,
Moszé Burko, Antoni Czapski, Stanisław Czerski, Jan Czerwiński,
Łazarz Dal, Stanisław Danielewicz, Stanisław Drozd, Roman Dusza,
Szulim Elbert, Jojna Frydman, Jan Fusiecki, Emil Gincburg,
Zygmunt Godlewski, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Mendel Horowicz,
Leon Hufnagel, Tadeusz Huskowski, Tadeusz Kielasiński,
Edward Krausse, Witold Krzyżanowski, Teofil Kujawski,
Roman Laśkiewicz, Izaak Lederman, Izrael Lew, Stefan Madler,
Józef Malowaniec, Kazimierz Maj, Leon Obsztejn,
Władysław Ocetkiewicz, Czesław Pliszczyński,
Stefan Poncet, Józef Potocki, Walenty Radzyński,
Lejb Rozenberg, Gustaw Scholtz, Mieczysław Krzywda-Sienicki,
Salomon Silberschlag, Henryk Silberstein, Izaak Słobodkin,
Leon Troniewski, Olgierd Wirpsza, Karol Wolff,
Juljan Wyszynski i Józef Zubrzycki,

Korespondenci: Marcin Chmielnikowski i Wacław Wejers.

Nieobecni radcowie — usprawiedliwieni: Oskar Adler, Adolf Dauman,
Aleksander Dobrzański, Dawid Herszenhorn, Ignacy Puławski
i Henryk Rüdiger.

Obecne Biuro Izby: Dyrektor Izby Teodor Miller, I Zastępca Dyrektora Tadeusz Kryński, II Zastępca Dyrektora Karol Hollenberg i Radca Prawny Adolf Bier.

Przewodniczy Zebraniu Prezes Izby Michał Michniewski.

Protokół prowadzi Sekretarz Izby Czesław Bielski.

Stenografują: M. Gronkiewiczówna i J. Tymowska.

Porządek obrad:

- 1) Zatwierdzenie protokołu poprzedniego zebrania.
- 2) Zaprzysiężenie buchalterów.
- 3) Sądownictwo polubowne i zwyczaje handlowe.
- 4) Wybór członków Sądu Polubownego Izby.
- 5) Sprawozdanie rachunkowe Izby za rok 1934.
- 6) Wybór członków komisji izbowych:
 - Prawno-Regulaminowej,
 - Podatkowej,
 - Polityki Przemysłowo-Handlowej,
 - Finansowej,
 - Szkolnictwa Zawodowego,
 - Mandatowej,
 - Eksportowej,
 - Drobnego Handlu.
- 7) Zatwierdzenie opłat za czynności izbowe.
- 8) Wybór komisji dla zakupu nieruchomości dla funduszu emerytalnego.
- 9) Wybór korespondentów Izby.

Otwarcie Zebrania.

O godz. 12 m. 05 Przewodniczący Zebrania Prezes Izby Michał Michniewski otwiera Zebranie.

Przed przystąpieniem do obrad radca Maj wnosi o zdjęcie z porządku obrad punktu piątego, odnoszącego się do sprawozdania rachunkowego za rok 1934, i postawienie go na porządku obrad następnego Plenarnego Zebrania Izby.

Dyrektor Izby wyjaśnia, że według statutu sprawozdanie rachunkowe winno być zatwierdzone w terminie do 1 kwietnia. Opóźnienie nastąpiło z racji wyborów. Odłożenie zatwierdzenia sprawozdania rachunkowego byłoby sprzeczne z ustawą o izbach przemysłowo-handlowych.

Przewodniczący stawia wniosek radcy Maja pod głosowanie. Wniosek upadł. Przeciw wnioskowi wypowiedzieli się wszyscy radcowie przy jednym wstrzymującym się.

Zatwierdzenie protokołu poprzedniego zebrania.

Przewodniczący oświadcza, że, wobec braku zgłoszenia uwag do protokołu poprzedniego zebrania, uważa go za przyjęty i przystępuje do punktu 2-go porządku obrad.

Zaprzysiężenie buchalterów.

Zaprzysiężeni zostają buchalterzy: pp. Edward Janicki i Stanisław Dawid z Lublina oraz Zajnwel vel Zygmunt Lis z Biłgoraja i Michał Kasprowicz z Łucka.

Sądownictwo polubowne i zwyczaje handlowe.

W wykonaniu punktu 3-go Dr. A. Bier wygłasza referat w sprawie sądownictwa polubownego i zwyczajów handlowych:

„Wysoka Izbo! Nasze ustawodawstwo ostatnich lat sprzyja rozwojowi sądownictwa polubownego. Nowa procedura cywilna zawiera cały szereg zasad, ułatwiających dojście do skutku i wykonywanie wyroków sądów polubownych. Przepisy wprowadzone do nowej procedury zajmują się nawet specjalnie sądami polubownymi przy izbach przemysłowo-handlowych, nadając im przez to znaczenie szczególne i wyróżniając je w stosunku do sądownictwa polubownego innych typów.

Doświadczenia lat ostatnich wykazują, że sądownictwo polubowne spełnia bardzo dobrze swoje zadanie, gdyż jest tanie, szybkie i fachowe. Jest tanie, gdyż nie zna przymusu adwokackiego i całego szeregu kosztów związanych z postępowaniem sądowym; jest szybkie, gdyż jest jednoinstancyjne, przyczem strony mogą, z natury rzeczy krótkie, terminy zbierania się sędziów polubownych jeszcze bardziej skrócić. Wreszcie jest to sądownictwo fachowe, gdyż to, o co sędzia koronny musi zapytywać biegłych, to sędzia fachowiec sam wie, gdyż jego właśnie, jako fachowca wybiera się do sądu polubownego.

To też wszędzie tam, gdzie sądownictwo polubowne się przyjęło jest ono mile widziane i pełni dobrze swoje funkcje. Najlepiej prosperuje w Poznańskim — jeszcze ze względu na tradycje przedwojenne. W Poznańskim też wytworzył się cały szereg zwyczajów, dotyczących sądownictwa polubownego przy izbach przemysłowo-handlowych. Ponadto sądy polubowne przy izbach przemysłowo-handlowych są b. ważnym czynnikiem unifikacji zwyczajów handlowych, gdyż mają najwięcej do czynienia z uzansami, z typowymi zjawiskami życia gospodarczego, a ponieważ składają się z ludzi, będących w ośrodku tego życia, przeto nadają się doskonale do rugowania zwyczajów zużytych, do wprowadzania nowych, nadają się doskonale do odegrania roli instrumentu czulego do notowania i uwzględniania zjawisk gospodarczych.

To też równocześnie z powstaniem izb przemysłowo-handlowych zorganizowane zostały przy nich sądy polubowne, które wytworzyły własne regulaminy, stanowiące rodzaj procedury tychże sądów. Regulaminy te naogół podobne do siebie, wykazują jednak tu i ówdzie odchylenia i rozbieżności, których istnienie nie jest pożądane, utrzymywanie bowiem rozbieżności między regulaminami prowadzi do tego, że kupiec przyzwyczajony do porządku proceduralnego w swojej izbie, w zaufaniu, że w innej izbie taki sam panuje porządek rzeczy, łatwo doznać może szkody prawnej przez to, że procedura sądów polubownych w innej izbie jest inna. Jeszcze w gorszym położeniu jest kupiec zagraniczny, który, działając w zaufaniu do polskich sądów polubownych izbowych i mając interesy i spory w różnych dzielnicach, musiałby się zaznajamiać z 10 regulaminami, co raczej odstraszałoby go od tych sądów, niż do nich zachęcało. Tymczasem właśnie ze względu na interesy eksportowe i importowe sądownictwo polubowne wydaje się szczególnie pożądane.

Z przytoczonych względów Związek Izb Przemysłowo-Handlowych zajął się kwestią unifikacji regulaminu sądów polubownych dla całego Państwa Polskiego. Sprawę referuje Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie. Miała być ona rozstrzygnięta na zjeździe Międzyizbowej Komisji Prawnej w Katowicach w dniu 13 maja 1935 r., jednak Komisja prac swoich nie zakończyła, gdyż stwierdzone zostały jeszcze pewne rozbieżności w stanowisku poszczególnych izb, które mają być dopiero uzgodnione. Prace są w pełnym toku i naogół wszystkie izby uznają ich potrzebę, co uzasadni wniosek, który przy końcu przytoczę.

Przechodzę do drugiej części mego referatu — do zwyczajów handlowych.

W sprawie ustalania zwyczajów handlowych i wydawania zaświadczeń o ich istnieniu należy rozróżnić powszechne w państwie prawo zwyczajowe — art. 1 kodeksu handlowego, prawne zwyczaje handlowe i faktyczne zwyczaje handlowe.

Kodeks handlowy akcentuje kwestię „powszechności w państwie”. Cechę powszechności będą miały tylko takie zasady zwyczajowe, które stosowane są na przeważającej części obszaru państwowego, t. j. we wszystkich czterech jego dzielnicach, w których obowiązywały cztery różne kodeksy handlowe. Prawo zwyczajowe będzie miało przeto cechy rozbieżności, gdy obowiązywało np. tylko w dzielnicach, które rządziły się kodeksem typu germańskiego lub francuskiego, a nie obowiązywało w dzielnicy, gdzie obowiązywał rosyjski kodeks handlowy lub naodwrot.

Ze względu na to, że w dziedzinie handlu istnieją podobne kwestie i jednolita potrzeba ich unormowania, istnieją zwyczaje powszechne już nie tylko ogólnopaństwowe, lecz nawet międzynarodowe, reprezentujące przekonania prawne kół zainteresowanych, już dawno skryształizowane i jasne, zwyczaj handlowy zawiera tu normy niejako międzynarodowe, wszędzie stosowane. Tu należy np. zwyczaj uznawania zapłaty do rąk pomocnika handlowego, stawiania w zwłocę i udzielania dodatkowych terminów dostawy i t. p. Zwyczaje tego rodzaju zatraciły już przeważnie charakter prawa zwyczajowego, gdyż weszły do ustawodawstwa, jako normy prawne. Gdzie się to jeszcze nie stało, tam właśnie obowiązują lub też doniedawna obowiązywały, jako normy prawa zwyczajowego. Co do tych zwyczajów, t. j. norm już zupełnie pewnych i powszechnych, opartych na długotrwałej praktyce, to Izby nie powinny o nich stanowić i wydawać zaświadczeń bez wzajemnego porozumienia się. Porozumienie to ma właśnie na celu ustalenie, czy norma jest powszechną. Jeżeli jest rzeczywiście powszechną, to łatwo się to da stwierdzić i ustalenie jej w stosunkach międzyizbowych nie powinno ani napotykać na trudności, ani trwać długo. Niemożność rychłego i łatwego ustalenia takiej normy przemawiałaby za tem, że nie jest ona powszechną, co powinno wpłynąć na czujność izb przy ostatecznem ustalaniu norm. Obowiązek ustalania norm tego rodzaju nie powinien być wykonywany sporadycznie, na zapytanie władz lub osób prywatnych. Należałoby raczej uprzedzić te zapytania i ustalić i spisać zwyczaje tego rodzaju, czem przysłużyłoby się orzecznictwu sądowemu i sferom gospodarczym. To też izby powinny przystąpić jaknajprędzej do opracowania „księgi powszechnych w Państwie zwyczajów handlowych”, z której tak sądom, jak i na żądanie osób prywatnych, mogłyby być wydawane zaświadczenia, dotyczące treści i istnienia zwyczajów handlowych.

Ponadto jednak istnieją zwyczaje, nie będące wynikiem powszechnie odczuwanej potrzeby prawnej. Różne są tych zwyczajów genezy. Niejednokrotnie są one wynikiem walki o prawne uprzywilejowanie silniejszego, uporządkowanie rozbieżnych kwestyj między wierzycielem a dłużnikiem, dostawcą a odbiorcą. Ustalane w ten sposób zasady prawne niezawsze były dobrowolnie przyjmowane przez zainteresowanych, często były im narzucane wbrew interesom słabszego, jakoteż wbrew zasadom słuszności, często kryło się pod nimi wyzyskiwanie długotrwałej sytuacji lub koniunktury — np. w państwach typu germańskiego przedwojenny odbiorca był dość silny w stosunku do dostawcy, naodwrot w państwie rosyjskiem, gdzie o towar nie było łatwo, dostawca był w silniejszej pozycji, — wytworzyło to inne nastawienie i inne zwyczaje w obydwu typach państw. Kodyfikacja niejednokrotnie usuwała zwyczaje w ten sposób powstałe, wyraźnie je wykluczając, jak np. polskie prawo składowe, które uznawało uprawnienie zwyczajowe domów składowych, mocą którego deponent towaru musiał płacić składowe za pewien minimalny okres, chociażby trzymał towar na składzie przez czas krótszy.

Takie i tym podobne zwyczaje handlowe mogłyby się stać powszechnymi, mogłyby jednakże nie obejmować jeszcze wszystkich dziedzin, względnie całej dziedziny handlu, mogłyby, zwłaszcza wobec głębokich zmian, jakie zaszły w nowoczesnej gospodarce, niezawsze zawierać normy uznane za konieczne, normy słuszne i rozumne. Pochopne ustalenie zwyczaju wprowadzić go może do orzecznictwa sądowego lub podatkowego z wielką ujmą dla interesów gospodarczych i dla orzecznictwa. Dlatego wydawanie zaświadczeń o zwyczajach powszechnych przez Izby bez ich wzajemnego porozumienia nie wydaje się dopuszczalne. W Państwie obowiązywało kilka kodeksów handlowych. Były one od siebie dość różne w ujęciu materji prawnej, w strukturze i t. p. Odpowiadały treściowo różnym systemom prawnym i poglądom, uwzględniały w sposób częstwo diametralnie odmienny różne problemy prawne, były wynikiem różnych epok, gry interesów i t. p. Z natury rzeczy wynika, że zwyczaje powstają i kształtują się tam, gdzie niema pozytywnych przepisów prawa i wypełniają lukę w ustawodawstwie. Skoro przeto luki dzielnicowych kodeksów były różne, to i zwyczaje były różne. Nie mogą przeto zwyczaje dzielnicowe być do siebie zupełnie podobne, mogą się znacznie od siebie różnić. Ponadto każdemu z kodeksów handlowych odpowiadał pewien system zwyczajów handlowych, który rozwinął się jako nadbudowa przepisów obowiązującego prawa. Inne narody, inny stosunek do handlu i jego potrzeb, inne nastawienie wobec dłużnika lub wierzyciela, utorowały dzielnicowym zwyczajom inne kierunki. Zwyczaje w ten sposób powstałe nie mogą być i nie są powszechne. Niektóre z nich zostały usunięte przez nowy kodeks handlowy, niektóre zawiśną w niepewności lub wogóle staną się zbędne wskutek tego, że odpadły normy dzielnicowego kodeksu, o który się opierały. Kwestje te muszą być dokładnie rozważone, zanim zacznie działać moc obowiązująca niektórych zwyczajów i zanim zacznie się je ustalać.

Należy ponadto mieć na względzie, że poważne znaczenie ma pewien tradycjonalizm i konserwatyzm w rzeczach prawa. Istnieje różne nastawienie dzielnicowych społeczeństw do nowego ustawodawstwa. Każda dzielnica inaczej asymiluje nowe ustawy. Każda więc dzielnica

zechce swoje zwyczaje handlowe wykazać, jako „powszechne”, gdyż do nich przywykła, w niej się one przyjęły i uznane zostały za dobre. Ponadto skutek przyzwyczajania do norm prawnych, płynących z uchylonych obecnie kodeksów handlowych, rozwinąć się może taka praktyka, że normy tych kodeksów będą uważane za zwyczaje handlowe, które się już przyjęły wskutek długoletniej obserwacji.

Te wszystkie możliwości doprowadzić mogą do poważnych powikłań, powstaną cztery grupy partykularnych zwyczajów, cztery systemy prawa zwyczajowego. Przy jednoliciu obowiązującym kodeksie handlowym, pomyślanym jako unifikacja, powstaną tu nowe sprzeczności. Dlatego byłoby słuszne, by izby przemysłowo-handlowe przez swój wspólny organ razem jednolicie zwyczaje ustalały i w ten sposób, zamiast działać w kierunku partykularyzmu dzielnicowego, przyczyniałyby się do unifikacji prawa największej obchodzącego ich sferę. Dla uniknięcia tego, by na sądzie orzeczenie jednej Izby nie było w sprzeczności z orzeczeniem drugiej Izby nie było w sprzeczności z orzeczeniem drugiej Izby, co podważałoby autorytet izb w najpoważniejszej dziedzinie ich działalności, lepiej będzie, bezpieczniej i słuszniej rozpocząć działalność od Związku Izb i z reguły przez Związek ustalać zwyczaje handlowe. Izby będą mogły wtedy zwyczaje porównywać i wyjaśniać, eliminować z nich nawyki dzielnicowe, szkodliwe lub zbędne, i w ten sposób współdziałać przy tworzeniu prawa zwyczajowego i oddziaływać na to prawo.

Izba nasza wypowiada się za tem, by wszystkie zwyczaje handlowe w izbach, czy to na żądanie władz, czy na żądanie osób prywatnych, były ustalane przez Związek w drodze korespondencji, a gdyby na tej drodze jednomyślności nie dało się uzyskać, to na zebraniach Międzyizbowej Komisji Prawnej. Zwyczaje, wpisane do „księgi zwyczajów”, mogłoby być wydawane na każde żądanie.

Zwyczaje faktyczne t. zw. uzanse są powszechnie praktykowanymi wyjaśnieniami niedokładności w wyrażeniach woli stron, a więc warunkami, zastrzeżeniami, umową, — niewypowiedzianymi, lecz przez praktykę domniemanymi. Ustalenie tych zwyczajów napotyka również na trudności. Bardziej rozwinięte pod względem gospodarczym dzielnice państwa znały ich znacznie więcej, niż okolice gospodarczo słabo rozwinięte, dlatego i tu należy się trzymać wspólnego działania izb.

Na zasadzie powyżej przytoczonego stanu rzeczy proszę w imieniu Prezydium o uchwalenie następujących wniosków:

„Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej uchwalić raczy, co następuje:

- I. Zważywszy, że rozbudowa sądownictwa polubownego odda duże usługi życiu gospodarczemu Izba wypowiada się za ujednoliceniem przepisów i regulaminów Sądów Polubownych Izby Przemysłowo-Handlowych.
- II. Izba uznaje konieczność ustalenia i zebrania zwyczajów handlowych i zaleca Prezydium Izby stworzenie podstaw ku założeniu zbioru powszechnie obowiązujących zwyczajów handlowych w Państwie”.

Na skutek zapytania rady Gincburga, czy istnieją w kwestji zwyczajów uchwały innych izb, Dr. Bier daje szczegółowe wyjaśnienie:

„Odrodziłem dwie zasadnicze kwestje: 1) zwyczajów handlowych prawnych, to jest zwyczajów, zawierających zasady prawne i 2) zwyczajów faktycznych, to jest uzansów. Nam idzie nietylko o zwyczaje handlowe prawne. Wszyscy doskonale wiemy, że gdy kupujemy w sklepie w nieobeności kupca i płacimy kupca i płacimy subjektowi, który jest w tej chwili w sklepie, uskuteczniamy to, co się nazywa dobrze zapłacić, to znaczy, że kupiec nie będzie mógł kwestjonować nigdy, że to, co zapłaciliśmy subjektowi, jest nieważnie zapłacone. Spróbujmy zapłacić za grunt nie właścicielowi — tylko jego żonę lub dziecku, to zarzuci się nam, o ile nie zająd szczególne okoliczności, żeśmy źle zapłacili. Niezawsze tak było, że zapłata do rąk subiekta jest ważna, to jest zdobycz XVII wieku. We francuskiem prawie zwyczajowem wprowadzono dopiero tę zasadę, która potem przeszła do prawodawstwa.

Obok tych istnieją t. zw. uzanse, to są te warunki umowy, tak często powtarzane w umowach od dawnych czasów, że ich powtarzanie w umowach nowych tego samego typu staje się zbędne. Takie warunki, zwane zwyczajami faktycznymi, zbiera się i wydaje pod nazwą uzansów, które obowiązują w umowach pewnego typu, choćby nie były wyraźnie omówione. Jeżeli np. zawiera się umowę na giełdzie lubelskiej, będą przy jej wykładni i stosowaniu obowiązywały zasady zbioru uzansów tejże giełdy.

Niektóre giełdy i izby zbierają zwyczaje pewnych branż od szeregu lat i wydają je periodycznie. Tak np. zwyczaje giełdy lwowskiej wydawał były dyrektor izby lwowskiej p. Trawiński, przyczem szczególnie uwzględnił drzewnictwo. Zwyczaje te, w przeważnej części jeszcze słuszne, będą musiały jednak w niektórych kierunkach ulec modyfikacji, zastosowanej do obecnych warunków. Jakkolwiek te przygotowania Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie do zbierania uzansów są bardzo cenne, to jednak obecnie problem ten przybrał taki rozmiar, że na Związku Izb postawiono wniosek, że nie możemy się zgodzić na to, iżby jedna Izba uważała swoje zwyczaje za obowiązujące. Stąd bierze się tendencja utworzenia przy Związku Izb specjalnego ciała, które zajmowałoby się temi zwyczajami, i stworzenie takiej księgi żelaznej powszechnie obowiązujących zwyczajów w Polsce.

Pozostaje jeszcze kwestja zwyczajów buchalteryjnych. Ponieważ nowy kodeks handlowy dopuszcza wszystkie systemy buchalteryjne i nie zna żadnych zasadniczych ograniczeń w kwestjach tychże, przeto pożądane jest szybkie rozpowszechnienie istniejących zwyczajów buchalteryjnych i szybkie zniwelowanie różnic dzielnicowych. Przy zwyczajach handlowych idzie o zacieśnienie względnie wyrugowanie z życia gospodarczego zasad partykularnych, przy zwyczajach buchalteryjnych idzie o rozszerzenie dobrych prawideł buchalterji na wszystkie dzielnice. Należy bowiem wyjść z założenia, że sztuka buchalteryjna wytworzyła tylko takie zasady zwyczajowe, które godzą się z jej prawidłami, że przeto rozpowszechnienie tych zasad nie może być szkodliwe. Np. tak zwany „Sammeljournal”—dziennik zbiorowy—w b. dzielnicy pruskiej, polegający na wpisywaniu do dziennika pozycyji dziennych zbiorowych z powołaniem się na księgę pomocniczą, w której znajdują się specyfikacje, jest praktyczny i dobry, a jednak dotychczas władze skarbowe b. dzielnicy rosyjskiej nie uznawały tego systemu. Te rzeczy muszą być uzgodnione w kierunku jaknajwiększego liberalizmu dla wszystkich uczciwych systemów. I tu jest bardzo poważne zagadnienie, a nowe

ustawodawstwo podatkowe wyznacza bardzo szeroką rolę izbom przemysłowo-handlowym”.

W głosowaniu wnioski zaproponowane przez referenta przechodzą jednogłośnie.

Wybór członków Sądu Polubownego Izby.

Dr. Bier w imieniu Prezydium proponuje wybranie na członków Sądu Polubownego 60 osób w myśl odpowiedniego regulaminu, a mianowicie 59 radców oraz p. Michała Cheina, korespondenta Izby, jako znawcę spraw zbożowych.

Wniosek przechodzi jednogłośnie.

Sprawozdanie rachunkowe Izby za rok 1934.

Sprawozdanie rachunkowe Izby za rok 1934 referuje Vice-Prezes J. Michałowicz.

Referent wyjaśnia skąd powstał niedobór budżetowy, podaje zestawienia cyfrowe, odnoszące się do lat ubiegłych w porównaniu z rokiem 1934, wyszczególnia pozycje wykonania budżetu i w końcu przemówienia wnoszą w imieniu Prezydium o uchwalenie przedstawionych w sprawozdaniu rachunkowym wziętych w budżecie roku 1934, a mianowicie:

z działu I § 1 poz. 1,— zł.	800,—	do działu VI § 1
„ 1 „ 1,— „	600,—	„ „ VI „ 2
„ 1 „ 1,— „	5.400,—	„ „ IX „ —
„ 2 „ 1,— „	1.400,—	„ „ VI „ 2
z działu III „ 2 „ 4,— „	7.900,—	„ „ IX „ —

Przewodniczący zapytuje, jakie uwagi mają radcowie w związku ze sprawozdaniem.

Zabierają głos: radca Gincburg, uważając za niewskazane oszczędności w pozycji popierania rozwoju przemysłu i handlu i zapytując o pozycję deficytu w dziale jajczarskim; radca S. Poncet i radca Broniewski przestrzegają przed optymizmem i wyrażają obawę o realność budżetu na rok 1935 r. oraz radca Dusza, dzieląc zdanie przedmówców.

Referent budżetu Vice-Prezes J. Michałowicz udziela następujących wyjaśnień:

Sprawa pokrycia niedoboru budżetowego za rok 1934 jest rozwiązana w preliminarzu budżetowym na rok 1935, w którym na skutek zwiększonego dochodu o 5% dodatku do ceny świadectw przemysłowych znajduje się wyrównanie niedoboru budżetowego, który obejmuje w sobie również i straty działu jajczarskiego z poprzednich lat, jak również i zrównoważenie budżetu 1935 r.

Wobec powyższych wyjaśnień, wyczerpujących stawiane ze strony pp. radców zapytania, referent wnoszą w imieniu Prezydium o przyjęcie w myśl protokołu Komisji Rewizyjnej z dnia 1 maja 1935 r. wykonania budżetu za rok 1934 i udzielenie absolutorjum Prezydium.

W dalszej dyskusji zabierają głos: radca Krzyżanowski, omawiając sprawę Funduszu Emerytalnego, radca J. Malowaniec, wskazując, że

pozycje popierania przemysłu i handlu oraz zapomóg i stypendjum dla uczniów winny być w całej pełni wykorzystane. Następnie radca St. Czerski, jako członek Komisji Rewizyjnej, daje wyjaśnienia i stwierdza, że gospodarka finansowa była właściwa i Komisja Rewizyjna nie znalazła podstaw do jakichkolwiek zarzutów, — wnosi zatem o nieprzewodzenie dalszej dyskusji i przyjęcie zamknięcia rachunkowego.

Radca Krzywda-Sienicki, uważa, że sprawozdanie należy przyjąć, a wysunięte w dyskusji uwagi winny posłużyć jako wskazania przy układaniu budżetu na rok następny. Zaleca daleko idącą oszczędność zarówno przy wydatkach w roku bieżącym jak i w przewidywanych na przyszłość. Zapytuje dlaczego Fundusz Emerytalny jest omawiany na Zebraniu Izby, jakie są do tego podstawy prawne, kto zarządza Funduszem i wskazuje, że Fundusze Emerytalne powinny być lokowane w bankach państwowych.

Powyższe stanowisko popiera radca Senator Czerwiński.

Radca M. Burko, jako członek Komisji Rewizyjnej, stwierdza, że wszystkie pozycje i dokumenty zostały zbadane szczegółowo przy wyjaśnieniach Prezydjum i Dyrektora Izby. Uważa, że wszystkie wypowiedziane cenne uwagi pp. radców winny być zastosowane przy układaniu przyszłego preliminarza budżetowego. Wskazuje, że prace Izby koncentrują się w komisjach, nie należy przeto czynić oszczędności na kosztach przyjazdów pp. radców. Wyraża obawę, czy dochody ze świadectw przemysłowych są stałe wobec dążeń do skasowania tych świadectw. Izby winny już teraz zastanawiać się nad przyszłymi stałymi źródłami dochodów, na których winny opierać się budżety Izby Przemysłowo-Handlowych.

Po dodatkowych wyjaśnieniach dr. Biera, dotyczących strony prawnej Funduszu Emerytalnego, zabiera głos, jako referent sprawy, Vice-Prezes Michałowicz, wyjaśnia powody niedojścia do skutku konkursu na wzorowy sklep spożywczy na Wołyniu i wyraża pogląd, że w przyszłości pozycja stypendjów i zapomóg dla uczniów szkół handlowych i przemysłowych będzie w 100% wypełniona.

Wobec zakończenia dyskusji Prezes poddaje pod głosowanie wniosek Komisji Rewizyjnej przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania za rok 1934.

Wniosek zostaje przyjęty przez Izbę jednogłośnie.

Wybór członków komisji izbowych.

Prezes Michniewski przechodzi do następnego punktu porządku obrad—wyboru komisji izbowych. Projekt składu komisji dostarczony był radcom przez biuro Izby.

W dyskusji radca Kujawski proponuje zastanowienie się nad ilościowym składem komisji, uważając, że komisje winny być mniej liczne, natomiast częściej zwoływane.

Radcowie: Maj, Drozd, Lederman, Krzywda-Sienicki, Gincburg, Czerski, Poncet, Zubrzycki, Wyszyński, Danielewicz i Burko wypowiadają się za ograniczeniem liczby radców w poszczególnych komisjach, przyczem radca Wyszyński proponuje zmniejszenie djet.

Wyjaśnień ze strony formalnej udziela Dyrektor Miller.

Radca Maj proponuje 15-min. przerwę dla opracowania wniosku.

Przewodniczący zarządza 15-min. przerwę, po której radca Gincburg odczytuje wniosek treści następującej:

- „1. Komisje w obecnych składach uważa się za wybrane tymczasowo—do ostatniego Plenarnego Zebrania w roku bieżącym.
2. Ilość członków Komisji ustalamy, jak następuje: Regulaminowa—5, Podatkowa—11, Polityki Przemysłowo-Handlowej—15, Handlowa—11, Mandatowa—9, Szkolnictwa—7, Eksportowa—11, Finansowa—7.
3. Na komisyjne zebrania zwrot kosztów radców ustala się na zł. 15,— plus bilet kolejowy II klasy.
4. Do zaprojektowania składu komisji Zebranie upoważnia komisję wnioskodawców. Projekt składu komisji ma być przedłożony Plenarnemu Zebraniu do zatwierdzenia. Skład komisji wnioskodawców: rr. Maj, Sienicki, Burko, Wyszyński i Gincburg”.

Wniosek powyższy zostaje przyjęty jednogłośnie przy 2 głosach wstrzymujących się.

Zatwierdzenie opłat za czynności izbowe.

Skolei Przewodniczący przechodzi do VII punktu porządku obrad, a mianowicie do zatwierdzenia opłat za czynności izbowe. Wniosek Prezydjum w tym względzie referuje Dyrektor Miller: „W myśl Statutu Izby wszystkie opłaty, które są pobierane od interesantów za czynności izbowe, muszą być zatwierdzane przez Plenarne Zebranie. W pierwszych dwóch punktach idzie o zmniejszenie pobieranych dotychczas opłat, mianowicie opłat za świadectwa pochodzenia towarów. Dotychczas brało się 1 pro mille od wartości towarów—minimum 10, maksimum 200 zł.; obecnie proponujemy 1 pro mille od wartości towarów — minimum 10 zł., maksimum 100 zł. Następny punkt—opłaty za przywóz towarów reglamentowanych — było 1 pro mille od sumy faktury lub wartości towaru — minimum 10 zł., maksimum 200 zł., projektuje się 1 pro mille od wartości towarów — minimum 5 zł., maksimum 100 zł. Opłatę od rejestracji uczniów przemysłowych proponuje się ustalić na zł. 10, opłaty za parafowanie ksiąg handlowych — 2 zł., od jednej księgi i po 1 zł. za następne. Prezydjum prosi o zaakceptowanie tych stawek”.

Wniosek Prezydjum uchwała Izba jednogłośnie.

Wybór Komisji dla zakupu nieruchomości dla Funduszu Emerytalnego.

Przewodniczący udziela głosu Vice-Prezesowi J. Michałowiczowi, który, referując sprawę lokowania Funduszu Emerytalnego Izby, stawia w imieniu Prezydjum następujący wniosek:

„Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie na posiedzeniu dnia 22 maja 1935 roku uchwała:

1) Powołać Komitet dla zakupu nieruchomości z funduszu emerytalnego Izby Przemysłowo-Handlowej w składzie jedenastu osób, w tem pięciu członków Prezydjum Izby i sześć osób z grona radców.

2) Upoważnić tak ukonstytuowany Komitet do nabycia dla Izby Przemysłowo-Handlowej nieruchomości z funduszu emerytal-

nego po cenie i na warunkach, jakie Komitet ten uzna za stosowne, do podpisywania rejentalnych i hipotecznych aktów nabycia nieruchomości, do wyłonienia ze swojego grona ściślejszego Komitetu, złożonego z 3-ch osób, z prawem zastępstwa i reprezentowania całego Komitetu przy podpisywaniu aktów prawnych, rejentalnych i hipotecznych.

Prezydjum ze swej strony proponuje i prosi o przyjęcie następującego składu tego Komitetu pp. rr.: inż. Mieczysława Krzywdę-Sienickiego, Józefa Zubrzyckiego, Władysława Ocetkiewicza, Lejby Rozenberga, Mendla Horowicza i Izaaka Słobodkina."

W dyskusji nad wnioskiem Prezydjum zabierają głos: radca Maj, proponując powołanie do Komisji przedstawicieli pracowników Izby, radcowie: Poncet, Czerwiński, Wyszyński, Krzywda-Sienicki i Czerski, wyrażając konieczność udziału pracowników Izby w proponowanym Komitecie oraz obawy, by lokata nie unieruchomiła zbyt wiele kapitałów Funduszu Emerytalnego.

Po wyjaśnieniach, udzielonych przez Dyrektora Millera i Vice-Prezesa Michałowicza, wniosek zostaje przyjęty wszystkimi głosami przy jednym przeciwnym.

Wybór korespondentów Izby.

Przewodniczący przechodzi do ostatniego punktu porządku obrad i udziela głosu Vice-Prezesowi J. Michałowiczowi, który odczytuje wniosek co do zgłoszonych kandydatur na korespondentów Izby, a mianowicie pp.: Kazimierza Rzeszotarskiego z Brześcia n/B., Michała Cheina z Lublina, Eli Topla z Lublina, Rudolfa Mitoraja z Równego i Dawida Stoka z Równego.

Radca Krzywda-Sienicki zapytuje kto zgłasza wniosek. Dyrektor Miller odczytuje nazwiska radców podpisanych pod wnioskiem.

Radca Maj informuje się, czy można jeszcze ten wniosek uzupełnić 3 nazwiskami kandydatów na korespondentów.

Vice-Prezes Michałowicz wyjaśnia, że w myśl § 18 p. 1 II części Statutu Izby kandydaci winni być uprzednio zgłoszeni do Prezydjum.

Przewodniczący poddaje wniosek pod głosowanie.

Wniosek przechodzi jednogłośnie przy 1 wstrzymującym.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący zamyka zebranie o godz. 16 min. 50.

Protokół Nadzwyczajnego Plenarnego Zebrania Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie,

zwołanego na dzień 29 lipca 1935 r. godz. 18

na skutek zarządzeń Pana Wojewody Lubelskiego z dnia 18.VII.1935 r.,
(Dz. Woj. Nr. 16, poz. 127 — 133) i Pana Wojewody Wołyńskiego
z dnia 19.VII. 1935 r. (Dz. Woj. Nr. 15)

w celu wyboru delegatów do zgromadzeń okręgowych, w myśl ordynacji
wyborczej do Sejmu, z okręgów: 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 56, 57, 58, 59 i 60.

Na Zebranie przybyło 44 radców Izby, uprawnionych do uczestnictwa: Jakób Awerbuch, Szewel Brocki, Symcha Bromberg, Moszė Burko, Stanisław Czerski, Łazarz Dal, Stanisław Danielewicz, Stanisław Drozd, Roman Dusza, Adolf Dauman, Aleksander Dobrzański, Szulim Elbert, Jan Fusiecki, Emil Gincburg, Zygmunt Godlewski, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Tadeusz Huskowski, Dawid Herszenhorn, Edward Krausse, Witold Krzyżanowski, Teofil Kujawski, Roman Laśkiewicz, Izaak Lederman, Izrael Lew, Stefan Madler, Kazimierz Maj, Jan Michałowicz, Michał Michniewski, Józef Malowaniec, Władysław Ocetkiewicz, Franciszek Papiewski, Czesław Pliszczyński, Józef Potocki, Ignacy Puławski, Stefan Poncet, Walenty Radzymiński, Lejb Rozenberg, Henryk Silberstein, Izaak Słobodkin, Mieczysław Krzywda-Sienicki, Olgierd Wirpsza, Julian Wyszzyński i Józef Zubrzycki.

Przewodniczył Zebraniu Prezes Izby Michał Michniewski.

Na porządku obrad wyłącznie sprawa wyborów.

Prezes Izby udzielił głosu Vice-Dyrektorowi Inż. T. Kryńskiemu, który wyjaśnił obecnym stronę prawną wyborów delegatów do zgromadzeń okręgowych w Izbie Przemysłowo-Handlowej.

Następnie Prezes Izby odczytał listy kandydatów do zgromadzeń delegatów do wszystkich wymienionych wyżej okręgów, jako wnioski Prezydium Izby.

Wobec niezgłoszenia innych prawomocnych kandydatów do okręgów Nr. Nr.: 35, 36, 37, 38, 39, 56, 57, 58 i 60 — wnioski Prezydium dla tych okręgów stały się prawomocne, w myśl § 18 p. 2 regulaminu do zgromadzeń okręgowych.

Zostali wybrani delegatami:

W okręgu Nr. 35:

1. Stanisław Czerski	— Zamość, ul. Żeromskiego 1,
2. Antoni Hanulak	— Krzak, gm. Nielisz, p. Ruskie Piaski,
3. Józef Cygańczuk	— Skierbieszów,
4. Szulim Tysberg	— Zamość, Nowy Rynek 20,
5. Edward Jabłoński	— Derylaki, gm. Huta Krzesz., p. Biłgoraj,
6. Jerzy Wysocki	— Tarnogród,
7. Berek Kaminer	— Biłgoraj, Rynek 1,
8. Adam Sankowski	— Tomaszów Lub., ul. Zamojska 18,
9. Józef Wyrostkiewicz	— Łaszczów.

W okręgu Nr. 36:

1. Tadeusz Huskowski	— Rejowiec,
2. Izaak Lederman	— Chełm, ul. Lubelska 105,
3. Adolf Dauman	— Chełm, ul. Kolejowa 27,
4. Grzegorz Dziemski	— Chełm, ul. Lwowska 5,
5. Wiktor Mazurkiewicz	— Chełm, ul. Kolejowa 74,
6. Stanisław Rokitowski	— Chełm, ul. Kopernika 23,
7. Wilhelm Szajbler	— Chełm, ul. Młynarska 8,
8. Menasze Erlich	— Tarnogóra,
9. Józef Hawlena	— Hrubieszów,
10. Wincenty Szumiata	— Hrubieszów,
11. Józef Zwierzchowski	— Krasnystaw.

W okręgu Nr. 37:

1. Izrael Lew	— Międzyrzec, k/Ł., ul. Lubelska 9,
2. Tadeusz Beranek	— Biała Podl., ul. Piłsudskiego 29,
3. Tadeusz Pyszyński	— Biała Podl., ul. Reformacka 10,
4. Jerzy Klimkowicz	— Radzyń Podl.,
5. Władysław Sowiński	— Wołyń,
6. Aleksander Malison	— Radzyń Podl.,
7. Józef Linde	— Uhrusk,
8. Jojne Kaliksztejn	— Włodawa,
9. Julian Gierczyński	— Wisznice.

W okręgu Nr. 38:

1. Aleksander Dobrzański	— Huta Dąbrowa, p. Krzywda,
2. inż. Stanisław Henneberg	— os. Czechy, p. Pilawa,
3. Teodozjusz Nowiński	— Łuków, ul. Chęcińskiego 46,
4. Józefa Dobrowolska	— Garwolin, ul. Nadwodna 48,

5. Boruch Goldfinger	— Lubartów,
6. Stanisław Zwoliński	— Żelechów, ul. 11 Listopada 42,
7. Franciszek Racki	— Lubartów, ul. Piłsudskiego 16,
8. Aron Wolf	— Garwolin,
9. Icek Goldman	— Pszonka, pow. Garwolin.

W okręgu Nr. 39:

1. Stefan Ciok	— Siedlce, ul. Piłsudskiego 63a,
2. Froim Celnik	— Siedlce, ul. Piłsudskiego 61,
3. Eustachy Czechowicz	— Siedlce, ul. Sienkiewicza 31,
4. Czesław Murawski	— Sokołów, ul. Pierackiego 38,
5. Władysław Löwenstein	— Baczki, p. Łochów,
6. Wincenty Ilczuk	— Węgrów, Rynek,
7. Izrael Rydel	— Siedlce,
8. Feliks Gałach	— Sokołów, ul. Pierackiego 66.

W okręgu Nr. 56:

1. Stefan Poncet	— Łuck, ul. Piłsudskiego 19,
2. Roman Dusza	— Łuck, ul. Piłsudskiego 12,
3. Łazarz Dal	— Łuck, ul. Jagiellońska 95,
4. Kazimierz Maj	— Łuck, ul. Mickiewicza 1,
5. Stanisław Zajkowski	— Rożyszcze,
6. Jan Wirpsza	— Ołyka,
7. Borys Rażbo	— Łuck,
8. Tomasz Włodarski	— Horochów,
9. Hersz Gorenstejn	— Horochów,
10. Szmul Melman	— Beresteczko.

W okręgu Nr. 57:

1. Tadeusz Parys	— Kowel, ul. Sienkiewicza 27,
2. Jan Krupiński	— Kowel, ul. Warszawska 32.
3. Alfred Pomersbach	— Kowel, ul. Warszawska 30,
4. Hersz Bokser	— Kowel,
5. Stanisław Krawczyński	— Włodzimierz,
6. Izaak Bubes	— Włodzimierz,
7. Szmul Huberman	— Luboml,
8. Tadeusz Rodziewicz	— Luboml,
9. Ludwik Goszcz	— Uściąg,
10. Józef Lipiński	— Włodzimierz.

W okręgu Nr. 58:

1. Franciszek Kokoszko	— Sarny, ul. Osadnicza 6,
2. Mendel Zendel	— Sarny,
3. Franciszek Lisowski	— Mokwin,
4. Ajzyk Edelsztajn	— Kostopol,

5. Władysław Gumowski — Kostopol,
6. Stanisław Harszwinkel — Rokitno.

W okręgu Nr. 60:

1. Ignacy Puławski — Krzemieniec,
2. Szulim Elbert — Dubno,
3. Szewel Brocki — Krzemieniec,
4. Marjan Bogacki — Dubno, ul. Szpitalna 47,
5. Paweł Jagiełko — Dubno,
6. Samuel Barchasz — Dubno, ul. Listowskiego 16,
7. Edward Machan — Radziwiłłów, k/Br.
8. Stuniśław Krajewski — Krzemieniec, ul. Sportowa 1,
9. Zygmunt Szast — Krzemieniec, ul. Szeroka 146,
10. Aleksander Rajch — Szumsk k/Krzemieńca.

Wobec zgłoszenia przez grupę radców w liczbie przewidzianej $\frac{1}{6}$ statutowej ilości radców Izby Przemysłowo-Handlowej list kandydatów dla okręgów Nr. 33, 34 i 59 Prezes Izby, zgodnie z § 19 regulaminu o zgrom. wyb., zarządził głosowanie na kandydatów dla tych okręgów.

Na skrutatorów Prezes zaprosił radców: Witolda Krzyżanowskiego i Łazarza Dala.

Przy głosowaniu dla okręgu Nr. 59 głosowało 43 radców, oddano ważnych kartek 42, jedną unieważniono, 1 białą.

W rezultacie głosowania do okręgu Nr. 59 zostali wybrani delegatami:

1. Jan Fusiecki	— Klewań	(41 głosami),
2. Władysław Gołąb	— Zdołbunów	(41 „),
3. Józef Malowaniec	— Klewań II	(41 „),
4. Bolesław Naumowicz	— Zdołbunów	(41 „),
5. Samuel Pisiuk	— Równe, ul. XIII Dywizji 25	(33 „),
6. Albin Romanowski	— Ostróg n/H.	(41 „),
7. Dawid Stok	— Równe	(40 „),
8. Olgierd Wirpsza	— Równe, ul. Jagiellońska 18	(41 „),
9. Antoni Wiącek	— Korzec, ul. Kościuszki 63	(33 „),
10. Zygmunt Zusman	— Hurby	(41 „).

Pozostali kandydaci Leon Troniewski i Wacław Jakacki otrzymali po 8 głosów.

W głosowaniu do okręgu Nr. 34 głosowało 43 radców — oddano ważnych kartek 43, w tem czystych 2.

W rezultacie głosowania do okręgu Nr. 34 zostali wybrani delegatami:

1. Damazy Głębiński	— Puławy, st. kolejowa	(36 głosami),
2. Marjan Kodlewicz	— Puławy, ul. Lubelska 23a	(36 „),
3. Mojżesz Klajnbaum	— Puławy, ul. Piaskowa	(36 „),
4. Jan Madej	— Puławy, ul. Zielona 9	(36 „),

5. Franciszek Mazurkiewicz	— Janiszów, gm. Krasin	(36 głosami),
6. Jan Golec	— os. Budzyń, p. Kraśnik	(36 „),
7. Michał Stachurski	— Modliborzyce	(36 „),
8. Moszko Karpel	— Janów Lubelski	(36 „).

Pozostali kandydaci Franciszek Bergało i Franciszek Czerny otrzymali po 5 głosów.

W głosowaniu do okręgu Nr. 33 głosowało 42 radców — oddano ważnych kartek 42, w tem czystych 3.

W rezultacie głosowania do okręgu Nr. 33 zostali wybrani delegatami:

1. Michał Michniewski	— Lublin, ul. Szopena	(36 głosami),
2. Abram Grünberg	— Lublin, ul. Probstwo 19	(36 „),
3. Czesław Pliszczyński	— Lublin, ul. Szopena 5	(36 „),
4. Stanisław Danielewicz	— Lublin, ul. Staszica 5	(36 „),
5. Ludwik Hafner	— Lublin, ul. 1-go Maja 14	(36 „),
6. Teofil Kujawski	— Lublin, ul. 1-go Maja 25	(36 „),
7. Leon Hufnagel	— Lublin, ul. Wieniawska 6	(36 „),
8. Józef Zubrzycki	— Lublin, ul. Kr.-Przedm. 40	(36 „),
9. Henryk Silberstein	— Lublin, ul. 3-go Maja 10	(36 „).

Pozostały kandydat Roman Łaskiewicz otrzymał 3 głosy.

Wynik głosowania został należycie przez Przewodniczącego Zebrania ogłoszony.

Po odczytaniu i niezgłoszeniu uwag do protokołu niniejszego posiedzenia Przewodniczący oświadcza, że uważa protokół za zatwierdzony i zamyka posiedzenie o godzinie 20-ej.

Protokół Trzeciego Plenarnego Zebrania Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie

w II kadencji (XXI kolejne Plenarne Zebranie)

z dnia 24 października 1935 r.

wyznaczonego na podstawie zaproszeń z dnia 12 października 1935 r.
(Sala konferencyjna Izby, godzina 19-ta).

Obecni: zaproszony inż. Jan Bolcewicz—Naczelnik Wydziału Przemysłowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Członkowie Prezydium: Urzędujący Vice-Prezes Jan Michałowicz oraz Vice-Prezesi: Symcha Bromberg, Franciszek Papiewski i Samuel Pisiuk.

Radcowie: Jakób Awerbuch, Szewel Brocki, Moszé Burko, Antoni Czapski, Stanisław Czerski, Jan Czerwiński, Łazarz Dal, Stanisław Danielewicz, Adolf Dauman, Stanisław Drozd, Roman Dusza, Szulim Elbert, Jojna Frydman, Jan Fusiecki, Emil Gincburg, Zygmunt Godlewski, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Dawid Herszenhorn, Mendel Horowicz, Leon Hufnagel, Tadeusz Kielasiński, Edward Krausse, Witold Krzyżanowski, Roman Łaskiewicz, Izaak Lederman, Izrael Lew, Stefan Madler, Kazimierz Maj, Józef Malowaniec, Leon Obsztejn, Czesław Pliszczynski, Stefan Poncet, Józef Potocki, Walenty Radzyński, Lejb Rozenberg, Mieczysław Krzywda-Sienicki, Salomon Silberschlag, Henryk Silberstein, Izaak Słobodkin, Olgierd Wirpsza i Józef Zubrzycki,

Korespondenci: Michał Chein, Rudolf Mitoraj i Dawid Stok.

Biuro Izby: Dyrektor Izby Teodor Miller, I Zastępca Dyrektora Tadeusz Kryński, II Zastępca Dyrektora Karol Hollenberg i Referent Prasowy Robert Kownacki.

Nieobecni — usprawiedliwieni: Prezes Izby Michał Michniewski oraz radcowie: Oskar Adler, Mieczysław Broniewski, Aleksander Dobrzański, Tadeusz Huskowski, Teofil Kujawski, Władysław Ocetkiewicz, Ignacy Puławski, Henryk Rüdiger, Gustaw Scholtz, Leon Troniewski, Karol Wolff i Julian Wysiński.

Przewodniczy Zebraniu Urzędujący Vice-Prezes Jan Michałowicz.

Protokół prowadzi Sekretarz Izby Czesław Bielski.

Stenografują: M. Gronkiewiczówna i J. Tymowska.

Porządek obrad:

- 1) Zatwierdzenie protokołu poprzedniego zebrania.
- 2) Sprawozdanie z działalności Izby za okres od 16 maja do 10 października 1935 r.
- 3) Zagadnienie racjonalizacji handlu detalicznego.
- 4) Preliminarz budżetowy na r. 1936.
- 5) Wybór członków komisji izbowych:
 - Prawno-Regulaminowej,
 - Podatkowej,
 - Polityki Przemysłowo-Handlowej,
 - Finansowej,
 - Szkolnictwa Zawodowego,
 - Mandatowej,
 - Eksportowej,
 - Drobnego Handlu.
- 6) Zatwierdzenie opłat za czynności izbowe.

Po otwarciu zebrania o godz. 19 m. 30 i stwierdzeniu jego prawomocności na podstawie listy obecności Przewodniczący Zebrania Vice-Prezes Jan Michałowicz proponuje przesłanie pozdrowień Prezesowi Izby Michałowi Michniewskiemu z racji jego powrotu do zdrowia po ciężkiej chorobie, co obecni przyjmują oklaskami.

Następnie Przewodniczący przed przystąpieniem do porządku obrad odbiera ślubowanie od następujących rzeczoznawców brakarzy leśnych:

1) Josef Fryd	— Lublin,
2) Jankiel Frydman	— Warszawa,
3) Stanisław Gajda	— Parczew,
4) Salomon Goldsberg	— Berezno,
5) Ruwin Gorodecki	— Równe,
6) Mordko-Pinches Horn	— Lublin,
7) Chaim Kronnenberg	— Lublin,
8) Wigdor Kronnenberg	— Lublin,
9) Józef Limone	— Warszawa.
10) Bolesław Madrak	— Smyga,
11) Mikołaj Pyczek	— Józefów k/Biłgoraja,
12) Szmul Rajzman	— Baranowicze,

13) Mendel Rozenberg	— Lublin,
14) Mikołaj Siemiąszkiewicz	— Międzyrzec,
15) Hersz Stempel	— Biłgoraj,
16) Abram Zerkowicz	— Biała Podl.,

poczem doręcza im odnośne dekrety.

Zatwierdzenie protokołu poprzedniego zebrania.

Przewodniczący zebrania oświadcza, że, wobec braku zgłoszenia uwag do protokołu poprzedniego zebrania z dn. 22 maja 1935 r. uważa go za zatwierdzony.

Sprawozdanie z działalności Izby.

W sprawie sprawozdania z działalności Izby za okres od 16 maja do 10 października b. r. nikt nie zapisał się do głosu, wobec czego Przewodniczący uważa je, w myśl Regulaminu Plenarnych Zebrań, za przyjęte.

Radca Poncet, podnosząc celowość i dodatnie wyniki, wyraża podziękowanie w imieniu Wołynia dla Prezydium i Dyrekcji za urządzenie na Targach Wołyńskich pawilonu wystawowego oraz zorganizowania szeregu odczytów.

Zagadnienie racjonalizacji handlu detalicznego.

Referent Izby Robert Kownacki wygłasza referat p. t. „Zagadnienie racjonalizacji handlu detalicznego”.

W zakończeniu referatu prelegent proponuje w imieniu Prezydium przyjęcie następujących wniosków:

- 1) Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie w dniu 24 października 1935 r. uznaje, że racjonalizacja handlu detalicznego jest pierwszorzędem zagadnieniem, któremu organa izbowe winny poświęcić wiele pracy i wysiłków organizacyjnych.
- 2) Plenarne Zebranie Izby akceptuje plan prac w dziedzinie racjonalizacji handlu, opracowany przez biuro Izby i przyjęty przez Komisję Handlową.
- 3) Plenarne Zebranie uchwała, aby pozycja budżetowa Izby na r. 1936 w dziale podniesienia przemysłu i handlu była przeznaczona na realizację powyższego planu.

W dyskusji zabierają głos radcowie: Kielasiński i Krzyżanowski.

Przewodniczący zebrania poddaje wnioski pod głosowanie.

Wnioski przyjęte zostają większością głosów.

Preliminarz budżetowy na rok 1936.

Przewodnictwo zebrania obejmuje Vice-Prezes Franciszek Papiewski, a Vice-Prezes Jan Michałowicz referuje sprawę budżetu Izby na rok 1936.

Referent zaznacza, że preliminarz budżetowy na r. 1936 został ściśle oparty na wysokości tegorocznych wpływów i wydatków, naturalnie przy wyeliminowaniu z dochodów podwyższonego dodatku do ceny świadectw przemysłowych o 5%, a z wydatków niedoboru z poprzednich lat w wysokości 33.000 zł. Przy sposobności podkreśla, że, sądząc z dotychczasowego wykonania budżetu roku 1935, będzie on nie tylko zrównoważony w 100%, ale nawet da pewną nadwyżkę dochodów nad wydatkami, co pozwoli na powiększenie funduszu rezerwowego.

Następnie przechodzi referent do szczegółowego omówienia pozycji preliminarza po stronie przychodowej, proponując w końcu swego przemówienia w imieniu Prezydium umieszczenie w dochodach pozycji zł. 1.200, mającej powstać z odsetek funduszu stypendjalnego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, a to w myśl uchwały Nadzwyczajnego Plenarnego Zebrania Izby z dnia 22 maja 1935 r. Przy sposobności Vice-Prezes Michałowicz zwraca się do obecnych z apelem, aby w zakresie swych wpływów zechcieli współdziałać w szybszym gromadzeniu tego funduszu.

Wyjaśniając pozycje wydatkowe, referent wnosi, aby po stronie rozchodowej pomieścić wydatek zł. 1.200 — z tytułu 2 stypendjów im. Marszałka J. Piłsudskiego, jako równoważnik pozycji zł. 1.200 — po stronie przychodowej.

Na zakończenie referent wnosi w imieniu Prezydium o przyjęcie preliminarza budżetowego na rok 1936.

Radca Dusza proponuje, aby uchwalone na Nadzwyczajnym Plenarnym Zebraniu w dniu 22 maja 1935 r. drugie 2 stypendja po 600 zł. im. Marszałka J. Piłsudskiego, płatne z funduszy Izby, stanowiły oddzielną pozycję budżetową, bez uszczuplania pozycji zł. 6.000, przeznaczonej na stypendja dla uczniów szkół handlowych i przemysłowych.

Radca Poncet proponuje, aby przewyżka dochodów nad wydatkami czynności poruczonych była przeznaczona na powiększenie zasiłków na popieranie przemysłu i handlu.

Radca Burko sądzi, że preliminowany na rok 1936 dodatek do ceny świadectw przemysłowych jest zbyt wysoko określony.

Vice-Prezes Michałowicz zaznacza, że r. Dusza, proponując nowy wydatek zł. 1.200 na stypendja, nie wskazał pokrycia w dochodach. Referent, chcąc zadośćuczynić temu życzeniu, proponuje w imieniu Prezydium powiększenie dodatku do ceny świadectw przemysłowych o zł. 1.000, zaznaczając, że uważa ten sposób pokrycia za realny.

W odpowiedzi r. Pocentowi wyjaśnia, że czynności poruczone wchodzi w ogólny budżet i nie mogą być wyodrębniane. Co zaś do kwestji dodatku do ceny świadectw przemysłowych, poruszonej przez r. Burko, przytacza dane cyfrowe ilości świadectw z roku 1931 — 1935, które pozwalają przypuszczać, że jednakowoż preliminowana kwota na rok 1936 jest w przewidywaniach realna.

Dyrektor Izby Miller wyjaśnia, że niektóre działy czynności poruczonych dają pewne dochody, które pozwoliły na utworzenie w budżecie przed dwoma laty nowej pozycji rozchodowej na popieranie eksportu w wysokości zł. 10.000,—.

Po zakończonej dyskusji Przewodniczący Vice-Prezes Fr. Papiewski poddaje pod głosowanie preliminarz budżetowy ze zmianami, zaproponowanymi przez referenta budżetowego Vice-Prezesa J. Michałowicza, a mianowicie: 1) wstawienie zł. 1.200 do dochodów, jako odsetek od funduszu stypendjalnego im. Marszałka J. Piłsudskiego, 2) powiększenie o zł. 1.000 dodatku do ceny świadectw przemysłowych i 3) w rozrachunkach: pomieszczenie 2 stypendjów w sumie zł. 1.200, powstałych z odsetek funduszu stypendjalnego, i drugich dwóch stypendjów w sumie zł. 1.200 z funduszy izbowych.

Preliminarz budżetowy Izby na rok 1935, zamykający się po stronie dochodów cyfrą zł. 260.220 i po stronie wydatków cyfrą zł. 259.624, zostaje w głosowaniu przyjęty wszystkimi głosami.

Wybór członków komisji izbowych:

Przewodnictwo zebrania ponownie obejmuje urzędujący Vice-Prezes Jan Michałowicz, który wzywa komisję, wybraną przez Plenarne Zebranie w dniu 22 maja 1935 r., t. zw. „komisję-matkę”, w składzie radców: Burko, Gineburga, Maja, Krzywdy-Sienickiego i Wyszyńskiego do przedstawienia kandydatów do poszczególnych komisji.

W imieniu komisji-matki występuje r. Maj, który zgłasza kandydatury do komisji izbowych.

Radca Hafner prosi, aby jego oraz r. Laśkiewicza, jako reprezentantów przemysłu, umieścić w liczbie członków Komisji Polityki Przemysłowo-Handlowej.

Radca Maj, jako przedstawiciel komisji-matki, wnosi o powiększenie liczby członków Komisji: Mandatowej do 10 osób i Polityki Przemysłowo-Handlowej do 17 osób.

Przewodniczący zebrania stawia zgłoszone wnioski o powiększenie liczby osób w Komisjach Mandatowej i Polityki Przemysłowo-Handlowej pod głosowanie.

Wnioski zostają przyjęte większością głosów.

Następuje dyskusja w sprawie osobowego składu poszczególnych komisji. Zabierają głos rr.: Poncet, Burko, Dyrektor Izby, r. Dusza i r. Sienicki. Dla uzgodnienia spornych kwestyj Przewodniczący zebrania prosi komisję-matkę o rozpatrzenie stawianych dezyderatów i ponowne przedstawienie kandydatów do komisji.

Opłaty za czynności izbowe.

W międzyczasie Przewodniczący zarządza obrady nad zatwierdzeniem opłat za czynności izbowe.

Inż. Kryński uzasadnia potrzebę nowej uchwały opłat dla ujednolinitenia ich we wszystkich izbach i odczytuje projektowane opłaty manipulacyjne.

Przewodniczący zebrania stawia je pod głosowanie.

Projekt opłat zostaje przyjęty większością głosów.

Następnie p. Michałowicz proponuje w imieniu Prezydium, ażeby wobec zmiany Gabinetu Plenarne Zebranie wysłało powitalne telegramy do Premiera nowego Rządu M. Zyndram-Kościałkowskiego, Vice-Premjera

Ministra Skarbu E. Kwiatkowskiego i Ministra Przemysłu i Handlu R. Góreckiego z zapewnieniami jaknajdalej idącej współpracy, co obecni przyjmują oklaskami.

Wybór członków komisyj izbowych.

Po dłuższej dyskusji nad składem osobowym poszczególnych komisyj, w której zabierali głos rr.: Poncet, Pliszczyński, Burko, koresp. Chein, r. Gincburg, r. Krzywda-Sienicki i r. Maj—komisja-matka zgłasza następujące kandydatury do komisyj izbowych:

Komisja Podatkowa: Moszé Burko, Antoni Czapski, Stanisław Drozd, Jan Fusiecki, Tadeusz Huskowski, Dawid Herszenhorn, Tadeusz Kielasiński, Teofil Kujawski, Izaak Lederman, Izrael Lew i Lejb Rozenberg.

Komisja Mandatowa: Moszé Burko, Łazarz Dal, Abram Grünberg, Ludwik Hafner, Dawid Herszenhorn, Tadeusz Kielasiński, Kazimierz Maj, Józef Potocki, Walenty Radzyński i Olgierd Wirpsza.

Komisja Polityki Przemysłowo Handlowej: Stanisław Czerski, Adolf Dauman, Stanisław Drozd, Jojna Frydman, Emil Gincburg, Ludwik Hafner, Teofil Kujawski, Edward Krausse, Witold Krzyżanowski, Roman Łaskiewicz, Leon Obsztajn, Józef Potocki, Stefan Poncet, Ignacy Puławski, Mieczysław Krzywda-Sienicki, Henryk Silberstein i Olgierd Wirpsza.

Komisja Szkolnictwa Zawodowego: Szewel Brocki, Jan Czerwiński, Kazimierz Maj, Stefan Poncet, Salomon Silberschlag, Julian Wyszyński i Józef Zubrzycki.

Komisja Drobного Handlu: Szewel Brocki, Antoni Czapski, Michał Chein, Stanisław Danielewicz, Stanisław Drozd, Leon Hufnagel, Mendel Horowicz, Izrael Lew, Rudolf Mitoraj, Stefan Madler i Józef Zubrzycki.

Komisja Finansowo Kredytowa: Zygmunt Godlewski, Mendel Horowicz, Tadeusz Kielasiński, Roman Łaskiewicz, Mieczysław Krzywda-Sienicki, Antoni à Donau Szpindler i Wacław Wejers.

Komisja Eksportowa: Jakób Awerbuch, Stanisław Czerski, Roman Dusza, Aleksander Dobrzański, Szulim Elbert, Emil Gincburg, Abram Grünberg, Leon Hufnagel, Witold Krzyżanowski, Józef Malowaniec, Lejba Rozenberg i Izaak Słobodkin.

Komisja Prawno-Regulaminowa: Jan Czerwiński, Teofil Kujawski, Ignacy Puławski, Czesław Pliszczyński i Salomon Silberschlag.

Jednocześnie komisja-matka stawia wniosek o powiększenie składu Komisji Eksportowej z 11-u do 12-u osób, który zostaje przyjęty przy głosowaniu większością obecnych.

Skład osobowy poszczególnych komisyj izbowych, podany przez komisję-matkę, zostaje przyjęty wszystkimi głosami.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 23 m. 10.

ZAGADNIENIE RACJONALIZACJI HANDLU DETALICZNEGO.

(Stenogram przemówienia Ref. R. Kownackiego)

Wysoka Izbo! Obradująca w dniu wczorajszym Komisja Handlowa Izby potwierdziła, znaną już zresztą szerszemu ogółowi gospodarczemu, okoliczność, że stan handlu detalicznego na naszym terenie, a niewątpliwie i gdzieindziej także, pozostawia bardzo wiele do życzenia. Stwierdzenie tego w naszych warunkach, gdzie większość spożywców utrzymuje kontakt z detalistą i za pośrednictwem detalistów wchłania większą ilość towarów, aniżeli przy pomocy innych sposobów, — w tych warunkach stwierdzenie to nie może być platoniczne, przeciwnie domagać się musi wyjaśnień i realnego rozwiązania w imię interesów tego właśnie działu gospodarki narodowej. Powstaje zatem pytanie, czy ten stan rzeczy, jaki stwierdzono, należy przypisać złej konjunkturze, czy tylko złej konjunkturze? Zdaje się, że właściwszą odpowiedzią będzie, że nie. Bo istotnie. Spadek dochodów indywidualnych i łączące się z tem obniżenie dochodu społecznego oraz wiążące się z tem obniżenie konsumpcji, a więc czynniki, nieuchronnie towarzyszące złej konjunkturze, — czynniki te wywierają swój niszczycielski wpływ na kształtowanie się interesów handlu, ale poza nimi istnieją pewne okoliczności, pewne momenty, które — niezależnie od przebiegu konjunktury na naszym rynku i poza naszym rynkiem, wywierają wpływ na stan i bieg interesów.

Momenty te sięgają organizacji handlu detalicznego. Powstaje zatem zagadnienie racjonalizacji handlu, racjonalizacji metod i sposobów handlu. W naszym zwyczajnem rozumieniu pojmujemy przez racjonalizację poprostu dokonanie pewnych zmian w systemie prowadzenia handlu, zmian, któreby, poza wpływem konjunktury, mogły oddziaływać na sytuację w poszczególnych kategoriach handlu detalicznego.

Komisja Handlowa doceniła już wagę tego zagadnienia, czemu dała wyraz zarówno w dyskusji, jak i we wnioskach i przeprowadzonych uchwałach na wspomnianem zebraniu. Z tego względu moje uwagi będą raczej reasumcją przeprowadzonych uchwał i poglądów, jakie się ujawniły na tej Komisji.

Wysiłek, który podejmujemy, nie jest odosobniony, ma już on swoją historję, ma swoje precedensy nie tylko w naszym kraju na terenach innych izb, ale wcześniej jeszcze zagranicą. U naszych zagranicznych najbliższych sąsiadów Niemców zrozumienie potrzeby racjonalizacji handlu ujawniło się w formie powstania specjalnych organizacji samoobrony kupieckiej. Nie będzie moją rolą obrazowanie metod działania, przyjętych zagranicą, natomiast zadaniem mojem będzie zobrazowanie tych sposobów, jakie w naszych warunkach na tym odcinku mogą być zastosowane.

Na naszym odcinku, gdzie warunki handlu układają się zasadniczo inaczej, aniżeli w zachodnich połaciach kraju, a tem więcej zagranicą, musimy przedewszystkiem położyć nacisk na sprawę wykształcenia i wychowania elementu kupieckiego, który byłby należycie przygotowany do spełnienia zadań, wynikających z istotnie trudnego zawodu kupieckiego.

W tej płaszczyźnie wysuwają się 3 drogi, któremi jednocześnie musi być prowadzona nasza praca: 1) przygotowanie — jak się już to

utało mówić — narybku kupieckiego, to wykształcenie zawodowe młodzieży. Wczoraj na posiedzeniu Komisji padły w tej dziedzinie znamienne cyfry. Wskutek dotychczasowego systemu nauczania w ciągu jednego roku szkoły nasze ogólnokształcące produkowały 25 tysięcy młodzieży ze świadectwami dojrzałości w rękę, z tej liczby 9 tysięcy znalazło oparcie w wyższych uczelniach, reszta wsiąkła w charakterze niższego elementu urzędniczego do administracji państwowej i samorządowej i biur handlowych czy przemysłowych. Z tych 9 tysięcy, które dostały się szczęśliwym trafem na wyższe uczelnie, zaledwie 1.500 uczelnie te ukończyło. Jeżeli idzie o kształcenie zawodowe, to sytuacja wyglądała tak, że tylko nieznaczny stosunkowo odsetek absolwentów tych szkół kierował się do handlu, albo przemysłu.

W systemie nauczania tkwił zatem pewien błąd, który będzie się mścił na nas w ciągu długich jeszcze lat. Tu należy szukać przedewszystkiem drogi do takiej racjonalnej zmiany, któraby mogła wprowadzić pewną równowagę na rynku pracy.

I tu wkraczamy do sedna rzeczy. Musimy stwierdzić, że programy szkół przemysłowo-handlowych nie zawsze odpowiadają wymaganiom życia gospodarczego. Dlatego powinniśmy się starać o uzyskanie wpływu i współdziałać z czynnikami oświatowymi, aby te programy były dostosowane do rzeczywistych potrzeb naszych warsztatów gospodarczych. Musimy kłaść nacisk, aby do trudnego i odpowiedzialnego zawodu kupieckiego dostał się tylko element odpowiadający temu zawodowi. Musimy położyć nacisk na właściwe rozwiązanie praktyk kupieckich. Musimy domagać się, aby w gimnazjach handlowych nie była pominięta okoliczność współpracy z samym elementem kupieckim. Nauczyciel nie powinien poprzestawać wyłącznie na teoretycznych przesłankach, które niezawsze mogą się przydać. Nauczyciel powinien pójść w samo życie i uzyskane tam doświadczenia i wnioski w praktycznej formie podawać młodzieży. Kupiec, jako czynnik realny pracy gospodarczej, powinien być zapraszany do wygłaszania odczytów i prelekcji na temat praktycznych zagadnień, związanych z prowadzeniem interesu. Oczywiście, że organizowanie praktyk nie może być dokonywane w zbyt szerokim zakresie, mogłoby się bowiem okazać, że niewszystkie firmy odpowiadałyby tym wymaganiom, któreby dały nam możliwość bezpiecznego oddania w opiekę tym firmom młodego człowieka. Powstałoby zatem zagadnienie selekcji tych firm, które mogłyby dać opiekę praktykującej młodzieży szkolnej. Tak wyglądałaby praca na odcinku młodzieżowym.

Drugie zagadnienie — to element, stojący pośrednio pomiędzy młodzieżą, zamierzającą poświęcić się zawodowi kupieckiemu, a samym kupcem, — to subjecki i pomocnicy biurowi. Tutaj, niewątpliwie zgodzą się Panowie, że do zrobienia jest bardzo wiele. Nasz element pomocniczy nie odpowiada swemu zadaniu. Ma jeszcze dużo do nauczenia się. Rozumiem wykonanie tej pracy przez organizowanie odczytów, pogadek względnie kursów, które brakujące wiadomości byłyby w stanie uzupełnić.

Wreszcie ostatnia kategoria — to są sami kupcy. Każdy kupiec ma to przeświadczenie, zapewne w wielu wypadkach i słuszne, że swój zawód zna zupełnie dobrze, że właściwie niema niczego, czego mógłby się nauczyć. Nie będąc kupcem, ale orjentując się w ambicjach kupieckich, muszę powstrzymać od wydawania swojego zdania, uciekając się w tym względzie do opinii samych kupców. Opinia zaś kupiecka stwier-

dza, że na odcinku swej pracy zawodowej kupcy mieliby jeszcze sporo do douczenia się. Opinia ta jest dosyć jednomyślna i dlatego w oparciu o tę opinię postanowiliśmy przeprowadzić w tym zakresie dość szeroko zakrojoną akcję uświadamiającą. Taka kwestja, jak umiejętne, racjonalne prowadzenie swego interesu, np. sklepów spożywczych pod względem obsługi, właściwej reklamy, stosunku do dostawcy, do klientów i t. p., które to kwestje, gdyby zostały należycie rozwiązane, niewątpliwie przyniosłyby kupcom pozytywne rezultaty. Doświadczenie, jakie osiągnięto zagranicą, zwłaszcza w Niemczech, doprowadziło do tego, że wzajemna pomoc kupiecka, wzajemna kontrola i t. p. w bardzo wielu przedsiębiorstwach obniżyły koszty prowadzenia interesu. Jest to niezwykle ważne zagadnienie w dobie, kiedy ceny spadły do poziomu, nie dającego się obniżyć dalej, i kiedy równie poważnie spadł dochód społeczny.

Zakres, proponowanych przez Izbę, kursów, czy odczytów, należy już do szczegółów i nie należy, sądzę, nużyć temi kwestjami Wysokiej Izby. W tym zakresie Izba rozpoczęła już niektóre prace. Izba zorganizowała już konkurs na czystość i higienę w sklepach drobnej sprzedaży artykułów spożywczych na Wołyniu i konkurs tego samego typu w Lublinie. Izba prowadziła za pomocą Pracowni Psychotechnicznej selekcję elementu, nadającego się do zawodu kupieckiego.

Jeśli idzie o oddziaływanie dydaktyczne, to tak w ogólnych zarysach przedstawiałby się nasz plan.

Teraz jeszcze jedno. W umysłowości społeczeństwa, społeczeństwa polskiego szczególnie, pozostało i pokutuje jeszcze dawne przeświadczenie w stosunku do zawodu kupieckiego. W mniejszym niewątpliwie stopniu, niż kiedyś, ale jednak myśli się i, co gorsza, sam kupiec myśli, że zawód kupiecki jest gorszy od innych zawodów. Tę psychozę musimy przezwyciężyć. Nie możemy dopuścić, aby powtórzył się śmiertelny grzech historii, która wskazuje, że w Polsce zawsze przenoszono karabelę nad miarkę i łokieć.

Musimy przeprowadzić, a raczej prowadzić dalej, szeroką akcję propagandową przy pomocy różnych środków w kierunku uświadamiania, że zawód kupca jest równorzędny z innymi zawodami i że jest równie twórczy, jak inne zawody. W tym kierunku więc winna być prowadzona propaganda nawet na ławach szkolnych przez stałe podkreślanie przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli, że zawód kupca jest zawodem twórczym i koniecznym dla Polski.

I wreszcie jeszcze jedno. Racjonalizacja handlu, a więc wynajdywanie pewnych możliwości, zmierzających do poprawy sytuacji w handlu, jest szukaniem środków terapeutycznych, poprostu szukaniem lekarstwa na zaradzenie choroby, która ten organizm trapi. Nie wyobrażam sobie, aby znalezienie lekarstwa obeszło się bez dokładnego zbadania chorego i bez postawienia diagnozy. Często się np. słyszy, że udzielenie kredytów kupiectwu potrafiłoby to kupiectwo postawić na nogi. Po bliższym zbadaniu jednak sprawy mogłoby się okazać, że to żądanie jest nieusprawiedliwione, gdyż właściwie może to być w danym wypadku zbędne, że kredyt mógłby być zużyty szkodliwie na cele konsumcyjne. Dopiero zbadanie pewnego działu gospodarki, wgłębienie się w działalność poszczególnych branż, zbadanie kwestyj kredytów, zadłużenia, ilości przedsiębiorstw, zbadanie systemu sprzedaży, zakupu i t. p., a więc

zbádanie tego zagadnienia na całej płaszczyźnie i wgląb, dałoby nam możność do wyciągnięcia pewnych wniosków i ustalić jakie lekarstwo należy zastosować przy leczeniu tego lub innego organizmu gospodarczego. Dlatego nasza Izba przystąpi, o ile Wysoka Izba pozwoli i uzna to za potrzebne, do przeprowadzenia badań strukturalnych w jednym lub dwu miastach i w odniesieniu do jednej lub dwu branż. Konieczność znalezienia pewnych metod pracy zmusza nas do ograniczenia się do skromnego narazie odcinka gospodarczego.

Proszę Wysokiej Izby! Tak w krótkim zarysie przedstawiałby się nasz plan w zakresie racjonalizacji handlu. Pod koniec mego przemówienia, spełniając polecenie Prezydium Izby, pozwolę sobie zaproponować przyjęcie przez Wysoką Izbę następujących wniosków:

„1. Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie uznaje, że racjonalizacja handlu detalicznego jest pierwszorzędnym zagadnieniem, któremu organa izbowe winny poświęcić wiele pracy i wysiłków organizacyjnych,

2. Plenarne Zebranie akceptuje plan prac w dziedzinie racjonalizacji handlu, opracowany przez biuro Izby i przyjęty przez Komisję Handlową.

3. Plenarne Zebranie uchwala, aby pozycja budżetowa Izby na rok 1936 w dziale podniesienia przemysłu i handlu była przeznaczona na realizację powyższego planu”.

Załącznik do protokołu
z dnia 24 października 1935 r.

Oplaty za czynności manipulacyjne w Izbie Przem.-Handlowej w Lublinie.

1) zaświadczenie w sprawie ulgi paszportowej na <i>jednorazowy</i> wyjazd zagranicę	zł.	5,—
2) zaświadczenie w sprawie ulgi paszportowej na <i>wielokrotny</i> wyjazd zagranicę	„	15,—
3) zaświadczenie w sprawie <i>jednorazowej</i> wizy wjazdowej dla obcokrajowca	„	5,—
4) zaświadczenie w sprawie <i>wielokrotnej</i> wizy wjazdowej dla obcokrajowca	„	15,—
5) zaświadczenie na uzyskanie wizy wjazdowej dla <i>fachowca</i> obcokrajowca	„	5,—
6) potwierdzenie zgodności podpisów	„	3,—
7) „ „ odpisów	„	3,—
8) duplikaty zaświadczeń	„	1,—
9) wszelkie inne zaświadczenia	„	5,—
10) świadectwa pochodzenia towarów (vide załącznik) min. 3,—, max. 100,—		
11) zaświadczenia na przewóz towarów reglament. „ „	3,—	150,—
12) „ „ „ surowców przemysł. „ „	5,—	50,—

- 13) rejestracja uczniów przemysłowych 2,—
- 14) paraflowanie ksiąg uproszczonych 3,—
- 15) " " handlowych—za pierwszą zł. 2,— za dalsze zł. 1,—
- 16) arbitraż 1% wartości sporu min. zł. 20—, max. zł. 100,— z prawem obniżenia tej opłaty przez Prezesa Izby.

Przy opłatach za świadectwa pochodzenia i zaświadczenia na przywóz towarów reglamentowanych Izba stosuje następujące stopniowanie opłat w zależności od wartości towarów:

	—	do	200 zł.	—	3 zł.
od	200 zł.	do	5.000	"	5 "
"	5.000	"	10.000	"	10 "
"	10.000	"	20.000	"	20 "
"	20.000	"	40.000	"	30 "
"	40.000	"	60.000	"	50 "
"	60.000	"	80.000	"	70 "
"	80.000	"	100.000	"	100 "
"	100.000	"	150.000	"	125 "
"	150.000	"	i wyżej	"	150 "

Max. dla surowców.

Preliminarz budżetowy na 1936 r.

DOCHODY

Dział	Paragraf	Pozycja	PRZEDMIOT	Rok 1935	złotych		
					w/g poz.	w/g § §	w/g dział.
I			WŁASNE DOCHODY IZBY				
			Dochody zwyczajne	34.320			42.220
	1		Dochody z opłat	29.200		33.000	
	1		Opłaty od świadectw pochodzenia towarów	700	1.000		
	2		Opłaty od zaświadczeń paszportowych	500	500		
	3		Opłaty od podań o import towarów reglamentowanych	2.500	2.500		
	4		Opłaty od zaświadczeń, dotyczących zwolnienia od cła wywozowego jaj	5.000	3.000		
	5		Opłaty od zaświadczeń, dotyczących zwrotu cła przy wywozie lnu	1.500	4.000		
	6		Opłaty od zaświadczeń, dotyczących zwolnienia od cła wywozowego szeszeciny, wlosia i sierści	17.000	20.000		
	10		Inne opłaty	2.000	2.000		
	2		Dochód z nieruchomości	4.620		4.620	
	1		Czynsz	3.084	3.084		
	2		Wpływy dodatkowe	1.536	1.536		
	3		Dochód z wydawnictw	—		—	
	4		Dochód z agend specjalnych Izby	500		400	
	1		Biuro Kolejowe	500	400		
	5		Odsetki od lokowanej gotowizny	—		3.000	
	5a		Odsetki od fund. styp. im. Marszałka	—		1.200	
II			Dodatek do ceny świadectw przemysłowych	270.000			218.000
			Razem	304.320			260.220

WYDATKI

Dział	Paragraf	Pozycja	PRZEDMIOT	Rok 1935	z ł o t y c h		
					w/g poz.	w/g § §	w/g dział.
			WYDATKI ZWYCZAJNE				
I			WYDATKI OSOBOWE	155.524			154.224
	1		Płace	133.724		133.724	
	1		Urzędnicy (ustaleni i nieustaleni)	119.544	119.544		
	2		Djetariusze	3.500	3.500		
	3		Woźni i gońcy (z dodatkiem na umunduro- wanie)	10.680	10.680		
	2		Ubezpieczenia	18.800		17.500	
	1		Ubezpieczalnia Społ. — składki chorobowe	2.600	2.100		
	2		Inne ubezpieczenia	4.200	3.400		
	3		Wpłata do Funduszu Emerytalnego Izby	12.000	12.000		
	3		Remuneracje i zapomogi	3.000		3.000	
II			WYDATKI RZECZOWE	22.900			22.100
	1a		Nieruchomość	6.200		7.200	
	1		Utrzymanie porządku, woda, opał i t. p.	4.000	4.500		
	2		Światło, utrzymanie porządku w lokalu	2.000	2.500		
	4		Ubezpieczenia i podatki	200	200		
	2		Wydatki biurowe	15.700		13.900	
	1		Materiały piśmienne	2.500	2.500		
	2		Druki i ogłoszenia	2.200	2.200		
	3		Porto i opłaty telegraficzne	2.200	2.200		
	4		Opłaty telefoniczne	3.500	3.000		
	5		Inwentarz (kupno, naprawa)	1.500	700		
	6		Czasopisma, książki, mapy	3.000	2.500		
	7		Drobne wydatki	800	800		
	3		Środki lokomocji	1.000		1.000	
	2		Koszt utrzymania samochodu	1.000	1.000		
III			Wydawnictwa, subwencje, składki	40.500			38.900
	1		Wydawnictwa	2.500		1.500	
			Do przeniesienia				215.224

WYDATKI

Dział	Paragraf	Pozycja	PRZEDMIOT	Rok 1935	z ł o t y c h		
					w/g poz.	w/g § §	w/g dział.
			Z przeniesienia				215.224
	2		Subwencje	31.000		30.400	
	1		Udział w utrzymaniu szkół handlowych i przemysłowych	7.000	7.000		
	2		Zapomogi i stypendja dla uczniów szkół handlowych i przemysłowych	6.000	6.000		
	2a		Stypendja im. Marszałka a) z fundacji handlu i przemysłu 1.200 b) z fundacji Izby 1.200			2.400	
	3		Zasiłki na popieranie rozwoju przemysłu i handlu (instytuty, wystawy i t. p.)	8.000	5.000		
	4		Badanie i popieranie eksportu	10.000	10.000		
	3		Składki członkowskie Izby	7.000		7.000	
IV			Agendy specjalne Izby	1.500			1.500
	1		Biura, instytuty, pokazy	1.500		1.500	
	1		Biuro Kolejowe	1.500	1.500		
V			Wydatki, wynikające z niżej wymienionych czynności zleconych	18.500			16.500
	1		Wydawanie zaświadczeń, dotyczących zwol- nienia od cła wywozowego jaj	3.500	—		
	2		Wydawanie zaświadczeń, dotyczących zwrotu cła przy wywozie lnu	1.000		1.500	
	3		Wydawanie zaświadczeń, dotyczących zwol- nienia od cła wywozowego szczeciny, włosa i sierści	14.000		15.000	
VI			WYDATKI RÓŻNE	23.400			22.000
	1		Koszty reprezentacji i ofiary społeczne	3.400		3.000	
	2		Koszty podróży urzędników Izby	8.000		8.000	
	3		Zwrot poniesionych kosztów członkom Izby	10.000		10.000	
	4		Wydatki nieprzewidziane	2.000		1.000	
			WYDATKI NADZWYCZAJNE				
IX			Subwencja dla Izb Rzemieślniczych	5.000			3.000
			Pokrycie niedoboru roku 1934	33.000			—
			Razem	300.324			258.224

Zamknięcie Rachunkowe

Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie

za rok 1935.

Dział	Paragraf	Pozycja	W P Ł Y W Y	Sumy preli- minowane wg. zatwier- dzonego budżetu	Sumy rzeczywistych wpływów	Różnice
I	1	1	Oplaty od świadectw pochodzenia towarów	700,—	1.479,09	+ 779,09
I	1	2	Oplaty od zaświadczeń paszporto- wych	500,—	604,80	+ 104,80
I	1	3	Oplaty od podań o import tow. re- glementowanych	2.500,—	4.271,50	+ 1.771,50
I	1	6	Oplaty od zaświadczeń na zwolnie- nia od cła wywozowego jaj	5.000,—	3.182,00	— 1.818,00
I	1	7	Oplaty od zaświadczeń na zwrot cła przy wywozie lnu	1.500,—	5.681,89	+ 4.181,89
I	1	8	Oplaty od zaświadczeń na zwolnienie od cła wywozowego szczeciny	17.000,—	21.577,50	+ 4.577,50
I	1	10	Inne opłaty	2.000,—	2.095,83	+ 95,83
I	2	1	Nieruchomość — czynsz	3.084,—	3.070,50	— 13,50
I	2	2	„ wpływy dodatkowe	1.536,—	1.536,00	—
I	4	1	Biuro Kolejowe	500,—	315,64	— 184,36
I	5		Odsetki	—	205,60	+ 205,60
II			Dodatek do ceny świadectw prze- mysłowych	270.000,—	294.396,00	+24.396,00
			Razem	304.320,—	338.416,35	+34.096,35

			W Y D A T K I	Sumy preli- minowane wg zatwier- dzonego budżetu	Virements i kredyty dodatkowe	Sumy rzeczywistych wydatków	Różnice
I	1	1	Urzędnicy	119.544,—	+ 210,—	119.751,00	+ 3,00
I	1	2	Djetarjusze	3.500,—	+ 100,—	3.561,50	+ 38,50
I	1	4	Woźni i gońcy	10.680,—	+ 100,—	10.773,30	+ 6,70
I	2	1	Ubezpieczalnia Społ. — składki cho- robowe	2.600,—	— 470,—	2.127,92	+ 2,08
I	2	2	Inne ubezpiecz.	4.200,—	— 600,—	3.586,13	+ 13,87
I	2	3	Wpłata do funduszu emerytalnego .	12.000,—	—	12.000,00	—
I	3		Remuneracje i zapomogi	3.000,—	+ 260,— + 1.500,—*	4.756,00	+ 4,00
II	1a	1	Nieruchomość—woda, opał, dozorca	4.000,—	+ 1.410,—	5.406,44	+ 3,56
II	1a	2	Nieruchomość — światło, utrzym. porządku	2.000,—	+ 400,—	2.396,28	+ 3,72
II	1a	4	Nieruchomość—ubezp., podatki . .	200,—	+ 30,—	230,00	—
II	2	1	Materiały piśmienne	2.500,—	— 90,—	2.404,35	+ 5,65
II	2	2	Druki	2.200,—	+ 445,—	2.641,70	+ 3,30
II	2	3	Porto i opłaty telegraficzne	2.200,—	+ 70,—	2.262,77	+ 7,23
II	2	4	Opłaty telefoniczne	3.500,—	+ 35,—	3.530,51	+ 4,49
II	2	5	Inwentarz	1.500,—	— 730,—	769,30	+ 0,70
II	2	6	Czasopisma, książki, mapy	3.000,—	+ 155,—	3.150,38	+ 4,62
II	2	7	Drobne wydatki	800,—	+ 545,—	1.343,04	+ 1,96
II	3	2	Środki lokomocji — utrzymanie samochodu	1.000,—	+ 310,—	1.307,84	+ 2,16
III	1		Wydawnictwa	2.500,—	— 1.620,—	872,50	+ 7,50
III	2	1	Udział w utrzymaniu szkół handlo- wych i przemysłowych	7.000,—	— 730,—	6.262,00	+ 8,00
III	2	2	Zapomogi i stypendja uczniom szkół handlowych i przemysłowych	6.000,—	+ 550,—	6.550,00	—
III	2	4	Zasiłki na popieranie rozwoju prze- mysłu i handlu	8.000,—	— 1.960,—	6.036,61	+ 3,39
III	2	5	Badanie i popieranie eksportu	10.000,—	+ 790,—	10.780,75	+ 9,25
III	3		Składki członkowskie Izby	7.000,—	— 4.880,—	2.112,50	+ 7,50
IV	1	1	Biuro Kolejowe	1.500,—	— 30,—	1.455,95	+ 14,05
V	2		Wydawanie zaświadczeń na zwol- nienie od cła wywozowego jaj	3.500,—	— 1.390,—	2.110,00	—
V	3		Wydawanie zaświadczeń na zwrot cła wywozowego lnu	1.000,—	+ 1.500,—* — 70,—	2.428,10	+ 1,90
V	4		Wydawanie zaświadczeń na zwol- nie nie od cła wywozowego szczeciny i wlosia	14.000,—	+ 1.500,—* + 10,—	15.506,52	+ 3,48
VI	1		Koszty reprezentacji	3.400,—	+ 1.270,—	4.660,33	+ 9,67
VI	2		Koszty podróży urzędników Izby . .	8.000,—	+ 1.550,—	9.531,65	+ 18,35
VI	3		Zwrot poniesionych kosztów człon- kom Izby	10.000,—	+ 4.210,—	14.198,90	+ 11,10
VI	7		Wydatki nieprzewidziane	2.000,—	+ 60,—	2.056,49	+ 3,51
VIII			Subwencje dla Izb Rzemieślniczych	5.000,—	—	5.000,00	—
			Niedobór 1934 r.	33.000,—	+ 60,—	33.059,04	+ 0,96
			R a z e m	300.324,—	+ 4.500,—	304.619,80	+ 204,20

*) Kredyt dodatkowy.

Bilans zamknięcia na dzień 31.XII.1935 r.

Stan czynny:

Kasa	zł.	2.321,43
W bankach i w P. K. O.	"	10.915,51
Lokaty w B. G. K.	"	34.891,—
3% Premjowa Pożyczka Inwestycyjna nom. wart. zł. 12.000,—	"	12.000.—
Ruchomości	"	81.384,13
Biblioteka	"	18.465,23
Sumy Przechodnie	"	10.799,07
Budowa gmachu i kupno placu	"	296.633,93
Razem	zł.	<u>467.410,30</u>
Fundusz Emerytalny Pracowników Izby P. H.	zł.	<u>141.041,11</u>

Stan bierny:

Fundusz Nieruchomości	zł.	312.825,89
Fundusz Amortyzacyjny:		
ruchomości	zł.	81.384,13
biblioteka	"	18.465,23
Fundusz Rezerwy	"	12.758,—
Fundusz na odprawy pracowników umysłowych Izby	"	8.180,50
Nadwyżka dochodów w roku 1935	"	<u>33.796,55</u>
Razem	zł.	<u>467.410,30</u>
Fundusz Emerytalny Pracowników Izby P. H.	zł.	<u>141.041,11</u>

Fundusz Emerytalny

Pracowników Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie.

Fundusz wg. stanu w dn. 31.XII.34 r.	zł. 124.400,85
Dotacja Izby za rok 1935 . . .	zł. 12.000,—
Składki pracowników Izby za 1935 r. "	5.154,—
Odsetki za rok 1935 . . .	10.126,40
	zł. 27.280,40

Wypłacono:

a) Izbie Przemysłowo-Handlowej zadłużenie Funduszu na d. 31.XII.34 .	zł. 9.981,25		
b) prowizje bankowe, za prowadzenie rachunkowości i drobne wydatki . "	658,89	10.640,14	16.640,26
			zł. 141.041,11

Fundusz Emerytalny jest ulokowany:

w listach zastawnych Towarz. Kredyt. m. Lublina nom. wart. zł. 84.400,— . .	zł. 68.729,—	
w należności od Kupieckiego Banku Spółdzielczego w Lublinie, hipotecznie zabezpieczonej . . .	32.785,45	
w oprocentowanych pożyczkach pracowników Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie . . .	23.798,—	
na rachunku lokacyjnym B.G.K. Oddz. w Lublinie . .	9.760,54	
należność od Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie . "	5.968,12	zł. 141.041,11
		zł. 141.041,11

Protokół Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie, wyłoniąca przez Plenarne Zebranie w dniu 26 marca 1935 r., w składzie :

radcowie: Moszė Burko, Edward Krausse, Salomon Silberszlag
i Józef Zubrzycki,

(radca Stanisław Czerski — nieobecny — usprawiedliwiony)

w myśl § 31 p. 3 i 8 części II Statutu Izby, na posiedzeniu swoim w dniu 14 marca 1936 r.,

sprawdziła księgi, dokumenty i dowody kasowe Izby za rok 1935 i ustaliła, że:

- 1) wydatki Izby były skutecznie w ramach uchwalonego przez Izbę budżetu na rok 1935 przy uwzględnianiu statutowo przewidzianych virements i dodatkowych kredytów,
- 2) wszystkie pozycje kasowe są usprawiedliwione przez odnośne asygnaty i załączone do nich dowody, zaopatrzone w należyte podpisy,
- 3) księgowość Izby jest prowadzona prawidłowo,
- i 4) przedstawione sprawozdanie rachunkowe za rok 1935 zestawione jest zgodnie z księgami.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna wnosi o zatwierdzenie sprawozdania rachunkowego za rok 1935 i udzielenie absolutorjum dla Prezydum.

Komisja Rewizyjna sprawdziła również sprawozdanie rachunkowe Funduszu Emerytalnego na d. 31.XII.1935 r. i uznała je za prawidłowe.

(—) *Moszė Burko,*

(—) *Edward Krausse,*

(—) *Salomon Silberszlag,*

(—) *Józef Zubrzycki.*

TAB. I.
ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I OKRĘGU IZBY PRZEM.-HANDL. W LUBLINIE.
wg. danych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Miesiąc teren sprawozdawczy	Zatrudnieni w przemyśle przetwórczym		Zatrudnieni na robotach publicznych		Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Styczeń	324.923	340.254	28.122	29.687	399.660	498.806
	10.130	11.528	1.720	1.732	11.043	14.589
Luty	342.486	353.291	28.236	24.878	408.792	515.555
	10.680	11.724	1.709	2.273	11.322	14.378
Marzec	358.648	380.098	38.785	28.952	388.297	506.241
	11.144	12.464	1.553	2.951	10.823	14.278
Kwiecień	375.108	396.956	63.944	45.050	358.056	473.249
	12.780	12.695	3.818	4.965	9.486	13.100
Maj	387.550	414.189	84.332	80.865	329.035	419.151
	13.571	13.741	6.799	8.758	8.746	9.832
Czerwiec	389.164	416.915	95.601	110.106	306.387	364.856
	13.831	13.678	7.489	11.836	7.149	8.343
Lipiec	388.161	421.867	106.081	133.597	295.149	305.560
	12.852	13.742	9.853	13.980	5.568	6.141
Sierpień	397.493	432.166	103.290	144.079	289.388	270.158
	12.769	14.044	7.863	14.986	6.327	3.856
Wrzesień	403.596	440.722	97.739	134.491	289.220	254.704
	13.077	14.353	7.269	11.221	7.259	3.641
Październik	446.039	479.810	87.382	112.275	294.874	263.211
	21.525	22.545	6.232	10.352	6.067	4.392
Listopad	417.137	452.084	64.249	75.367	333.425	308.916
	14.745	20.105	3.149	13.495	8.498	7.161
Grudzień	351.331	391.564	39.347	32.160	413.703	402.814
	11.514	12.714	2.115	3.685	11.993	9.540

Stan w ostatnim dniu każdego miesiąca.

Miesiąc Woje- wództwo	P R Z E											
	O g ó ł e m		Mineralny		Metalowy		Chemiczny		Skórzany		Drzewny	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Styczeń												
Lublin	5630	6139	1004	1421	1269	1534	25	25	185	217	1870	1596
Wołyń	4500	5389	466	1884	23	26	(94)	(125)	—	—	2644	2252
Luty												
Lublin	5915	6166	1089	1257	1329	1464	25	25	192	217	1966	1823
Wołyń	4765	5558	794	1943	23	26	(96)	(122)	—	—	2995	2597
Marzec												
Lublin	5962	6478	1018	1232	1336	1491	25	25	192	217	1976	1984
Wołyń	5182	5986	1028	2126	23	32	(96)	(124)	—	—	3195	2904
Kwiecień												
Lublin	6574	6857	1614	1493	1303	1507	25	25	167	188	2009	2002
Wołyń	6206	5838	1838	2256	24	29	(105)	(125)	—	—	3418	2674
Maj												
Lublin	7028	6718	1719	1047	1361	1528	25	26	180	187	2093	2017
Wołyń	6543	7023	2177	3039	24	32	(105)	(129)	—	—	3563	2886
Czerwiec												
Lublin	7280	6978	1912	1286	1371	1582	25	26	189	186	1944	1835
Wołyń	6551	6700	2579	2756	25	34	(99)	(85)	—	—	3152	3028
Lipiec												
Lublin	6876	7073	1622	1415	1417	1628	25	26	198	185	1657	1703
Wołyń	5976	6669	2564	2832	25	34	(110)	(70)	—	—	2650	2924
Sierpień												
Lublin	6817	7291	1724	1624	1481	1705	25	26	202	182	1360	1486
Wołyń	5952	6753	2489	3117	26	34	(114)	(138)	—	—	2402	2637
Wrzesień												
Lublin	6842	7102	1645	1369	1551	1798	25	26	189	188	1074	1335
Wołyń	6235	7251	2676	3046	26	33	(113)	(138)	—	—	2085	2218
Paździer.												
Lublin	13662	12771	1844	1552	1561	1823	25	24	198	192	987	1092
Wołyń	7863	9774	2421	3020	26	33	(128)	(150)	—	—	1558	2282
Listopad												
Lublin	8957	11993	1719	1670	1612	1865	25	25	224	193	1148	1135
Wołyń	5788	8112	2280	2819	27	32	(128)	(150)	—	—	1720	2407
Grudzień												
Lublin	5954	6222	1597	1611	1608	1293	25	25	226	187	1019	1147
Wołyń	5459	6492	2169	2415	26	34	(125)	(153)	—	—	1919	2500

W rubryce „przemysł chemiczny” cyfry w nawiasach odnoszą się do prze-
mysłu papierniczego.

PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W LUBLINIE.
wg. danych G. U. S., Min. Przem. i Handlu, oraz Min. Pracy i Opieki Społ.

M Y S Ł								Elektrownie i Wodociągi		Wytw. wojsk. amunicji i warszt. kolej.		Roboty Publiczne	
Spożywczy		Odzieżowy		Budowlany		Poligraficzny		1934	1935	1934	1935	1934	1935
1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935						
1205	1235	17	19	3	36	52	56	56	57	1415	1470	389	164
1254	1082	—	—	—	—	19	20	44	40	494	536	1331	1568
1244	1300	17	19	3	4	50	57	56	57	1420	1453	242	179
838	850	—	—	—	—	19	20	45	39	495	541	1467	2094
1336	1447	22	22	5	4	52	56	55	56	1314	1498	218	239
821	799	—	—	—	—	19	21	45	40	487	531	1335	2712
1376	1561	22	21	4	4	54	56	56	60	1361	1476	2902	1920
802	733	—	—	—	—	19	21	43	42	487	531	916	3045
1545	1802	20	21	30	30	55	54	63	72	1390	1475	3861	3612
655	916	—	—	—	—	19	21	42	43	502	516	2938	5146
1727	1929	23	25	33	56	56	53	64	72	1406	1536	4740	5183
677	777	—	—	—	—	19	20	44	47	495	520	2749	6653
1774	1978	20	19	68	67	55	52	64	71	1429	1494	4922	5320
608	788	—	—	—	—	19	21	40	46	521	516	4931	8660
1851	2131	20	22	102	64	52	51	62	72	1427	1457	3991	5405
901	807	—	—	—	—	20	20	40	41	518	505	3872	9581
2141	2273	20	20	146	41	51	52	63	71	1414	1412	3298	4602
1315	1796	—	—	—	—	20	20	40	40	516	486	3971	6619
8945	7976	20	17	89	3	53	52	64	72	1487	1417	2957	3383
3710	4238	—	—	—	—	20	21	38	40	540	485	3277	6969
4080	6953	20	17	75	82	54	53	57	74	1502	1414	1039	2114
1613	2683	—	—	—	—	20	21	41	39	531	498	2110	11381
1358	1831	19	16	48	58	54	54	57	70	1455	1397	369	564
1200	1369	—	—	—	—	20	21	40	39	511	508	1746	3121

LICZBA BEZROBOTNYCH W OKRĘGU IZBY PRZEMYSŁOWO-

Stan w ostatnim dniu każdego miesiąca.

MIESIĄC WOJEWÓDZTWO		OGÓŁEM		G R U							
				Górnicza		Hutnicza		Metalowa		Włókiennicza	
		1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Styczeń	Lubelskie	8137	11018	2	31	106	265	1055	1086	14	8
	Wołyńskie	2906	3571	235	157	21	42	169	286	—	2
Luty	Lubelskie	8506	11196	1	35	127	113	1225	1174	28	8
	Wołyńskie	2816	3182	281	58	23	44	191	300	—	2
Marzec	Lubelskie	8238	10935	3	30	303	119	1194	1175	21	7
	Wołyńskie	2585	3543	209	143	19	70	188	339	1	2
Kwiecień	Lubelskie	6812	9904	—	29	280	265	979	1024	19	8
	Wołyńskie	2674	3196	182	36	—	52	158	303	1	2
Maj	Lubelskie	6535	7027	6	25	288	280	891	739	5	4
	Wołyńskie	2211	2805	83	4	2	232	129	198	—	2
Czerwiec	Lubelskie	5356	5957	7	24	97	346	688	611	6	3
	Wołyńskie	1793	2386	32	4	14	230	95	151	—	—
Lipiec	Lubelskie	4583	4660	19	16	60	375	560	474	5	2
	Wołyńskie	985	1481	32	3	19	223	98	85	—	—
Sierpień	Lubelskie	4457	2620	17	1	70	304	553	86	5	2
	Wołyńskie	1870	1236	17	—	145	226	92	54	2	—
Wrzesień	Lubelskie	5317	2484	19	1	204	277	567	100	6	2
	Wołyńskie	1942	1157	6	2	124	—	89	69	2	—
Październik	Lubelskie	4320	2940	23	3	207	445	357	198	6	2
	Wołyńskie	1747	1452	8	2	132	1	85	69	2	—
Listopad	Lubelskie	6336	5115	28	5	219	308	562	420	8	2
	Wołyńskie	2162	2046	6	2	136	3	114	83	2	—
Grudzień	Lubelskie	9147	7101	34	6	249	176	932	949	7	5
	Wołyńskie	2846	2439	119	2	142	3	154	131	2	—

HANDLOWEJ W LUBLINIE ZAREJESTROWANYCH W P. U. P. P.

wg. danych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

P Y:													
Budowlana		Inne grupy zawodowe		Robotnicy niewykw.		Robotnicy rolni		Pracownicy umysłowi		Młodociani		Służba dom. rob. komunik.	
1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
1106	1379	814	835	3107	5777	167	172	1464	1161	10	17	292	287
353	480	364	226	834	1510	32	22	818	710	—	—	80	136
1282	1493	912	896	2871	5868	218	173	1482	1159	15	16	345	261
299	339	262	189	878	1440	32	20	787	676	—	—	63	114
1183	1453	907	849	2743	5627	215	172	1351	1238	16	20	302	245
258	345	226	201	819	1555	32	32	776	744	—	—	57	112
872	1272	755	798	2297	4882	172	153	1208	1257	19	17	211	199
207	250	225	202	1012	1481	37	25	763	751	—	—	89	94
660	828	750	659	2547	3269	111	94	1087	965	13	24	177	140
112	194	172	230	879	1064	41	10	713	774	—	—	80	97
518	638	691	581	2078	2616	93	73	964	923	14	28	200	114
93	143	143	169	657	824	22	11	645	762	—	—	92	92
366	406	529	499	1873	1791	71	16	975	913	7	62	118	106
76	75	146	93	614	394	25	1	657	518	—	—	79	89
322	83	474	198	1817	953	64	25	990	884	9	31	136	53
77	55	141	90	568	212	15	1	731	549	—	—	82	49
368	68	467	220	2497	869	72	17	964	851	11	19	142	60
83	38	116	94	689	356	12	2	726	538	—	—	95	58
281	45	432	199	1885	1075	21	10	947	869	17	23	144	71
91	53	146	55	568	581	22	1	598	663	—	—	95	27
506	264	520	343	3241	2672	78	5	977	989	16	23	181	84
175	121	162	82	809	1020	11	3	624	698	—	—	123	34
942	575	697	510	4749	3764	164	12	1098	949	14	49	261	106
281	204	210	89	1181	1221	13	3	636	733	—	—	108	53

TAB. IV.

PROTESTY WEKSLI W POSZCZEGÓLNYCH MIESIĄCACH 1934 I 1935 ROKU.
wg danych Sądów Okręgowych i Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

Teren sprawozdawczy	Styczeń		Luty		Marzec		Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec	
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935
Liczba weksli zaprot. (w tys. sztuk)	Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie	
	Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie	
Rz. Polska	136,7	128,8	117,5	108,9	123,5	118,0	120,1	112,5	133,9	131,0	130,5	123,7	132,0	132,8
Suma weksli zaprot. (w milj. zł.)	Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie	
	Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie	
Rz. Polska	1,0	0,8	0,9	0,7	1,0	0,7	1,1	0,7	1,0	0,6	1,0	0,7	0,8	0,6
	1,0	0,7	0,7	0,5	0,9	0,5	0,8	0,4	0,8	0,4	0,8	0,6	0,7	0,5
	28,9	23,0	22,2	18,1	25,1	19,5	24,7	18,7	24,9	19,8	24,9	18,8	24,5	20,2
Stosunek weksli zaprot. do płat- nych w proc.	Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska	
	Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska	
	8,2	6,4	8,0	5,4	5,5	6,4	7,5	6,3	6,7	6,4	7,5	5,7	7,2	6,0
Teren sprawozdawczy	Sierpień		Wrzesień		Październik		Listopad		Grudzień		R A Z E M			
	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1934	1935	1932	1933	1934	1935
Liczba weksli zaprot. (w tys. sztuk)	Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie	
	Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie	
Rz. Polska	116,5	118,7	118,8	114,3	125,5	133,1	116,3	125,5	123,5	138,3	358,3	1949,7	1494,5	1485,6
Suma weksli zaprot. (w milj. zł.)	Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie		Lubelskie	
	Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie		Wołyńskie	
Rz. Polska	0,6	0,5	0,7	0,6	1,0	0,7	0,6	0,7	0,9	1,0	46,1	15,5	10,6	8,3
	0,5	0,5	0,5	0,4	0,7	0,5	0,7	0,5	0,6	0,7	27,0	12,9	8,7	6,4
	19,8	17,4	19,8	16,3	23,6	19,4	20,2	18,8	21,7	20,6	838,2	407,5	280,4	230,6
Stosunek weksli zaprot. do płat- nych w proc.	Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska	
	Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska		Rz. Polska	
	6,1	5,5	6,2	4,7	7,6	5,6	6,1	5,4	6,5	5,6	12,3	9,0	6,9	5,8

TAB. V.

SAMOCHODY I POJAZDY MECHANICZNE (BEZ WOJSKOWYCH).

wg. danych Ministerstwa Komunikacji.

S T A N W D N I U	Pojazdy mechan.		S a m o c h o d y					Moto- cykle	Inne pojazdy mecha- niczne	
	Ogółem	na 10.000 miesz- kańców	Ogółem	o s o b o w e			Cięża- rowe			
				pry- watne	zaro- bko- we	auto- busy				
Polska	1.I. 1931 r.	47.331	15,2	38.760	19.887	7.140	4.293	7.440	7.940	631
	1.I. 1932 r.	36.737	11,4	27.964	13.964	5.152	3.047	5.801	8.047	726
	1.I. 1933 r.	34.197	10,5	25.266	11.672	5.426	2.545	5.623	8.182	749
	1.I. 1934 r.	35.291	10,7	26.133	13.566	4.941	2.160	5.466	8.322	836
	1.VII. 1934 r.	35.258	10,7	25.781	14.151	4.835	1.663	5.132	8.546	931
	1.I. 1935 r.	34.173	10,3	24.821	13.756	4.578	1.542	4.945	8.305	1.047
	1.VII. 1935 r.	35.038	10,5	25.212	14.438	4.373	1.520	4.881	8.777	1.049
	1.I. 1936 r.	34.129	10,2	24.659	13.862	4.298	1.499	5.000	8.395	1.075
Woj. Lubelskie	1.I. 1931 r.	1.203	5,0	1.092	535	96	327	134	99	12
	1.I. 1932 r.	1.025	4,1	883	418	79	274	112	128	14
	1.I. 1933 r.	908	3,6	725	328	85	199	113	165	18
	1.I. 1934 r.	880	3,5	694	366	63	159	106	163	23
	1.VII. 1934 r.	807	3,2	624	378	61	95	90	158	25
	1.I. 1935 r.	835	3,2	624	362	52	115	95	170	41
	1.VII. 1935 r.	869	3,4	636	375	46	126	89	187	46
	1.I. 1936 r.	860	3,3	624	366	48	103	107	184	52
Woj. Wołyńskie	1.I. 1931 r.	523	3,1	458	215	56	125	62	59	6
	1.I. 1932 r.	375	1,8	313	148	39	90	36	52	10
	1.I. 1933 r.	329	1,5	250	107	37	77	29	70	9
	1.I. 1934 r.	367	1,7	267	135	35	72	25	90	10
	1.VII. 1934 r.	369	1,7	255	149	27	59	20	104	10
	1.I. 1935 r.	423	1,9	280	156	27	71	26	120	23
	1.VII. 1935 r.	429	2,0	268	163	23	62	20	135	26
	1.I. 1936 r.	425	1,9	263	155	21	61	24	134	28

POWIERZCHNIA UPRAW

wg danych G. U. S.

WYSZCZEGÓLNIENIE UPRAW	P o l s k a			Wojew. Lubelskie			Wojew. Wołyńskie		
	1934	1935	W tem. w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	W tem. w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	W tem. w gospod. ponad 50 ha
	Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem	
Pszennica ozima	1.499.517	1.519.925	286.701	190.174	190.661	28.221	197.261	187.289	11.225
„ jara	246.636	234.212	69.010	19.809	20.257	8.341	49.286	54.243	5.160
Żyto ozime	5.614.473	5.758.212	693.619	515.071	516.508	38.569	386.230	389.116	15.447
„ jare	24.416	25.728	3.703	724	742	59	428	595	87
Jęczmien ozimy	30.727	32.397	16.349	1.022	945	845	398	667	309
„ jary	1.146.500	1.186.308	198.161	115.842	119.003	9.970	124.121	136.877	5.551
Owies	2.190.018	2.234.213	302.112	216.945	221.456	23.311	197.092	202.109	13.048
Ziemiaki	2.761.757	2.831.756	356.892	259.969	264.927	23.759	271.210	170.364	6.182
Buraki cukrowe	111.999	118.715	93.660	10.730	12.073	8.017	6.006	6.654	2.640
Gryka	315.275	298.097	17.747	43.817	42.208	730	75.288	76.526	3.580
Proso	84.232	86.202	2.996	10.607	10.798	129	20.913	21.389	596
Kukurydza	90.173	92.971	9.857	87	83	23	525	709	8
Miesz. na ziarno (jęcz. i owies)	135.386	136.313	42.857	12.491	13.112	824	4.213	2.907	277
Groch	177.250	155.195	38.797	7.131	6.196	911	15.571	13.153	770
Fasola, bób, soczewica	38.390	38.537	3.199	2.003	2.063	189	5.130	4.782	225
Peluszka na ziarno	34.516	31.086	7.713	2.207	2.539	630	93	174	33
„ słomę	22.942	13.354	3.173	2.802	2.091	373	136	190	28
„ i bóbik na ziarno	70.862	68.188	14.056	8.068	6.837	1.493	5.489	5.278	853
„ „ słomę	69.892	45.015	6.891	8.947	7.832	1.120	6.856	4.884	636
Koniczyna na ziarno	153.999	156.060	46.077	13.917	12.728	3.709	25.254	25.050	3.735
Seradela na ziarno	113.600	124.728	19.545	13.296	13.429	1.012	343	537	75
„ słomę	82.777	75.786	8.488	12.094	12.339	878	590	603	97
Łubin na ziarno	129.077	132.190	28.285	8.469	8.661	1.825	2.311	3.438	484
Inne pastewne na słomę	91.748	88.377	29.634	7.947	8.322	2.238	7.231	7.992	820
Len.	105.931	123.365	8.218	9.380	10.664	125	7.894	7.935	82
Konopie	32.443	33.875	522	3.158	3.227	24	8.116	8.015	63
Rzepak i rzepik	38.981	54.425	29.588	5.061	6.556	3.491	10.047	14.511	2.951
Chmiel	2.848	3.100	—	532	561	518	1.499	1.776	256

Wyszczególnienie ziemiopłodów	P o l s k a			Wojew. Lubelskie			Wojew. Wołyńskie		
	1934	1935	W tem w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	W tem. w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	W tem. w gospod. ponad 50 ha
	Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem	
Pszenica ozima	18,083,608	17,644,601	3,807,789	2,478,998	2,339,417	381,921	2,306,948	2,001,574	140,615
" jara	2,730,321	2,463,493	809,872	243,388	238,566	107,869	552,003	611,239	62,174
Żyto ozime	64,476,298	65,984,015	9,070,440	6,223,303	6,259,513	534,910	4,123,102	4,393,950	193,729
" jare	163,300	186,250	30,907	5,950	5,862	514	3,998	5,196	829
Jęczmień ozimy	396,605	395,322	213,180	12,058	12,851	11,514	4,131	6,420	3,779
" jary	14,129,515	14,288,226	2,816,892	1,575,243	1,581,761	145,584	1,608,378	1,717,559	76,972
Owies	25,507,294	25,979,267	3,866,460	3,015,794	3,098,856	362,183	2,259,910	2,463,227	172,871
Ziemiaki	334,704,153	325,017,239	42,060,592	35,318,733	34,869,840	3,362,454	17,931,202	18,660,934	753,760
Buraki cukrowe	25,665,022	25,005,565	20,107,783	2,024,337	2,236,036	1,592,095	1,121,213	1,230,897	724,638
Gryka	1,948,815	2,515,806	159,182	281,395	365,144	7,036	430,387	719,375	36,382
Proso	856,246	1,044,091	39,193	118,737	132,271	1,675	214,129	268,042	8,001
Kukurydza	757,451	1,264,417	127,911	1,336	936	290	6,375	9,797	73
Miesz.na ziarno jęcz.i owies	1,681,248	1,513,887	498,199	175,955	177,607	10,936	43,394	33,402	3,545
Groch	1,219,037	1,443,806	389,943	64,971	61,627	11,063	102,636	134,426	8,927
Fasola, bób, soczew.	331,393	411,607	36,815	22,308	25,410	2,571	56,907	51,600	2,606
Peluszka na ziarno	251,189	264,441	68,848	18,766	23,609	6,237	759	1,315	257
" na słomę	412,697	241,007	58,303	59,865	47,220	8,393	2,186	2,968	392
Wyka i bobik na ziarno	527,277	613,109	136,827	68,868	66,295	15,527	46,837	54,518	9,383
" na słomę	1,161,527	819,834	126,722	184,153	174,208	26,544	113,659	88,846	11,957
Koniczyna na ziarno	320,368	320,987	96,360	25,960	27,100	8,160	41,147	55,484	8,591
" na słomę	18,893,523	28,485,505	6,489,512	2,446,875	3,439,673	672,180	1,199,747	1,811,191	183,611
Seradela na ziarno	644,781	590,028	94,710	74,874	76,950	6,173	1,572	2,870	375
" na słomę	1,433,871	1,225,748	133,653	245,859	232,057	17,736	9,269	8,838	1,542
Łubin na ziarno	1,365,902	1,300,837	264,908	102,171	106,577	23,178	27,370	43,464	6,244
Len na ziarno	533,623	709,248	47,129	55,639	65,491	787	38,868	46,758	428
" na słomę	308,188	398,302	21,907	34,664	43,220	578	22,776	24,213	223
Konopie na ziarno	168,010	204,433	2,955	18,221	20,192	1,66	44,579	48,128	415
" na słomę	104,031	121,021	1,695	11,990	12,331	86	26,914	30,677	238
Rzepak i rzepik	335,343	436,156	252,021	45,036	58,048	33,751	81,759	117,323	26,033
Chmiel	14,388	16,900	—	2,384	3,282	3,024	9,123	9,534	1,555

WYSZCZEGÓLNIENIE ZIEMIOPŁODÓW	P o l s k a			Wojew. Lubelskie			Wojew. Wołyńskie		
	1934	1935	Wtem w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	Wtem w gospod. ponad 50 ha	1934	1935	Wtem w gospod. ponad 50 ha
	Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem		Ogółem	Ogółem	
Pszennica ozima	12,1	11,6	13,3	13,0	12,3	13,5	11,7	10,7	12,5
„ jara	11,1	10,5	11,7	12,3	11,8	12,9	11,2	11,3	12,0
Żyto ozime	11,5	11,5	13,1	12,1	12,1	13,9	10,7	11,3	12,5
„ jare	6,7	7,2	8,3	8,2	7,9	8,7	9,3	8,7	9,5
Jęczmień ozimy	12,9	12,2	13,0	11,8	13,6	13,6	10,4	9,6	12,2
„ jary	12,3	12,0	14,2	13,6	13,3	14,6	13,0	12,5	13,8
Owies	11,6	11,6	12,8	13,9	14,0	15,5	11,5	12,2	13,2
Ziemiaki	121,0	115,0	118,0	136,0	132,0	142,0	105,0	110,0	122,0
Buraki cukrowe	229,0	211,0	215,0	189,0	188,0	189,0	187,0	195,0	211,0
Gryka	6,2	8,4	9,0	6,4	8,9	9,6	5,7	9,4	10,2
Proso	10,2	12,1	13,1	11,2	12,2	13,0	10,2	12,5	13,4
Kukurudza	8,4	13,6	13,0	15,4	11,3	12,6	12,1	13,8	9,1
Mieszanki na ziarno jęcz. i owies .	12,4	11,1	11,6	14,1	13,5	13,3	10,3	11,5	12,8
Groch	6,9	9,3	10,1	9,1	9,9	12,1	6,6	10,2	11,6
Fasola, bób, soczewica	8,6	10,7	11,5	11,1	12,3	13,6	11,1	10,8	11,6
Peluszka na ziarno	7,3	8,5	8,9	8,5	9,3	9,9	8,2	7,6	7,8
„ słoje	18,0	18,0	18,4	21,4	22,6	22,5	16,1	15,6	14,0
Wyka i bobik na ziarno	7,4	9,0	9,7	8,5	9,7	10,4	8,5	10,3	11,0
„ słoje	16,6	18,2	18,4	20,6	22,2	23,7	16,6	18,2	18,8
Koniczyna na ziarno	1,8	2,1	2,1	1,9	2,1	2,2	1,6	2,2	2,3
„ słoje	29,6	31,9	30,8	39,7	39,9	39,9	25,0	25,9	25,1
Seradela na ziarno	5,7	4,7	4,8	5,6	5,7	6,1	4,6	5,3	5,0
„ słoje	17,3	16,2	15,7	20,3	18,8	20,2	15,7	14,6	15,9
Łubin na ziarno	10,6	9,8	9,4	12,1	12,3	12,7	11,8	12,6	12,9
„ słoje	5,2	5,8	5,7	6,1	6,3	6,3	4,9	5,9	5,2
Len na ziarno	2,9	3,2	2,7	3,7	4,1	4,6	2,9	3,1	2,7
Konopie na ziarno	5,2	6,0	5,7	5,8	6,3	6,9	5,5	6,0	6,6
„ słoje	3,2	3,6	3,2	3,8	3,8	3,6	3,3	3,6	3,8
Rzepak i rzepik	8,6	8,0	8,5	8,9	8,9	9,7	8,1	8,1	8,8
Chmiel	5,1	5,5	—	5,5	5,9	5,8	5,4	5,4	6,1

TAB. IX.

PLANTACJE TYTONIU
wg. danych Dyrekcji Państwowego Monopola Tytoniowego.

R O K WOJEWÓDZTWO	Liczba plantato- rów	Obszar plantacyj w ha	Ogólny zbiór tytoniu zdanego do dalszej fabr. w q.	Zbiór z ha w q.
Woj. Lubelskie	1925 r.	5	120	8,60
	1931 r.	1720	11883,67	17,30
	1932 r.	2113	11320,55	16,44
	1933 r.	2650	15669,93	17,13
	1934 r.	2523	1294,32	18,79
1935 r.	3329	963,7480	20599,45	21,39
Woj. Wołyńskie	1925 r.	1638	723	7,50
	1931 r.	3601	10501,94	19,96
	1932 r.	2824	8434,10	20,96
	1933 r.	2202	8211,73	20,84
	1934 r.	2073	8629,63	23,05
1935 r.	2194	437,8415	12360,29	28,23
Rz. Polska	1935 r.	25571	111676,41	20,61

TAB. X.

INWENTARZ ŻYWY (rejestracja zwierząt gospodarskich w dniu 30.VI 1934 i 1935 r.)

wg. danych G. U. S.

T E R E N	K O N I E			BYDŁO ROGATE			NIEROGACZNA			O W C E			K O Z Y		
	1934	1935	zmiany w o/o o/o	1934	1935	zmiany w o/o o/o	1934	1935	zmiany w o/o o/o	1934	1935	zmiany w o/o o/o	1934	1935	zmiany w o/o o/o
Woj. Lubelskie	363,231	367,162	+1,1	763,553	830,957	+8,8	834,757	807,990	- 3,2	79,163	94,245	+19,0	2,258	2,652	+17,5
Woj. Wołyńskie	386,531	384,662	-0,5	696,466	734,164	+5,4	537,377	608,717	+13,3	177,527	190,098	+ 7,1	3,172	4,004	+26,2
Okręg Izby Rzeczp. Polska	749,762	751,824	+0,3	1,460,019	1,565,121	+7,2	1,372,134	1,416,707	+ 3,2	256,690	284,343	+10,8	5,430	6,656	+22,6
	3,763,819	3,760,381	+0,9	9,257,856	9,760,289	+5,4	7,090,523	6,723,090	+ 5,2	2,554,128	2,803,421	+ 9,8	320,966	354,916	+10,6

TAB. XI.

PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE

wg. województw, rodzaju przemysłu i kategorii wykupywanych świadectw przemysłowych

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
PRZEM. METALOWY.																		
Rolniczych maszyn fabryki . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	4	1	2	-	3	2	1	2	11	5
	-	-	-	-	1	-	2	-	1	1	5	1	1	3	1	-	11	5
Samolotów fabryki	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Młyńskich maszyn fabryki . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	5	-
Gorzelniczych ma- szyn fabryki .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Wag i odważników fabryki . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	2	-	6	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	2	-	5	-
Armatur fabryki .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-
Odlewnie żelaza .	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	1	-	3	2	-	4	8	7
	-	-	-	-	1	-	1	-	2	1	1	1	3	1	-	6	8	9
Odlewnie metali .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	3	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	3	-	6	-
Mechaniczne zakł.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	2	-	3	3
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	3
Metalowe wyroby .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	4	1	10	-	18	1
	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	5	1	7	1	16	2
Warsztaty repera- cyjne . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	5	-	33	19	42	19
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	67	20	75	20
PRZEM. SPOŻYWCZY.																		
Cukrownie i rafi- nerje . . .	4	3	5	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	4
	6	2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4
Krochmalnie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-
	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	5	-
Gorzelnie rolnicze .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	11	-	-	-	-	90	11
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91	11	-	-	-	-	91	11

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
Gorzelnie przemysłowe	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Gorzelnie pejsach.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-
Spirytusu rektyfik.	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	4	1
Drożdżownie.	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Konserw wytwórn.	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	1	-	-	1	-	-	4	2
Wytwórnice win owocowych i miodosytnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-	1	12	3	16	7	-
Browary	-	-	-	-	-	1	2	6	3	6	7	1	-	-	-	14	12	-
Wódek i likierów fabr.	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
Przetworów owoc. fabryki	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-
Octu fabryki	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	4	3	6	5	-
Młyny motorowe, parowe, wodne.	-	-	-	-	1	1	25	24	61	56	271	172	304	234	175	312	837	799
Wiatraki	-	-	-	-	1	2	24	30	52	48	275	174	305	223	179	306	836	783
Kaszarnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	7	287	191	287	200	-
Olejarnie	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	7	325	326	327	334	-
Mleczarnie prywat.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	274	46	280	46	-
Mleczarnie spółdz.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	315	176	319	178	-
Wód gazowych fabr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	166	95	168	96	-

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
Jelit sortownie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	8	10	8
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	12	15	12
Kwaszenie ogórków i kapusty .	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3	-	11	-	17	-	
	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	3	-	10	-	17	-	
PRZEM. PRZETWORÓW ZWIERZĘCYCH.																		
Garbarnie .	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	1	2	1	1	-	-	8	3
	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	2	1	-	1	-	-	7	2
Sortownie szczeci- ny .	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	9	1	45	-	120	-	177	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	-	40	-	130	1	177	1
Włosie i wyroby włosiane .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	2	11	2	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	4	25	4	
Galanterja skórzan.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	3	-	5	-	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	7	1	9	1	
PRZEM. MINERALNY.																		
Cegielnie .	-	-	-	-	-	-	1	3	15	10	8	9	22	16	137	156	183	194
	-	-	-	-	-	-	2	2	16	6	13	7	38	11	139	167	208	193
Betoniarne .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	6	4	56	108	63	113	
	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	5	5	66	100	74	105
Cementownie .	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Wapienniki .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	17	31	18	31
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	16	29	17	29
Huty szkła .	-	-	-	2	3	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	5	3
	-	-	1	1	1	3	-	1	-	-	-	-	1	-	1	6	3	
Kaflarnie .	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	-	7	-	6	1	20	1	
	-	-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	4	-	17	6	28	6	
Torfu eksploatacje.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	5	-	9	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	6	-	8	
Fosforytów kopaln.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	-	
	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	3	-	
Kamieniołomy .	-	-	-	-	3	4	-	3	-	6	-	2	-	-	-	-	19	
	-	-	-	1	4	5	-	6	-	6	-	7	-	1	3	1	32	

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
Żwirownie . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	1	-	1	-	-	3	4
Kredy kopalnie 8 .	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	2	-	7	-	4	1	15
PRZEM. DRZEWNY.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3	-	8	-	3	1	15
Tartaki . . .	-	-	-	-	-	3	18	12	25	20	36	29	34	9	63	25	176	98
Dykt fabryki . . .	-	-	-	-	-	4	16	12	20	13	45	28	43	14	68	23	192	96
Mebli giętych fabr.	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	4
Mebli giętych fabr.	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
Mebli giętych fabr.	-	-	-	-	-	3	-	1	-	2	2	-	1	3	1	9	4	4
Mebli giętych fabr.	-	-	-	-	-	4	-	1	-	2	1	-	2	3	-	10	3	3
Beczki . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Beczki . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Sztyftów i kopyt szewc. wyrób . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Sztyftów i kopyt szewc. wyrób . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Stolarskie wyroby .	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2	3	-	6	2	2
Stolarskie wyroby .	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1	1	3	4	4	4
Kufrów, kołowrot- ków, galanterji drzewnej wyrób . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5	5	6	5	5
Kufrów, kołowrot- ków, galanterji drzewnej wyrób . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	6	5	5
Inne wyroby drzew.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	10	4	11	6	6
Inne wyroby drzew.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	11	7	13	10	10
Gonciarnie . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	30	8	33	8	8
Gonciarnie . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	41	9	44	9	9
Klepek wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	19	2	20	5	5	5
Klepek wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	6	2	6	4	4	4
Podkładów wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	17	-	19	-	-	-
Podkładów wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	22	-	26	-	-
Obodów wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6	6
Obodów wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	11	11
Obręczy wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	2
Obręczy wyrób . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Eksplotacje lasów.	-	-	-	-	2	4	14	13	46	41	92	75	85	74	239	207	207	207
Eksplotacje lasów.	-	-	-	1	4	1	16	15	46	37	88	64	101	72	256	189	189	189

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
PRZEM. CHEMICZNY.																		
Terpentyniarnie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	4	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	2	5	2
Smolarnie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	13	35	14	40	
Węgla drzewnego wypalanie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	17	41	17	46
Kości palenie i kle- ju wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	3	3	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	3	2	
Świec wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	12	11	12
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	11	7	11
Farb, pokostu wyrób	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	3	2
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	5	2
Mydła wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	29	18	29	20
Pasty, smarów wy- rób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39	16	39	18
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	10	7	10
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	8	7	8
Łoju topienie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Wyrób wody ko- łońskiej .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1
Lepu wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	6	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	6	1
Izolacyjne materiał.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Inne .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	10	6	10
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	10	6	10
PRZEM. WŁÓKIENNI- CZY I ODDZIEŻOWY.																		
Lnu przeróbka .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Wełny czyszczenie.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8	4	8
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	9	14	9
Wełny przedziałnie.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2

R O D Z A J PRZEDSIĘBIORSTWA	KATEGORIA ŚWIAD. PRZEMYSŁOWYCH																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		RAZEM	
	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń	Lublin	Wołyń
Trykotaży wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	10	47	10
															65	10	66	10
Tkalcia i niciarnia	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	5	16	11	19	14	14
Waty i kołder wy-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	2	-	15	13	20	13	13
rób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	40	13	40	15	15
Bielizny i haftów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	38	12	38	15	15
-wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	44	13	45	13	13
												4	-	67	14	71	14	14
Obuwia wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	1	3
	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	1	3
Sandałów wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	16	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	24	1	25	1	1
Wojłoków wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2
PRZEM. PAPIERNICZY I GRAFICZNY.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bibułek wyrób .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gilz wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7	2	8	2	2
Kajetów i kartonaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	9	2	10	2	2
wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	3	16	3	3
Papierni wyrób i pa-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	5	16	5	5
py .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1	1
Torebek papiero-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	3	1	1
wych wyrób .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	10	1	10	3	3
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	3	15	5	5
Drukarnie .	-	-	-	-	-	1	-	1	-	5	-	9	8	63	31	79	39	39
	-	-	-	-	-	1	-	1	1	4	-	9	7	63	35	81	43	43
PRZEMYSŁ ELEKTRO- TECHNICZNY.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instalacyjne przed-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	27	27	28	27	27
siębiorstwa .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	24	13	25	14
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	9	17	9	9
Radjowytwórnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	10	19	10	10
Akumulatorów:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wytwórnie .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
ładownie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4	6	4	4
Galwanizacyjne za-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	7	8	7	7
kłady .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-

Uwaga do Tabl. XI. Druk zwykły — dane za rok 1934.
Kursywa — dane za rok 1935.

RODZAJ PRZEDSIĘBIORSTWA	Województwo				Okręg Izby	
	Lubelskie		Wołyńskie			
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
<i>I. Spółdzielnie konsumentów.</i>						
1. Spożywców:						
sprzedaż pieczywa	4	1	1	—	5	1
" spożywczych artykuł.	569	665	499	469	1068	1134
" nabiału	19	18	10	11	29	29
" miodu	1	1	—	—	1	1
" soli	6	4	8	6	14	10
" wyrobów tytoniow.	5	4	4	2	9	6
" napojów alkoholow.	1	2	1	—	2	2
" nafty i prod. naftow.	6	2	—	1	6	3
" kaszy i mąki	—	—	1	1	1	1
" masarskich wyrobów.	6	1	3	1	9	2
" mięsa	2	1	1	2	3	3
" drożdży	1	—	—	—	1	—
" piwa	1	1	—	—	1	1
2. Herbaciarnie, jadalnie, piwiarnie i restauracje	21	16	6	4	27	20
<i>II. Spółdzielnie oszczęd.-pożyczk.</i>	34	26	38	31	72	57
<i>III. Spółdzielnie wytwórczo-handl.</i>						
1. Zakupu i zbytu ogólne:						
sprzedaż maszyn i art. roln.	16	20	11	13	27	33
2. Zakupu i zbytu specjalne:						
skup bydła i nierogacizny	2	4	—	1	2	5
" jaj	18	22	4	3	22	25
" owoców	1	1	1	3	2	4
" ziemiopłodów i zboża	16	10	8	10	24	20
" nasion	1	—	—	1	1	1
zbyt sit i szczeciny	4	—	—	—	4	—
3. Mleczarskie:						
mleczarnie i masłarnie	319	387	178	213	497	600
4. Przetwórcze inne:						
rzeźnie	—	—	—	1	—	—
młyny	2	2	3	4	5	6
olejarnie	1	1	—	—	1	1
suszarnie owoców	—	—	1	1	1	1
5. Pomocnicze:						
cegielnie	3	3	1	3	4	6
betoniarnie	4	3	1	2	5	5
eksploatacja torfu	—	—	1	1	1	1
kamieniołomy	—	—	1	1	1	1

HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

RODZAJ PRZEDSIĘBIORSTWA	Województwo				Okręg Izby	
	Lubelskie		Wołyńskie			
	1934	1935	1934	1935	1934	1935
<i>IV. Spółdzielnie wytwórczo-rzem.</i>						
1. Surowcowe:						
szczeniarnie	154	149	1	1	155	150
płótna wyrób	1	1	—	—	1	1
<i>V. Spółdzielnie wytwórczo-robotnicze i pracownicze.</i>						
1. Wytwórcze, robotn. i chałupn.:						
bielizny wyrób	1	1	—	—	1	1
huty szklane	1	—	—	—	1	—
2. Spółdzielnie pracy:						
pośrednictwo handlowe	1	—	1	—	2	—
przechowywanie bagażu	—	1	—	1	—	2
waga publiczna	1	1	—	—	1	1
przewóz i ekspedycja towarów	3	1	1	1	4	2
przewóz osób	—	—	2	—	2	—
wypożyczalnia maszyn rolnicz.	1	1	—	—	1	1
<i>VI. Spółdzielnie przedsiębiorców.</i>						
1. Przemysłowe:						
kaszarnie	—	—	1	1	1	1
piekarnie	21	17	3	3	24	20
masarnie	26	22	5	4	31	26
drukarnie	1	1	1	1	2	2
stolarnie	1	1	1	1	2	2
szewstwo	—	—	3	2	3	2
budowlane przedsiębior.	1	—	—	3	1	3
kominarstwo	1	1	—	—	1	1
2. Handlowe:						
sprzedaż galanterji	4	1	—	—	4	1
" manufaktury	1	1	31	21	32	22
" skór, obuwia i przyborów szewc.	—	1	2	4	2	5
księgarnie i piśmien. artykuły.	8	8	5	3	13	11
kino-teatry	1	—	—	—	1	—
różne	4	6	3	8	7	14
Razem	1295	1409	842	841	2137	2250
W tem przedsiębiorstw:						
handlowych	757	820	641	600	1398	1420
przemysłowych	538	589	201	241	739	830

NAZWA TOWARU	Ilość w tonnach	K R A J O D B I O R U						i n n e
		Gdańsk	Gdynia	Austria	Czechosł.	Niemcy	Szwajcar.	Belgia
Konie . . .	232 szt.	—	—	—	—	2	158	20
Trzoda chlewna .	23,012 szt.	—	—	19,059	1,888	2,065	—	—
Drób . . .	131,1	—	—	49,2	—	40,5	10,0	8,8
Ryby . . .	36,0	—	36,0	—	—	—	—	—
Raki . . .	17,8	—	—	1,3	—	15,8	—	0,7
Mięso . . .	2,8	—	—	—	2,8	—	—	—
Jaja . . .	3,417,8	138,9	2,912,6	98,5	206,8	10,0	51,0	—
Trzewia zwierz.	14,7	1,3	0,3	2,8	—	10,3	—	—
Pierze . . .	5,0	5,0	—	—	—	—	—	—
Bazalt . . .	31,3	—	31,3	—	—	—	—	—
Kreda . . .	15,3	15,3	—	—	—	—	—	—
Jarzyny suszone .	410,5	286,1	124,4	—	—	—	—	—
Cukier . . .	6,21	—	—	—	—	—	—	—
								Z.S.S.R. 6,21
Wódki . . .	1,56	—	0,05	—	0,05	0,07	—	—
								Rumunja 0,21 Z.S.S.R. 0,14 Włochy 0,04 Francja 0,96
Otręby . . .	5,299,6	5,209,4	90,2	—	—	—	—	—
Makuchy . . .	62,1	15,0	—	—	47,1	—	—	—
Wyłoki buraczane	351,6	10,0	—	251,4	90,2	—	—	—

NAZWA TOWARU	Ilość w tonnach	K R A J O D B I O R U								i n e
		Gdańsk	Gdynia	Austria	Czechosł.	Niemcy	Szwajcar.	Belgia		
Skóry surowe . . .	316,0	99,6	24,7	6,7	159,2	5,9	—	—	Jugosławia Francja Łotwa	5,4 2,9 11,5
„ garbowane . . .	43,5	23,7	11,2	—	—	5,0	—	—		
„ „ odpadki . . .	15,0	15,0	—	—	—	—	—	—		
Konopie . . .	236,8	5,1	10,0	20,1	128,6	73,0	—	—		
Len . . .	1.775,0	—	603,8	20,0	1.058,6	42,4	—	—	Włochy	50,2
Włoseń, szczecina . .	279,3	135,1	49,2	11,3	18,1	—	0,3	—	Węgry Włochy Holandia Francja Jugosławia	43,3 0,2 0,9 20,8 0,1
Sznaty . . .	358,6	75,0	60,0	75,2	—	—	48,5	—	Estonia Francja	24,9 75,0
Drzewo opałowe . . .	1.354,1	162,6	33,1	—	—	1.158,4	—	—		
„ nieobrobione: z drzew liściastych	42.300,7	36.098,6	766,0	20,0	2.612,2	2.061,6	734,8	7,5		
„ „ iglastych	10.285,8	2.795,4	—	53,5	48,2	6.015,5	1.373,2	—		
Drzewo kopalniane . .	795,8	—	—	—	—	732,0	—	63,8		
Skupy telegraficzne . .	1.271,1	1.271,1	—	—	—	—	—	—		
Drzewo celulozowe . .	3.473,5	3.473,5	—	—	—	—	—	—		
„ zapakowane . . .	4.168,3	2.444,3	—	283,7	1.226,6	—	213,7	—		
Drzewo obrobione: z drzew liściastych	38.668,0	33.859,2	2.245,4	1.056,7	331,4	927,3	202,2	45,8		
„ „ iglastych	46.222,9	17.517,0	23.680,4	501,5	17,8	4.154,8	351,4	—		

NAZWA TOWARU	Ilość w tonnach	K R A J O D B I O R U							I n n e
		Gdańsk	Gdynia	Austria	Czechosł.	Niemcy	Szwajcar.	Belgia	
Drzewo olszowe .	133,2	79,0	—	—	37,8	16,4	—	—	{Szwecja Francja Dania} 48,0 11,4 50,1
Klepki .	4.717,4	4.514,6	15,4	—	—	77,9	—	—	—
Dykty .	5.047,9	3.908,6	943,0	—	30,0	90,0	76,3	—	—
Podkłady .	36.367,6	35.036,1	16,0	—	—	1.315,5	—	—	—
Wyroby ciesielskie, kołodziejskie i t. p. .	62,2	—	61,9	—	—	—	—	—	Palestyna 0,3
Meble gięte .	412,2	10,2	385,1	—	—	—	—	—	{Palestyna Holandia} 11,4 5,5
Wyroby bednarskie .	15,3	—	—	15,3	—	—	—	—	—
Cegły .	185,8	185,8	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby ze szkła .	143,4	12,1	56,0	—	—	—	—	—	{Egipt Palestyna} 5,0 70,3
Butelki szklane .	17,5	17,5	—	—	—	—	—	—	—
Narzędzia rzemieśln. .	0,9	0,9	—	—	—	—	—	—	—
INNE NIEWYMIENIONE									
wgr. klasyfikacji statystyki kolejowej	z działu A .	—	—	—	—	0,4	—	—	{Rumunja Z.S.S.R. Palestyna} 0,27 0,15 0,1
	" B .	—	—	—	—	460,9	—	77,2	—
	" E .	165,0	—	456,4	356,9	137,2	—	—	{Włochy Z.S.S.R.} 52,5 0,24
	" F .	—	—	—	0,11	—	—	—	—
	" K .	0,1	—	—	—	—	—	—	—
	" L .	2,5	—	—	0,1	—	—	—	—

PRZEMIAŁ ZBOŻA W MŁYNACH I — VII KATEGORJI.

w tonnach

wg danych G. U. S.

TEREN I OKRES	SPRAWOZDAWCZY	PSZENICA	Z Y T O	JĘCZMIEN	INNE ZBOŻA
Woj. Lubelskie	.				
	1930 r.	109,855	137,860	25,542	16,188
	1931 r.	119,478	131,078	24,240	14,144
	1932 r.	107,657	117,320	27,903	27,903
	1933 r.	108,057	130,024	30,758	23,430
	1934 r.	134,593	164,254	32,698	26,874
Woj. Wołyńskie	.				
	1930 r.	79,840	105,603	19,774	9,921
	1931 r.	88,524	96,345	22,130	8,915
	1932 r.	79,031	86,782	27,233	11,514
	1933 r.	129,157	109,633	38,096	14,129
	1934 r.	159,358	113,396	35,544	14,612
Okręg Izby	.				
	1930 r.	189,695	243,463	45,316	26,109
	1931 r.	208,002	227,423	46,370	23,059
	1932 r.	186,688	204,102	54,813	39,417
	1933 r.	237,214	239,157	68,854	37,559
	1934 r.	293,951	277,650	68,242	41,486
Rzeczp. Polska	.				
	1930 r.	985,836	2,224,413	292,484	177,741
	1931 r.	1,102,618	2,071,146	195,789	176,922
	1932 r.	1,038,388	1,914,849	224,778	214,156
	1933 r.	1,038,150	2,159,129	253,444	221,574
	1934 r.	1,140,179	2,271,254	243,213	230,660

SKOROWIDZ

VII Sprawozdania Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie za r. 1935.

	Str.
Część I. Sprawozdanie o stanie gospodarczym	
Okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej	
w Lublinie za r. 1935.	7
OGÓLNA OCENA SYTUACJI GOSPODARCZEJ	
W 1935 R.	9
Uwagi wstępne	9
Sytuacja na terenie Państwa	11
Sytuacja na terenie Izby	20
OCENA SYTUACJI W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘ- ZIACH PRZEMYSŁU I HANDLU	32
Przemysł metalowy	32
Fabryki maszyn i narzędzi roln.	32
Odlewnie metali	33
Fabryki maszyn młyńskich	34
Fabryki wag	34
Fabryki gwoździ	35
Przemysł spożywczy	35
Przemysł cukrowniczy	35
Przemysł spirytusowy	36
Przemysł browarniany	38
Krochmalnie	39
Kwaszarnie kapusty i ogórków	39
Przemysł olejarski	40
Przemysł bekonowy	40
Przemysł młynarski	40

Przemysł artykułów zwierzęcych	42
Przemysł szczeciniarski	42
Przemysł garbarski	45
Przemysł mineralny	46
Cegielnie	46
Cementownie	48
Kaflarnie	49
Huty szklane	50
Przemysł i handel drzewny	56
Handel artykułami produkcji roślinnej	56
Zboże	67
Len i pakuły	69
Chmiel	73
Handel artykułami produkcji zwierzęcej	73
Trzoda	76
Bydło	76
Drób	77
Jaja	80
Skóry surowe	82
Handel detaliczny	

Część II. Sprawozdanie z działalności Izby Przemysłowo-Handlowej za r. 1935.	89
Sprawozdanie z udziału Izby w VI Targach Wołyńskich w Równem Woł.	111
Sprawozdanie z działalności Pracowni Psychotechnicznej przy Izbie Przem.-Handlowej	120
Protokuł XIX Plenarnego Zebrania Izby	124
Protokuł XX Plenarnego Zebrania Izby	129
Protokuł Nadzwyczajnego Plenarnego Zebrania Izby	140
Protokuł XXI Plenarnego Zebrania Izby	145
Preliminarz budżetowy Izby na 1936 r.	156
Zamknięcie rachunkowe Izby za 1935 r.	159
Bilans zamknięcia	161
Fundusz Emerytalny pracowników Izby	162
Protokuł Komisji Rewizyjnej	163
Część III. Tabele statystyczne	165

